

Mötesbok: KSNAU (2025-11-25) - inkl. arvodeskommitté

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott

Datum: 2025-11-25

Plats: Kommunstyrelsens sammanträdesrum

Kommentar:

Dagordning

Arvodeskommittén

345/25 Samråd: Arvodesregler för förtroendevalda mandatperioden 2027-2030	4
---	---

Beslutsärenden

346/25 Upphandling: Service Storköksutrustning- Beslut förfrågningsunderlag	7
347/25 Upphandling: Beslut om leverantör för Ramavtal Byggentreprenader 3 – 7 mkr	56
348/25 Upphandling: dnr 25224, Kalk till doserare	61
349/25 Skrivelse från Folkuniversitetet	91
350/25 Åtgärder för att förhindra perioder av trafikstillestånd i Holmötrafiken, vintersäsongen 2025-2026	97
351/25 Svar på förfrågan om att initiera dialog kring Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Vårsta Diakoni	100
352/25 ICLD-projekt styrgrupp kommunstyrelsen	104

Till KS/KF

353/25 Motion 11/2024: Fler måste våga vittna; Anders Norqvist (L)	160
354/25 Motion 20/2024: Stärk arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut; Jan-Olov Carlsson, Lennart Arvidsson och Rebecca Sellstedt (V)	182
355/25 Motion 9/2025: Kamerabevakning för ökad trygghet i Umeå; Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M)	187
356/25 Motion 15/2025: Implementera "Hälsa tillsammans" i kommunens grundskolor; Anders Norqvist (L) och Hanna Lundin Jernberg (L)	196
357/25 Motion 16/2025: Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen; Liv Zetterberg (V), Tobias Holmbom (V) och Daniell Anderson (V)	201
358/25 Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa	209
359/25 Förslag rådgivande organ för samverkan LSS	215
360/25 Fastställande av kreditlimiter, internbankspåslag samt borgensavgift för Umeå kommunkoncern 2026	225
361/25 Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell	237
362/25 Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1	243
363/25 Kommunstyrelsens internkontrollplan 2026	377
364/25 Finans- och kraftrapport oktober 2025	386
365/25 Nämndinitiativ: Trygga äldreomsorgen; Lars Forsgren (SD)	393
366/25 Inbjudan: Umeå kommuns och Vasa stads gemensam utvecklingsstrategi - avstämning och fortsatt arbete	399

Information

Nämndinitiativ

368/25 Nämndinitiativ: Kraftsamling för äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS); Hans Lindberg (S) 453

Tjänsteskrivelse

2025-11-17

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01035

Samråd: Arvodesregler för förtroendevalda mandatperioden 2027-2030

Förslag till beslut

Arvodeskommittén beslutar

att

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet informerar/samråder förhandlingschef Stefan Larsson, biträdande förhandlingschef Linda Thelberg, enhetschef Dan Gideonsson och koordinator Lina Renfors om beredning av arvodesregler för kommande mandatperiod; Tidplan och arbetssätt.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2019-03-25

§ 54

Diariennr: KS-2019/00170

Arvodeskommitténs sammansättning och uppdrag

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att arvodeskommittén utgörs av kommunfullmäktiges presidium och kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott.

att arvodeskommitténs ordförande är kommunfullmäktiges ordförande.

att arvodeskommitténs vice ordförande är kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande

att arvodeskommittén lägger fram förslag till kommunfullmäktige gällande arvodesregler och pensionsbestämmelser.

att arvodeskommittén beslutar om tolkningar av antagna regler och bestämmelser kring arvoden och pensioner.

att ordförandeberedning ska genomföras innan arvodeskommittén sammanträder.

Ärendebeskrivning

Det finns behov av att klarlägga arvodeskommitténs sammansättning och uppdrag.

Arvodeskommitténs beslutsordning

Marie-Louise Rönnmark (S) – tillägg om att ordförandeberedning ska genomföras innan arvodeskommittén sammanträder.

Umeå kommun
Kommunfullmäktige

Protokollsutdrag
2019-03-25

Propositionsordning

Ordföranden frågar om arvodeskommittén bifaller tjänsteskrivelsen med Rönnmårks tillägg och finner att arvodeskommittén bifaller tjänsteskrivelsen med Rönnmårks tillägg.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Yrkande

Carin Nilsson (S) – tillägg om att arvodeskommitténs vice ordförande är kommunfullmäktiges 1:e vice ordförande

Propositionsordning som godkänns

Ordföranden ställer frågan om kommunstyrelsen beslutar enligt arvodeskommitténs förslag med Carin Nilssons tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar föreslå kommunfullmäktige att besluta enligt arvodeskommitténs förslag med tilläggsyrkande.

Kommunfullmäktiges beslutsordning

Kommunfullmäktige bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

Monica Vestberg

Tjänsteskrivelse

2025-10-28

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00447

Skrivelse från Folkuniversitetet

Förslag till beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att Folkuniversitetets ansökan avslås.

Ärendebeskrivning

Folkuniversitetet, Umeå har till kommunstyrelsen inkommit med en framställan avseende möjligheterna att erhålla bidrag, i form av medfinansiering till en investering om ca 10-12 miljoner kronor - för ombyggnad av sin fastighet (se bil.).

Folkuniversitetet har nämnt Boverket som tänkbar stödgivare. Vid sådant investeringsstöd för allmänna samlingslokaler krävs det en kommunal medfinansiering med minst 30 procent av den godkända kostnaden – alltså, i detta fall, 3-3.6 miljoner kronor.

Motsvarande framställan har, via hänvisning från kommunalrådsberedningen, redan hanterats av kulturnämnden, som i sitt beslut angivit att ytterligare medel, utöver de som redan tilldelats folkuniversitetet (1.067.841 kronor) inte finns att fördela. Vidare uppdrog kulturnämnden till sin förvaltning att besvara skrivelsen samt föra dialog med folkuniversitetet (se bil.).

Efter kulturnämndens beslut har folkuniversitetet återkommit till kommunstyrelsen i frågan.

Vad gäller bidrag till föreningsliv och studieorganisationer så hanteras detta, i enlighet med kommunfullmäktiges beslut, av kulturnämnd och fritidsnämnd.

Något motsvarande uppdrag, eller direkt avsatta medel därför, finns ej för kommunstyrelsen. Sammanfattningsvis. bör ansökan avslås.

Beslutsunderlag

Bilagor till svar på skrivelsen från Folkuniversitetet

Boverket - <https://www.boverket.se/sv/bidrag--garantier/allmanna-samlingslokaler---investeringsbidrag/>

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00447

Beredningsansvariga

Lennart Nilsson, kommunjurist

Beslutet ska skickas till

Kulturnämnden

Folkuniversitetet

Elin Pietroni

stadsdirektör

Lennart Nilsson

kommunjurist

Från: KS Diarium
Skickat: den 18 oktober 2024 10:32
Till: Kulturförvaltningen Kultur
Ämne: Skrivelse från Folkuniversitetet

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Hej! Efter att ha lyft denna skrivelse på beredning med stadsdirektör m.fl. överlämnas den till kulturnämnden för besvarande. Mvh Tomas

Från: Martin Höög
Skickat: den 15 oktober 2024 16:58
Till: KS Diarium
Ämne: Re: samtal med Tomas J

Du får inte ofta e-post från martin.hoog@folkuniversitetet.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Hej

Återkopplar från samtal med Tomas Jakobsson med kontaktuppgifter och initiala tankar/frågor. Det gäller alltså den fastighet som Folkuniversitetet äger och förvaltar. Nygatan 43 byggdes på 50-talet som "Seminariet för huslig utbildning" och var verksamt så fram till 90-talet, och övertogs av Folkuniversitetet 1998. Hela fastigheten, exteriör och interiör, är ett byggnadsminne sedan 90-talet och en viktig kulturbbyggnad i Umeå. Den får en framträdande plats i Bo Sundins stora bok "Husen som överlevde Umeå" om kommunens byggnadsminnen.

Här bedrivs folkbildning, andra former av utbildning, föreningsverksamhet, dans (Balettakademien), kör-musik-replikaler etc – verksamhet sju dagar i veckan för alla åldrar och daglig arbetsplats för drygt 20 personer.

Folkuniversitetet som studieförbund och icke vinstdrivande stiftelse i grunden söker stöd för att kunna fortsätta hålla huset tillgängligt och öppet för allmänheten. Drift och skötsel är kostsamt, och vi planerar nu för en större insats gällande tillgänglighetsanpassning. Förslag är godkänt av Länsstyrelsen och bygglovsansökan på väg, men finansiering inte klart.

Jag tycker huset och dess öppenhet för allmänheten i högsta grad är i kommunens intresse. Därför vill jag lyfta frågan till kommunstyrelsen – på vilket sätt Umeå kommun kan stödja detta. Jag söker just nu bäst väg för hur jag gör den framställan. Representanter för ks är mycket välkomna hit för en presentation av huset och dess verksamhet.

Hälsningar,

Martin Höög

stiftelserektor

Folkuniversitetet

Nygatan 43, 903 30 Umeå

Telefon: 090-71 14 40

www.folkuniversitetet.se

Folkuniversitetet

BALETTAKADEMIEN

Umeå kommun
Kulturnämnden

Protokollsutdrag
2025-04-24

§ 18

Diariernr: KU-2025/00025

Folkuniversitetets lokaler

Beslut

Kulturnämnden nämnden beslutar

att uppdra åt kulturförvaltningen att besvara skrivelsen och föra dialog med Folkuniversitetet.

Ärendebeskrivning

Folkuniversitetet har lämnat in en skrivelse till kommunstyrelsen om stöd för ombyggnation av lokal. Kommunalrådsberedningen har överlämnat skrivelsen till kulturnämnden att besvara.

Folkuniversitetet bedriver verksamhet i lokaler på Nygatan 43. Folkuniversitetet planerar för en ombyggnation med fokus på tillgänglighetsanpassning.

Folkuniversitetet tilldelades föregående år 1 067 841 kronor. I budgeten för 2025 har kulturnämnden avsatt medel för studieförbunden som fördelas utifrån framtagna fördelningsmodell. Ytterligare medel än de som tilldelas Folkuniversitetet som studieförbund finns inte att fördela.

Beslutsunderlag

Inkommen skrivelse

Beredningsansvariga

Leif Mårtensson

Beslutet ska skickas till

KS Diarium

Folkuniversitetet

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Från: Martin Höög <martin.hoog@folkuniversitetet.se>
Skickat: den 21 februari 2025 11:19
Till: Tomas Jakobsson
Ämne: Brev / inbjudan till KS
Bifogade filer: Brev kommunstyrelsen Umeå feb 2025 sign.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Du får inte ofta e-post från martin.hoog@folkuniversitetet.se. Läs om varför det här är viktigt

Hej Tomas,

Vi hade kontakt tidigare gällande en kontakt och fråga till kommunstyrelsen. Vi blev då hänvisade till kulturförvaltningen som vi dock redan hade haft kontakt med, och blivit hänvisade till ks.

Vi återkommer därför med en inbjudan till kommunstyrelsen enligt bifogat brev. Jag är förstås öppen för att diskutera tidpunkt, former mm för det besök och den presentation jag bjuder in till – men hoppas att det ska uppfattas angeläget.

Med vänlig hälsning,

Martin Höög
stiftelserektor

Folkuniversitetet
Nygatan 43, 903 30 Umeå
Telefon: 090-71 14 40
www.folkuniversitetet.se

Folkuniversitetet

BALETTAKADEMIEN

Umeå 2025-02-20

Till Kommunstyrelsen, Umeå kommun

Vi vill välkomna representanter för kommunstyrelsen till Folkuniversitetet och vår fastighet på Nygatan i Umeå. Vi vill presentera vår organisation och hur vi i byggnadsminnet *f.d. seminariet för huslig utbildning* från 1950-talet bedriver en öppen och välkomnande verksamhet för en stor mängd umeåbor - ett kulturhus för allmänheten.

Huset har stora utmaningar i bristande tillgänglighet, vilket vi nu vill komma till rätta med. Vi har ett av Länsstyrelsen och byggnadsnämnden godkänt förslag till varsam ombyggnation och hissinstallation. Vi vill därför diskutera med kommunstyrelsen om möjlighet till ekonomiskt stöd för en sådan investering.

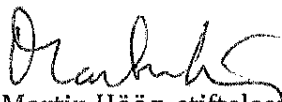
Den 12 maj 2025 är det 70 år sedan huset invigdes av statsminister Tage Erlander och prinsessan Sibylla. Gösta Skoglund var en av dess ivriga påskyndare. Sedan 1998 äger Folkuniversitetet fastigheten och bedriver här en omfattande bildnings- och utbildningsverksamhet, inte minst inom kultur och skapande verksamhet. Dag- och kvällstid fylls huset av människor i keramikverkstaden, danssalar, målarateljéer, klassrum, föreläsningssalar samt övningslokaler för band, orkestrar och körer. Huset är en daglig arbetsplats för ca 20 personer. Huset har sedan seminarietiden varit i bildningens tjänst i alla år, och så vill vi att det ska få fortsätta.

Folkuniversitetet är en lokal, icke vinstdrivande stiftelse som idag påverkas starkt av minskat statligt stöd till folkbildning. Vi har ingen möjlighet att själva bära kostnaden för projektering, byggnation och hissinstallation som beräknas till 10–12 miljoner kr. Vi kommer självklart att söka externt stöd, men till exempel Boverket kräver att kommunen också stöttar projektet.

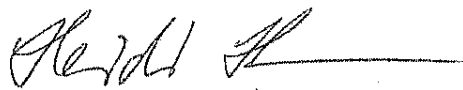
Vi önskar diskutera hur Umeå kommun kan stödja denna tillgänglighetssatsning. Vi vet att huset, med sin historia och aktiva kultur- och bildningsverksamhet, är en angelägenhet för många umeåbor. Det har ett stort värde att det får fortsätta vara öppet för allmänheten på det sätt det är idag.

Vi ser fram emot att höra av er och diskutera lämplig dag och tid.

Bästa hälsningar,

Martin Höög, stiftelsechef

Heidi Hansson, styrelseordförande

Kontakt:

martin.hoog@folkuniversitetet.se
 090-71 14 40

Folkuniversitetet
 Nygatan 43
 903 30 Umeå
 Tel 090-71 14 00
umea@folkuniversitetet.se
www.folkuniversitetet.se/umea

Folkuniversitetet är ett studieförbund bildat av stiftelserna Kursverksamheten vid Stockholm, Uppsala, Göteborg, Lund respektive Umeå universitetet.

Tjänsteskrivelse

2025-10-31

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienumr: KS-2025/00969

**Åtgärder för att förhindra perioder av
trafikstillestånd i Holmötrafiken, vintersäsongen
2025–2026****Förslag till beslut**

att ge Strategisk utveckling i uppdrag att inom ramen för landsbygdsutvecklingsarbetet bistå med stöd för att minska den isolering av Holmön som riskerar att uppstå på grund av Trafikverkets inställelsetid för ersättningstrafik vintersäsongen 2025–2026.

Ärendebeskrivning**Bakgrund**

Trafikverket ansvarar för trafikeringen på Holmöleden året runt. Trafikeringen sker med färjor samt sväware och helikopter, beroende på väderläge. År 2018 antogs ett isdirektiv som innebär att färjorna inte trafikerar från och med att isen lagt sig. Samtidigt kan inte sväware trafikera förrän isen är 20 cm tjock. Under denna mellanperiod används helikopter.

Hösten 2020 införde Trafikverket nya direktiv på Holmöleden, som innebär att ersättningstrafik med helikopter sätts in först efter fem arbetsdagens stillestånd i ordinarie trafik. Helikoptern flyger endast på vardagar och tar inte heller gods, vilket tidigare varit möjligt.

Hur boende på Holmön påverkas av inställelsetiden

Helikopterns inställelsetid på 5 vardagar gör att boende på Holmön riskerar en isolering upp till 8 dagar eftersom helgen inte räknas in i inställelsetiden. Rädslan för inställelsetiden gör att många inte vågar bo kvar på Holmön under vintern, eller åka ut över helgen, eftersom de då riskerar att hamna på "fel" sida Kvarken under inställelsetiden. Ovissheten skapar alltså både en direkt och en indirekt isolering av ön, vilket är mycket tärande för boende samtidigt som all form av planerad pendling omöjliggörs.

I en kartläggning som genomförts av Holmön inom ramen för ett projekt som bedrivits under 2025, har statistik tagits fram kring befolkningsutveckling och resande. Här syns tydligt hur antalet inställda turer ökat genom åren, med toppmätningar efter införandet av

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00969

helikopterns inställelsetid (år 2021 och framåt). Samtidigt har antalet personer under 65 år som är folkbokförda på Holmön minskat kraftigt dessa år – ett bevis på att barnfamiljer och personer med arbete på fastlandet inte längre kan dagspendla året runt. Trafiken bedrivs alltså på ett sätt som urholkar öns befolkningsunderlag och försvårar möjligheterna för att bedriva verksamheter på ön året runt.

Vintersäsongen 2024–2025 (november – februari) stod ön helt eller delvis utan persontrafik i 28 dagar. Utöver detta kunde fordon inte medtas på färjan under 17 dagar. Då vintern var någorlunda mild krävdes ingen helikoptertrafik.

Kommunens stöd för att minska isolering

Sedan inställelsetiden med fem arbetsdagar infördes av Trafikverket har Holmöborna varje vintersäsong levt i ovisshet när färjan ska komma att ställas in. Diskussioner med Trafikverket om att lösa trafikeringen på annat sätt har också varit fruktlösa.

Med anledning av detta har Kommunens näringslivs- och arbetsutskott de senaste fyra vintersäsongerna gett Strategisk utveckling i uppdrag att bistå med stöd för att minska isoleringen av Holmön. Stödet har bestått av ett samverkansavtal där Holmöns utvecklingsforum fått möjlighet att beställa extra helikopterturer under perioder av isolering, vilka finansierats av Umeå kommun.

Samverkansavtalet har skapat en stor trygghet för boende på Holmön och hjälpt till att låsa upp en mycket svår situation där kommunens invånare riskerar att drabbas av långa perioder av isolering. Turerna som bekostas av kommunen gör också att butiken på Holmön kan få ut sina varor under inställelseperioder.

Trafikverkets ansvar

Umeå kommun kan inte ta bort inställelsetiden eftersom det är Trafikverket som ansvarar för och upphandlar trafikeringen av Holmöleden. Trafikverket har i tidigare dialoger varit tydliga med att de inte kommer ändra inställelsetiden och inte heller se över möjligheten att omfördela den disponerade tiden med helikopter i syfte att bryta en lång isolering.

Umeå kommun hävdar fortsatt att Trafikverket bär ansvaret att trafikera Holmöleden året om och att nuvarande trafik inte bedrivs på en acceptabel nivå, då trafikstoppen under vinterperioderna inte orsakas av sällsynta väderhändelser utan vanligt vinterväder.

I den akuta situation som riskerar att uppstå och för att förhindra det utsatta läge som kommunens invånare befinner sig i, behöver Umeå kommun även i år vidta åtgärder för att bryta öns direkta och indirekta isolering vid helikopterns inställelsetid. Hur detta genomförs överläts till

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00969

Strategisk utveckling, inom ramen för landsbygdsutvecklingsarbetet och i dialog med Holmöns Utvecklingsforum.

Beredningsansvariga

Jennie Bergvall Kalén, landsbygdsstrateg, Strategisk utveckling

Beslutet ska skickas till

Jennie Bergvall Kalén

Magnus Burvall

Tjänsteskrivelse

2025-11-19

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01033

Svar på förfrågan om att initiera dialog kring Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med Vårsta Diakoni

Förslag till beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att Umeå kommun inte initierar ett Idéburet Offentligt Partnerskap med Vårsta Diakoni i nuläget.

Ärendebeskrivning

Vårsta Diakoni har inkommit med en förfrågan om att Umeå kommun ska inleda dialog om att etablera ett Idéburet Offentligt Partnerskap med inriktning på att förebygga kriminalitet och stärka tryggheten bland unga i Umeå. Vårsta Diakoni driver sedan år 2020 en samtalsmottagning i Umeå som riktar sig till unga som befinner sig i eller nära kriminalitet, destruktiva miljöer eller andra former av våldsutsatthet. Arbetet bygger på den evidensbaserade metoden Narrative Exposure Therapy, som i tillämpningsmodellen NETfact används både i individuell behandling och i aktiviteter som syftar till att öka förståelsen för våld i lokalsamhället. Under de år traumabehandlingen har erbjudits har Vårsta nått många unga i kriminella miljöer som inte skulle ha vänt sig till myndigheter för att få liknande behandling.

Verksamheten har sedan starten finansierats genom tidsbegränsade externa medel. Under åren 2020 till 2024 har verksamheten fått finansiering från Socialdepartementet. För år 2025 finansieras verksamheten genom medel från Svenska kyrkan. Den teaterbaserade komponenten Barrikad, som syftar till att skapa dialog om våld och utsatthet genom berättelser och efterföljande samtal, har även stöd från externa aktörer och har finansiering säkrad för den kommande spelperioden. Den utgör dock bara en del i arbetet, och för att nå sitt syfte behöver man i efterföljande samtal kunna hänvisa till samtalsbehandlingen som erbjuds av Vårsta.

Den del av verksamheten som omfattar traumabehandling saknar långsiktig finansiering från och med år 2026. Vårsta beskriver att verksamheten

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01033

därmed befinner sig i ett läge där nuvarande insatser riskerar att avvecklas om ingen ny finansiering kan etableras. Mot denna bakgrund har Vårsta vänt sig till Umeå kommun för att undersöka möjligheten till ett Idéburet Offentligt Partnerskap eller andra former av långsiktigt samarbete.

Stadsledningskontoret har analyserat förfrågan tillsammans med berörda förvaltningar inom kommunen. Överlag verkar få inom kommunen ha kännedom om Vårstas arbete med Netfact. Metoden är intressant och Vårsta lyckas bevisligen nå en målgrupp som ofta inte tar del av kommunens eller regionens ordinarie insatser. Men analysen visar också att traumabehandling i första hand är ett ansvar för Region Västerbotten. Förutsättningarna för att Umeå kommun ska ingå ett Idéburet Offentligt Partnerskap finns därmed inte för närvarande, eftersom ett sådant partnerskap förutsätter att insatsen ligger inom ramen för kommunens uppdrag och att det finns en gemensam och tydligt förankrad behovsbild.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att det inte är lämpligt att initiera ett Idéburet Offentligt Partnerskap med Vårsta Diakoni i detta skede.

Beredningsansvariga

Mikael Brändström, utvecklingsdirektör

Beslutet ska skickas till

Vårsta Diakoni

Elin Pietroni
stadsdirektör

Mikael Brändström
utvecklingsdirektör

Till

Umeå 250826

Hans Lindberg, Umeå kommun

Vi på Vårsta Diakoni, Resurscentrum för traumastöd, önskar en dialog med Umeå kommun om att etablera ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) för att gemensamt förebygga kriminalitet och främja trygghet bland unga i Umeå.

Sedan 2020 driver Vårsta en samtalsmottagning i Umeå för unga som lever i eller nära destruktiva miljöer. Vi arbetar med trauma- och relationsbaserade metoder som kombinerar individstöd med samhällsnivå-insatser. Grunden är Narrative Exposure Therapy (NET) – en evidensbaserad metod för traumabearbetning – som vi vidareutvecklat i modellen NETfacts. Genom att återföra berättelser anonymt till det offentliga rummet och möjliggöra dialog, skapas inte bara läkning, utan också samhällsförändring.

Verksamheten har hittills möjliggjorts genom medel från Socialdepartementet (2020–2024) och Svenska kyrkan (2025). Inför 2026 står vi nu vid ett vägskäl – i nuläget saknas grundfinansiering. Utan den riskerar vi att förlora ett förebyggande arbete som redan visat på konkreta och positiva resultat. Enligt deltagare själva hade nya kriminella nätverk som vuxit fram sedan 2020 kunnat stoppas i tid – om fler hade arbetat med vår metodik. De uppskattar att det hade kunnat minska kriminell verksamhet med upp till 65 % och hejda rekryteringen av unga med upp till 80 %.

Vi har också mött informanter som, i kontakt med forskare, själva räknat på sin samhällskostnad som aktiva i kriminalitet – en person uppskattade det till 10 miljoner kronor per år. Det finns alltså inte bara mänskliga skäl att säkerställa en fortsatt verksamhet – utan också starka ekonomiska motiv.

Vår modell innefattar tre typer av prevention

- **Indikerad prevention** genom individuella samtal med unga som redan är i kriminalitet eller våldsutsatthet.
- **Selektiv prevention** genom uppsökande arbete och gruppstöd för unga i riskzon.
- **Universell prevention** genom teaterföreställningen *Barrikad*, som når skolor, yrkesverksamma och allmänhet med kunskap om trauma och våld.

Vi når unga personer som ofta faller utanför andra insatser – de som förlorat tilliten till samhället och behöver ett traumamedvetet, tillitsfullt bemötande.

Teatern Barrikad används som en katalysator till förändring och bygger på verkliga, anonymiserade berättelser och kombineras med eftersamtal. Flera unga har efter föreställningen berättat att de vågat stå upp mot destruktiva mönster. Professionella har vittnat om att deras attityder och förhållningssätt förändrats. Kultur blir här en bro mellan individ och samhälle.

LF Västerbotten ser värdet och finansierar i år en plats på mottagningen samt nästa spelperiod av Barrikad 2026 – men de, liksom flera externa aktörer, lyfter behovet av offentlig medfinansiering för långsiktighet.

Verksamheten följs av forskare vid Umeå och Uppsala universitet och internationella nätverk. Samtidigt bidrar unga själva genom plattformen sharetoheal.se, där de anonymt delar erfarenheter och stärker varandra.

Vi tar emot unga som inte får plats i andra insatser – ofta därför att trygghet i grupp prioriteras. Hos oss får de stöd – just därför att vi kan möta dem med rätt kunskap och verktyg.

Vi kompletterar det kommunen redan identifierat. I Umeå kommuns Nulägesanalys 2025 lyfts fyra centrala utvecklingsområden:

- Brist på traumafokus i brottsförebyggande arbete
- Unga som faller mellan stolarna
- Behov av att stärka civilsamhällets roll och bygga tillit
- Efterfrågan på långsiktig samverkan

Här kan Vårsta bidra – med en modell där individstöd och samhällspåverkan hänger ihop i ett sammanhängande kretslopp.

Vi ser ett stort värde i att tillsammans med Umeå kommun etablera en hållbar struktur för samverkan för att förebygga kriminalitet och främja trygghet för unga i Umeå. Vi föreslår ett möte med dig för att presentera vår modell och diskutera möjliga vägar framåt – antingen genom ett IOP eller en gemensam avsiktsförklaring tillsammans med fler aktörer såsom polis, region och civilsamhälle.

Seth Åberg som följt vårt arbete har uppmuntrat oss att arbeta för ett avtal med kommunen och ta kontakt dig. Vi är övertygade om att ett partnerskap mellan Umeå kommun och Vårsta Diakoni skulle bidra till ett tryggare Umeå – och ge fler unga möjligheter att lämna destruktiva sammanhang och forma en framtid fylld av tillit, trygghet och inspiration.

Med vänliga hälsningar,

Katarina Glas
Direktor Vårsta diakoni

Katarina.glas@varsta.se
www.varsta.se
Telefon: 0720-802449

Tjänsteskrivelse

2025-11-20

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01049

ICLD-projekt om jämställd stadsplanering - styrgrupp

Förslag till beslut

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar

att Janet Ågren och Mattias Larsson är planeringsutskottets representanter i styrgruppen för ett ICLD-projekt med Bogotá om jämställd stadsplanering 2025-2026

Ärendebeskrivning

Genom Internationellt Centrum för Lokal Demokrati; ICLD:s program kommunalt partnerskap erbjuds svenska kommuner och regioner och deras motsvarigheter i ett antal samarbetsländer, möjlighet att bedriva resultatorienterade samarbeten där utbyte av kunskap och erfarenhet berikar båda parter. För närvarande pågår ett projekt inom ramen för ICLD:s jämställdhetsnätverk. Syftet med aktuellt projekt är att arbeta tillsammans med Bogotá för att främja jämställdhet och hållbarhet i stadsplanering.

Beslutsunderlag

Ärende 2024-0081 Ansökan projekt jämställd stadsplanering

Beredningsansvariga

Annika Dalén

Beslutet ska skickas till

Annika Dalén

Förnamn, Efternamn
Befattning

Olov Häggström
Utredare

Ansökan (2024-0081)

Swedish local government

Swedish personal identity number or company identity number

212000-2627

Name

Umeå kommun

Department

Stadsledningskontor

Project manager

First name

Annika

Position

Gender equality officer

Mobile phone

+46-(0)72-226 58 90

Last name

Dalén

E-mail

annika.dalen@umea.se

Would you like to add another Swedish local government?

No

Collaborating partner

Country of collaborating partner

Colombia

Collaborating local government

Bogotá

Project manager

First name

Ana Maria

Position

Strategic alliances officer

Mobile phone

+57-310-248 34 41

Last name

Buriticá

E-mail

aburitica@sdmujer.gov.co

Are there any additional collaborating local government?

Select

No

Area of collaboration

Indicate which cross-cutting issues you primarily focus on:

Gender Equality

Yes

Human rights and Human rights-based approach

No

Child rights and youth participation

No

Participatory democracy and citizen dialogue/budgeting

No

Digitalisation and e-governance

No

Indicate within which area this work will be applied

Select

Urban planning

Are you part of an ICLD network? If yes, indicate which network

Select

Gender equality

Name of project

What is the name of your project?

Enter

Exploring gender equality and care: a territorial approach

Related steering group

Is this project related to an existing steering group? In that case indicate reference number.

Enter reference number

No

Participants project team

Upload a list of the project team, the implementers of the project (=Milestone 7) using this [form](#).

Please note that you must inform ICLD if changes need to be made to the group constellation, and motivate why. If the ICLD approves the change, you must submit a new updated list of the full project team.

Project group - participant list.pdf

99 Kb (PDF)

Upload:

Upload Letter of intent. [Here is a template](#) to use if you want.

Letter of intent_signed.pdf

175 Kb (PDF)

Completed "Project planning workbook", from respective organization

Workbook Bogotá.pdf

385 Kb (PDF)

Workbook Umeå.pdf

313 Kb (PDF)

Answer the following questions regarding the international partner

What sustainable development goal of the Agenda 2030 does your project relate to?

Select

5. Gender equality

What sustainable development goal of the Agenda 2030 does your project relate to?

Select

10. Reduced inequalities

What sustainable development goal of the Agenda 2030 does your project relate to?

Select

11. Sustainable cities and communities

What sustainable development goal of the Agenda 2030 does your project relate to?

Select

17. Partnership for the goals

Based on your stakeholder analysis, list the group or groups of citizens (rights holders) whom you want to be positively impacted by your action plan. (Copy Milestone 1 from international partner's workbook)

Enter

Unpaid caregivers

Women

Community

Can you identify any unintended negative effects or conflicts that could arise for/between individuals or groups because of the cooperation and how do you intend to mitigate /manage these?

Unintended negative effects may include conflicts between groups with different interests, or expressions of discontent due to challenging of norms or changing power relations.

Enter

The project's focus on gender equity and cultural transformation may cause tension between groups with differing views on these topics, potentially leading to conflicts that could undermine project goals. To address this, we will foster inclusive dialogues and engage community leaders from diverse perspectives early in the process to build understanding and trust. By encouraging a collaborative environment, we aim to create a shared vision and reduce polarization.

What is your refined problem after conducting the root cause analysis? (Copy Milestone 2 from international partner's workbook) One or two sentences only!

Enter

In Bogotá, around 1.2 million of women dedicate more than seven hours a day to unpaid work.

Assess your organisational readiness (Copy Milestone 3 from international partner's workbook)

Inward facing areas

AREA 1. Staffing and Cross-Boundary Collaboration

Which of the following statements best describes the current situation related to staffing and human resources?

4. [The problem] is the responsibility of individual staff-members in several departments who collaborate regularly

AREA 2. Policy Prioritisation

Which statement best describes how policy on [the issue] is currently prioritized in your organization?

3. [The problem] is a clear priority of our LG.

AREA 3. Policy Planning

Which statement best describes how policy on [the issue] is currently prioritized in your organization?

4. Our LG has officially adopted and published a policy on [The problem].

AREA 4. (If applicable) Policy Implementation

Which of the following statements best describes how relevant policies are implemented?

3. The policy is mostly implemented, but with some inconsistencies.

AREA 5. Political Commitment

Which statement best describes the current commitment of local politicians to the issue?

3. Many politicians show a commitment to addressing [The problem], but there isn't a clear consensus on what to do.

AREA 6. Information Processing

Which statement best describes how information is being collected and analysed to understand whether progress is being made?

3. Our LG is collecting and processing some information to understand if progress is being made, and this is sometimes being used to improve our planning and decision making.

Outward facing areas

AREA 7. Community participation

Which of the following statements best describes how your organisation includes community members and organisations on [the issue]?

3. Our LG has a real desire to allow community members and organisations to influence major decisions but managing and acting on participatory processes has been challenging.

AREA 8. Inclusion of minorities and underrepresented groups

Which of the following statements best describes how your organization includes underrepresented and minority groups on [the issue].

3. Our LG works proactively to reach out to, and involve, underrepresented or minority groups on the issue.

AREA 9. Information sharing

Which of the following statements best describes how your organisation shares information with the public?

2. Residents have access to some information about our LG's work and results for projects/ policies on [The problem], but it is not easily accessible. Work has started to improve accessibility

What are your organizational readiness related objectives? (Copy Milestone 4 from international partner's workbook)

Prioritized organizational readiness area 1

Selected priority area (1)

AREA 4. (If applicable) Policy Implementation

Inward/Outward (1)

Inward

Starting organizational readiness level - Where are you today? (1)

3

Organisational readiness goal level - Where would you like to be at the end of the project? (1)

4

Your specific objective. Adapt the organisational readiness goal level to an objective for your organization.(1)

To implement the cultural transformation strategy for prevention gender-based violence and redistribution of care.

Prioritized organizational readiness area 2

Selected priority area (2)

AREA 9. Information sharing

Inward/Outward (2)

Outward

Starting organizational readiness level - Where are you today? (2)

2

Organisational readiness goal level - Where would you like to be at the end of the project? (2)

3

Your specific objective. Adapt the organisational readiness goal level to an objective for your organization. (2)

To reflect and gather evidence on care, urban development and cultural transformation for redistribution of care and prevention of violences.

Do you want to add another prioritized organizational readiness area?

Select

No

Action plan 1 (Copy Milestone 5 from international partner's workbook)

Organizational readiness area (1)

AREA 4. (If applicable) Policy Implementation

Objective (1)

To implement the cultural transformation strategy for prevention gender-based violence and redistribution of care.

Step 1: What activity will you conduct?

Establish community-led dialogue sessions and participatory workshops in neighborhoods to discuss caregiving roles, gender equality, and safety in public spaces.

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

Track attendance and engagement in workshops and dialogue sessions, noting any significant increases in male participation in care-related programs.

Step 1: What activity will you conduct?

Conduct workshops with key community groups, public servants, and transportation staff to raise awareness about gender equity, the impact of unpaid care, and how to respond to harassment in public spaces.

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

Track attendance and engagement in workshops and dialogue sessions, noting any significant increases in male participation in care-related programs.

Step 1: What activity will you conduct?

Plan for the implementation of laboratories programs that promote shared caregiving responsibilities, such as subsidized childcare facilities or community support programs.

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

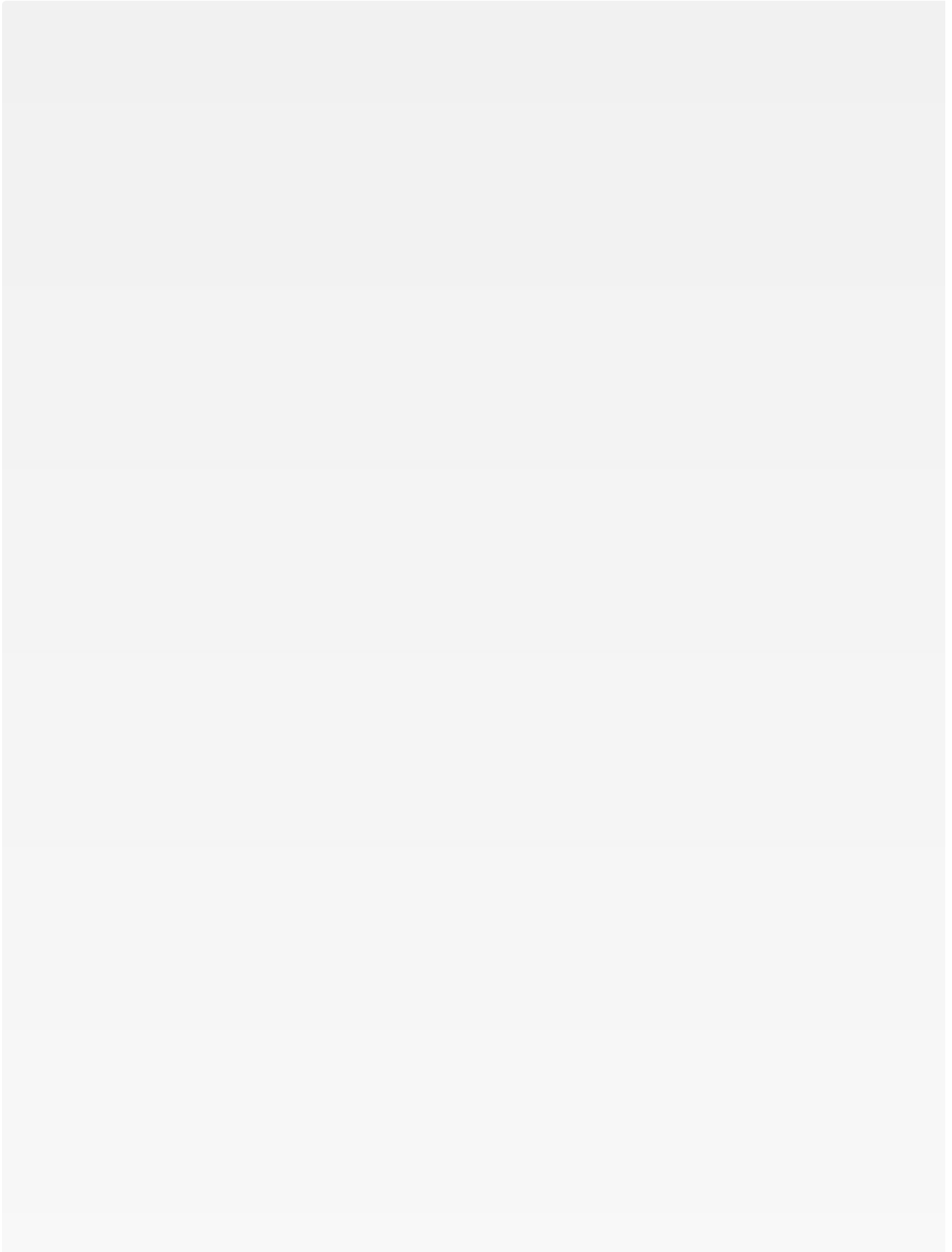
Conduct pre- and post-activity surveys to gauge changes in attitudes about caregiving and awareness of gender-based violence.

Step 1: What activity will you conduct?

Plan city-wide campaigns to challenge stereotypes around gender roles, unpaid care, and gender-based violence through media, public art, and social media platforms.

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

Conduct pre- and post-activity surveys to gauge changes in attitudes about caregiving and awareness of gender-based violence.

Action plan 2 (Copy Milestone 5 from international partner's workbook)

Organizational readiness area (2)

AREA 9. Information sharing

Objective (2)

To reflect and gather evidence on care, urban development and cultural transformation for redistribution of care and prevention of violences.

Step 1: What activity will you conduct?

Conduct a Participatory Research Study on Care Practices and Urban Needs

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

Engagement Metrics: Track participation levels, feedback, and the diversity of community members involved.

Step 1: What activity will you conduct?

Launch a Public Awareness Campaign on Care Redistribution and Safe Public Spaces

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

Collect feedback from event participants to gauge the effectiveness of dialogues in changing attitudes. Use pre- and post-campaign surveys to measure shifts in public attitudes about care and public space safety.

Step 1: What activity will you conduct?

--

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

--

Step 1: What activity will you conduct?

--

Step 4: How will you know if this activity has worked /indicator?

--

Add another Action plan?

Select

No

Year 1

Travel 1

Place/ Hosting partner:

Umeå

Dates/Number of days:

May/June 2025, approximately 3 days

Number of travelers:

3

Learning goals:

- Participants will be able to identify and evaluate policies that promote gender equity and reduce gender-based stereotypes, gaining insights into how these policies function and their impact on local communities.
- Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2
- Participants will be able to understand how urban interventions can reduce violence and how to promote a safer city with gender lenses.

Peer learning methods:

Study visit

Start developing a specific project with a university.

Research

Travel 2

Place/ Hosting partner:

Bogotá

Dates/Number of days:

October 2025, approximately 3 days

Number of travelers:

3

Learning goals:

- Participants will continue exploring the concept of care and the implementation of a care system with a gender-based approach to understand what that means for Umea in the planning process.
- Participants will understand how to create a care- full city and increase the sense of community and empowerment of women within the city.
- Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2

Peer learning methods:

Study visit

Start developing a specific project with a university.

Research

Do you want to add a travel 3 for year 1?

Select

No

Year 2

Travel 1

Place/ Hosting partner:

Umeå

Dates/Number of days:

First semester 2026

Number of travelers:

3

Travel 2

Place/ Hosting partner:

Bogotá

Dates/Number of days:

September 2026

Number of travelers:

3

Do you want to add a travel 3 for year 2?

Select

No

Year 3

Travel 1

Place/ Hosting partner:

-

Dates/Number of days:

-

Number of travelers:

1

Travel 2

Place/ Hosting partner:

-

Dates/Number of days:

-

Number of travelers:

1

Do you want to add a travel 3 for year 3?

Select

No

Are there any experts or consultants, mentors, researchers, or civil society partners connected to the project? If yes, which ones and what will they do?

Enter

We plan on forming alliances with universities both in Colombia and in Sweden as a way of further developing the conceptualization of care in relation to urban planning. These contacts were initiated during the inception phase, for example during the study visit of Bogotá to Umeå where we had a visit to the School of Architecture and discussed potential future collaborations.

Also in Bogota, we have invited the city of UMEA to be part of a strategy that seeks to strengthen the guidelines for the intervention of public spaces with a gender approach. We hope in these two years to strengthen alliances with women's collectives in the city of Bogota that can take advantage of Sweden's experience in these issues.

If not, do you need support from ICLD to connect you with relevant partners?

Enter

No

If you apply for funding for experts, consultants, interpreters or conference premises, or any equipment, materials and communication, please specify what it is.

Enter

Production of pedagogical and communication materials to promote cultural transformation regarding the redistribution of care, prevention of violence and, in general, a feminist approach to urban development issues. This includes a set of objects or graphic resources used at a point of sale to promote a specific topic.

As mentioned above, we are also forming alliances with universities both in Colombia and in Sweden as a way of further developing the conceptualization of care in relation to urban planning and as a part of this we are looking at designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper) to be executed probably year 2.

What support, as to training, tools or research would you need from ICLD during the project phase? Be as specific as possible!

Enter

Production of pedagogical and communication materials to promote cultural transformation regarding the redistribution of care, prevention of violence and, in general, a feminist approach to urban development issues. This includes a set of objects or graphic resources used at a point of sale to promote a specific topic.

Are there any other funders of the project than ICLD, in that case, which?

Enter

No

Dissemination

How do you plan to upscale or share project results within respective organization? For example, internal training, awareness-raising activities, etc

Enter

In Umeå, we have during the inception phase initiated discussions internally and in collaboration with academia on the concept of care in relation to urban development, as a part of the conceptual exploration. The ambition is to continue and deepen this process during the project phase and share it wider both within and outside of the organization. A common objective for the partnership is to designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper), to be executed year 2 of the project.

In Bogota, we have during the inception phase the opportunity to see different experiences of UMEA related to cultural transformation and social change that have inspired the design of the cultural implementation strategy which includes specific communication campaigns.

How can you collaborate with local government associations, alumni, mentors, experts, NGOs or other stakeholders for external dissemination of knowledge, methods or other results, and to whom?

Enter

See above on collaboration with academia.

Also, in Bogota we are strengthening a network with different allies from the private sector, the international community and academia to share the information that is produced with the project and by the municipality in these topics.

Year 1

Expenses

Budget item	Amount (SEK)
Travel-related costs (incl. flights, domestic travel/transfers, visas, insurance, vaccinations)	162,000
Food and accomodation	39,000
Equipment, materials, communication	70,000
Experts, consultants, interpreters	40,000
Conference (premises and conference packages)	20,000
Audit	35,000
Unforeseen costs	18,000
Labor costs municipality and regional employees	116,000
	= 500,000

Year 2

Expenses

Budget item	Amount (SEK)
Travel-related costs (incl. flights, domestic travel/transfers, visas, insurance, vaccinations)	162,000
Food and accomodation	39,000
Equipment, materials, communication	70,000
Experts, consultants, interpreters	40,000
Conference (premises and conference packages)	20,000
Audit	35,000
Unforeseen costs	18,000
Labor costs municipality and regional employees	116,000
	= 500,000

Total amount

Total amount (SEK)

Total amount**= 1,000,000**

Bankgiro/Plusgiro for payment

51634947(Bankgiro)

Reference for payment

ELILIN06 Strategisk utveckling

Indicate Authorized signatory for signing of contract, if your application is approved.

Swedish personal identity number

19740829-8573

First name

Mikael

Last name

Brändström

E-mail

mikael.brandstrom@umea.se

Position

Director of development

Participants project team

The project team shall consist of 3-5 civil servants from each local government partner, among whom at least one decision-maker and one project manager who is the main contact person to ICLD. ICLD also encourage representation from civil society, academic institutions or private sector collaborating with the local government, in the team.

Note and consider the following when selecting participants:

- The role of the project team is to run the project operationally and implements its activities. Based on the topic of your project, reflect on what mandate, qualifications and personal qualities you need in the team for best possible progress! You are asked to motivate selection of each participant.
- Teams should be gender balanced. Diversity in all aspects should be considered.
- All participants must agree to abide by the ICLD Code of Conduct.
- Participants must have time to devote to the project within their ordinary position. The project means international travels and work away from home in a new environment.

Please indicate if a participant has taken part in an ICLD international training programme (ITP).

Only if applicable: When your partnership is part of an ICLD Network training!

In a Network ICLD clusters partnerships with similar topics to provide deepened support through research and joint tailored training to a team of three people from each partner organization, throughout the project phase. In many cases a mentor is appointed each partnership.

The training component aims to empower the partnerships, and the local governments generally, on the topic of the Network and promote successful results in the projects. Each training team shall include the following functions: Two civil servants among one decision-maker and preferably one representative from a civil society organization cooperating with the local administration on the topic. However, preferred composition may vary between different programmes. Please consult your programme officer.

The team is nominated below by their organization. They are usually members of the partnership's project team but can also be other participants within the organization if deemed relevant for good results of the project.

Note and consider the following when nominating participants for the training component. ICLD may reject a nomination on the basis of any of the below bullet points and ask the organization to nominate another candidate.

- ICLD assess nominations on factors like mandate, work responsibilities, expertise, achievements or experience relevant for change management generally and contributing to the project specifically.
- The training programme will be organized and conducted in English.
- Teams must be gender balanced. Diversity in all aspects should be considered.
- The training participants are expected to attend all scheduled parts of the training. Approximately four 3-5-day workshops during the project phase. Possible approval from superior to devote the necessary time, is the responsibility of the nominating organization.
- A candidate cannot have taken part in a previous ICLD international training programme (ITP).
- All participants must agree to abide by the ICLD Code of Conduct-
- The training means international travels and work away from home in a new environment. When planning for an activity ICLD will ask you to certify good health and inform us if you have any special needs.
- All participants are covered under a group insurance while on scheduled training outside of their respective countries. Medical and dental checkups are not included.

NOTE! In case of necessary replacement of any participant, please motivate this to ICLD together with a proposal of a new participant. ICLD must then approve the replacement and a new updated form of the full project team must be submitted. ICLD does not reimburse costs related to other people than the ones on the approved list.

Name	Gender	Position and employer	E-mail	Phone number, for example WhatsApp	Participated in an ICLD – ITP	Indicate (X) the Project manager from each partner	If applicable: Nominate (X) 3 from each partner to participate in ICLD training
Which decision-making civil servant(s) from the Swedish partner are part of the project team?							
Annika Dalén	F	Gender equality officer, municipality of Umeå		Annika.dalen@umea.se	+46-(0)72-2265890	No	X
Linda Gustafsson	F	Gender equality officer, municipality of Umeå		Linda.gustafsson@umea.se	+46-(0)70-6111044	No	
Anna Sandström Emmelin	F	Sustainable urban development strategist, municipality of Umeå		Anna.emmelin@umea.se	+46-(0)76-1039041	No	
Daniel Lindström	M	Urban planner, municipality of Umeå		Daniel.lindstrom@umea.se	+46-(0)70-3821239	No	
Which decision-making civil servant(s) from the collaborating partner are part of the project team?							
Which other civil servants from the Swedish partner are part of the project team?							
-	-	-	-	-	-	-	-
Which other civil servants from the collaborating partner are part of the project team?							
Laura Tami Leal	F	Women's Affairs Secretary		ltami@sdmujer.gov.co	+573112252456	No	
Ana Maria Buriticá Alzate	F	Strategic Advisor of the Women's Affairs Secretariat		Aburitica@sdmujer.gov.co	+573102483441	No	X
Liza Garcia Reyes	F	Responsible for care and gender equity policies		lygarcia@sdmujer.gov.co	+573153758125	No	
Camila Gómez Guzman	F	Technical Director for Bogota's Care System		cgomez@sdmujer.gov.co	+573118087196	No	
Which other representatives are part of the project team? ICLD encourages participation from civil society, academic institutions or private sector, collaborating with the local government.							
Only if applicable: If persons other than the above project team are nominated to participate in ICLD training component, please indicate them here:							

Name	Motivate each participant through work responsibilities or mandate, expertise, achievements or experience relevant for contributing to the steering group responsibilities.
Decision-making civil servant(s) from the Swedish partner	
Annika Dalén	Gender equality officer, serves the Gender equality committee at the City Council and serves as an expert for the municipality. Between 2019-2022 she co-coordinated the URBACT Gendered landscape action planning network, focusing on developing locally contextualized tools and approaches to work towards gender equality in urban policies, planning, and services. She has worked in several projects and initiatives on gender equality and sustainable urban development and has more than 15 years of experience working with gender equality and human rights issues from both Sweden and Latin America, in particular in Colombia. Fluent in Spanish.
Linda Gustafsson	Gender equality officer, serves the Gender equality committee at the City Council and serves as an expert for the municipality. She has coordinated several national projects and in 2017 she was appointed to the Swedish Government advisory board on Feminist urban planning. She has been part of the URBACT initiated #genderequalcities working group from 2018 and has between 2019 – 2022 led the Action planning network Gendered landscape, funded by the URBACT program, focusing on holistic and tailor-made methods in gender equality work.
Anna Sandström Emmelin	Strategic Development Officer with a focus on sustainable urban development. She has worked for 15 years within academia supporting collaboration between research and society. 2018-2023 she coordinated the strategic partnership between Umeå University and Umeå where sustainable urban development was one focus area. 2019-2023 she was the regional manager för the university's node to a national knowledge and collaboration platform for social innovation.
Daniel Lindström	Urban planner, working with the comprehensive planning of Umeå municipality since 2011, where social sustainability and gender equality are key components of the municipal planning strategy.
Decision-making civil servant(s) from the collaborating partner	
Laura Tami Leal	Women's Affairs Secretary of Bogota. Since January 2024, she has been the Secretary of Women's Affairs in the Mayor's Office of Carlos Fernando Galán. She worked the previous four years as legal advisor in the creation and implementation of the District System of Care and then as Undersecretary of Corporate Management. She is in charge of the development, implementation and evaluation of women's policies in the city and the mainstreaming of the approach with the other sectors of the Public Administration.
Ana Maria Buriticá Alzate	Strategic Alliances Advisor. She works directly from the office of the Secretary of Women's Affairs in Bogota (Laura Tami). She has been in charge of the knowledge management strategy of the District System of Care, accompanying more than 65 national and international visits to the care blocks and writing specific projects for international and national cooperation. She has more than 15 years of experience developing social projects, 7 years working for the municipality and 6 years for international cooperation. Project Manager. Fluent in English.
Liza Reyes	Undersecretary for care and gender equity policies.
Camila Gómez	Technical Director of the Care System. Responsible of the Design and implement the technical, operational, methodological, and funding guidelines for the District Care System. Facilitate the implementation, monitoring, and evaluation of the District Care System across sectoral, inter-institutional, and inter-sectoral spaces. Coordinate the provision of district and territorial services to address care needs in a shared responsibility framework involving the District, private sector, communities, and households.
Other civil servants from the Swedish partner	
-	-
Other civil servants from the collaborating partner	

Other representatives	
Only if persons other than the above project team are nominated to participate in ICLD training component, please motivate their participation here:	

Letter of Intent

Intent by *Umeå Municipality* and the *Secretariat for Women's Affairs of Bogotá* to collaborate on a project within the ICLD Municipal partnership programme.

Umeå and the *Secretariat for Women's Affairs of Bogotá*, agree on 2024-10-30 with this document, to work together within the ICLD Municipal partnership programme in the project *Exploring gender equality and care: a territorial approach*, based on the Human Rights ambitions and the ICLD core values;

- Equity
- Transparency
- Possibility to demand accountability
- Participation

The partners hereby agree to implement the project that takes place in the period of 2025-2026 and engage in peer learning and exchange based on the respective organizations Project planning workbook.

Name

MIKAEL BRÄNDSTRÖM
Director of development

Umeå municipality
Sweden

Carta de intención

El *Municipio de Umeå, Suecia*, y la *Secretaría Distrital de la Mujer de Bogotá* acuerdan suscribir la presente Carta de intención para colaborar en un proyecto dentro del programa de asociación municipal de ICLD.

Umeå y la *Secretaría Distrital de la Mujer de Bogotá*, acuerdan el 2024-10-30 con este documento, trabajar juntos dentro del programa de asociación municipal de ICLD en el proyecto *Exploring gender equality and care: a territorial approach*, basado en las ambiciones de derechos humanos y los valores fundamentales de ICLD;

- Equidad
- Transparencia
- Posibilidad de exigir rendición de cuentas
- Participación

Por la presente, los socios acuerdan implementar el proyecto que se llevará a cabo en el período de 2025-2026 y participar en el aprendizaje e intercambio entre pares basado en el libro de trabajo de planificación de proyectos de las respectivas organizaciones.

Nombre

LAURA MARCELA TAMI
Secretaría Distrital de la Mujer

Alcaldía Mayor de Bogotá
Colombia

Your local government:	Your partner:
Women's Affairs Secretariat - Bogota	UMEA
List the individuals (and their positions) who were involved in your project planning:	
Name:	Position:
Ana Maria Buriticá Alzate	Advisor for strategic Alliances
Laura Tami leal	Secretary of Women's Affairs of Bogota
Liza Garcia Reyes	Undersecretary of Care and policies for women

Part 1: Analysis

Step 1. Identify the problem

1. Describe briefly what local societal problem you plan on addressing in your partnership

Identified societal problem:

Traditional gender roles and the stereotypes that reproduce them have material consequences on the lives of women in Bogotá. For this project, we want to highlight two issues: the need for redistribution of unpaid care work and the elimination of violence against women in transportation and public spaces.

First, the sexual division of labor in the sex-gender system causes an inequitable distribution of time dedicated to unpaid care work between men and women. The research carried out to build the Baseline of the District System of Care - LBSDC, for which 24,762 individual surveys were conducted in a total of 14,363 households (LBSDC, p. 9) indicates that there are still entrenched discriminatory ideas in Bogotá about who should perform care activities in the home. For example, more than 70% of those surveyed, regardless of age, agree with the statement "most women have a natural gift for doing household chores" (LBSDC p. 42). The naturalization of the sexual division of labor affects the distribution of care burdens in the city: 9 out of 10 women perform unpaid domestic and care work, in contrast to 7 out of 10 men who do so (LBSDC p. 51). Furthermore, research led by the Observatory of Women and Gender Equity - OMEG has allowed us to identify that in the city there is a care work gap, where women spend 2 hours and 35 minutes a day more than men in domestic and unpaid care work (LBSDC, p. 22).

This overload of hours dedicated to unpaid care work has a negative impact on the enjoyment of women's human rights in Bogotá, particularly the right to education and the right to work. As identified in the Baseline Report of Results of the Public Policy for Women and Gender Equity - LBPPMyEG, 22% of the women surveyed reported having given up their work or economic activity to dedicate themselves to unpaid care work. Among women between 18 and 28 years of age, 18% resigned to perform unpaid care work, while among women between 29 and 39 years of age, 29% reported having resigned for the same reason (LBPPMyEG, p. 49). Additionally, of the women surveyed between the ages of 18 and 35 who reported dropping out of the educational system (4%), about 12% reported that they stopped studying because they became pregnant, because of family or partner pressures, or because they got married and wanted to start a family. Thus, school dropout among women living in Bogotá is related to traditional gender.

Secondly, women in Bogotá experience daily forms of violence in public spaces and means of transportation, in the context of non-consensual sexualization of their bodies and daily

exercises of heteropatriarchal power, which affect women in different ways depending on their identity, gender presentation, racialization, ethnicity, among others. In the research that led to the report of the Public Policy Baseline for Women and Gender Equity - LBPPMEG, the self-reporting questions on the occurrence of violence against women in Bogota yielded data on the incidence of physical and sexual violence well above those reported or denounced to the competent authorities (LBPPMEG, p. 21-24). One of the most difficult to prosecute and least reported forms of violence is harassment in public spaces. The women surveyed report that the three places where they experience the most harassment are: the street (66%), public transportation (56%) and the internet (26%) (LBPPMEG, p. 26).

Public transportation is the main means of transportation for the majority of the population of Bogota and for women, who represent more than 50% of its users, it is not a safe space. Sexual harassment in public transportation and public spaces contributes to a generalized sense of insecurity, affects the right to freedom of movement and violates their right to live a life free of violence.

2. Link your problem to Human Rights

a) Has your national government signed the International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR and the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ICESCR

YES

b) The societal problem you have identified above has implications for the full realisation of some of the human rights listed in the ICCPR or ICESCR. Please list 2-3 of the human rights most impacted.

1. Right to Social Security
2. Protection to women and their families
3. Right to Health

3. Link your problem to gender equality

Indicate and describe whether the societal problem is impacting men and women or boys and girls differently in relation to their human rights as described in your response to Question 2b.

There is a need to implement in practice the basic principles of human rights, in particular in relation to public space and the provision of services on equal terms and the obligation for states to modify the social and cultural patterns of conduct of men and women, with a view to achieving the elimination of prejudices and customary and all other practices which are based on the idea of the inferiority or the superiority of either of the sexes or on stereotyped roles for men and women, as stated in for example the CEDAW.

Step 2. Conduct a stakeholder analysis

1. Conduct a stakeholder analysis by completing the table below. Fill in only what is relevant to your problem and consider gender disparities. You can specify each group to address intersectionality. You do not need to list "duty bearers" here. Different parts of local or national

government are always duty bearers and so have a responsibility to respect/promote/fulfil human rights. Here you should only list the “rights-holders”, groups of citizens or residents who are impacted by the problem, or who impact the problem. Doing this mapping exercise will help you to identify who you might need to consult throughout the planning and implementation.

Stakeholder Group Type	Stakeholders (complete where applicable)	How does your problem impact the stakeholder?	How does the stakeholder impact your stated societal problem?	Should this stakeholder influence / be engaged in project planning?	Any comments?
Citizens (Right-holders)	Children (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Children should participate but no need to plan
	Part of the redistribution	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Youth (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Youth should participate. Their interest should be included in planning.
	Part of the redistribution and change of social norms	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Women (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Planning should consider their needs.
	Part of redistribution and GBV	Neutral impact	Neutral impact	No	
Negative impact		Negative impact			
Citizens (right-holders)	Marginalised geographical areas/inhabitants (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	
	The actions have a focused on unpaid caregivers	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Civil society	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	Involve the community
	Caregivers' organizations to strengthen community-based care	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Local Businesses	Small businesses (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Text
	Text	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Large businesses (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Text
	Text	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Other (such as experts, local police, military, national actors, etc.)	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	Text
	Universities	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	Text
	Private Sector	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	Text
Text	Neutral impact	Neutral impact	No		

		Negative impact	Negative impact		
--	--	-----------------	-----------------	--	--

2. Based on your stakeholder analysis, list the group or groups of citizens (i.e. rights-holders) whom you want to be positively impacted by your action plan. Describe any gender inequalities within these groups.

	Group/groups of citizens:	Gender inequalities:
1.	Unpaid Caregivers	• Economic Dependency and Limited Income: Many unpaid caregivers lack access to paid work or work in low-paying, informal jobs with limited social protections. This economic dependency restricts their financial autonomy and can create barriers to escaping poverty or achieving financial stability. • Unequal Time Burden: Women in Bogotá often shoulder a disproportionate amount of unpaid caregiving work, such as childcare, eldercare, and household responsibilities. This limits their time for personal development, education, paid work, and leisure, reinforcing gender-based constraints on time. • Limited Access to Social Protection: Unpaid caregivers in Bogotá often lack access to social benefits, like pensions, healthcare, and unemployment insurance. Without formal recognition or compensation for their caregiving roles, they are excluded from social protections that would support their well-being and security in the long term.
2.	Women	• It is important that women recognize their right and understand how care is in our lives. Besides recognition, comes the redistribution of care and free up time to all different projects. • Unequal Opportunity for Personal and Professional Growth: Because women are often expected to prioritize caregiving, they have less time and flexibility to pursue education, career advancement, or personal projects. This reinforces economic and social dependencies and limits their ability to participate equally in public and professional life.
3.	Community	• Men and Women should understand what cares and how the tasks are distributed. • Traditional gender roles often dictate that caregiving is primarily a woman's responsibility. These stereotypes can limit men's involvement in caregiving tasks and create societal pressure for women to prioritize domestic roles over professional aspirations. Changing these perceptions is crucial for encouraging equal participation in caregiving from both genders. • There is often a cultural undervaluation of care work, which is seen as "women's work." This perspective not only affects how society views caregiving but also impacts the allocation of resources and support for caregivers. A cultural shift is needed to recognize care work as vital to the community and economy, deserving of respect, recognition, and appropriate compensation.

3. Are there any actors who could contribute tangible or intangible resources to your project?

Who, for example, has the obligation and inclination to assist your local government if you do not have the adequate resources to meet the rights of your populations?

All the actors that are part of the care system has to implement their commitment with the systema related with services, providing human resources and spaces in their infrastructure.

4. Reflection question: Describe if/how environmental degradation, climate change and/or loss of biodiversity are impacting the group or groups of citizens listed under Question 2.

Text

Step 3. Conduct a root-cause analysis

1. Why do you think the societal problem exists?

Carry out a root-cause analysis and identify key roots of the problem by completing the visual below. Before completing your root-cause analysis, you should have ideally consulted the stakeholders that you listed (with “yes”) above in your stakeholder analysis.

Root-cause analysis				
Selected problem:				
In Bogota around 1.2 million of women dedicated more than seven hours a day to unpaid work.				
↓	↓	↓	↓	↓
Possible root cause:	Possible root cause:	Possible root cause:	Possible root cause:	Possible root cause:
Lack of care policies	Economic poverty	Gender social norms	Lack of education and awareness	Unstable labor conditions
↓		↓		
Possible root cause:		Possible root cause:		
Limited access to care services		Gender stereotypes		

2. For each of the boxes in the root-cause analysis visual above, you have the option of adding a tick in the top-right corner. Only do this for the root causes that you, as a group, believe your local government can realistically impact over the course of the project.

3. Refine your selected problem

Ideally, conducting the stakeholder and root-cause analyses above should have deepened and refined your understanding of the complexity of the problem you are planning on addressing and its relationship to human rights. If necessary, please rewrite your description of the societal problem you identified in Step 1.

In Bogotá, traditional gender roles and stereotypes significantly impact women's lives, particularly in terms of unpaid care work and safety in public spaces. Research shows that discriminatory beliefs about gender roles lead to an inequitable distribution of care responsibilities, with 90% of women engaged in unpaid domestic work compared to 70% of men, resulting in women spending, on average, 2 hours and 35 minutes more per day on these tasks. This burden often forces women to sacrifice their education and employment opportunities, with 22% of surveyed women reporting they had to leave their jobs for caregiving, and some dropping out of school due to pregnancy or familial pressures. Additionally, women in Bogotá face daily violence in public spaces and on public transportation, where harassment is prevalent, contributing to feelings of insecurity and violating their right to freedom of movement. This context underscores the urgent need for a redistribution of care responsibilities and measures to eliminate violence against women in public spaces.

Step 4. Assess your organisational readiness

(LG = Local Government)

We would now like you to reflect on your organisation’s current impact on your problem by completing the table below.

Some general tips:

- **IMPORTANT:** Focus on how your organisation works in practice right now, not how you would like it to work or how it is supposed to work in theory.
- Complete the table in relation to your refined problem. In the table below, the text “[the problem]” refers to your team’s selected problem.
- Read the areas and levels of organisational readiness very carefully.
- If you cannot agree as a team what your level of organizational readiness is, select the lowest level identified in your team.

Organisational readiness area	Level of organizational readiness <i>Which statement best describes the current situation?</i>	Impact <i>How is this situation affecting the problem you have identified?</i>	Debate <i>Was there any disagreement amongst the team?</i>	Comments <i>Any comments regarding choice and team discussion?</i>
Inward areas				
AREA 1 Staffing and Cross-Boundary Collaboration Which of the following statements best describes the current situation related to staffing and human resources?	1. Redistribution of care is nobody's responsibility.	Helping. Positive impact	Yes	Redistribution is a must for cultural transformation. Men have a role in redistribution and prevention of violences. Different entities of the administration should be involved.
	2. Redistribution of care is very few people's responsibility.	Neutral impact	No	
	3. Redistribution of care is the responsibility of all staff in one department.	Hindering. Negative impact		
	4. Redistribution of care is the responsibility of individual staff members in several departments who collaborate regularly.			
AREA 2 Policy Prioritisation Which statement best describes how policy on [the problem] is currently prioritised by senior LG management?	1. Discussions are limited care redistribution is not yet a priority for our LG.	Helping. Positive impact	Yes	There's a need to improve the articulation between different actions ofcultural transformation in the city.
	2. Conversations are happening on care redistribution in some parts of our LG, and it is viewed as an upcoming priority.	Neutral impact	No	
	3. care redistribution is a clear priority of our LG.	Hindering. Negative impact		
	4. care redistribution is a declared high priority and informs all relevant policies.			
AREA 3 Policy Planning Which of the following statements best describe how current policies are being used to tackle your chosen problem?	1. Our LG does not currently have a policy on care redistribution.	Helping. Positive impact	Yes	The policy is adopted, and the challenge is to consolidate the system in the new administration.
	2. Our LG has certain general guidelines/policies on care redistribution, perhaps as a smaller part of other steering documents. Work has started to develop these.	Neutral impact	No	
	3. Our LG is at an advanced stage in crafting a policy on care redistribution.	Hindering. Negative impact		
	4. Our LG has officially adopted and published a policy on care redistribution.			
AREA 4 Policy Implementation (if applicable)	1. The policy for [the problem] exists on paper but LG staff is not aware of it.	Helping. Positive impact	Yes	There was a debate around the specific

Which of the following statements best describe how relevant policies are implemented?	2. Our LG has made an implementation plan, but it has not been carried out yet.	Neutral impact		topic related to redistribution of care, as the care system is very well known by all the entities and the civil servants. Nevertheless, there's a need to reinforce the gender-based approach and the need of redistribution of care.
	3. The policy is mostly implemented, but with some inconsistencies.	Hindering. Negative impact	No	
	4. The policy is well known among the staff and implemented.			
AREA 5 Political Commitment Which statement best describes the current commitment of local politicians to the problem?	1. Local politicians rarely speak about [the problem].	Helping. Positive impact	Yes	To get involved the politicians with gender policies is an everyday task.
	2. Some local politicians show a commitment to addressing [the problem], but generally most politicians aren't prioritizing it.	Neutral impact		
	3. Many politicians show a commitment to addressing Care distribution, but there isn't a clear consensus on what to do.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Many politicians show a commitment to addressing [the problem], and there's a consensus on what to do.			
AREA 6 Information Processing Which statement best describes how information is being collected and analysed to understand whether progress is being made?	1. Our LG doesn't have the information or tools to understand if progress is being made.	Helping. Positive impact	Yes	Information related to cultural transformation related to redistribution and gender-based violences have been collected to explain the importance and the magnitude of the problem, but there's a need to gather baseline to follow up the changes.
	2. Our LG is collecting and processing some information to understand if progress is being made, but this isn't clearly linked to planning and decision making.	Neutral impact		
	3. Our LG is collecting and processing some information to understand if progress is being made, and this is sometimes being used to improve our planning and decision making.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Our LG is collecting and processing a lot of information to understand if progress is being made, and this is actively being used to improve our planning and decision-making.			
Outward focused: These three categories reflect elements of the human rights-based approach.				
AREA 7 Community participation Which of the following statements best describe how your LG	1. Our LG seeks feedback from citizens and community organisations, but this generally occurs after major decisions have been made by experts and internal staff.	Helping. Positive impact	Yes	There's community participation and there are specific strategies for

views the participation of citizens and community organisations?	2. Our LG consults with citizens and community organisations early/often, and their feedback is seriously considered, with important decisions being made by experts and internal staff.	Neutral impact		their engagement in the process.
	3. Our LG has a real desire to allow citizens and community organisations to influence major decisions but managing and acting on participatory processes has been challenging.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Our LG views citizens and community organisations as key partners in making major decisions on [the problem], and our processes of involving them have worked well.			
AREA 8 Inclusion of minorities and underrepresented groups Which of the following statements best describes how your organization includes underrepresented and minority groups in addressing [the problem]. <i>Tip! Go back and review your stakeholder analysis, this could help you.</i>	1. No explicit effort is being made by our LG to include underrepresented/ minority groups	Helping. Positive impact	Yes	There are participation mechanisms in place within the care system and it is important to related it with care redistribution.
	2. Some effort is being made by our LG to include underrepresented/ minority groups	Neutral impact		
	3. Our LG works proactively to reach out to, and involve, underrepresented or minority groups on the issue.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Our LG is successful in reaching out to, and involving, underrepresented or minority groups on the issue.			
AREA 9 Information sharing Which of the following statements best describes how your organization shares information with the public?	1. Citizens have very little access to information about our LG's work and results for projects/policies on [the problem].	Helping. Positive impact	Yes	There's important to improve our capacity to share the information and make it more accessible to all, especially in topics such as cultural transformation that is shared with another entity.
	2. Citizens have access to some information about our LG's work and results for projects/policies on [the problem], but it is not easily accessible. Work has started to improve accessibility.	Neutral impact		
	3. Citizens can easily access information about our LG's work and results for projects/policies on [the problem].	Hindering. Negative impact	No	
	4. Citizens have easy access to updated information about [the organisation's] work and results for projects/policies on [the problem]. There are wellknown channels for the public to submit questions about the information.			

Part 2: Action

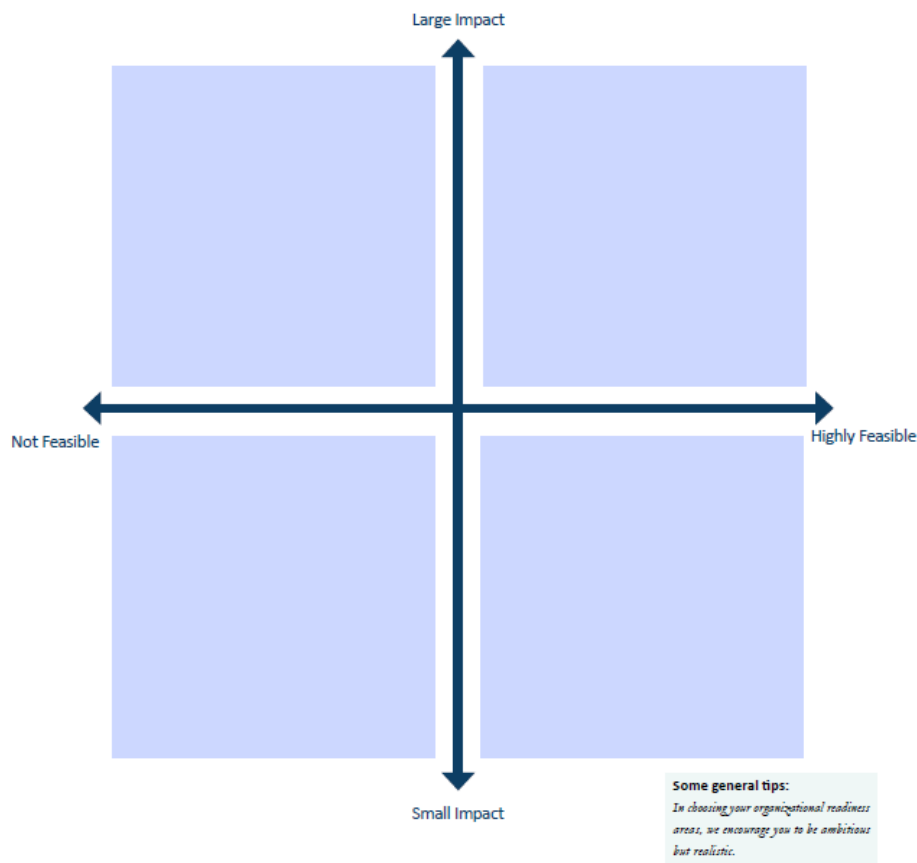
Step 1. Strategically rank the organisational readiness areas

Final team ranking	Inward or outward-focused	Current level of organizational readiness	Was it easy or difficult to get agreement?	Comments on ranking process
Policy Implementation	Inward	3	Easy	There's a common agreement on the need and the strategy but we know the challenges are in the implementation process.
	Outward		Difficult	
Information Sharing	Inward	2	Easy	There's a lot of information outside that need to be gather, process and analyze. There is the change to be able to share the qualitative and quantitive information and promote social change related to these topics.
	Outward		Difficult	
Political Commitment	Inward	3	Easy	The city council changed in a lot of the representatives. There are actions to provide more information on gender-based approach, gender policies and the care system
	Outward		Difficult	

Step 2. Select your final priority organisational readiness areas

1. Still working as a group, discuss and come to a collective agreement about where to place your top 4 organisational priority areas in the visual below.

The visual is made up of two axes. The horizontal axis allows you to identify how feasible you think it will be to mobilise resources to address each prioritised area. This includes your current budget and personnel resources as well as resources that could be mobilised from civil society partners. The vertical axis allows you to indicate how much of a positive impact you expect each prioritised area to have on rights-holders, if this prioritised area is fully addressed.

To promote social change related with care redistribution and violences prevention is highly feasible and have a big impact.

2. Set your objectives

Based on your previous group discussion of impact and feasibility, select two or three priority organisational readiness areas and agree on, for each of them, which organizational readiness level you are striving to achieve over the course of the project.

At least ONE must be an inward-focused area and at least ONE must be an outward-focused area. If you choose to have three, the additional area must be outward-focused.

Final selected priority areas	Inward or outward-focused	Starting organizational readiness level: Where are you today?	Organisational readiness goal level: Where would you like to be at the end of the project?	Your specific objectives: Adapt the organisational readiness goal level to an objective for your organisation
Policy Implementation	Inward	3	4	To implement the cultural transformation strategy for prevention gender-based violence and redistribution of care.
	Outward			
Information Sharing	Inward	2	3	To reflect and gather evidence on care, urban development and cultural transformation for redistribution of care and prevention of violences.
	Outward			

Step 3. Establish an action plan for year 1

1. Establish an action plan for your two or three selected priority areas. For each priority area complete a separate action plan.

Action plan	Organisation readiness area #1		Objective:	
	Policy Implementation		To implement the cultural transformation strategy for prevention gender-based violence and redistribution of care.	
Step 1: What activities will you undertake?	Activity:	Activity:	Activity:	Activity (optional) (Ideally a communication activity)
	Establish community-led dialogue sessions and participatory workshops in neighborhoods to discuss caregiving roles, gender equality, and safety in public spaces.	Conduct workshops with key community groups, public servants, and transportation staff to raise awareness about gender equity, the impact of unpaid care, and how to respond to harassment in public spaces.	Plan for the implementation of laboratories programs that promote shared caregiving responsibilities, such as subsidized childcare facilities or community support programs.	Plan city-wide campaigns to challenge stereotypes around gender roles, unpaid care, and gender-based violence through media, public art, and social media platforms.
Step 2: Why have you chosen these activities?	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:
	These activities were chosen because they address the root causes of gender-based violence and the unequal distribution of caregiving responsibilities.	These activities were chosen because they address the root causes of gender-based violence and the unequal distribution of caregiving responsibilities.	Plan the Pilot initiatives offer practical solutions to caregiving inequality	Plan Public awareness campaigns and workshops help challenge deep-seated stereotypes and normalize shared caregiving.
Step 3: What does success look like?	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:
	Community based care is strengthened in the city providing new care services Care blocks are recognized as safe spaces.	Community increasingly understands the need of behavioral change to faced GBV.	Men increasingly participating in caregiving and community members actively intervening in instances of public harassment.	Higher public understanding of shared caregiving responsibilities and gender-based violence.
Step 4: How will you know if this activity has worked?	Monitoring:	Monitoring:	Monitoring:	Monitoring:
	Track attendance and engagement in workshops and dialogue sessions, noting any significant increases in male participation in care-related programs.	Track attendance and engagement in workshops and dialogue sessions, noting any significant increases in male participation in care-related programs.	Conduct pre- and post-activity surveys to gauge changes in attitudes about caregiving and awareness of gender-based violence.	Conduct pre- and post-activity surveys to gauge changes in attitudes about caregiving and awareness of gender-based violence.
Reflection: Are there any risks associated with activity?	Risk associated with activity:			
	Over-engagement with communities may lead to reduced participation over time if activities are not perceived as impactful.	Budgetary constraints or lack of sustained funding for pilot initiatives could limit the impact.	Budgetary constraints or lack of sustained funding for pilot initiatives could limit the impact.	Resistance to changing traditional gender roles and stereotypes from some community groups.
Reflection: How can the partnership	How can your partner support this activity? Will it be conducted together?			
	Partnering with other actors, such as community	Offering expert trainers, and campaign material to strengthen workshops	Offering expert trainers, and campaign material to strengthen	Using the partnership's platforms to amplify campaign messages

support this activity	organizations or universities to create a multi-dimensional support network.	and public awareness campaigns.	workshops and public awareness campaigns.	and garner credibility, reaching a wider audience.
-----------------------	--	---------------------------------	---	--

Action plan	Organisation readiness area #1		Objective:
	Information sharing		To reflect and gather evidence on care, urban development and cultural transformation for redistribution of care and prevention of violences.
Step 1: What activities will you undertake?	Activity:	Activity:	Activity (optional) (Ideally a communication activity)
	Conduct a Participatory Research Study on Care Practices and Urban Needs	Launch a Public Awareness Campaign on Care Redistribution and Safe Public Spaces	
Step 2: Why have you chosen these activities?	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:
	These activities provide firsthand, community-led insights into the realities of caregiving and the urban landscape, which are essential for developing an evidence-based strategy for equitable care redistribution and safer public spaces. The participatory approach empowers community members and stakeholders to identify specific areas for improvement and creates buy-in for future initiatives.	These activities foster community awareness and dialogue, helping shift public perceptions around caregiving and safety. The campaign raises visibility on these issues, encouraging both men and women to engage in caregiving and take active roles in preventing violence. Public events provide a space for community engagement and reinforce the need for cultural and policy changes.	
Step 3: What does success look like?	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:
	A report documenting the challenges, needs, and spatial distribution of caregiving resources and unsafe areas in Bogotá.	High attendance and active participation in public events, with citizens discussing solutions and promoting positive changes.	
Step 4: How will you know if this activity has worked?	Monitoring:	Monitoring:	Monitoring:
	Engagement Metrics: Track participation levels, feedback, and the diversity of community members involved.	Collect feedback from event participants to gauge the effectiveness of dialogues in changing attitudes. Use pre- and post-campaign surveys to measure shifts in public attitudes about care and public space safety.	
Reflection: Are there any risks associated with activity?	Risk associated with activity:		
	There may be challenges in getting a diverse representation, as some community members might be hesitant or unable to participate.	Repeated messaging may lead to disengagement if not handled creatively and sensitively.	
Reflection: How can the partnership support this activity	How can your partner support this activity? Will it be conducted together?		
	Leveraging networks to ensure broad participation, including community members, local authorities, and urban development experts.	Assisting with content creation, media outreach, and public relations to ensure a compelling and effective campaign. Helping organize events, secure venues, and promote them to attract a diverse and engaged audience.	

Step 4. Establish a peer learning plan for year 1

The objective of peer learning in ICLD municipal partnerships is the transfer of knowledge, skills and experience from one local government to another, and vice versa, mainly through international visits. This part should be conducted with your partner (and identical to their answers).

These visits are at the heart of your partnership and should be well planned and contain elements that encourage peer learning, friendly benchmarking to inspire change, or other forms of peer support such as mentoring, site/study visits, peer visits, peer assessments and work shadowing. (You can read more about these methods in the ICLD's guide to peer learning.)

When planning international visits remember to:

- Be clear about what you expect to learn from each other.
- Be clear about the methods you will adopt and how you will engage with each other in the learning process.
- Always pay attention to political and logistical challenges.
- Set time aside to allow yourself to reflect on what you are learning.
- Ensure that the learning gains of individuals are communicated back home in your organisation.

ICLD funding covers the cost of international visits for both the Steering Group and the Project Group. Please provide us with a overview of the first 2 visits you plan on conducting by filling in the table below.

YEAR 1	Peer learning activity 1	Peer learning activity 2
Project group	Hosting partner:	Hosting partner:
	UMEA	Bogota
	Learning goals:	Learning goals:
	- Participants will be able to identify and evaluate policies that promote gender equity and reduce gender-based stereotypes, gaining insights into how these policies function and their impact on local communities. - Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2 - Participants will be able to understand how urban interventions can reduce violence and how to promote a safer city with gender lenses.	- Participants will continue exploring the concept of care and the implementation of a care system with a gender-based approach to understand what that means for Umea in the planning process. - Participants will understand how to create a care- full city and increase the sense of community and empowerment of women within the city. - Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2
	Peer learning methods:	Peer learning methods:
	Study visit Start developing a specific project with a university. Research	Study visit Start developing a specific project with a university. Research
Steering group	Hosting partner:	Hosting partner:
	UMEA	Bogotá

	Learning goals:	Learning goals:
	- Participants will be able to identify and evaluate policies that promote gender equity and reduce gender-based stereotypes, gaining insights into how these policies function and their impact on local communities. - Participants will be able to receive feedback on specific strategies or actions related to the process.	- the concept of care and the implementation of a care system with a gender-based approach to understand what that means for Umea in the planning process. - Participants will understand how to create a care- full city and increase the sense of community and empowerment of women within the city.
	Peer learning methods:	Peer learning methods:
	Study visit Research	Study visit Research

Step 5. Form your project and steering groups

1. What competencies and qualities are needed or desirable to have in your project group and in your steering group to effectively implement your selected action plan?

Project Group

Key Skills: Knowledge of gender equity policies, research and data analysis, community engagement, public communication, and project management.

Qualities: Empathy, adaptability, and strong collaboration skills.

Steering Group

Key Skills: Strategic planning, policy advocacy, stakeholder engagement, and monitoring and evaluation.

Qualities: Strong leadership, integrity, accountability, and innovative thinking.

2. Members of your project group and steering group will enjoy and be able to exercise different forms of formal and informal authority. Which kinds of formal and informal authority will it be important to have access to through the members of your project group and your steering group?

There are no specific needs the team has been proposed considering decision making, knowledge and the possibility to set up different collaborative actions within the different patners.

Step back and reflect

1. We would now like you to take a step back, review your workbook (particularly the milestones) and complete the online digital application.

2. Reflection question: Did the process of completing this workbook change your way of thinking about the problem and how your organisation can best address it? If so, how? Please describe.

Completing this workbook helped deepen our understanding of the complexities surrounding gender equity, particularly in how deeply rooted societal expectations impact the distribution of unpaid care work and contribute to gender-based violence. This process highlighted the importance of targeted, culturally transformative strategies rather than only policy changes, as well as the value of community-driven insights in shaping impactful solutions. It also clarified the need for a more collaborative approach within our organization, prioritizing partnerships with academic institutions and local communities to create more sustainable and evidence-based interventions.

Your local government:	Your partner:
Umeå, Sweden	Bogotá, Colombia
List the individuals (and their positions) who were involved in your project planning:	
Name:	Position:
Annika Dalén	Gender equality officer
Anna Sandström Emmelin	Strategic development officer
Linda Gustafsson	Gender equality officer
Daniel Lindström	Urban planner
Charlotta Westerlund	Chair of the gender equality committee

Part 1: Analysis

Step 1. Identify the problem

1. Describe briefly what local societal problem you plan on addressing in your partnership

Identified societal problem:

We want to explore the concept of care in relation to urban planning and sustainable development as a tool for building more equitable, livable and just cities.

Gender matters everywhere, and cities are crucial actors as a driving force for an equal society and an even distribution of power and resources. Bogotá and Umeå have examples of pioneering work in gender equality and sustainable urban development, and a collaboration on this topic between these two otherwise different cities will be an inspirational starting point for new and innovative ways of working with gender equality in relation to sustainable urban development.

2. Link your problem to Human Rights

a) Has your national government signed the International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR and the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ICESCR

YES

b) The societal problem you have identified above has implications for the full realisation of some of the human rights listed in the ICCPR or ICESCR. Please list 2-3 of the human rights most impacted.

- 1. The States Parties to the present Covenant undertake to ensure the equal right of men and women to the enjoyment of all civil and political rights set forth in the present Covenant.*
- 2. The States Parties to the present Covenant undertake to ensure the equal right of men and women to the enjoyment of all economic, social and cultural rights set forth in the present Covenant.*

3. Link your problem to gender equality

Indicate and describe whether the societal problem is impacting men and women or boys and girls differently in relation to their human rights as described in your response to Question 2b.

Gender equality is the core of the challenge addressed

Step 2. Conduct a stakeholder analysis

1. Conduct a stakeholder analysis by completing the table below. Fill in only what is relevant to your problem and consider gender disparities. You can specify each group to address intersectionality. You do not need to list “duty bearers” here. Different parts of local or national government are always duty bearers and so have a responsibility to respect/promote/fulfil human rights. Here you should only list the “rights-holders”, groups of citizens or residents who are impacted by the problem, or who impact the problem. Doing this mapping exercise will help you to identify who you might need to consult throughout the planning and implementation.

Stakeholder Group Type	Stakeholders (complete where applicable)	How does your problem impact the stakeholder?	How does the stakeholder impact your stated societal problem?	Should this stakeholder influence / be engaged in project planning?	Any comments?
Citizens (Right-holders)	Children (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	Since the focus of the project is the exploration of a concept in relation to internal structures and steering/planning of the municipality we don't see that the stakeholder groups in this case should be engaged in the formulation of the project. However, we see the relevance for the inclusion of the stakeholder group in the activities of the project.
	-	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Youth (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	
	-	Neutral impact	Neutral impact	No	Women consist of half of the population and is not a homogeneous group that can be perceived as a stakeholder group per se.
		Negative impact	Negative impact		
	Women (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	
	-	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Minority groups (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	See above about project activities.
	Inhabitants with a different language/culture background than Swedish	Neutral impact	Neutral impact	No	
Negative impact		Negative impact			
	Marginalised geographical	Positive impact	Positive impact	Yes	See above about project activities.

Stakeholder Group Type	Stakeholders (complete where applicable)	How does your problem impact the stakeholder?	How does the stakeholder impact your stated societal problem?	Should this stakeholder influence / be engaged in project planning?	Any comments?
Citizens (right-holders)	areas/inhabitants (specify):				
	Inhabitants of peri-urban areas	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Civil society	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	By local community organisations we refer to civil society associations of different types operating within a specific local geographical area (neighbourhood), it can be a youth sports organization, a local activity center, an organization for senior citizens, etc. See also above about project activities.
	Local community organisations	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Local Businesses	Small businesses (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	See above about project activities.
	Small businesses with a specific geographical impact, for example a neighbourhood supermarket	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
	Large businesses (specify):	Positive impact	Positive impact	Yes	See above about project activities.
	Large businesses with a specific geographical impact, for example a neighbourhood supermarket	Neutral impact	Neutral impact	No	
		Negative impact	Negative impact		
Other (such as experts, local police, military,	Specify:	Positive impact	Positive impact	Yes	See above about project activities.
	Academia	Neutral impact	Neutral impact	No	

Stakeholder Group Type	Stakeholders (complete where applicable)	How does your problem impact the stakeholder?	How does the stakeholder impact your stated societal problem?	Should this stakeholder influence / be engaged in project planning?	Any comments?
national actors, etc.)		Negative impact	Negative impact		

2. Based on your stakeholder analysis, list the group or groups of citizens (i.e. rights-holders) whom you want to be positively impacted by your action plan. Describe any gender inequalities within these groups.

	Group/groups of citizens:	Gender inequalities:
1.	<i>The purpose of including a gender equality perspective in urban planning is to create a city that is safe, pleasant and accessible for all the population. In this sense, the target group is the inhabitants (current and potential future ones) of the city.</i>	<i>Structural gender inequalities (intersected by other power structures) between different groups of the population</i>

3. Are there any actors who could contribute tangible or intangible resources to your project?
Who, for example, has the obligation and inclination to assist your local government if you do not have the adequate resources to meet the rights of your populations?

We want to collaborate with our local universities, and we also have close collaboration with national and regional authorities working with gender equality, such as the Region Västerbotten and the County Administrative Board. When it comes to the universities, we see in particular the relevance of working with the Center for Gender Studies as well as the School of Architecture.

4. Reflection question: Describe if/how environmental degradation, climate change and/or loss of biodiversity are impacting the group or groups of citizens listed under Question 2.

We see that in times of accelerating climate change, that imply the need for major societal transformations that will impact the lives of the inhabitants of the city, it is more necessary than ever to have a strong foundation of social capital within the community, as it is the basis for resilience. We believe that working with care as a concept, building on the development of a care-full city significantly contributes to strengthening this social capital foundation.

Step 3. Conduct a root-cause analysis

1. Why do you think the societal problem exists?

Carry out a root-cause analysis and identify key roots of the problem by completing the visual below. Before completing your root-cause analysis, you should have ideally consulted the stakeholders that you listed (with “yes”) above in your stakeholder analysis.

Root-cause analysis Selected problem:			
<i>The existing structures are insufficient to maintain and strengthen a society where we care for each other and the community, which is needed to face big challenges and guarantee a good life for all.</i>			
↓	↓	↓	↓
Possible root cause:	Possible root cause:	Possible root cause:	Possible root cause:
<i>Yearly budgets and four-year mandate periods</i>	<i>Care is not always valued (in particular in money terms)</i>	<i>Lack of integration of care in planning decisions = less effect in all areas</i>	<i>Care is not always tangible</i>
	↓	↓	↓
	Possible root cause:	Possible root cause:	
	<i>Care is socially coded as feminine</i>	<i>Lack of understanding of the concept of care, in particular in relation to planning</i>	

2. For each of the boxes in the root-cause analysis visual above, you have the option of adding a tick in the top-right corner. Only do this for the root causes that you, as a group, believe your local government can realistically impact over the course of the project.

3. Refine your selected problem

Ideally, conducting the stakeholder and root-cause analyses above should have deepened and refined your understanding of the complexity of the problem you are planning on addressing and its relationship to human rights. If necessary, please rewrite your description of the societal problem you identified in Step 1.

The existing structures are insufficient to maintain and strengthen a society where we care for each other and the community, which is needed to face big challenges and guarantee a good life for all.

Step 4. Assess your organisational readiness

(LG = Local Government)

We would now like you to reflect on your organisation’s current impact on your problem by completing the table below.

Some general tips:

- **IMPORTANT:** Focus on how your organisation works in practice right now, not how you would like it to work or how it is supposed to work in theory.
- Complete the table in relation to your refined problem. In the table below, the text “[the problem]” refers to your team’s selected problem.
- Read the areas and levels of organisational readiness very carefully.
- If you cannot agree as a team what your level of organizational readiness is, select the lowest level identified in your team.

Organisational readiness area	Level of organizational readiness <i>Which statement best describes the current situation?</i>	Impact <i>How is this situation affecting the problem you have identified?</i>	Debate <i>Was there any disagreement amongst the team?</i>	Comments <i>Any comments regarding choice and team discussion?</i>
Inward areas				
AREA 1 Staffing and Cross-Boundary Collaboration Which of the following statements best describes the current situation related to staffing and human resources?	1. [The problem] is nobody’s responsibility.	Helping. Positive impact	Yes	
	2. [The problem] is very few people’s responsibility.	Neutral impact	No	
	3. [The problem] is the responsibility of all staff in one department.	Hindering. Negative impact		
	4. [The problem] is the responsibility of individual staff members in several departments who collaborate regularly.			
AREA 2 Policy Prioritisation Which statement best describes how policy on [the problem] is currently prioritised by senior LG management?	1. Discussions are limited, [the problem] is not yet a priority for our LG.	Helping. Positive impact	Yes	
	2. Conversations are happening on [the problem] in some parts of our LG, and it is viewed as an upcoming priority.	Neutral impact	No	
	3. [The problem] is a clear priority of our LG.	Hindering. Negative impact		
	4. [The problem] is a declared high priority and informs all relevant policies.			
AREA 3 Policy Planning Which of the following statements best describe how current policies are being used to tackle your chosen problem?	1. Our LG does not currently have a policy on [The problem].	Helping. Positive impact	Yes	
	2. Our LG has certain general guidelines/policies on [the problem], perhaps as a smaller part of other steering documents. Work has started to develop these.	Neutral impact	No	
	3. Our LG is at an advanced stage in crafting a policy on [the problem].	Hindering. Negative impact		
	4. Our LG has officially adopted and published a policy on [the problem].			
AREA 4 Policy Implementation (if applicable) Which of the following statements best describe how relevant policies are implemented?	1. The policy for [the problem] exists on paper but LG staff is not aware of it.	Helping. Positive impact	Yes	N/A
	2. Our LG has made an implementation plan, but it has not been carried out yet.	Neutral impact	No	
	3. The policy is mostly implemented, but with some inconsistencies.	Hindering. Negative impact		

Organisational readiness area	Level of organizational readiness <i>Which statement best describes the current situation?</i>	Impact <i>How is this situation affecting the problem you have identified?</i>	Debate <i>Was there any disagreement amongst the team?</i>	Comments <i>Any comments regarding choice and team discussion?</i>
	4. The policy is well known among the staff and implemented.			
AREA 5 Political Commitment Which statement best describes the current commitment of local politicians to the problem?	1. Local politicians rarely speak about [the problem].	Helping. Positive impact	Yes	<i>Commitment to addressing the problem in general, however, without necessarily framing it within the discourse of “care”</i>
	2. Some local politicians show a commitment to addressing [the problem], but generally most politicians aren’t prioritizing it.	Neutral impact		
	3. Many politicians show a commitment to addressing [the problem], but there isn’t a clear consensus on what to do.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Many politicians show a commitment to addressing [the problem], and there’s a consensus on what to do.			
AREA 6 Information Processing Which statement best describes how information is being collected and analysed to understand whether progress is being made?	1. Our LG doesn’t have the information or tools to understand if progress is being made.	Helping. Positive impact	Yes	
	2. Our LG is collecting and processing some information to understand if progress is being made, but this isn’t clearly linked to planning and decision making.	Neutral impact		
	3. Our LG is collecting and processing some information to understand if progress is being made, and this is sometimes being used to improve our planning and decision making.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Our LG is collecting and processing a lot of information to understand if progress is being made, and this is actively being used to improve our planning and decision-making.			
Outward focused: These three categories reflect elements of the human rights based approach.				
AREA 7 Community participation Which of the following statements best	1. Our LG seeks feedback from citizens and community organisations, but this generally occurs after major decisions have	Helping. Positive impact	Yes	<i>For example the Umecom initiative, neighbourhood dialogues, etc.</i>

Organisational readiness area	Level of organizational readiness <i>Which statement best describes the current situation?</i>	Impact <i>How is this situation affecting the problem you have identified?</i>	Debate <i>Was there any disagreement amongst the team?</i>	Comments <i>Any comments regarding choice and team discussion?</i>
describe how your LG views the participation of citizens and community organisations?	been made by experts and internal staff.			
	2. Our LG consults with citizens and community organisations early/often, and their feedback is seriously considered, with important decisions being made by experts and internal staff.	Neutral impact		
	3. Our LG has a real desire to allow citizens and community organisations to influence major decisions but managing and acting on participatory processes has been challenging.	Hindering. Negative impact	No	
	4. Our LG views citizens and community organisations as key partners in making major decisions on [the problem], and our processes of involving them have worked well.			
AREA 8 Inclusion of minorities and underrepresented groups Which of the following statements best describes how your organization includes underrepresented and minority groups in addressing [the problem]. <i>Tip! Go back and review your stakeholder analysis, this could help you.</i>	1. No explicit effort is being made by our LG to include underrepresented/ minority groups	Helping. Positive impact	Yes	
	2. Some effort is being made by our LG to include underrepresented/ minority groups	Neutral impact	No	
	3. Our LG works proactively to reach out to, and involve, underrepresented or minority groups on the issue.	Hindering. Negative impact		
	4. Our LG is successful in reaching out to, and involving, underrepresented or minority groups on the issue.			
AREA 9 Information sharing Which of the following statements best describes how your organization shares information with the public?	1. Citizens have very little access to information about our LG’s work and results for projects/policies on [the problem].	Helping. Positive impact	Yes	
	2. Citizens have access to some information about our LG’s work and results for projects/policies on [the problem]. but it is not easily	Neutral impact		

Organisational readiness area	Level of organizational readiness <i>Which statement best describes the current situation?</i>	Impact <i>How is this situation affecting the problem you have identified?</i>	Debate <i>Was there any disagreement amongst the team?</i>	Comments <i>Any comments regarding choice and team discussion?</i>
	accessible. Work has started to improve accessibility.			
	3. Citizens can easily access information about our LG's work and results for projects/policies on [the problem].	Hindering. Negative impact	No	
	4. Citizens have easy access to updated information about [the organisation's] work and results for projects/policies on [the problem]. There are wellknown channels for the public to submit questions about the information.			

Part 2: Action

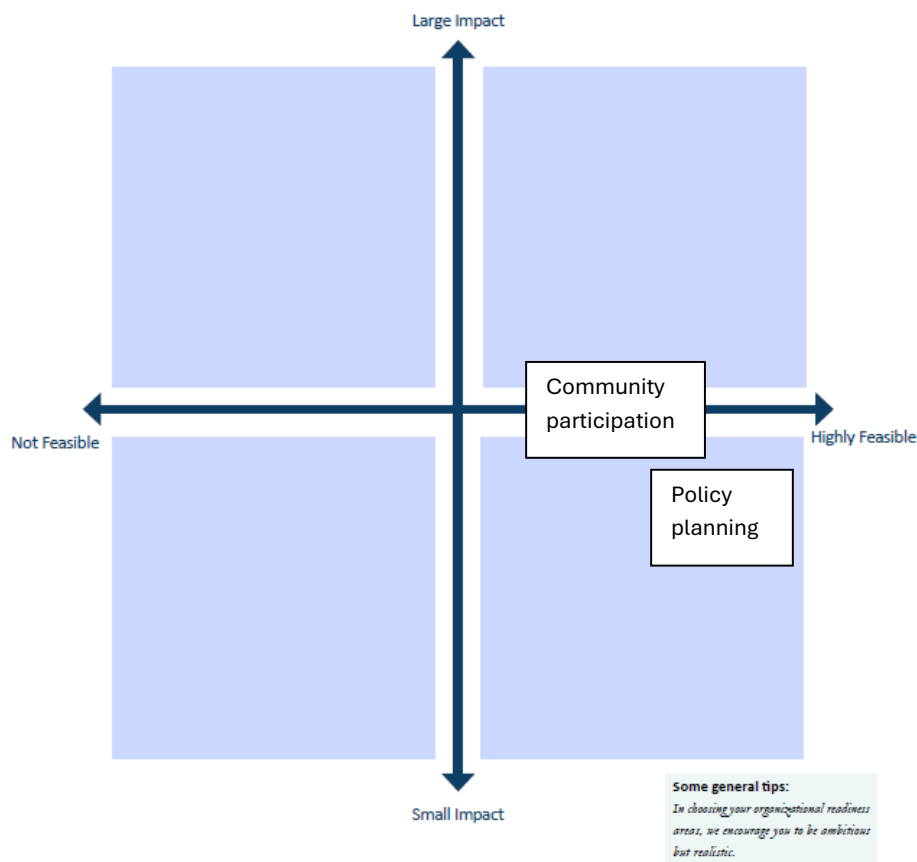
Step 1. Strategically rank the organisational readiness areas

Final team ranking	Inward or outward-focused	Current level of organizational readiness	Was it easy or difficult to get agreement?	Comments on ranking process
Policy planning	Inward	1	Easy	
	Outward		Difficult	
Community participation	Inward	2	Easy	
	Outward		Difficult	

Step 2. Select your final priority organisational readiness areas

1. Still working as a group, discuss and come to a collective agreement about where to place your top 4 organisational priority areas in the visual below.

The visual is made up of two axes. The horizontal axis allows you to identify how feasible you think it will be to mobilise resources to address each prioritised area. This includes your current budget and personnel resources as well as resources that could be mobilised from civil society partners. The vertical axis allows you to indicate how much of a positive impact you expect each prioritised area to have on rights-holders, if this prioritised area is fully addressed.

2. Set your objectives

Based on your previous group discussion of impact and feasibility, select two or three priority organisational readiness areas and agree on, for each of them, which organizational readiness level you are striving to achieve over the course of the project.

At least ONE must be an inward-focused area and at least ONE must be an outward-focused area. If you choose to have three, the additional area must be outward-focused.

Final selected priority areas	Inward or outward-focused	Starting organizational readiness level: Where are you today?	Organisational readiness goal level: Where would you like to be at the end of the project?	Your specific objectives: Adapt the organisational readiness goal level to an objective for your organisation
Policy planning	Inward	1	2	A wider range of departments within the municipality have an understanding of how to integrate care as an outcome of concern in planning decisions and practices
	Outward			
Community participation	Inward	2	3	Citizens and community organizations are part of the dialogue on how to take care of each other and the place where we live.
	Outward			

Step 3. Establish an action plan for year 1

1. Establish an action plan for your two or three selected priority areas. For each priority area complete a separate action plan.

Action plan	Organisation readiness area #1		Objective:	
	Policy planning		A wider range of departments within the municipality have an understanding of how to integrate care as an outcome of concern in planning decisions and practices	
Step 1: What activities will you undertake?	Activity:	Activity:	Activity:	Activity (optional) (Ideally a communication activity)
	Learning with academia/experts – through workshops and study circles	Continued meetings with care working group	Include in larger application for external funding	
Step 2: Why have you chosen these activities?	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:
	As care is a theoretical concept with an existing significant body of research, we feel that it is necessary to deepen our knowledge of this field.	We have initiated the process internally of exploring the concept of care in relation to the work on urban development in the municipality. We see the need to further this process.	In order to amplify our ambitions and implement tests on a larger scale we aim to include the work with care in line with the objectives in this partnership in a larger application for external funding.	
Step 3: What does success look like?	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:
	At least two activities (workshop/study circle) have been carried out	There is an increased knowledge and a common base for	Funding applied for test-bed implementation of the concept of care on a	

	with participants from both the municipality and academia/experts	understanding of the concept of care in several departments of the municipality	larger scale in the municipality	
Step 4: How will you know if this activity has worked?	Monitoring: Participation in activities above.	Monitoring: Information and discussion in political committees (gender equality committee, sustainability committee)	Monitoring: See above	Monitoring:
Reflection: Are there any risks associated with activity?	Risk associated with activity:			
	No	No	No suitable calls for funding during the project period	
Reflection: How can the partnership support this activity	How can your partner support this activity? Will it be conducted together?			
	Some of the activities can be carried out together with the partner municipality and/or with material from the partner municipality.	Some of the activities can be carried out together with the partner municipality and/or with material from the partner municipality.	The application could potentially be written together with the partner municipality, depending on the nature of the call and the eligibility criteria.	

Action plan	Organisation readiness area #1	Objective:	
	Community participation	Citizens and community organizations are part of the dialogue on how to take care of each other and the place where we live.	
Step 1: What activities will you undertake?	Activity:	Activity:	Activity (optional) (Ideally a communication activity)
	Mapping of existing structures and initiatives for community participation, in particular in relation to care	Dialogue in the Umecom format on “How can we take care of each other and the place where we live?”	
Step 2: Why have you chosen these activities?	Reasoning:	Reasoning:	Reasoning:
	We have several initiatives and activities within the municipality on community participation and it is necessary to have an overview of which of these (and how) relate to care.	To involve the community and get our citizens perspective on how to take care of each other and the place where we live.	
Step 3: What does success look like?	Expected outcome:	Expected outcome:	Expected outcome:
	A document mapping existing structures and initiatives for community participation, in particular in relation to care	One workshop together with citizens has been conducted	
Step 4: How will you know if this activity has worked?	Monitoring:	Monitoring:	Monitoring:
	See above	Citizens participate and share their thoughts and opinions in the workshop.	
Reflection: Are there any risks associated with activity?	Risk associated with activity:		
	No	Difficulties getting a wide representation of citizens to attend.	
Reflection:	How can your partner support this activity? Will it be conducted together?		

How can the partnership support this activity	The partnership will provide inspiration on how and in which areas community participation in relation to care can be carried out.	We can learn from each other on how to work with this kind of participatory method.	
---	--	---	--

Step 4. Establish a peer learning plan for year 1

The objective of peer learning in ICLD municipal partnerships is the transfer of knowledge, skills and experience from one local government to another, and vice versa, mainly through international visits. This part should be conducted with your partner (and identical to their answers).

These visits are at the heart of your partnership and should be well planned and contain elements that encourage peer learning, friendly benchmarking to inspire change, or other forms of peer support such as mentoring, site/study visits, peer visits, peer assessments and work shadowing. (You can read more about these methods in the ICLD's guide to peer learning.)

When planning international visits remember to:

- Be clear about what you expect to learn from each other.
- Be clear about the methods you will adopt and how you will engage with each other in the learning process.
- Always pay attention to political and logistical challenges.
- Set time aside to allow yourself to reflect on what you are learning.
- Ensure that the learning gains of individuals are communicated back home in your organisation.

ICLD funding covers the cost of international visits for both the Steering Group and the Project Group. Please provide us with an overview of the first 2 visits you plan on conducting by filling in the table below.

YEAR 1	Peer learning activity 1	Peer learning activity 2
Project group	Hosting partner:	Hosting partner:
	UMEA	Bogota
	Learning goals:	Learning goals:
	- Participants will be able to identify and evaluate policies that promote gender equity and reduce gender-based stereotypes, gaining insights into how these policies function and their impact on local communities. - Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2	- Participants will continue exploring the concept of care and the implementation of a care system with a gender-based approach to understand what that means for Umea in the planning process. - Participants will understand how to create a care- full city and increase the sense of community and empowerment of women within the city. - Participants will enhance knowledge exchange and practical application designing and implementing an action in partnership with a university (summer school or academic paper). Executed Year 2

	- Participants will be able to understand how urban interventions can reduce violence and how to promote a safer city with gender lenses.	
	Peer learning methods:	Peer learning methods:
	Study visit Start developing a specific project with a university. Research	Study visit Start developing a specific project with a university. Research
Steering group	Hosting partner:	Hosting partner:
	UMEA	Bogotá
	Learning goals:	Learning goals:
	- Participants will be able to identify and evaluate policies that promote gender equity and reduce gender-based stereotypes, gaining insights into how these policies function and their impact on local communities. - Participants will be able to receive feedback on specific strategies or actions related to the process.	- the concept of care and the implementation of a care system with a gender-based approach to understand what that means for Umea in the planning process. - Participants will understand how to create a care- full city and increase the sense of community and empowerment of women within the city.
	Peer learning methods:	Peer learning methods:
	Study visit Research	Study visit Research

Step 5. Form your project and steering groups

1. What competencies and qualities are needed or desirable to have in your project group and in your steering group to effectively implement your selected action plan?

We need to include staff and decision-makers with competence both in gender equality and in urban planning, as well as a mandate to work on an overarching strategic level with sustainable urban development in the municipality.

2. Members of your project group and steering group will enjoy and be able to exercise different forms of formal and informal authority. Which kinds of formal and informal authority will it be important to have access to through the members of your project group and your steering group?

See above

Step back and reflect

1. We would now like you to take a step back, review your workbook (particularly the milestones) and complete the online digital application.

2. Reflection question: Did the process of completing this workbook change your way of thinking about the problem and how your organisation can best address it? If so, how? Please describe.

Not to a large extent, but it helped refine some of the aspects of the planned partnership.

Tjänsteskrivelse

2025-11-06

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2024/00790

Motion 11/2024: Fler måste våga vittna; Anders Norqvist (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält motionen "Fler måste våga vittna" föreslår att

- kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna".

För- och grundskolenämnden, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden samt jämställdhetsutskottet har alla yttrat sig på motionen.

Samtliga nämnder föreslår att motionen ska avslås, med undantag för individ- och familjenämnden som föreslår att motionen ska anses besvarad. Skolnämnderna hänvisar till att fenomenet bötning (som omnämns i motionen) inte är ett stort problem inom skolan. Individ- och familjenämnden lyfter dock i sitt yttrande att medarbetare inom enheten för prevention märker att brottsutsatta ungdomar är rädda att anmäla brott och med anledning av detta uppfattar de att det finns behov av ett mer sammanhållet stöd inom området.

Beslutsunderlag

Motion nr 11/2024

Fritidsnämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

För- och grundskolenämndens yttrande

Individ- och familjenämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

FN, GVN, FGN, IFN

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

§ 48

Diariennr: KS-2024/00790

JUSK yttrande på motion 11/2024: Fler måste våga vittna

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

att avslå motionen

Ärendebeskrivning

Liberalerna föreslår i motion 11/2024 att kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna". Motionären hänvisar till förekomsten av ett betydande mörkertal när det kommer till vilka brott som begås av och mot unga och i vilken omfattning och hänvisar bland annat till fenomenet "bötning". Vidare lyfter motionären tystnadskultur då unga inte vågar anmäla brott eller vittna i rättsprocesser av rädsla för konsekvenser och att pilotprojektet "Våga Anmäla, Våga Vittna" från Stockholm är ett initiativ som fått fler att delta i rättsprocesser.

För- och grundskolenämnden, fritidsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden samt individ- och familjenämnden har alla yttrat sig på motionen. Samtliga nämnder föreslår att motionen ska avslås, med undantag för individ- och familjenämnden som föreslår att motionen ska anses besvarad.

Jämställdhetsutskottets yttrande

Jämställdhetsutskottet instämmer i motionärens ambition att vidta åtgärder för att öka unga människors trygghet och vilja att vittna. I Umeå kommuns *Nulägesanalys 2025 Rekrytering av barn och unga till organiserad brottslighet* framkommer att i jämförelse med andra städer i samma storlek har Umeå låg kriminalitet i de flesta områden, och höga värden när det gäller tillit och trygghet. Enligt yttrandena från

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

skolnämnderna är fenomenet *bötning* inte vanligt förekommande inom vare sig grundskolan eller gymnasieskolan i Umeå kommun. Elevenkäten som genomförs årligen visar att de flesta elever upplever att de är trygga i skolan. Inom både grundskolan och gymnasieskolan finns ett pågående arbete med att öka säkerhet och trygghet samt att förebygga brott. Bland annat med anledning av detta föreslår skolnämnderna att motionen avslås. Individ- och familjenämnden lyfter dock i sitt yttrande att medarbetare inom enheten för prevention märker att brottsutsatta ungdomar är rädda att anmäla brott och med anledning av detta uppfattar de att det finns behov av ett mer sammanhållet stöd inom området.

Enligt Brottsförebyggande Rådets (BRÅ:s) nationella rapport *Skolundersökningen om brott 2023* uppger totalt 45,3% av eleverna i årskurs 9 år 2023 att de har utsatts för något brott under de senaste tolv månaderna, ungefär i lika stor utsträckning för båda könen. Det vanligaste brottet är stöldbrott, men på andra plats finns stora könsskillnader, där sexualbrott är den näst vanligaste formen av brottsutsatthet för flickor och också den typ av brott där det finns störst könsskillnader. 17,9% av flickorna uppger att de utsatts för sexualbrott medan motsvarande siffra bland pojkarna är 7,2%.

I samma undersökning framkommer också att såväl fysiska sexuella kränkningar som sexuella handlingar genom tvång är bland de brottstyper som polisanmäls i lägst omfattning. Endast 6,3% av de flickor som uppgett att de utsatts för sexuella handlingar genom tvång har polisanmält händelsen. Motsvarande genomsnittlig siffra för båda könen vad gäller hot, som också har en relativt låg anmälandegrad, är 13,3%.

Sammanfattningsvis hänvisar jämställdhetsutskottet till nämndernas bedömningar vad gäller den specifika föreslagna metoden "Våga Anmäla, Våga Vittna", men gör medskicket kring vikten av en förståelse i allt brottsförebyggande arbete för hur olika gruppers brottsutsatthet ser ut och ett synliggörande av vilka konsekvenser denna får utifrån en rad faktorer, inte minst kön.

Beslutsunderlag

För- och grundskolenämndens yttrande

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

Fritidsnämndens yttrande
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande
Individ- och familjenämndens yttrande
Motion 11/2024

Jämställdhetsutskottets beslutsordning**Yrkanden****Joline Göttfert (M) för Moderaterna** – bifall till motionen**Linda Lotare (V)** – avslag till motionen**Maria Lindvall (-) (L)** – avslag till motionen.**Propositionsordning som godkänns**

Tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) mot bifall till motionen.

Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt
tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen)

Beredningsansvariga

Annika Dalén, utvecklingsstrateg jämställdhet

Linda Gustafsson, jämställdhetsstrateg

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2025-08-27

§ 181

Diariennr: IFN-2025/00081

Motion 11/2024 - Fler måste våga vittna

Beslut

Individ- och familjenämnden yttrar sig i enlighet med yttrande 2025-02-14 och föreslår att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Reservation

Hanna Lundin-Jernberg (L) och Igor Hell (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Liberalerna yrkar i en motion till kommunfullmäktige att kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför samverkansmodellen *Våga anmäla, våga vittna*.

I motionen riktas särskild uppmärksamhet på fenomenet *bötning*, det vill säga en påhittad skuld som krävs in. Vidare framhävs företeelsen *tystnadskultur* som innebär att elever inte vågar anmäla eller vittna mot elever som går på samma skola och att föräldrar avråder sina barn att delta i rättsprocesser av rädsla för repressalier eller social utfrysning. Motionären menar att det är av yttersta vikt att Umeå kommun tar ett helhetsgrepp om denna problematik och vidtar åtgärder för att öka unga människors trygghet och vilja att vittna.

Arbetsutskottets beslutsordning

Yrkanden

Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att föreslå att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Andreas Sellstedt (V) yrkar avslag till motionen.

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2025-08-27

Igor Hell (M) och Veronica Kerr (KD) yrkar bifall till motionen.

Arbetsutskottets beslutsgång

Ordförande ställer bifall mot avslag för tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Ordförande finner att arbetsutskottet bifaller tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Ordförande ställer bifall mot avslag gällande Sellstedts (V) yrkande.

Ordförande finner att arbetsutskottet avslår Sellstedts (V) yrkande.

Ordförande ställer bifall mot avslag gällande Hells (M) och Kerrs (KD) yrkande.

Ordförande finner att arbetsutskottet avslår Hells (M) och Kerrs (KD) yrkande.

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Yrkanden

Andreas Lundgren (S) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut, att föreslå att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Hanna Lundin Jernberg (L), Igor Hell (M) och Veronica Kerr (KD) yrkar bifall till motionen.

Andreas Sellstedt (V) yrkar avslag på motionen.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Ordförande frågar om yrkandena är rätt uppfattade och finner så.

Ordförande ställer bifall mot avslag för respektive yrkande och finner att individ-och familjenämnden har beslutat att föreslå att kommunfullmäktige anser motionen besvarad.

Reservation

Hanna Lundin-Jernberg (L) och Igor Hell (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande att bifalla motionen.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-08-27

Beslutsunderlag

Yttrande 2025-02-14

Motion 11/2024

Beredningsansvariga

Camilla Nilsson, Utredare

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Umeå kommun
För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag
2025-02-20

§ 16

Diariennr: SK-2024/00442

Yttrande om motion (L) 11/2024 - Fler måste våga vittna

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att motion från Liberalerna *Fler måste våga vittna* ska avslås i enlighet med nedanstående yttrande.

Reservation: Elmer Eriksson (M) till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har inkommit med en motion, 11/2024, *Fler måste våga vittna*, med förslag att kommunfullmäktige ska fatta beslut om att kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer ska utarbeta och genomföra projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna". Projektet genomfördes 2021 som ett pilotprojekt i Farsta med syfte att öka unga brottsoffers benägenhet att anmäla brott samt minska risken för påtryckningar och hot.

I motionen lyfts fram att det finns ett stort mörkertal kring vilka brott som begås av unga, särskilt fenomenet "bötning" lyfts fram. Vidare framhåller motionen att det finns en tystnadskultur där elever inte vågar anmäla eller vittna mot elever som går på samma skola samt att föräldrar avråder sina barn att delta i rättsprocesser.

Yttrande

I Sverige finns allmän vittnesplikt som innebär att man är skyldig att vittna. Generellt i samhället är det problematiskt att få vittnen att träda fram och det beror till stor del på att skydd för vittnen saknas om man inte väljer att byta identitet eller flytta från sin kommun. Regeringen har beslutat att det ska vara möjligt att vittna anonymt, för att få fler att vittna, den lagen träder i kraft 1 januari 2025.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-02-20

Skolsäkerhetsutredningen "Skolor mot brott", SOU 2024:17 har lämnat delbetänkande med förslag som innebär att skolväsendet involveras i ett arbete för att motverka brottsligheten och öka säkerheten inom skolan och i samhället i större utsträckning och mera systematiskt än vad som är fallet i dag. Där föreslås reglering av ett antal specifika skyldigheter i ett nytt kapitel i skollagen, *Säkerhetsarbete* (Skollagen 5 a kap.) Utredarna menar att ett aktivt säkerhetsarbete till skydd mot olika former av brott kommer öka elevers utveckling till ansvarskännande individer och medborgare.

Utredningen föreslår att grundskolans läroplan, kap 1 "Skolans värdegrund och uppdrag" får tillägget att skolan, förutom de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på, även ska lära eleverna om lagar och andra regler som gäller i samhället. I slutbetänkandet från skolsäkerhetsutredningen i december 2024 föreslås vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skolor, polis, socialtjänst i brottsförebyggande syfte med förslag om nya sekretessbrytande bestämmelser. Via ändringar i skollagen föreslås även utökade skyldigheter för skolor att lämna information om elever till mottagande skolor i samband med skolbyten, i brottsförebyggande syfte. De lagändringar som förslås i Skolsäkerhetsutredningen föreslås börja gälla från 1 juli 2025.

Elevenkäten som genomförs årligen i grundskolan visar att eleverna i grundskolan är trygga och har varit det över tid. Inom grundskolan är inte "bötning" något som är vanligt förekommande idag.

Inom grundskolan finns ett pågående arbetar med att öka säkerhetskulturen genom att dela lägesbilder med både interna och externa aktörer, exempelvis polismyndigheten. Inom för- och grundskolan finns flera samverkansgrupper/arbetsgrupper som arbetar med att förebygga brott t.ex. SSPF som står för skola, socialtjänst, polis och fritid samt det pågående arbetet inom UVTS. I detta arbete ingår en utbildningsinsats för att öka kunskaperna om att förebygga hot och våld samt motverka otillåten påverkan. Samtliga skolenheter har utarbetat en plan mot hot och våld och en sida på kommunens eget intranät har skapats för att medarbetare lättare ska hitta information. En

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-02-20

säkerhetsstrateg är anställd för att bland annat arbeta med övergripande säkerhetsfrågor både på taktisk och strategisk nivå.

Nämnden anser att fokus ska läggas på skolsäkerhetsutredningens förslag som kommer att öka skolans ansvar för att förbygga och hindra brott snarare än projektet "våga anmäla och våga vittna". Motionen lyfter ett viktigt ämne men utifrån hur förvaltningen och skolorna redan arbetar med frågan, satsningen på UVTS och de förändringar som föreslås i skollagen på ett aktivt säkerhetsarbete föreslås att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Fler måste våga vittna

Beredningsansvarig

Lina Gullbrand, skolstrateg, Grundskola

Peter Östgård, säkerhetsstrateg

Yrkanden

Elmer Eriksson (M) för bifall till motionen.

Jens Backman (S), Arvid Lundberg (MP), Maria Lindvall (-)(L), Tobias Holmbom (V), Lucas Nilsson (KD), Ron Mahieu (C) för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märk ämnesraden KS-2024/00790

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2025-02-19

§ 9

Diarienumr: FN-2024/00042

Motion 11/2024: Fler måste våga vittna; Anders Norqvist (L)

Beslut

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige

att avslå motion 11/2024: *Fler måste våga vittna.*

Ärendebeskrivning

Anders Norqvist (L) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige med benämningen "Fler måste våga vittna". 2021 genomfördes ett pilotprojekt i Stockholm (Farsta) med syfte att öka unga brottsoffers benägenhet att anmäla brott samt minska risken för påtryckningar och hot.

Motionären skriver att det finns ett stort mörkertal kring vilka brott som begås av unga och särskilt fenomenet "bötning" lyfts fram. Vidare skriver motionären att det finns en tystnadskultur där elever inte vågar anmäla eller vittna mot elever som går på samma skola samt att föräldrar avråder sina barn att delta i rättsprocesser.

I Anders Norqvists (L) motion yrkar därför Liberalerna att kommunfullmäktige beslutar att:

- kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna".

Fritidsnämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och jämställdhetsutskottet (JUSK) har beretts möjlighet att yttra sig över motionen. Individ- och familjenämnden kommer också att få motionen för yttrande.

Fritidsnämndens yttrande

Fritidsnämnden instämmer i att brottslighet och tystnadskultur bland unga är allvarliga samhällsproblem som kräver åtgärder. Det är viktigt att

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2025-02-19

unga människor känner sig trygga och vågar anmäla brott utan rädsla för repressalier. Motionen "Fler måste våga vittna" lyfter en angelägen fråga som har betydelse för tryggheten i skolor.

Samtidigt anser fritidsnämnden att projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna" primärt berör områden som ligger utanför nämndens grunduppdrag. Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning.

Ett projekt med fokus på rättsprocesser och trygghet för vittnen där skolelever utgör målgruppen ligger snarare inom skolans, socialtjänstens och rättsväsendets kompetensområde.

Utöver grunduppdraget har fritidsförvaltningen även en aktiv roll i den brottsförebyggande och trygghetsskapande samverkansstrukturen *Umeå växer tryggt och säkert* (UVTS). Syftet är att möjliggöra gemensamma kraftsamlingar, riktade mot specifika utmaningar som hotar Umeås sociala hållbarhet. Samverkan sker internt, mellan kommunens olika förvaltningar och bolag, men även externt, med andra viktiga aktörer som Lokalpolisområde Umeå, Region Västerbotten, näringslivet och civilsamhället. Inom ramen för UVTS har förvaltningen aktiviteter som väl stämmer överens med och förstärker grunduppdraget.

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Beslutsunderlag

Motion 11/2024 Fler måste våga vittna; Anders Norqvist (L)

Beredningsansvariga

Ola Svensson, enhetschef Föreningsbyrå/stab

Fritidsnämndens beslutsordning

Yrkanden

Joline Göttfert (M) med instämmande av **Roger Persson (M)** – bifall till motionen.

Johan Asplund (MP) med instämmande av **Anders Hägglund (S)** – avslag till motionen.

Umeå kommun
Fritidsnämnden

Protokollsutdrag
2025-02-19

Propositionsordning som godkänns

Bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till Moderaternas förslag.
Fritidsnämnden beslutar enlig tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

KS diarium, märk ämnesraden med KS-2024/00790

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-02-19

§ 25

Diariennr: SK-2024/00442

Yttrande om motion (L) 11/2024 - Fler måste våga vittna

Beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrandet nedan och föreslår kommunfullmäktige att motionen *Fler måste våga vittna* ska avslås.

Reservation: Anders Norqvist (L) till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tillsammans med för- och grundskolenämnden och fritidsnämnden fått i uppdrag att besvara den motion Liberalerna har inkommit med, 11/2024, *Fler måste våga vittna* med förslag att kommunfullmäktige ska fatta beslut om att kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer ska utarbeta och genomföra projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna".

Liberalerna hänvisar till ett pilotprojekt som genomfördes 2021 i Farsta med syfte att öka unga brottsoffers benägenhet att anmäla brott samt minska risken för påtryckningar och hot.

I motionen lyfts fram att det finns ett stort mörkertal kring vilka brott som begås av unga, särskilt fenomenet "bötning" lyfts fram. Vidare fastställs att det finns en tystnadskultur där elever inte vågar anmäla eller vittna mot elever som går på samma skola samt att föräldrar avråder sina barn att delta i rättsprocesser.

Yttrande

I Sverige finns allmän vittnesplikt som innebär att man är skyldig att vittna. Generellt i samhället är det problematiskt att få vittnen att träda fram och det beror till stor del på att skydd för vittnen saknas om man inte väljer att byta identitet eller flytta från sin kommun. Regeringen har beslutat att det ska vara möjligt att vittna anonymt, för att få fler att vittna, den lagen träder i kraft 1 januari 2025.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-02-19

Skolsäkerhetsutredningen "Skolor mot brott", SOU 2024:17 har lämnat delbetänkande med förslag som innebär att skolväsendet involveras i ett arbete för att motverka brottsligheten och öka säkerheten inom skolan och i samhället i större utsträckning och mera systematiskt än vad som är fallet i dag. Där föreslås reglering av ett antal specifika skyldigheter i ett nytt kapitel i skollagen, *Säkerhetsarbete* (Skollagen 5 a kap.) Utredarna menar att ett aktivt säkerhetsarbete till skydd mot olika former av brott kommer öka elevers utveckling till ansvarskännande individer och medborgare.

Utredningen föreslår att gymnasiets läroplan, kap 1 Skolans värdegrund och uppdrag får tillägget att skolan, förutom de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på, även ska lära eleverna om lagar och andra regler som gäller i samhället.

I slutbetänkandet från skolsäkerhetsutredningen i december 2024 föreslås vilka uppgifter som kan behöva utbytas mellan skolor, polis, socialtjänst i brottsförebyggande syfte: "från socialtjänsten till skolan, och vice versa, från Polismyndigheten och Säkerhetspolisen till skolan [---]. Genom ändringar i skollagen föreslår vi utökade skyldigheter för skolor att lämna information om elever till mottagande skolor i samband med skolbyten, i brottsförebyggande syfte. 1) Uppgifter om enskilda från Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen till skolan – en ny sekretessbrytande bestämmelse (35 kap. 10 e § OSL) 2) Uppgifter om enskilda från socialtjänsten till skolan – en ny sekretessbrytande bestämmelse (10 kap. 18 d § OSL) 3) Utvidgad uppgiftsskyldighet mellan skolor vid skolbyte – ändrade bestämmelser i 3 kap. 12 j § skollagen." De lagändringar som Skolsäkerhetsutredningen föreslår rekommenderar föreslås börja gälla från 1 juli 2025.

Inom Umeå kommuns satsning, Umeå växer tryggt och säkert (UVTS), deltar gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens verksamhetsområden med fyra av de 47 aktiviteterna. En aktivitet är den säkerhetssamordnare som har anställts på gymnasiet och målet med den satsningen är att öka tryggheten och få färre konflikter i skolan, färre obehöriga i skolan och mer kunskap om och i vilken omfattning kriminell problematik finns på skolorna samt tidig upptäckt av elever som är kriminella eller riskerar att dras in i kriminalitet. Den här aktiviteten ligger i linje med det skolsäkerhetsutredningen föreslår.

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-02-19

En annan aktivitet för att skapa trygghet i Umeås gymnasieskolor är skolornas förebyggande och främjande arbete och att förebygga skolmisslyckanden för individen. Målet är att öka tryggheten och säkra upp särskilt stöd till elever i behov av det.

Skolsäkerhetsutredningens förslag kommer att öka skolans ansvar för att förbygga och hindra brott, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tror inte att en ny gruppering behövs för att öka förutsättningar för att få unga att våga vittna. Genom UVTS har ett arbete i hela kommunen påbörjats för att Umeå ska vara en trygg plats att leva på och det innefattar även elever inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens område.

Elevenkäten som genomförs årligen i Umeå gymnasieskolor (UGS) visar att eleverna är trygga, 8,7 av 10. På frågan "Känner du dig rädd för andra elever i skolan?" svarar 9,2 av 10 nej på.

Inom gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens områden arbetar vi även brottsförebyggande via SSPF (samverkan mellan skola, socialtjänst, polis, och fritid). Förebyggande arbete sker tillsammans med säkerhetssamordnare, ungdomspolisen, polisen och rektorer samt elevhälsan. Obehöriga ska ej vistas i våra skollokaler, droghantering ska inte förekomma och vid misstanke om brott finns det snabba inarbetade vägar för att förebygga brott och skapa trygga miljöer för våra elever. Inom UGS är inte "bötning" något som är vanligt förekommande idag.

Motionen *Fler måste våga vittna* lyfter ett viktigt ämne men utifrån hur skolorna redan arbetar med frågan, satsningen på UVTS och de förändringar som skolsäkerhetsutredningen föreslår samt ändringar i skollagen som kommer skärpa kraven på skolornas arbete så är förvaltningens förslag att motionen *Fler måste våga vittna* avslås.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion - Fler måste våga vittna.

Beredningsansvariga

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Peter Östgård, säkerhetsstrateg

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag2025-02-19

Yrkanden

Peter Vigren (S), Mariam Salem (MP) för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Anders Norqvist (L), Baland Reza (C), Frida Fröberg (KD) och Madelene Nord (M) för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märk ämnesraden KS-2024/00790

MOTION TILL UMEÅ KOMMUNFULLMÄKTIGE

Fler måste våga vittna

Det finns idag ett betydande mörkertal när det kommer till vilka brott som begås av och mot unga och i vilken omfattning. Från flera skolor i landet har det på senare tid larmats om att fenomenet "bötning" har spridit sig bland eleverna i olika skolor, det vill säga en påhittad skuld som krävs in. När det gäller brott bland unga är det inte ovanligt att samtliga inblandade parter känner till varandra i skolans värld. I det här fallet är det äldre personer utanför skolan som kontaktar högstadie-elever för att kräva dem på pengar. Om de inte betalar riskerar eleven att utsättas för våld. Det är svårt att veta exakt hur utbrett problemet är då många unga inte vågar berätta av rädsla för konsekvenser.

Rädslan för vad som kan hända, i synnerhet om brottsoffer och gärnings-person går i samma skola gör att många unga drar sig för att anmäla brott eller vittna. Det har också blivit vanligare att föräldrar avråder sina barn från att delta i rättsprocesser när de bevittnat brott i kompis-kretsen av rädsla för repressalier eller social utfrysning. Detta brukar kallas för tystnadskultur.

Brister i information och utbildning kring vittnesmåls betydelse samt vilka skyddsåtgärder som finns förstärker ytterligare problemet. Det är därför av yttersta vikt att Umeå kommun tar ett helhetsgrepp om denna problematik och vidtar åtgärder för att öka unga människors trygghet och vilja att vittna.

Pilotprojektet "Våga Anmäla, Våga Vittna" är ett sådant exempel. Modellen startades som ett pilotprojekt i Stockholm och syftar till att öka unga brottsoffers benägenhet att anmäla brott samt minska risken för påtryckningar och hot. Trygghetsarbetet, med fokus på att vid rån och andra våldsbrott riktade mot elever, ta fram en säkerhetsplan som inkluderar eleven, skolan, fältassistenter, polis och familj, har fått fler i Farsta att våga anmäla och ställa upp på själva rättsprocessen.

Därför yrkar Liberalerna att kommunfullmäktige beslutar att:

- kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför projektet "Våga Anmäla, Våga Vittna".

Anders Norqvist (L). Ledamot Umeå kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

Yttrande över motion 11/2024 - Fler måste våga vittna

Liberalerna yrkar i en motion till Kommunfullmäktige att Kommunstyrelsen i samverkan med lämpliga aktörer utarbetar och genomför samverkansmodellen *Våga anmäla, våga vittna*.

I motionen riktas särskild uppmärksamhet på fenomenet *bötning*, det vill säga en påhittad skuld som krävs in. Vidare framhävs företeelsen *tystnadskultur* som innebär att elever inte vågar anmäla eller vittna mot elever som går på samma skola och att föräldrar avråder sina barn att delta i rättsprocesser av rädsla för repressalier eller social utfrysning. Motionären menar att det är av yttersta vikt att Umeå kommun tar ett helhetsgrepp om denna problematik och vidtar åtgärder för att öka unga människors trygghet och vilja att vittna.

Individ- och familjenämndens yttrande

Våga anmäla, våga vittna

Under hösten 2019 uppmärksammade samverkansgruppen SSPF (Skola Socialtjänst Polis och Fritid) i Farsta stadsdelsförvaltning en eskalerande ovilja bland brottsutsatta ungdomar att polisanmäla brott och medverka i brottsutredningar när gärningspersonen var en ungdom. Den samstämmiga bilden var att tystnadskulturen bland ungdomar i Farsta stadsdel eskalerat, och således tillsattes en arbetsgrupp för att finna en väg att stävja problematiken. Denna arbetsgrupp utarbetade samverkansmodellen *Våga anmäla, våga vittna*.

Det ursprungliga primära syftet med modellen var att få fler ungdomar att göra en polisanmälan när de blivit utsatta för brott av annan ungdom, samt att de brottsutsatta ungdomarna ska få ett samordnat och sammanhållet stöd av socialtjänst, stödcentrum, fritid, skola och polis. Det indirekta syftet var att förebygga att brottsutsatta ungdomar hamnar i isolation eller utvecklar en social problematik som en konsekvens av att ha blivit brottsutsatta.

Under arbetets gång har utmaningar identifierats och utifrån dessa har modellen reviderats. Utmaningar som polisen identifierat är svårigheten för dem att delta i möten med anledning av dels deras rapporteringsskyldighet, dels risken att informationen från mötena skulle kunna påverka deras objektivitet i rättsprocessen. Ytterligare en identifierad utmaning är att de som begår brott mot andra elever i skolan vanligen inte är straffmyndiga vilket innebär att en polisanmälan får ett ganska lågt värde för dem som blir utsatta.

Det som har fungerat i praktiken, om än så länge i liten omfattning, är det stödande sociala arbetet där brottsutsatta barn och unga får chansen att berätta om sin otrygghetskänsla och får hjälp att bryta den. De professionellas upplevelse är att ungdomarna och deras familjer oftast inte har behov av det samlade stödet i form av ett stort nätverksmöte utan att behovet snarare ligger i stöd från enskilda och rätt berörda aktörer. Ibland kan ungdomen och familjen välja att involvera flera aktörer i mötet men då i mindre skala.

Efter 2023 års utvärdering beslutades att fokus skulle läggas på ökad samverkan mellan enskilda aktörer och att stötta ungdomarna att våga berätta att de blivit utsatta för brott av annan ungdom och få stöd och hjälp på ett sätt som är anpassat efter ungdomens behov snarare än att lägga vikt på att anmäla brottet. Den reviderade modellen har fått namnet *En hjälpande hand*.

Läget i Umeå kommun

I Umeå kommuns *Nulägesanalys 2025 Rekrytering av barn och unga till organiserad brottslighet* framkommer att i jämförelse med andra städer i samma storlek har Umeå låg kriminalitet i de flesta områden, och höga värden när det gäller tillit och trygghet. Under 2023 började polisen uppmärksamma ett antal oroväckande tendenser kopplade till förändrade arbetssätt hos Umeås kriminella, såsom distansstyrning av narkotikahandel och konflikter, förstärkta hierarkier, ökat våld och ökad involvering av barn och unga. Polisen märkte också av en mer utbredd *tystnadskultur*, inte minst bland ungdomar, som gjorde det svårare att få fram information i förhör. Utöver de tidigare observerade problemen har polisen i lägesanalysen 2025 uppgett att de bland annat registrerat en ökad förekomst av användning av hot och tvång för att få barn och unga att utföra kriminella uppdrag. Detta görs genom en påhittad skuld som krävs in.

Enligt yttrandena över motion 11/2024 från både gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och för- och grundskolenämnden är fenomenet

bötning inte vanligt förekommande inom vare sig grundskolan eller gymnasieskolan i Umeå kommun. Elevenkäten som genomförs årligen visar att de flesta elever upplever att de är trygga i skolan. Inom både grundskolan och gymnasieskolan finns ett pågående arbete med att öka säkerhet och trygghet samt att förebygga brott. Bland annat med anledning av detta föreslår båda nämnderna att motionen avslås.

Det Ingången, alkohol och drogrådgivningen för unga, gör för att fånga upp ungdomar som blivit utsatta för brott av andra ungdomar är att använda ett frågeformulär och samtalsstöd i syfte att skapa samtal om sexuell hälsa, relationer, utsatthet och rättigheter. Bland annat frågar de upp kring våld och utsatthet i de ärenden där det bedöms lämpligt.

Både Ingången och Fältgruppen möter ungdomar som i olika former varit utsatta för våld men de erbjuder ingen behandling utan enbart råd och stöd, icke behovsprövade insatser, och vid behov ger de hjälp vidare till mer omfattande stöd på annat håll, exempelvis insatser via Ungdomsmottagningen och socialtjänstens myndighetsutövning. Förutom stöd till den direkt utsatte ungdomen så har verksamheterna även kontakt med exempelvis ungdomens föräldrar och eventuella syskon/partner.

Enheten för prevention upplever att det finns en rädsla och otrygghet bland ungdomar att anmäla brott som de varit utsatta för, därför tänker de att det finns behov av ett mer sammanhållet stöd inom området.

En medarbetare inom familjebehandlingen uppger att det inte finns något särskilt utformat stöd inom socialtjänsten för den här specifika målgruppen. Om det kommer till familjebehandlingens kännedom att ungdomen som de har kontakt med har varit utsatt för brott försöker de att ge stöd till ungdomen för detta eller hänvisar ungdomen vidare. De ungdomar som utsatts för brott som familjebehandlingen får kontakt med är oftast personer som redan har kontakt med socialtjänsten. Med anledning av detta är det svårt att veta omfattningen av denna problematik.

Slutsatser

Motionens problembeskrivning om *tystnadskultur* och *bötning* styrks av Umeå kommuns *Nulägesanalys 2025 Rekrytering av barn och unga till organiserad brottslighet*. Däremot bedömer utbildningsnämnderna att *bötning* inte är vanligt förekommande och elevenkäten visar att de flesta eleverna upplever att de är trygga i skolan. Medarbetare inom enheten för prevention märker att brottsutsatta ungdomar är rädda att anmäla brott

och med anledning av detta uppfattar de att det finns behov av ett mer sammanhållet stöd inom området.

Individ- och familjenämnden bedömer att Kommunstyrelsen behöver utreda hur stort behovet av ett samordnat och sammanhållet stöd för denna målgrupp är, hur ett sådant stöd ska finansieras och hur behovet bäst kan mötas. Väljer kommunen att starta upp och utveckla samverkansmodellen *Våga anmäla, våga vittna* finns behov av att se över hur de identifierade utmaningarna med modellen ska hanteras och om modellen behöver anpassas till Umeås lokala förutsättningar.

Karolina Lundqvist
Socialdirektör

Camilla Nilsson
Utredare

Tjänsteskrivelse

2025-11-05

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2024/01040

Motion 20/2024: Stärk arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut; Jan-Olov Carlsson, Lennart Arvidsson och Rebecca Sellstedt (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att bifalla motionen.

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Vänsterpartiet:

- att resultat och synpunkter från verkställd facklig samverkan eller förhandling enligt MBL ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.
- att resultat från genomförda risk- och konsekvensanalyser ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.

Förvaltningen framför i förslaget till svar på motionen att arbetsgivaren enligt Arbetsmiljölagen har att fullgöra sitt ansvar för arbetsmiljön, med vägledning i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Vidare har kommunstyrelsen i Anvisning vid justering av ansvar- och arbetsfördelning mellan nämnder, slagit fast ansvaret att berörd nämnd ansvarar för samverkan samt risk- och konsekvensbedömning inför beslut. Dokumentation avseende dessa åtgärder ska även bifogas handlingarna inför att ärendet går vidare till kommunstyrelsen för fortsatt beredning och beslut.

Förvaltningens förslag är att motionen ska anses besvarad.

Personalnämnden har berett ärendet och föreslår att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.

Beslutsunderlag

Motion nr 20/2024

Personalnämndens yttrande

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2024/01040

Beslutet ska skickas till
Motionären

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun
Personalnämnden

Protokollsutdrag
2025-04-15

§ 17

Diariennr: PN-2025/00009

Motion 20/2024: Stärk arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut

Beslut

Personalnämnden beslutar

att bifalla motionen.

att lämna yttrande till motionen enligt bifogad skrivelse.

Reservation

Mikael Thyni (M), Gabriel Farrysson (M) Josefin Gustafsson (M)

Ärendebeskrivning

I en motion till kommunfullmäktige yrkar Vänsterpartiet:

- att resultat och synpunkter från verkställd facklig samverkan eller förhandling enligt MBL ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.
- att resultat från genomförda risk- och konsekvensanalyser ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.

Förvaltningen framför i förslaget till svar på motionen att arbetsgivaren enligt Arbetsmiljölagen har att fullgöra sitt ansvar för arbetsmiljön, med vägledning i föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Vidare har kommunstyrelsen i Anvisning vid justering av ansvar- och arbetsfördelning mellan nämnder, slagit fast ansvaret att berörd nämnd ansvarar för samverkan samt risk- och konsekvensbedömning inför beslut. Dokumentation avseende dessa åtgärder ska även bifogas handlingarna inför att ärendet går vidare till kommunstyrelsen för fortsatt beredning och beslut.

Umeå kommun
Personalnämnden

Protokollsutdrag
2025-04-15

Förvaltningens förslag är att motionen ska anses besvarad.

Beslutsunderlag

Förslag till yttrande

Motion 20/2024: Stärk arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut

Beredningsansvariga

Karin Ahnqvist, SLK HR

Personalnämndens beslutsordning

Yrkanden

Tomas Wennström (S) och Lennart Arvidsson (V) – Bifall till motionen.

Josefin Gustafsson (M) – motionen anses besvarad.

Propositionsordning som godkänns

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut och ställer förslagen mot varandra. Personalnämnden beslutar att bifalla motionen.

Reservation

Mikael Thyni (M), Gabriel Farrysson (M) och Josefin Gustafsson (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

KS-diarium@umea.se

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2024-11-27

Stärk arbetstagarperspektivet i underlagen till politiska beslut

Umeå kommun är en stor arbetsgivare, och har särskilda skyldigheter att förhandla med avtalsbärande arbetstagarorganisation. Som ett led i detta ska kommunen ta initiativ till förhandling inför viktigare förändringar. I MBL 11 § står följande:

Innan arbetsgivare beslutar om viktigare förändring av sin verksamhet, skall han på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisation i förhållande till vilken han är bunden av kollektivavtal. Detsamma skall iakttas innan arbetsgivare beslutar om viktigare förändring av arbets- eller anställningsförhållandena för arbetstagare som tillhör organisationen.

I Umeå kommun inlemmas denna form av regelbundna förhandlingar i en modell för samverkan, där företrädare för fackförbunden får möjlighet att yttra sig och ställa sig eniga eller oeniga till förändringar i verksamheten. Som ett underlag till förhandling genomförs även en risk- och konsekvensanalys för att bedöma om ändringarna medför risker för ohälsa eller olycksfall som kan behöva åtgärdas. Dessa analyser är centrala för att identifiera potentiella problem i förväg. De ger en strukturerad överblick över hur beslut kan påverka faktorer som arbetsbelastning, hälsa och säkerhet. Tyvärr är det väldigt sällan som synpunkter från de fackliga organisationerna, eller resultatet från de genomförda risk- och konsekvensanalyserna, lyfts med till underlaget inför politiskt beslut. Det har också hänt att samverkan med facket har skett först efter det att ett beslut redan är fattat av politiken och det inte längre finns någon möjlighet att ta tillvara på synpunkter från facket. Detta förfarande riskerar att reducera förhandlingar enligt MBL till en nödvändig formalitet vars resultat nonchaleras av beslutsfattare.

Vänsterpartiet anser därför att resultat och synpunkter från facklig samverkan och annan förhandling enligt MBL ska finnas med i underlaget för politiska beslut som påverkar personalens arbetsmiljö och villkor. Vi anser också att resultatet från genomförda risk- och konsekvensanalyser för personalens arbetsmiljö också ska presenteras som en del av underlaget. Fackförbunden representerar de anställda och har en unik förståelse för arbetsplatsens utmaningar och behov. Genom att inkludera deras perspektiv kan beslutsfattare få en mer nyanserad bild av hur förändringar kommer att påverka medarbetarna – både i praktiska frågor och i deras dagliga arbetsmiljö.

Vänsterpartiet yrkar:

att resultat och synpunkter från verkställd facklig samverkan eller förhandling enligt MBL ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.

att resultat från genomförda risk- och konsekvensanalyser ska ingå som en del av underlaget inför politiska beslut som påverkar kommunanställdas arbetsmiljö eller villkor.

Jan-Olov Carlsson
Lennart Arvidsson
Rebecca Sellstedt

Vänsterpartiet

Tjänsteskrivelse

2025-10-09

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00219

Motion 9/2025: Kamerabevakning för ökad trygghet i Umeå; Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen med hänvisning till tekniska nämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Anders Ågren (M) och Lena Anderson (M) har lämnat in en motion där de yrkar på att kommunfullmäktige beslutar;

- Uppdra till tekniska nämnden att föreslå platser i Umeå där kamerabevakning kan införas.

Tekniska nämnden har i yttrande föreslagit att motionen ska avslås. Nämnden hänvisar till att polisen under de senaste åren satt upp ett antal kameror i Umeå. Nämnden har fullt förtroende för polisens bedömning av kamerornas placering. Därför finns inget behov av att komplettera polisens bedömning med ytterligare enheter.

Beslutsunderlag

Motion 9/2025

Tekniska nämndens yttrande

Jämställdhetsutskottets yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionären

Tekniska nämnden

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

§ 51

Diariennr: KS-2025/00219

JUSKs yttrande över motion 9/2025: Kamerabevakning för ökad trygghet i Umeå; Anders Ågren (M) och Lena Andersson (M)

Beslut

Jämställdhetsutskottet föreslår kommunfullmäktige

Att avslå motionen.

Reservation

Moderaterna reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

Anders Ågren (M) och Lena Anderson (M) har lämnat in en motion där de yrkar på att:

- Kommunfullmäktige beslutar uppdra till tekniska nämnden att föreslå platser i Umeå där kamerabevakning kan införas.

Yttrande

I motionen lyfts att utökad kamerabevakning kan bidra till en förbättrad situation samt att polisen numera kameraövervakar områden som centrala Umeå, delar av Ålidhem och Ersboda. I december 2024 meddelade Polisen i Umeå en utökning av kamerabevakningen i centrala staden: ”Detta beslut innebär att övervakningskameror nu täcker Umeå centrum, den så kallade centrumfyrkanten, samt närliggande områden kring strandpromenaden, inklusive Broparken och Döbelns park. Syftet med denna utökning är att stärka det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet samt öka tryggheten för allmänheten.” Motionärerna lyfter i sin motion en förändrad lagstiftning, 1 april 2025 togs tillståndskravet för kamerabevakning bort. Offentliga verksamheter som vill kamerabevaka behöver inte längre ansöka om tillstånd hos

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

Integritetsskyddsmyndigheten, IMY, för bevakningen. Dock ska en dokumenterad intresseavvägning av den verksamhet som vill sätta upp kameraövervakning och bevakningsintresset behöver väga tyngre än integritetsintresset.

Tekniska nämnden skriver i sitt yttrande att tryggheten i det offentliga rummet är viktiga för alla medborgare samt att i jämförelser med andra kommuner ligger Umeå kommun väl till i upplevd trygghet, där upplevd trygghet när det är mörkt ute ligger tydligt över snittsiffrorna för riket. Tekniska nämnden lyfter därtill att de kommunicerar med polisen vid uppsättande av kameror ex. vad gäller placering, kopplat till bland annat tekniska möjligheter och plats för montage etc.

Kommunen bekostar även elförbrukning i de fall placeringen är på av kommunen ägd fastighet. Tekniska nämnden lyfter även att de har fullt förtroende för polisens bedömningar och inte ser behov av att komplettera polisens bedömning med ytterligare enheter. Att Umeå ska växa tryggt och säkert är en prioritering i Umeå kommun och arbete pågår för att säkra tryggheten och säkerheten i Umeå, bland annat genom stor samverkan med polisen och andra aktörer.

Vad som skapar trygghet och vad som i motsats gör att man känner sig otrygg är en komplex fråga som kan variera med bakgrund, kön, ålder och funktion och är därför beroende av många faktorer. Att mer kameraövervakning skulle öka känslan av trygghet för till exempel unga och kvinnor är ingenting som går att förutsätta. Kameraövervakning av våra gemensamma rum kan också upplevas som ett utmanande av det faktum att det är våra gemensamma rum. Umeå kommun arbetar hårt, inte minst tekniska nämnden, med att skapa allmänna platser där alla invånare ska känna sig välkomna och berättigade till platser. Att övervaka dessa med kameror bör genomföras med varsamhet då det är en inskränkning i vår frihet som medborgare. Kamerorna övervakar alla invånare, inte endast de som begår brottsliga handlingar.

Kameraövervakning får heller inte ersätta annat trygghetsskapande arbete, där fokus bör ligga på att få ut människor i våra offentliga rum och skapa förutsättningar för positiva möten. Kameraövervakning är även en större reaktiv än proaktiv åtgärd, för att underlätta polisens arbete med att lagföra. Effekten av kameraövervakning fungerar bäst på specifika platser (exempelvis i parkeringshus) och mot vissa brott, exempelvis stöld

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

och skadegörelse. Bevakningskameror kan emellertid inte betraktas som en heltäckande lösning för alla former av brottslighet och i alla miljöer. Kameror har större effekt på lagföring än på brottslighet samt det leder inte nödvändigtvis till att brott upphör utan att det förflyttas.

[CCTV Surveillance for Crime Prevention: A 40-Year Systematic Review with Meta-Analysis | Office of ...](#)

I Umeå kommuns brottsförebyggande arbete lyfts idag inte ökad kameraövervakning som ett behov.

Jämställdhetsutskottet vill också lyfta vikten av en möjlig utökad dialog med polisen om inte endast tekniska aspekter av hur kameror sätts upp utan även möjligheter till dialog kring var. ex. finns idag kameraövervakning kring Frizon, ett projekt där jämställdhetsarbete och dialog med ungdomar varit ett viktigt inslag. Det är viktigt att var kameror sätts upp i vårt gemensamma offentliga rum inte blir en fråga om var det finns en lämplig stolpe ex. inom centrumfyrkanten utan att det i högre utsträckning genomförs dialog kring den exakta placeringen utifrån polisens behov och kommunens önskemål och synpunkter kopplat till specifika platser.

Beslutsunderlag

Motion 9/2025

Tekniska nämndens yttrande

Beredningsansvariga

Linda Gustafsson

Annika Dalén

Jämställdhetsutskottets beslutsordning**Yrkanden****Josefin Gustafsson (M) för Moderaterna** – bifall till motionen**Mehrana Bassami (S) för Socialdemokraterna** – avslag till motionen**Propositionsordning som godkänns**

Tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen) mot bifall till motionen.

Ordförande finner att jämställdhetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag (avslå motionen).

Umeå kommun

Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott

Protokollsutdrag

2025-10-02

Reservation

Moderaterna reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

KF

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-06-19

§ 63

Diariennr: TN-2025/00208

Motion 9/2025: Kamerabevakning för ökad trygghet i Umeå

Beslut

Tekniska nämnden beslutar

att föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen med nedanstående motivering.

Reservation

Stefan Nordström (M) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Ärendebeskrivning

Anders Ågren (M) och Lena Anderson (M) har lämnat in en motion där de yrkar på att kommunfullmäktige beslutar uppdra till tekniska nämnden att föreslå platser i Umeå där kamerabevakning kan införas.

Yttrande

Tryggheten i det offentliga rummet är viktig för alla våra medborgare. När jämförelse sker med andra kommuner hur tryggheten upplevs i SCBs undersökning ligger Umeå väl till. För den upplevda tryggheten när det är mörkt ute har upplevelsen förbättrats de senaste åren och resultatet i mätningen ligger tydligt över snittsiffrorna för riket.

Polisen har det senaste åren satt upp ett antal kameror i centrala Umeå samt i några stadsdelar. Tekniska nämnden bistår polisen i det arbetet med tekniska möjligheter och plats för montage när behov finns genom att möjliggöra utplacering av kameror på kommunens anläggningar och byggnader på de platser där polisen bedömer det lämpligt och angeläget att placera kameror. Kommunen bekostar även elförbrukning i de fall placeringen är på av kommunen ägd fastighet.

Umeå kommun

Tekniska nämnden

Protokollsutdrag

2025-06-19

Tekniska nämnden har fullt förtroende för kamerornas placering utifrån den bedömning är polisen gör. Därför finns inget behov av att komplettera polisens bedömning med ytterligare enheter.

Förslag på sammanträdet

Stefan Nordström (M) yrkar på bifall till motionen.
Maria Edblom Tauson (KD) ställer sig bakom Stefan Nordströms (M) yrkande.

Lina Farhat (S) yrkar bifall till tjänsteskrivelsen.
Johan Stål (V) yrkar bifall till tjänsteskrivelsen.
Rebecka Dejby (MP) yrkar bifall till tjänsteskrivelsen.

Tekniska nämndens beslutsordning

Ordföranden frågar om nämnden kan besluta i enlighet med tjänsteskrivelsen och konstaterar att så är fallet.

Votering begärd

Ja-röst för beslut enligt tjänsteskrivelsen
Nej-röst för beslut enligt Stefan Nordströms (M) yrkande.

Namn och parti	Ja	Nej	Avstår
Christina Bernhardsson (S)	X		
Stefan Nordström (M)		X	
Håkan Johansson (S)	X		
Lina Farhat (S)	X		
Tommy Stark (S)	X		
Andreas Georgsson (S)	X		
Johan Stål (V)	X		
Fredrik Rönn (C)	X		
Rebecka Dejby (MP)	X		
Marianne Löfstedt (M)		X	
Maria Edblom Tauson		X	
Summa:	8	3	

Omröstningsresultat

Med 8 ja-röster mot 3 nej-röster beslutar nämnden att fastställa beslutet i enlighet med tjänsteskrivelsen.

Reservation

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun
Tekniska nämnden

Protokollsutdrag
2025-06-19

Stefan Nordström (M) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Beslutsunderlag

Motion kamera 250220. Bilaga.

Checklista för handläggning av ärenden inför politiska beslut anses inte tillämpbar.

Beredningsansvariga

Karin Isaksson

Annika Kjellsson Lind

Beslutet ska skickas till

KSdiarium märk ämnesraden med diarienummer: KS-2025/00219.

Motion till Umeå kommunfullmäktige

Kamerabevakning för ökad trygghet i Umeå

En ny kameralagstiftning träder i kraft i Sverige den 1 maj 2025. Steg för steg genomförs nationella reformer för att ge tillbaka det offentliga rummet till den skötsamma majoriteten. Det handlar om att återupprätta tryggheten, friheten och integriteten för vanliga hederliga medborgare i hela vårt land.

Historiskt har vi haft låg brottslighet i Umeå, men under senare år så har tyvärr sådant som gängkriminalitet och omfattande narkotikahandel tagit en allt större plats även i vår kommun. Otryggheten bland kvinnor i det offentliga rummet är därtill, enligt kommunens egna undersökningar, utbredd. Otryggheten har alltså en påtaglig påverkan på många Umeåbors liv.

Utökad kamerabevakning kan bidra till en förbättrad situation. Polisen kamerabevakar numera områden som centrala Umeå, delar av Ålidhem och Ersboda. I december 2024 meddelade Polisen i Umeå en utökning av kamerabevakningen i centrala staden: "Detta beslut innebär att övervakningskameror nu täcker Umeå centrum, den så kallade centrumfyrkanten, samt närliggande områden kring strandpromenaden, inklusive Broparken och Döbelns park. Syftet med denna utökning är att stärka det brottsförebyggande och brottsutredande arbetet samt öka tryggheten för allmänheten."

Även svenska kommuner får det nu lättare att sätta upp kamerabevakning. I regeringens proposition finns förslag på ändringar i kamerabevakningslagen för att underlätta användningen av kameror för att öka tryggheten. Lagförslagen innebär bland annat att tillståndskravet för kommuner tas bort, och det är kommunen själv som ska göra en intresseavvägning. Det blir också möjligt att bedriva kamerabevakning på fler platser - också där det idag inte förekommer brottslighet men vid en framåtblickande bedömning finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet. Det kan också vara en plats som är strategiskt viktig för att motverka allvarlig brottslighet. Den lagstiftning som möjliggör detta träder alltså i kraft 1 maj i år.

De reformer som genomförs för att öka tryggheten är viktiga för oss i Umeå. Kamerabevakning på vissa utvalda allmänna platser är viktigt både ut ett brottsförebyggande arbete och ur ett trygghetsperspektiv. Det kommer dock att krävas en dokumenterad intresseavvägning innan bevakningen påbörjas.

Med anledning av ovanstående yrkar undertecknade

att kommunfullmäktige beslutar uppdra till tekniska nämnden att föreslå platser i Umeå där kamerabevakning kan införas.

Umeå 2025-02-20

Anders Ågren
Kommunalråd, M

Lena Andersson
Vice gruppledare, M

Tjänsteskrivelse

2025-10-01

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00421

Motion 15/2025: Implementera "Hälsa tillsammans" i kommunens grundskolor; Anders Norqvist (L) och Hanna Lundin Jernberg (L)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att anse motionen besvarad i enlighet med för- och grundskolenämndens yttrande.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har anmält motionen "Hälsa tillsammans i kommunens grundskolor" och yrkar *att*

- "Hälsa tillsammans" implementeras i kommunens grundskolor så att Folk tandvården kan utföra sitt viktiga arbete med att främja bättre tandhälsa hos alla barn i länet.

För- och grundskolenämnden har yttrat sig över motionen.

Tandvårdsstrateg inom Region Västerbotten har initierat en kontakt med Umeå kommun och utbildningsförvaltningen för att titta på möjligheterna av ett stegvis införande och implementering. Nämnden skriver i sitt yttrande att det behöver tas i beaktning elevernas garanterade undervisningstid, lokaler, logistik och samtyckesinhämtning från vårdnadshavare samt att Umeå kommun är huvudman för elever som går i kommunala skolor, ca 15 procent av eleverna går i fristående skolor. Nämnden föreslår att kommunfullmäktige ska anse motionen besvarad.

Beslutsunderlag

Motion 15/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

FGN

Motionärerna

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-06-19

§ 56

Diariennr: SK-2025/00285

Yttrande om motion (L) 15/2025 - Implementera Hälsa tillsammans i kommunens grundskolor

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Reservation: Elmer Eriksson (M) och Lucas Nilsson (KD) till förmån för egna yrkanden.

Ärendebeskrivning

Liberalerna har inkommit med en motion med yrkandet att *"Hälsa tillsammans" implementeras i kommunens grundskolor så att Folk tandvården kan utföra sitt viktiga arbete med att främja bättre tandhälsa hos alla barn i länet.*

"Hälsa tillsammans" riktar sig till årskurserna 4-9 och är en hälsofrämjande satsning som Folk tandvården i Västerbotten utför i samverkan med grundskolor i regionens kommuner. Satsningen är vetenskapligt utvärderad och regionalt finansierad och syftar till att främja färre kariesangrepp hos barn oavsett socioekonomiskt bostadsområde.

I korthet handlar det om att Folk tandvården kommer till skolan med hälsobudskap om goda levnadsvanor och munhygien. Besöken tar 30 minuter och sker varje termin i årskurserna 4–9. Vid varje besök erbjuds eleven även fluorlackning av tänderna.

"Hälsa tillsammans" finns idag i nio kommuner och i ett par av Umeå kommuns skolor med målsättningen att det ska kunna erbjudas till hela länets alla elever. Folk tandvården vill få till stånd ett samarbete på övergripande kommunal nivå för att säkerställa implementeringen.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-06-19

Yttrande

Tandvårdsstrateg inom Region Västerbotten beskriver att fluor har stor effekt på förekomsten av karies och att det är en investering för framtiden, kariessjukdom kan förebyggas. Strategen lyfter att Region Västerbotten ligger dåligt till i statistiken vad gäller kariessjukdom och är angelägen om att få till ett samarbete med Umeå kommuns grundskolor.

"Hälsa tillsammans" upplägg är att Folktandvården besöker klasserna i årskurs 4-9 varje termin. Folktandvården behöver inga särskilda lokaler för genomförandet. Besöken består av hälsobudskap och fluoridlackning vid varje träff som tar cirka 25 minuter. Det är en vetenskapligt utvärderad intervention där man även studerat barnens perspektiv. Resultatet är färre kariesskadade tänder hos alla barn oavsett socioekonomiskt område. "Hälsa tillsammans" är en investering i framtidens munhälsa eftersom friska tänder hos barn och ungdomar ökar chansen till en god munhälsa senare i livet. Region Västerbotten satsar medel för införande av "Hälsa tillsammans" i hela länet.

Tandvårdsstrateg inom Region Västerbotten har initierat en kontakt med Umeå kommun och utbildningsförvaltningen för att titta på möjligheterna av ett stegvis införande och implementering då Umeå kommun är en stor kommun. För att skapa goda förutsättningar för samarbete, planering och genomförande är det viktigt i sammanhanget att också beakta elevernas garanterade undervisningstid, lokaler, logistik, samordning och samtyckesinhämtning från vårdnadshavare.

Nämnden vill även betona tandvård på lika villkor och i förlängningen jämlik tandhälsa och därmed även påtala för Region Västerbotten att Umeå kommun är skolhuvudman för de elever som går i våra kommunala skolor. Ungefär 15% av kommunens skolpliktiga barn går i fristående skolor.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion Hälsa tillsammans 15/2025

Beredningsansvarig

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-06-19

Erika Holmberg elevhälsochef

Arbetsutskottets beslut

För- och grundskolenämnden föreslås besluta att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad.

Yrkanden

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Maria Lindvall (-)(L), Miljöpartiet och Centerpartiet för bifall till arbetsutskottets förslag till beslut att anse motionen besvarad.

Moderaterna och Kristdemokraterna för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till arbetsutskottets förslag mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla arbetsutskottets förslag till beslut att anse motionen besvarad.

Reservation: Elmer Eriksson (M) och Lucas Nilsson (KD) till förmån för egna yrkanden.

Beslutet ska skickas till

KS diarium, KS-2025/00421

MOTION TILL UMEÅ KOMMUNFULLMÄKTIGE

Implementera "Hälsa tillsammans" i kommunens grundskolor

Hälsa tillsammans för barn och ungdomar i årskurserna 4–9 är en hälsofrämjande satsning som Folk tandvården i Västerbotten utför i samverkan med grundskolor i regionens kommuner.

Det är en vetenskapligt utvärderad satsning med regional finansiering och syftar till att främja färre kariesangrepp hos barn, oavsett socioekonomiskt bostadsområde. Folk tandvården kommer till skolan med hälsobudskap om goda levnadsvanor och munhygien. Besöken tar 30 minuter och sker varje termin i årskurserna 4–9. Vid varje besök erbjuds eleven även fluorlackning av tänderna.

Hälsa tillsammans finns idag i de flesta skolorna i kommunerna Åsele, Dorotea, Vindelns, Robertsfors, Lycksele, Vilhelmina, Sorsele, Vännäs och halva Skellefteå. Målsättningen är att kunna erbjuda *Hälsa tillsammans* till länets alla elever.

I Umeå kommun vill Folk tandvården få till stånd ett samarbete på övergripande kommunal nivå för att säkerställa implementering av den hälsofrämjande satsningen *Hälsa tillsammans*. Det stora antalet skolor i kommunen är en utmaning när det gäller att erbjuda barn och ungdomar tillgång till tandvård på lika villkor och i förläningen jämlik tandhälsa. Förbättrad tandhälsa gör att barn tillbringar mer tid i skolan. I dag finns *Hälsa tillsammans* endast i Hörnefors skola och sedan denna termin även på Ersängsskolan, Ersboda. Liberalerna tycker att *Hälsa tillsammans* är en viktig satsning och då det redan är finansierat av annan part och inte belastar nämndens ekonomi yrkar vi:

- Att *Hälsa tillsammans* implementeras i kommunens grundskolor så att Folk tandvården kan utföra sitt viktiga arbete med att främja bättre tandhälsa hos alla barn i länet.

Anders Norqvist, skolpolitisk talesperson Umeå
Hanna Lundin Jernberg, gruppledare

Tjänsteskrivelse

2025-10-15

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00423

Motion 16/2025: Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen; Liv Zetterberg (V), Tobias Holmbom (V) och Daniell Anderson (V)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

Att avslå motionen i enlighet med för- och grundskolenämndens och gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttranden.

Ärendebeskrivning

Vänsterpartiet har anmält motionen "Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen" och yrkar att

- Umeå kommun utreder former och tillskapar förutsättningar för en tidsbegränsad försöksperiod med senarelagd tid för skolstart på morgonen för elever på kommunalt högstadium och gymnasieskola där det finns intresse.
- Umeå kommun undersöker möjligheterna till ett samarbete med Umeå universitet, eller någon annan forskningshuvudman, för att undersöka och utvärdera effekterna av detta försök.

Skolnämnderna har yttrat sig och föreslår att kommunfullmäktige ska avslå motionen. Nämnderna hänvisar i sina yttranden till att det i nuläget pågår forskning i Sverige inom området senarelagd skolstart och att Umeå kommun bör invänta svensk evidens.

Beslutsunderlag

Motion 16/2025

För- och grundskolenämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Beslutet ska skickas till

Motionärerna, FGN, GVN

Elin pietroni
Stadsdirektör

Sofia Gustafsson
Nämndsekreterare

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-09-25

§ 66

Diariennr: SK-2025/00286

Yttrande om motion (V) 16/2025 - Genomför försök med senarelagd skolstart på morgonen

Beslut

För- och grundskolenämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan och föreslår att motionen *Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen* ska avslås.

Reservation: Tobias Holmbom (V) till förmån för eget yrkande.

Ärendebeskrivning

För- och grundskolenämnden har tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden fått i uppdrag att besvara motion från Vänsterpartiet "*Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen*". Motionen lyfter fram att tonåringar sover för lite på grund av pubertetens senarelagda sömnfaser och att sömnbrist kan ge negativa effekter som försämrad koncentrations- och inlärningsförmåga, ökad frånvaro och risk för depression och ångest.

Motionen menar att forskning visar att en senarelagd skolstart skulle motverka detta och vara positivt för bättre skolnärvaro, förbättrade skolresultat och skydd mot psykisk ohälsa.

Vänsterpartiet yrkar på:

- Att Umeå kommun utreder former och tillskapar förutsättningar för en tidsbegränsad försöksperiod med senarelagd tid för skolstart på morgonen för elever på kommunalt högstadium och gymnasieskola där det finns intresse.
- Att Umeå kommun undersöker möjligheterna till ett samarbete med Umeå universitet, eller någon annan forskningshuvudman, för att undersöka och utvärdera effekterna av detta försök.

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-09-25

Yttrande

Idag finns det främst internationell forskning gällande senarelagt skolstart och dess effekter, medan det i Sverige pågår forskning som ännu inte är avslutade. På Hälsohögskolan vid Jönköpings universitet och Engelbrektsskolan i Borås pågår försök att skjuta upp skolstarten till kl. 9.00 för elever i årskurs 8 och 9. Forskarna kommer undersöka hur den senare skolstarten påverkar sömn, psykisk hälsa och kognitiva funktioner hos eleverna ("Sömnforskare utvärderar senare skolstart", Hälsohögskolan, Jönköpings universitet, 2024 06 08, hämtad 2025 06 23).

Karolinska institutet har under 2024/2025 påbörjat ett forskningsprojekt och kommer initialt undersöka intresset från skolor att senarelägga skolstarten samt vilka hinder och möjligheter ett införande av senarelagd skolstart kan medföra ("Ungas sömn och forskningsläget kring senare skolstartstider", Karolinska Institutet, 240920, hämtad 250623).

Senarelagt skolstart för enstaka eller flera skolor i Umeå kommun skulle leda till behov av ekonomiska resurser då förändringar i skolors start- och stopptider påverkar skolskjutsar. Samtliga skolors start- och stopptider används för att skapa så kostnadseffektiva och samordnade skolskjutsar som möjligt. För att kunna samordna skolskjutsar krävs det att skolor har olika start- och stopptider då en och samma buss kan passera flera skolor. En förändring av start- och stopptider på en skola kan därmed påverka flera skolor.

Med hänsyn till att det i nuläget pågår forskning i Sverige inom området senarelagd skolstart föreslår för- och grundskolenämnden att motionen ska avslås och att vi bör invänta svensk evidens.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (V): Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen

Beredningsansvarig

Lina Gullbrand, skolstrateg

Yrkanden

Justerares sign:

Utdraget bestyrks:

Umeå kommun

För- och grundskolenämnden

Protokollsutdrag

2025-09-25

Vänsterpartiet för bifall till motionen.

Moderaterna, Miljöpartiet, Kristdemokraterna, Maria Lindvall (-)(L), Centerpartiet och Socialdemokraterna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar bifall till tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen mot bifall till motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag.

Reservation: Tobias Holmbom (V) till förmån för eget yrkande.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märk ämnesraden med: KS-2025/00423

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-09-24

§ 87

Diariennr: SK-2025/00286

Yttrande om motion (V) 16/2025 - Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen - KS-2025/00423

Beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslutar att ställa sig bakom yttrande nedan och att föreslå att motionen *Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen* ska avslås.

Reservation Karl Modig (V): se propositionsordning.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tillsammans med för- och grundskolenämnden fått i uppdrag att besvara den motion Vänsterpartiet (V) inkommit med: *Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen*. V lyfter i motionen fram att tonåringar sover för lite på grund av pubertetens senarelagda sömnfaser. Sömnbrist kan enligt V ge negativa effekter som försämrad koncentrations- och inlärningsförmåga, ökad frånvaro och risk för depression och ångest.

V menar att forskning visar att en senarelagd skolstart skulle motverka detta och vara positivt för bättre skolnärvaro, förbättrade skolresultat och skydd mot psykisk ohälsa.

Vänsterpartiet yrkar på:

- att Umeå kommun utreder former och tillskapar förutsättningar för en tidsbegränsad försöksperiod med senarelagd tid för skolstart på morgonen för elever på kommunalt högstadium och gymnasieskola där det finns intresse.
- att Umeå kommun undersöker möjligheterna till ett samarbete med Umeå universitet, eller någon annan forskningshuvudman, för att undersöka och utvärdera effekterna av detta försök

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-09-24

Yttrande

I dag finns det främst internationell forskning gällande senarelagd skolstart och vilka effekter det kan leda till. Det saknas svenska vetenskapliga utvärderingar av hur senarelagd skolstart påverkar lärandet.

Två svenska forskningsprojekt har det senaste året påbörjats. Ett av projekten pågår vid Karolinska institutet som 2024/2025 påbörjat ett forskningsprojekt där man initialt kommer undersöka intresset från skolor att senarelägga skolstarten samt vilka hinder och möjligheter ett införande av senarelagd skolstart kan medföra. ("Ungas sömn och forskningsläget kring senare skolstartstider", Karolinska Institutet, 2024 09 20, hämtad 2025 06 23.)

Ett annat nystartat forskningsprojekt sker på Hälsohögskolan vid Jönköpings universitet tillsammans med Engelbrekts skolan i Borås där skolstarten på morgonen kommer skjutas upp till kl. 9.00 för elever i årskurs 8 och 9. Forskarna kommer undersöka hur den senare skolstarten påverkar sömn, psykisk hälsa och kognitiva funktioner hos eleverna. ("Sömnforskare utvärderar senare skolstart", Hälsohögskolan, Jönköpings universitet, 2024 06 08, hämtad 2025 06 23.)

Senarelagt skolstart för enstaka eller flera gymnasieskolor i Umeå kommun skulle leda till behov av ekonomiska resurser då förändringar i skolors start- och stopptider påverkar schemaläggning, bussar och skolskjutsar. Redan idag har skolor olika start- och sluttider för att för att skapa så kostnadseffektiva och samordnade scheman som möjligt för att få plats med alla elever samt för samordning av skolskjutsar.

Med hänsyn till att det i nuläget pågår forskning i Sverige inom området senarelagd skolstart föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att motionen ska avslås och att vi bör invänta svensk evidens.

Beslutsunderlag

Bilaga: Motion (V) - Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen

Umeå kommun

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Protokollsutdrag

2025-09-24

Beredningsansvarig

Cathrin Backman Löfgren, utbildningsstrateg

Yrkanden

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna och Liberalerna för bifall till tjänsteskrivelsens förslag.

Vänsterpartiet för bifall till motionen.

Propositionsordning

Ordföranden prövar tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen mot bifall till motionen, och finner att nämnden beslutar att bifalla tjänsteskrivelsens förslag att avslå motionen.

Reservation Karl Modig (V):

Tjänsteskrivelsens och nämndmajoritetens argument framstår inte som övertygande – jämförda med de avsevärda hälso- och studiefördelar som ett genomförande av motionen skulle kunna leda till på sikt. Därför anser jag fortfarande att nämnden bör rekommendera kommunfullmäktige att ge bifall till motionen.

Beslutet ska skickas till

ksdiarium@umea.se märk ämnesraden med: KS-2025/00423

Motion till Umeå kommunfullmäktige, 2025-04-16

Genomför försök med senarelagd skolstarttid på morgonen

Många tonåringar sover för lite. Det finns olika skäl till det, men en viktig faktor är att kroppens dygnsrytm delvis ser annorlunda ut för tonåringar än för vuxna. Det finns alltså biologiska faktorer som gör att tonåringar har en senarelagd sömnfas, och som bidrar till att man under puberteten är mindre trött på kvällen och behöver sova längre på morgonen.

Sömnbrist kan leda till en rad negativa effekter, både på kort och på lång sikt: försämrad koncentrations- och inlärningsförmåga, nedsatt minne, humörsvängningar, ökad skolfrånvaro, sämre skolprestationer, sämre självkänsla och ökad risk för depression och ångest.

En senarelagd skolstart på morgonen kan ta hänsyn till tonåringars förskjutna dygnsrytm och ge bättre förutsättningar för att få tillräckligt med sömn. Vetenskapliga studier av senarelagd skolstart pekar på att detta verkar kunna bidra till såväl ökad sovtid som bättre sömnkvalitet. Redan kortare förskjutningar av skolstarten, från en halvtimme senarelagd starttid, kan ha positiva effekter.

Förutom ökad och förbättrad sömn har man i forskning sett positiva effekter på bland annat skolnärvaro, koncentrationsförmåga, skolresultat, studiero i klassrummet, förekomst av depression, minskat koffeinintag och vissa psykosociala utfall. I förhållande till andra insatser för att exempelvis förbättra skolresultat och öka närvaro är senarelagd starttid en mycket kostnadseffektiv åtgärd – som dessutom kan fungera skyddande mot psykisk ohälsa.

Vänsterpartiet yrkar:

Att Umeå kommun utreder former och tillskapar förutsättningar för en tidsbegränsad försöksperiod med senarelagd tid för skolstart på morgonen för elever på kommunalt högstadium och gymnasieskola där det finns intresse.

Att Umeå kommun undersöker möjligheterna till ett samarbete med Umeå universitet, eller någon annan forskningshuvudman, för att undersöka och utvärdera effekterna av detta försök.

Liv Zetterberg
Tobias Holmbom
Daniell Anderson
Vänsterpartiet

Tjänsteskrivelse

2025-11-14

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01028

Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att anta ändringarna i taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot
mot människors hälsa i enlighet med förslaget

att ändringarna träder i kraft 2026-01-01.

Ärendebeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har till kommunfullmäktige överlämnat
förslag om höjning av taxa i rubricerat ärende.

Umeå kommuns taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot
människors hälsa fastställdes av kommunfullmäktige den 8 april 2010.
Enligt taxan tas en fast avgift ut motsvarande 3 timmars handläggningstid
för undersökning/inspektion. Den tid som idag läggs på förberedelser,
resor, inspektion och slutlig handläggning av ärendet bedöms uppgå till 5
timmar jämfört med 3 timmar i nuvarande taxa. Anledningen till ökningen
av tiden är att säkerhetsläget i Östersjön kräver att två handläggare
genomför inspektionen jämfört med tidigare då inspektionen genomfördes
av en handläggare. I samband med ändringen av taxan görs också en
indexuppräknings av avgiftsbeloppet som gäller för 2025 till 2026 års
taxenivå vilket innebär att taxan höjs från 1215 till 1253 kr/h.

Beslutsunderlag

MHN protokoll 2025-10-16, § 127

Taxan

Beslutet ska skickas till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Elin Pietroni
stadsdirektör

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01028

Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

Kommunfullmäktiges beslut **åååå-mm-dd, § X**

Enligt 25 § lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa och 8 § förordningen (2007:156) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, får kommunen ta ut avgifter för undersökningar och åtgärder som avses i 17 och 23 §§ samma lag. Avgiften ska motsvara den faktiska kostnaden.

Inledande bestämmelser

1 § Denna taxa gäller för Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Umeå kommun undersökningar och åtgärder enligt lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

2 § Avgiftsskyldig är ägaren till fartyget eller luftfartyget som är föremål för undersökningar eller åtgärder.

3 § Miljö- och hälsoskyddsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) besluta att höja de i denna taxa antagna avgifterna med en procentsats som motsvarar de tolv senaste månadernas förändring i arbetskostnadsindex för tjänstemän (totalindex) räknat fram till den **1 oktober före avgiftsåret. Prisindex som tillämpas gäller för kommunal verksamhet (PKV) och publiceras av Sveriges kommuner och regioner (SKR) för att följa prisutvecklingen i samhället.**

4 § Beslut om avgift enligt denna taxa fattas av miljö- och hälsoskyddsnämnden.

5 § Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

6 § Vid tillämpning av denna taxa är timtaxan 1253 kr per hel timme handläggningstid år 2026.

Med handläggningstid avses den sammanlagda tid som varje tjänsteman vid miljö- och hälsoskyddsnämnden har använt för förberedelser i ärendet, resa till och från undersökningen, kontakter med parter, samråd med experter och myndigheter, inspektioner, provtagning och kontroller i övrigt samt slutlig handläggning av ärendet.

7 § För undersökningar eller åtgärder som utförs vardagar mellan klockan 19.00 och 07.00, lördagar, söndagar, julafton, nyårsafton, påskafton eller helgdagar, tas en avgift ut som är 1,5 gånger högre än ordinarie avgift.

Undersökningsavgift

8 § För undersökning (inspektion) av fartyg enligt 23 § lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa tas en fast avgift ut motsvarande **5 timmars handläggningstid**.

Avgift för åtgärder

9 § För åtgärder enligt 17 § eller 23 § lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa, tas avgift ut i form av timavgift för den faktiskt nedlagda handläggningstiden samt en avgift motsvarande den faktiska kostnaden för använt material. Timavgift tas ut för varje påbörjad halv timme nedlagd handläggningstid.

Om miljö- och hälsoskyddsnämnden uppdrar till annan att utföra sanerings- och skyddsåtgärder debiteras den avgiftsskyldige den faktiska kostnaden för åtgärderna.

Överklaganden

10 § Av 32 § lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa följer att beslut om avgift gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet, samt att beslut om avgift överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

§ 127

Ärendenr: 2025-5418

Uppdatering av taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att

1. anta ändringarna i taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa i enlighet med förslaget, med en redaktionell ändring av § 3 i föreslagen taxa.
2. ändringarna träder i kraft 2026-01-01.

Reservation

Mikael Thyni (M), Gabriel Farrysson (M), Mats Granath (M) och Julia Algotsson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för Moderaternas förslag.

Ärendebeskrivning

Umeå kommuns taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa fastställdes av kommunfullmäktige den 8 april 2010. Enligt taxan tas en fast avgift ut motsvarande 3 timmars handläggningstid för undersökning/inspektion. Den tid som idag läggs på förberedelser, resor, inspektion och slutlig handläggning av ärendet bedöms uppgå till 5 timmar jämfört med 3 timmar i nuvarande taxa. Anledningen till ökningen av tiden är att säkerhetsläget i Östersjön kräver att två handläggare genomför inspektionen jämfört med tidigare då inspektionen genomfördes av en handläggare. I samband med ändringen av taxan görs också en indexuppräknings av avgiftsbeloppet som gäller för 2025 till 2026 års taxenivå vilket innebär att taxan höjs från 1215 till 1253 kr/h.

Tillsyn enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa

På begäran från fartyg eller deras skeppsmäklare kontrollerar Umeå kommun fartyg i Umeå hamn med avseende på förekomst av internationella hot mot människors hälsa. Hot som kan vara aktuella är till exempel nya eller återkommande smittsamma sjukdomar (pandemier), antimikrobiell resistens (antibiotikaresistenta bakterier), hot mot livsmedelssäkerhet och dricksvatten (smittade livsmedel). Kommunen utfärdar så kallade saneringsintyg angående att åtgärder mot sådana hot antingen har vidtagits eller inte behöver vidtas. Intygen förnyas var sjätte månad.

Kontrollen kan också innebära att åtgärder behöver vidtas. Åtgärder kan dessutom vara aktuella när det gäller luftfartyg eftersom Umeå inte bara är karantänshamn utan även karantänsflygplats. Till sådana hamnar och flygplatser kan fartyg respektive luftfartyg dirigeras i händelse av misstänkt internationellt hot mot människors hälsa.

Umeå kommun
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-16

Kontroll kan även ske utan ovanstående begäran, om misstanke finns om att ett internationellt hot förekommer eller om ett giltigt saneringsintyg inte kan visas upp för myndigheter i hamnen, men är ytterst sällsynt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-10-08

Uppdaterad Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Beredningsansvariga

Nils Gilenstam, Enhetschef

Joakim Linder, Miljöinspektör

Yrkanden på sammanträdet

Andreas Sjögren (S) yrkar enligt tjänsteskrivelsen, med en redaktionell ändring i § 3.

Meningen *Basmånad för indexuppräknings är oktober månad 2025* stryks.

Mikael Thyni (M) yrkar att prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för oktober månad ska användas vid indexuppräknings till 2026 års taxa.

Beslutsgång

Ordförande ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsen, med redaktionell ändring.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Bilagor

Uppdaterad Taxa enligt lagen om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Tjänsteskrivelse

2025-11-03

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00976

Utformning av samverkan med intresseorganisationer enligt LSS

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att inrätta ett rådgivande organ för samverkan enligt LSS § 15 p7

att utse individ- och familjenämnden till ansvarig nämnd för det rådgivande organets verksamhet och funktion, samt att individ- och familjenämndens reglemente kompletteras med ansvaret

att uppdra till individ- och familjenämnden att ta fram en föreskrift för det rådgivande organet i enlighet med gällande riktlinjer för rådgivande organ.

Ärendebeskrivning

Enligt LSS 15 § punkt 7 (Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade) hör det till en kommuns uppgift att samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder. Ansvar för samverkan har formellt varit tilldelat Umeå kommuns funktionshinderråd (UFR). Under 2025 pågår arbete med att ta fram föreskrifter för UFR i enlighet med antagen riktlinje för rådgivande organ. Av reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder framgår att Individ- och familjenämnden har i uppgift att fullgöra de uppgifter som en kommun ansvarar för enligt LSS.

Enligt förarbeten till LSS (prop 1992/93:159 s. 97-98, 185) ska samverkan möjliggöra att organisationer fortlöpande ges möjlighet att lämna förslag och att ge synpunkter på hur verksamheten enligt lagen läggs upp och bedrivs, så att huvudmannen tillförs viktiga kunskaper och åsikter. Vidare framgår att former för samverkan bör bestämmas av huvudmannen och organisationerna tillsammans.

Under 2025 har en gemensam arbetsgrupp bildats med representanter för Umeå kommun och representanter för intresseorganisationer enligt LSS. Det gemensamma arbetet har syftat till att ta fram förslag på forum och form för samverkan enligt LSS 15 § 7 punkten. Möjligheten att hantera LSS-

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00976

Samverkan i UFR har utretts i dialog med intresseorganisationerna, vilka efterfrågat separat hantering av samverkan enligt LSS.

I september 2025 har arbetsgruppen enats om att föreslå att inrätta ett rådgivande organ för LSS-samverkan som en del i att upprätta strukturer för samverkan.

Enligt Umeå kommuns riktlinje för rådgivande organ fastställer fullmäktige vilka rådgivande organ som ska inrättas i Umeå kommun samt vilken nämnd som ska tilldelas ansvar för organet. Eftersom individ- och familjenämnden genom reglemente fullgör kommunens uppgift enligt LSS avgränsas det rådgivande organets funktion till hur den verksamheten läggs upp och bedrivs.

Ansvarig nämnd har det övergripande ansvaret för det rådgivande organets verksamhet och funktion. Varje rådgivande organ ska ha en föreskrift som reglerar det rådgivande organets ändamål och arbetssätt. Förslag till föreskrift för rådgivande organ upparbetas av organet själv och beslutas av ansvarig nämnd.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret har inget att tillägga eller invända kring individ- och familjenämndens förslag.

Beslutsunderlag

IFN Protokoll per 22 oktober 2025 §232
Riktlinje för rådgivande organ

Beredningsansvariga

Dan Gideonsson

Beslutet ska skickas till

Individ- och familjenämnden

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Dan Gideonsson
Ledningskoordinator

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag
2025-10-22

§ 232

Diariennr: IFN-2025/00096

Utformning av samverkan med intresseorganisationer enligt LSS

Beslut

Individ- och familjenämnden beslutar att:

- föreslå till kommunfullmäktige att inrätta ett rådgivande organ för samverkan enligt LSS § 15 p7.
- föreslå till kommunfullmäktige att utse individ- och familjenämnden till ansvarig nämnd för det rådgivande organets verksamhet och funktion, samt att individ- och familjenämndens reglemente kompletteras med ansvaret
- föreslå till kommunfullmäktige att uppdra till individ- och familjenämnden att ta fram en föreskrift för det rådgivande organet i enlighet med gällande riktlinjer för rådgivande organ.

Ärendebeskrivning

Enligt LSS 15 § punkt 7 (Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade) hör det till en kommuns uppgift att samverka med organisationer som företräder människor med omfattande funktionshinder. Ansvar för samverkan har formellt varit tilldelat Umeå kommuns funktionshinderråd (UFR). Under 2025 pågår arbete med att ta fram föreskrifter för UFR i enlighet med antagen riktlinje för rådgivande organ. Av reglemente för Umeå kommuns styrelse och nämnder framgår att Individ- och familjenämnden har i uppgift att fullgöra de uppgifter som en kommun ansvarar för enligt LSS.

Enligt förarbeten till LSS (prop 1992/93:159 s. 97-98, 185) ska samverkan möjliggöra att organisationer fortlöpande ges möjlighet att lämna förslag och att ge synpunkter på hur verksamheten enligt lagen läggs upp och bedrivs, så att huvudmannen tillförs viktiga kunskaper och åsikter. Vidare

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-10-22

framgår att former för samverkan bör bestämmas av huvudmannen och organisationerna tillsammans.

Under 2025 har en gemensam arbetsgrupp bildats med representanter för Umeå kommun och representanter för intresseorganisationer enligt LSS. Det gemensamma arbetet har syftat till att ta fram förslag på forum och form för samverkan enligt LSS 15 § 7 punkten. Möjligheten att hantera LSS-samverkan i UFR har utretts i dialog med intresseorganisationerna, vilka efterfrågat separat hantering av samverkan enligt LSS.

I september 2025 har arbetsgruppen enats om att föreslå att inrätta ett rådgivande organ för LSS-samverkan som en del i att upprätta strukturer för samverkan.

Enligt Umeå kommuns riktlinje för rådgivande organ fastställer fullmäktige vilka rådgivande organ som ska inrättas i Umeå kommun samt vilken nämnd som ska tilldelas ansvar för organet. Eftersom individ- och familjenämnden genom reglemente fullgör kommunens uppgift enligt LSS avgränsas det rådgivande organets funktion till hur den verksamheten läggs upp och bedrivs.

Ansvarig nämnd har det övergripande ansvaret för det rådgivande organets verksamhet och funktion. Varje rådgivande organ ska ha en föreskrift som reglerar det rådgivande organets ändamål och arbetssätt. Förslag till föreskrift för rådgivande organ upparbetas av organet själv och beslutas av ansvarig nämnd.

Arbetsutskottets beslutsordning**Yrkande**

Andreas Lundgren (S), Andreas Sellstedt (V) och Igor Hell (M) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Arbetsutskottets beslutsgång

Individ- och familjenämndens arbetsutskott beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Umeå kommun

Individ- och familjenämnden

Protokollsutdrag

2025-10-22

Individ- och familjenämndens beslutsordning

Yrkande

Andreas Lundgren (S), Hanna Lundin-Jernberg (L), Andreas Sellstedt (V), Ahmed Hersi (MP), Veronica Kerr (KD) och Igor Hell (M) yrkar bifall till tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Individ- och familjenämnden beslutar i enlighet med tjänsteskrivelsens förslag till beslut.

Beredningsansvariga

Karolina Lundqvist, socialdirektör

Petra Nylander, processledare

Maria Sydlén, jurist

Beslutet ska skickas till

Ulrika Gustafsson, kvalitetschef

Riktlinje för rådgivande organ

Beslutad av:
Kommunfullmäktige

Dokumenttyp:
Riktlinje

Diarienummer:
KS 2023/00267

Giltighetstid:
Tills vidare

Datum och paragraf för beslutet:
§ 35, 26 februari 2024

Dokumentansvarig
Kommunstyrelsen - Stadsledningskontoret

Riktlinje för Rådgivande organ i Umeå kommun

Inledning

Det finns en lagstadgad skyldighet för kommunens nämnder att samråda med dem som brukar kommunens tjänster (Kommunallagen 8 kap. 3 §). Av Umeå kommuns kvalitetsstrategi framgår att kommunen ska lyssna på invånare och intressenter och ta reda på synpunkter och idéer från dessa.

Syfte

Riktlinjen syftar till att tydliggöra gemensamma utgångspunkter avseende funktion, sammansättning och arbetssätt för de rådgivande organ som Umeå kommun upprättar.

Definitioner

Rådgivande organ

Begreppet rådgivande organ används för organ som återkommande samlar företrädare för ideella, privata och offentliga organisationer, myndigheter och grupper för att föra dialog och ha informationsutbyte samt initiera/möjliggöra samverkan och samarbete i frågor/ärenden inom ett angivet ämne eller område.

Samråd

Med begreppet samråd avses överläggning eller diskussion mellan företrädare för Umeå kommun och intressenter och berörda i fråga som berör kommunens verksamhet. Samråd kan ske på olika sätt, att lyfta en fråga för samråd i ett rådgivande organ kan vara en del i en längre beredningsprocess.

Vissa samrådsförfaranden styrs av krav i lagstiftning, exempelvis i processer relaterade till plan- och bygglagen eller utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt konsultationslagen. Krav på samråd ställs även i FNs barn- respektive funktionsrättskonventioner. Detta innebär att Umeå kommun i sådana fall inte bestämmer i vilka frågor eller med vilka aktörer samråd ska ske.

Samverkan

Begreppet samverkan syftar på ett närmare samarbete rörande hur verksamhet läggs upp och bedrivs. Krav på samverkan ställs bland annat i Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Brukarråd

Brukarråd organiseras i relation till en enskild organisatorisk enhet eller verksamhet. I ett brukarråd ingår individer som är brukare av kommunens verksamhet inom en enskild organisatorisk enhet eller specifik verksamhet.

Medborgardialog

Medborgardialog innebär ett strukturerat meningsutbyte mellan förtroendevalda och invånare. Den används som ett redskap för att ta med kommuninvånarnas kunskap och synpunkter i beredning i av specifik fråga eller beslutsärende.

Avgränsningar

Generella och specifika krav på utformning av beredningsprocess samt beredning av enskilda ärenden inför beslut behandlas inte i denna riktlinje. Utformning och nyttjande av brukarråd och medborgardialoger enligt ovanstående definition behandlas inte i denna riktlinje.

Beslutsrätt & mandat

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer vilka rådgivande organ Umeå kommun ska upprätthålla. Fullmäktige förtydligar vilken nämnd som har ansvar för respektive rådgivande organ i reglemente för Umeå kommuns nämnder och styrelser. Den nämnd som utses benämns ansvarig nämnd. I detta sammanhang är även kommunstyrelsen att betrakta som nämnd.

Det är endast Kommunfullmäktige som kan fatta beslut om bildande eller nedläggning av ett rådgivande organ.

Ansvarig nämnd

Ansvarig nämnd har det övergripande ansvaret för det rådgivande organets verksamhet och funktion. Ansvarig nämnd fattar beslut om föreskrifter för de rådgivande organ som nämnden har tilldelats ansvar för av kommunfullmäktige. En nämnd kan inte delegera beslutsrätt till ett rådgivande organ.

Rådgivande organ

Rådgivande organ bidrar till;

- Kunskapsuppbyggnad och kunskapsöverföring
- Informations- och erfarenhetsutbyte samt dialog
- att identifiera möjligheter till och möjliggöra samarbete och samverkan mellan olika aktörer
- att tydliggöra roll och ansvarsfördelning i specifika samarbets- och samverkansfrågor

Formella beslut om samarbete och samverkan samt beslut om enskild aktörs planering, finansiering och uppföljning av åtgärder inom sagda samarbete/samverkan ska hanteras i enlighet med de regler och krav som gäller för respektive aktör.

Ett rådgivande organ har inte beslutsrätt över kommunens verksamheter, processer och tjänstepersoner.

Rådgivande organ regleras genom Föreskrift

Varje rådgivande organ ska ha en föreskrift som reglerar det rådgivande organets ändamål och arbetssätt. Föreskriften ersätter tidigare reglemente och/eller arbetsordning.

Förslag till föreskrift för rådgivande organ upparbetas av respektive rådgivande organ och beslutas av ansvarig nämnd.

Av föreskrift ska följande framgå:

- Syfte med det rådgivande organet
- Tidsperiod som föreskriften gäller
- Sammansättning

- Organisation
- Arbetsformer
- Ekonomi/arvoden
- Ansvarig nämnd
- Val av ledamöter och ersättare

Föreskriften ska revideras i samband med ny mandatperiod. I samband med revideringen ska ansvarig nämnd även bedöma om rådets syfte, sammansättning och arbetsformer är ändamålsenliga och om behovet av det rådgivande organet kvarstår/är fortsatt relevant. Ansvarig nämnd har mandat att fastställa justeringar av föreskrift alternativt att föreslå kommunfullmäktige att rådet ska utgå.

Planering och uppföljning av det rådgivande organets verksamhet

Rådgivande organ kan inför kommande verksamhetsår upprätta planering över de aktiviteter det rådgivande organet avser genomföra. Planering anmäls därefter till ansvarig nämnd. Rådgivande organ ska inte upprätta en egen ekonomisk planering (budget).

Rådgivande organ kan, om det bedöms ändamålsenligt, i slutet på respektive verksamhetsår skriftligt redovisa de aktiviteter det rådgivande organet genomfört under året i form av en verksamhetsredogörelse. Det rådgivande organets verksamhetsredogörelse anmäls till ansvarig nämnd. Representanter för myndigheter, organisationer eller samarbetspartners ansvarar för att återrapportering sker till den organisation/myndighet/intressent representanten företräder i den omfattning det är möjligt.

Sammansättning av rådgivande organ

Det rådgivande organets syfte och ändamål bör vara styrande för rådets sammansättning

Ansvarig nämnd avgör utifrån rådets syfte/ändamål vilka aktörer som ska erbjudas delta i rådet samt hur många platser respektive aktör ska erbjudas.

Ett rådgivande organ kan bestå av förtroendevalda, representanter från näringsliv och intresseorganisationer, tjänstepersoner från Umeå kommun eller andra myndigheter och organisationer samt representanter från andra intressenter eller grupper som berörs av rådets arbete.

Respektive aktör som inbjuds att delta i det rådgivande organet har ansvar att utse den/de som ska representera aktören i det rådgivande organet. Respektive aktör har ansvar för att meddela vilken person/roll som är utsedd samt vem som utgör ersättare för denna person vid frånvaro. En ledamot i ett råd ska delta på rådets sammanträden. Om en ledamot inte kan delta, ska ersättare för denne inkallas i enlighet med rådets föreskrifter. Även om ordinarie ledamot är närvarande kan ersättare närvara vid rådets sammanträde för att ta del av information och överläggningar.

Ansvarig nämnd ska bland nämndens ledamöter utse de som ska utgöra ordförande och vice ordförande för det rådgivande organet samt tillse att tjänstepersoner i form av föredragande och sekreterare utses för de rådgivande organ som nämnden ansvarar för.

Arbetsformer

Mötesform och mötesfrekvens för rådgivande organ ska framgå i rådets föreskrift.

I rådets föreskrift ska det framgå hur och inom vilken tidsram kallelse och eventuella handlingar ska skickas till de som ingår i rådet.

Rådgivande organs sammanträden protokollförs inte, däremot ska minnesanteckningar föras och distribueras till de personer som ingår i det rådgivande organet. Minnesanteckningar ska publiceras på kommunens hemsida. Hantering av minnesanteckningar regleras med fördel i respektive rådgivande organs föreskrift.

Ersättning & arvode

Ansvarig nämnd/styrelse beslutar i föreskrifterna för rådet om ekonomisk ersättning ska utgå för deltagande på rådets möten och för deltagande i ev arbetsgrupper/referensgruppsmöten som rådet inrättar. Ekonomisk ersättning utgår i sådana fall enligt Arvodesreglemente för förtroendevalda i Umeå kommun. Arvode utgår ej till den som i roll av tjänsteperson i företag, intresseorganisation, statlig eller offentlig myndighet deltar i det rådgivande organet. Respektive deltagande kommunal nämnd/styrelse bär kostnad för egna ledamöters deltagande vid möte i rådgivande organ.

Uppföljning

Riktlinjen för Rådgivande organ i Umeå kommun ska aktualitets- och relevansprövas i enlighet med riktlinje för styrande dokument. Kommunstyrelsen är ansvarig för uppföljning och aktualitets- och relevansprövning av riktlinje för rådgivande organ.

Tjänsteskrivelse

2025-11-20

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diarienum: KS-2025/00983

Fastställande av kreditlimit, internbankspåslag samt borgensavgift för Umeå kommunkoncern 2026

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att för verksamhetsår 2026 bevilja en kreditlimit (inkl extern ansvarsförbindelse) på totalt 16 080 200 000 SEK för Umeå kommunkoncern varav 3 650 000 000 SEK för Umeå kommun, 12 339 900 000 SEK för bolag inom UKF-koncernen samt 90 300 000 SEK för övriga av kommunen direktägda företag och organisationer, allt enligt bifogad bilaga

att ingå borgen såsom för egen skuld för ansvarsförbindelser som anges avseende de bolag och upp till det belopp som anges som "Total limit" i specifikation bilaga 1, jämte därpå löpande ränta och kostnader

att styrelsen i Umeå Kommunföretag AB, och i brådskande fall verkställande direktören, får omdisponera UKF-företagens limit inom beslutad totallimit för UKF. Av kommunfullmäktige utsedd internbanksverksamhet får upplåna medel upp till ovan angivna maximala belopp

att bolagens internbankspåslag och borgensavgift för 2026 ska uppgå till totalt 0,45%.

Ärendebeskrivning

Umeå kommunkoncerns totala kreditlimit ökar med 222 300 000 SEK jämfört med förra året. Den främsta ökningen består i de pågående investeringar hos Umeå Energi och Umeva.

I enlighet med "Regel och riktlinjer för finansiell verksamhet" gäller att styrelsen för Umeå Kommunföretag AB ska besluta om att tillstyrka maximala kreditnivåer för vart och ett av de företag som ingår i UKF-koncernen. Kommunfullmäktige ska enligt samma regelverk slutligen besluta om en maximal kreditnivå för hela kommunkoncernen, dvs för UKF-företagen, kommunen själv och av kommunen direktägda företag och

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00983

organisationer. I enlighet med dessa regler föreslås beviljande av koncernlimiter inklusive ansvarsförbindelser, enligt bifogad bilaga.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Kreditlimiter inkl. ansvarsförbindelser för Umeå kommunkoncern, 2026

Bilaga 2: Umeå kommunföretag protokoll 2025-11-03, nr 293, punkt 4:3

Bilaga 3: Limiter 2026 UKFs styrelse, punkt 4:3

Beredningsansvariga

Olof Jansson och Anna-Karin Nilsson

Beslutet ska skickas till

UKF

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna-Karin Nilsson
Portföljförvaltare

Bilaga 1. Kreditlimit inkl. ansvarsförbindelser för Umeå kommunkoncern 2026

*Ansvarsförbindelserna kan förändras under året men får tillsammans med internbankslimiten aldrig överstiga den totala limiten

UKF	Borgen/garanti 2026*	Internbankslimit 2026	TOTAL limit 2026	TOTAL limit 2025	Differens fg år
Umeå Kommunföretag AB	360 000 000	307 200 000	667 200 000	667 200 000	0
Umeå Energi AB	406 000 000	2 094 000 000	2 500 000 000	2 300 000 000	200 000 000
AB Bostaden i Umeå	0	4 500 000 000	4 500 000 000	4 500 000 000	0
Umeå Vatten och Avfall AB	140 000	2 249 860 000	2 250 000 000	2 100 000 000	150 000 000
Infrastruktur i Umeå AB	0	850 000 000	850 000 000	990 000 000	-140 000 000
Umeå Hamn	0	1 100 000 000	1 100 000 000	1 080 000 000	20 000 000
Dåva Deponi och avfallscenter	32 000 000	1 100 000	33 100 000	33 100 000	0
Umeå Parkerings AB	0	20 000 000	20 000 000	20 000 000	0
Kompetensspridning i Umeå AB	0	0	0	2 000 000	-2 000 000
VB Museum AB, UKF 60%	0	35 000 000	35 000 000	35 000 000	0
Science Park, UKF 51%	0	300 000	300 000	1 000 000	-700 000
UKF, majoritetsägda bolag	798 140 000	11 157 460 000	11 955 600 000	11 728 300 000	227 300 000
Nolia AB, UKF 50%	0	10 000 000	10 000 000	10 000 000	0
Kvarken Link OY**, UKF 50%	370 000 000	0	370 000 000	370 000 000	0
Norrlandsoperan, UKF 40%	0	4 000 000	4 000 000	4 000 000	0
UKF, övriga bolag	370 000 000	14 000 000	384 000 000	384 000 000	0
**motsvarar EUR 35 000 000					
Umeå kommunkoncerns pensionsstiftelse	0	300 000	300 000	300 000	0
UKF, övrigt	0	300 000	300 000	300 000	0
TOTALT UKF	1 168 140 000	11 171 760 000	12 339 900 000	12 112 600 000	227 300 000

Umeå kommun	Borgen/garanti 2026*	Internbankslimit 2026	TOTAL limit 2026	TOTAL limit 2025	Differens fg år
Umeå kommun	100 400 000	3 549 600 000	3 650 000 000	3 650 000 000	0

Umeå Folkets Husförening, UK 98%	0	95 000 000	90 000 000	95 000 000	-5 000 000
Umeå kommuns pensionsstiftelse	0	300 000	300 000	300 000	0
TOTALT Umeå kommun	100 400 000	3 644 900 000	3 740 300 000	3 745 300 000	-5 000 000

TOTALT Umeå kommunkoncern	Borgen/garanti 2026*	Internbankslimit 2026	TOTAL limit 2026	TOTAL limit 2025	Differens fg år
Summa limiter Umeå kommunkoncern	1 268 540 000	14 816 660 000	16 080 200 000	15 857 900 000	222 300 000

Specifikation, ansvarsförbindelser

Umeå kommuns ansvarsförbindelser, lån utom internbanken	Borgen/garanti 2026
Umeå Kommunföretag AB	360 000 000
Umeå Vatten och Avfall AB	140 000
Umeå Energi AB	406 000 000
Dåva Deponi och avfallscenter	32 000 000
Kvarken Link OY**	370 000 000
Total intern borgen	1 168 140 000
Norrlands Etanolkraft (Umeå Energi)	41 000 000
Kasamark bygdegårdsförening	2 900 000
HSBs BRF Kuratorn	56 500 000
Total extern borgen	100 400 000
Summa ansvarsförbindelse Umeå kommun	1 268 540 000

Styrelseprotokoll nr 293

PROTOKOLL fört vid sammanträde med
styrelsen för Umeå Kommunföretag AB
Den 3 november 2025. 13:15 – 14:30.

Beslutande: Hans Lindberg
Anders Ågren
Mattias Larsson
Bore Sköld
Tomas Wennström
Elmer Eriksson

Ej närvarande: Janet Ågren

Övriga närvarande: Fredrik Lundberg
Fredrik Forsell
Jonas Wållberg VD Inab
Lena Höök Gustafsson – Ekonomidirektör Umeå kommun

§ 1 Sammanträdets öppnande

Förklarade ordföranden Hans Lindberg sammanträdet öppnat varefter föredragningslistan fastställdes.

§ 2 Val av protokolljusterare

Beslöts att dagens protokoll skall justeras av Hans Lindberg och Anders Ågren.

§ 3 Protokoll**3:1 Styrelseprotokoll**

Beslöts att lägga protokoll från styrelsens sammanträde 2025-10-06 (nr 292) till handlingarna.

§ 4 Lägesorientering koncernen

4:1 Bolagspresentation Inab – VD Jonas Wållberg

VD Jonas Wållberg – ny VD på Inab sedan den 1 maj år 2025 - informerade om ett antal aktuella frågor i Inab:

- Ny vision
- Bolagsordning och särskilda ägardirektiv
- Bolagets uppdrag
- Inriktningsmål
- Möjligheter och utmaningar

Det bildspel som visades under mötet har delgivits styrelsen.

Beslöts att lägga informationen till handlingarna.

4:2 Kollektivtrafik

4:2:1 Allmän information om kollektivtrafiken

Styrelsen informerades om svar på insändare i Västerbottens Kuriren som berör den genomförda upphandlingen av lokaltrafiken i Umeå.

Pågående process med betalsystemet i syfte att säkerställa en funktionalitet i enlighet med de förväntningar som finns hos upphandlande enhet och finansiärer.

Beslöts att lägga informationen till handlingarna.

4:2:2 Resandestatistik

Bra intäkter men resandet viker jämfört med utfallet innan det nya betalsystemet implementerades.

Beslöts att lägga informationen till handlingarna.

4:2:3 Sommartidtabell 2026

Förslaget innefattar en utökning på linje 2 under högsommartidtabellen. Utökningen ryms inom ramen för den fastställda budgeten.

UKF:s styrelse beslutar:

Att fastställa framarbetat förslag till sommartidtabell 2026.

4:3 **Beslut – Limiter kommunkoncernen 2026**

Umeå kommunföretags koncerns kreditlimiter ökar med 227 300 000 sek jämfört med förra året. Ökningen beror på investeringar hos Umeå Energi och Vakin.

UKF:s styrelse beslutar att föreslå kommunfullmäktige att besluta:
Att fastställa förslag till kreditlimiter för 2026.

4:4 **Beslut – Försäljning av aktier (direktjusteras)**

Kvarken Link OY är moderbolaget i den av Umeå och Vasa ägda rederikoncernen. Umeå kommunföretag äger 50 % och Vasa stad resterande 50 % av aktierna i Kvarken Link OY. Kvarken Link OY äger i sin tur 100 % av driftbolaget, NLC Ferry AB OY (Wasaline). Färjan, Aurora Botnia, kommer fortsatt att ägas av Kvarken Link OY och hyras ut till den nya operatören. Affären förutsätter godkännande av EIB, Europeiska investeringsbanken, där lånen för färjan ligger.

UKF:s styrelse beslutar:

Att uppdra åt Kvarken Link OY att sälja samtliga aktier i NLC Ferry AB OY (Business ID 2965226-4) till Stena Line Scandinavia AB (Business ID 556231-7825) i enlighet med bilagt affärsförslag, villkorat att Kommunfullmäktige tillstyrker försäljningen.

Att föreslå Kommunstyrelsen att tillstyrka försäljning av samtliga aktier enligt ovan.

Att föreslå Kommunfullmäktige att besluta om försäljning av samtliga aktier enligt ovan.

Att besluta om omedelbar justering av paragraf 4:4.

4:5 **Information – Pensionsstiftelse september 2025**

Utfall till och med september år 2025 fanns redovisat i de möteshandlingar som delgivits styrelsen inför sammanträdet.

Beslöts att lägga informationen till handlingarna.

4:6 **Rapport från VD**

VD gick igenom den VD-rapport som medföljde styrelsehandlingarna. Utöver denna information betonade VD det goda samarbetet med Umeå kommuns stadsdirektör.

Beslöts att lägga informationen till handlingarna.

/§ 5

Övriga frågor

5:1

Nästa sammanträde 2025-12-01 kl 1315

§6

Sammanträdet avslutning

Vid protokollet

Fredrik Lundberg

Justeras

Hans Lindberg

Anders Ågren

Signatures for document with ID: 32921E4D-92D1-4E43-A376-745285616035.

Flik 4-3

Limitutrymme 2026

UKF:s styrelse tillstyrker för vidare beslut i KS/KF:

Att besluta om kreditlimiter för 2026

Bakgrund

Kreditlimiter till primärkommunen och samtliga bolag som är med i internbanken skall beslutas årligen.

Ärendebeskrivning

Umeå kommunföretags koncerns totala kreditlimit ökar med **227 300 000** SEK jämfört med förra året. Ökningen beror på investeringar hos Umeå Energi och Vakin.

I enlighet med "Regel och riktlinjer för finansiell verksamhet" gäller att styrelsen för Umeå Kommunföretag AB ska besluta om att tillstyrka maximala kreditnivåer för vart och ett av de företag som ingår i UKF-koncernen och är medlemmar i internbanken. Kommunfullmäktige ska enligt samma regelverk slutligen besluta om en maximal kreditnivå för hela kommunkoncernen, dvs för UKF-företagen, kommunen själv och av kommunen direktägda företag och organisationer. I enlighet med dessa regler föreslås beviljande av koncernlimiter inklusive ansvarsförbindelser, enligt bifogad bilaga.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Kreditlimiter inkl. ansvarsförbindelser för UKF koncernen 2026

Kreditlimit inkl. ansvarsförbindelser för UKF koncernen 2026

Ansvarsförbindelser får tillsammans med checklimit på Swedbank aldrig överstiga den totala beviljade limiten

UKF	Borgen 2026	Internbank 2026	TOTAL limit 2026	TOTAL limit 2025	Differens fg år
Umeå Kommunföretag AB	360 000 000	307 200 000	667 200 000	667 200 000	0
Umeå Energi AB	406 000 000	2 094 000 000	2 500 000 000	2 300 000 000	200 000 000
AB Bostaden i Umeå	0	4 500 000 000	4 500 000 000	4 500 000 000	0
Umeå Vatten och Avfall AB	140 000	2 249 860 000	2 250 000 000	2 100 000 000	150 000 000
Infrastruktur i Umeå AB	0	850 000 000	850 000 000	990 000 000	-140 000 000
Umeå Hamn	0	1 100 000 000	1 100 000 000	1 080 000 000	20 000 000
Dåva Deponi och avfallscenter	33 100 000	0	33 100 000	33 100 000	0
Umeå Parkerings AB	0	20 000 000	20 000 000	20 000 000	0
Kompetensspridning i Umeå AB (bara i fg år för jämförelse)	0	-	-	2 000 000	-2 000 000
VB Museum AB, UKF 60%	0	35 000 000	35 000 000	35 000 000	0
Science Park, UKF 51% (tas bort vid slutförd fusion)	0	300 000	300 000	1 000 000	-700 000
UKF, majoritetsägda bolag	799 240 000	11 156 360 000	11 955 600 000	11 728 300 000	227 300 000
Nolia AB, UKF 50%	0	10 000 000	10 000 000	10 000 000	0
Kvarken Link OY**, UKF 50%	370 000 000	0	370 000 000	370 000 000	0
Norrlandsoperan, UKF 40%	0	4 000 000	4 000 000	4 000 000	0
UKF, övriga bolag	370 000 000	14 000 000	384 000 000	384 000 000	0
**motsvarar EUR 35 000 000					
Umeå kommunkoncerns pensionsstiftelse	0	300 000	300 000	300 000	0
UKF, övrigt	0	300 000	300 000	300 000	0
TOTALT UKF	1 169 240 000	11 170 660 000	12 339 900 000	12 112 600 000	227 300 000

Tjänsteskrivelse

2025-11-14

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01030

Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att inhibera verkställigheten av kommunfullmäktiges beslut från november 2024 om höjning av hemtjänstavgifterna i två steg med start den 1 januari 2026, varvid nuvarande avgiftsnivåer kvarstår tills vidare *enligt äldrenämndens förslag*.

att bevilja begärt uppskov för verkställande av beslutad hemtjänsttaxa under tiden översyn genomförs. Uppskovet gäller tills att äldrenämnden och individ- och familjenämnden återkommer till kommunfullmäktige med ett nytt förslag till avgiftsmodell *enligt individ- och familjenämndens förslag*.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade i november 2024 om nya avgifter för hemtjänsten. Sedan det beslutet har förutsättningarna dock delvis förändrats varpå äldrenämnden och individ- och familjenämnden föreslår kommunfullmäktige besluta enligt nedan:

Äldrenämndens förslag

att inhibera verkställigheten av kommunfullmäktiges beslut från november 2024 om höjning av hemtjänstavgifterna i två steg med start den 1 januari 2026, varvid nuvarande avgiftsnivåer kvarstår tills vidare.

Individ- och familjenämndens förslag

att begära uppskov för verkställande av beslutad hemtjänsttaxa under tiden översyn genomförs. Uppskovet gäller tills att äldrenämnden och individ- och familjenämnden återkommer till kommunfullmäktige med ett nytt förslag till avgiftsmodell.

Stadsledningskontoret har inget att erinra mot förslagen.

Beslutsunderlag

IFN protokoll 2025-10-22.

ÄN protokoll 2025-11-20.

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01030

Beslutet ska skickas till

Individ- och familjenämnden
Äldrenämnden

Elin Pietroni
stadsdirektör

Tomas Jakobsson
kommunsekreterare

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden

Sammanträdesprotokoll
2025-10-22

§ 236

Diariennr: IFN-2025/00295

Nämndinitiativ (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell

Beslut

Individ- och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en ny avgiftsöversyn för hemtjänsten. Den nya översynen ska ske i dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna.

Individ- och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att tillskriva fullmäktige för att begära uppskov för verkställande av beslutad hemtjänst-taxa under tiden översyn genomförs. Uppskovet gäller tills att äldre-nämnden och individ- och familjenämnden återkommer till kommunfullmäktige med ett nytt förslag till avgiftsmodell.

Ärendebeskrivning

Följande initiativ föreligger från (S, MP):

Vid kommunfullmäktiges sammanträde i november 2024 fattades beslut om en höjning av hemtjänstavgifterna i två steg under 2026 och 2027. Den första höjningen ska träda i kraft i januari 2026. Beslutet motiverades med att avgifterna varit oförändrade under lång tid och att hemtjänstavgifterna i Umeå är långt under nivåerna i jämförbara kommuner – samtidigt som hemtjänsten och äldreomsorgen i Umeå stod inför stora ekonomiska utmaningar i likhet med jämförbara kommuner. För Umeås och norra Sveriges del tillkommer också en särskilt stor brist på arbetskraft, i synnerhet med de kompetenser som behövs för en trygg vård och omsorg.

Sedan beslutet har förutsättningarna dock delvis förändrats. Granskningar av utbetalda ersättningar till kommunala och privata utförare har lett till att resurser hämtats hem och det har under 2025 skett en minskning av antalet hemtjänsttagare. Efter fullmäktiges avgiftsbeslut 2024 har det också inletts ett omfattande reformarbete i hemtjänsten. Det pågår en omställning till ett nytt upphandlingssystem och en utredning av en ny modell med

Umeå kommun
Individ- och familjenämnden**Sammanträdesprotokoll**
2025-10-22

ramtid för hemtjänstinsatser. Allt detta kan få betydelse för hur avgiftsuttaget lämpligen bör utformas. Många äldre och personer med funktionsnedsättning kämpar också fortsatt med små ekonomiska marginaler, vilket enligt vår mening kräver att avgiftshöjningen pausas och att den ekonomiska situationen för sårbara grupper analyseras ytterligare som ett led i framtagandet av en ny avgiftsmodell. Det är också av yttersta vikt att de överväganden som ligger till grund för en ny avgiftsmodell är förankrade i en dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna.

Mot bakgrund av detta föreslår vi att:

-Individ- och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en ny avgiftsöversyn för hemtjänsten. Den nya översynen ska ske i dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationerna.

-Individ- och familjenämnden ger förvaltningen i uppdrag att tillskriva fullmäktige för att begära uppskov för verkställande av beslutad hemtjänst-taxa under tiden översyn genomförs. Uppskovet gäller tills att äldrenämnden och individ- och familjenämnden återkommer till kommunfullmäktige med ett nytt förslag till avgiftsmodell.

Individ- och familjenämndens beslutsordning**Yrkande**

Andreas Sellstedt (V), Veronica Kerr (KD), Igor Hell (M), Hanna Lundin-Jernberg (L) yrkar bifall till Lundgrens (S) och Hersis (MP) nämndsinitiativ.

Individ- och familjenämndens beslutsgång

Individ- och familjenämnden beslutar i enlighet med Lundgrens (S) och Hersis (MP) nämndsinitiativ.

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell

Beslutet ska skicka till

Ulrika Gustafsson, kvalitetschef

Simon Blomberg, ekonomichef

Umeå kommun
Äldrenämnden

Protokollsutdrag
2025-11-20

§ 159

Diarienumr.: ÄN-2025/00245

Återkoppling av nämndinitiativ (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell

Beslut

Äldrenämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att inhibera verkställigheten av kommunfullmäktiges beslut från november 2024 om höjning av hemtjänstavgifterna i två steg med start den 1 januari 2026, varvid nuvarande avgiftsnivåer kvarstår tills vidare.

Paragrafen justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade i november 2024 att höja hemtjänstavgifterna i två steg från och med 2026 och 2027. Beslutet motiverades av lång tid utan avgiftsjustering, låga avgiftsnivåer i jämförelse med andra kommuner samt behovet av att stärka äldreomsorgens långsiktiga kompetensförsörjning.

På äldre- och funktionsnäringsnämnden den 23 oktober inkom ett nämndinitiativ från Socialdemokraterna och Miljöpartiet om en förnyad översyn av hemtjänstavgifterna. Initiativet innebär att avgiftshöjningen som beslutats av kommunfullmäktige 2024 föreslås pausas tills översynen är genomförd. Syftet med nämndinitiativet är att avvaka med den planerade avgiftshöjningen tills en förnyad översyn av hemtjänstavgifterna är genomförd. Översynen kan ge möjlighet till en tydligare och mer överskådlig avgiftskonstruktion och ska säkerställa att avgiftsnivåerna är socialt och ekonomiskt hållbara samt förankrade i dialog med pensionärs- och funktionsrättsorganisationer.

Sedan beslutet fattades har förutsättningarna delvis förändrats. Äldrenämndens budget bedöms inför 2026 vara i balans, vilket innebär att det, utifrån ekonomiska förutsättningar, är möjligt att avvaka med avgiftshöjningen.

Umeå kommun
Äldrenämnden**Protokollsutdrag**
2025-11-20

Stor andel av insatser med låg omfattning avser insatser som tvätt, inköp, städ och hushållsgöromål. Avgiftshöjningens syfte var till stor del att effektivisera resursanvändningen inom äldreomsorgen genom att minska insatser med låg omfattning för att säkerställa att vård- och omsorgspersonalens kompetens används där den gör mest nytta. Utmaningarna med kompetensförsörjning inom äldreomsorgen kvarstår.

Utifrån ovan föreslås att verkställigheten av beslutet om avgiftshöjning inhiberas och att nuvarande avgiftsnivåer kvarstår tills översynen är genomförd och nytt förslag till avgiftsmodell har presenterats för kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Nämndinitiativ - (S, MP) - Omtag för hemtjänstens avgiftsmodell
Protokollsutdrag äldrenämnden 2025-10-23 § 138

Beredningsansvariga

Sofia Westin, ekonomichef
Anna Karlander, kanslichef

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse

2025-11-11

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00756

Planeringsdirektiv och budget 2027 version 1

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

- överlämna stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv och budget 2027 version 1, till berörda nämnder och bolag (bilaga 1)
- berörda nämnder och bolag uppmanas att lämna yttrande över förslaget i enlighet med fastställd anvisning (bilaga 4) senast 20 mars 2026

Ärendebeskrivning

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2027. I förslaget ingår de inriktningsmål och program som kommunfullmäktige fastställde i juni 2025. I förslaget ingår även förslag till ekonomisk totalram samt förslag till ekonomiska ramar för kommunens nämnder.

Nytt inför 2027

Föreslagna budgetramar för nämnderna utgår liksom tidigare från samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut. Inför 2027 är det dock justerat så att varje nämnd fått *tilldelning i enlighet med PKV (Prisindex för kommunal verksamhet) i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos*. Nämnderna har inför sina yttranden fått samma uppräkningsram per invånare i relevant åldersintervall, vilket innebär ett mer likvärdigt utgångsläge. Alla nämnder har hela befolkningen som relevant åldersintervall utom äldrenämnden (65 år och äldre), individ- och familjenämnden (1-65 år), för- och grundskolenämnden (1-15 år) och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (16-19 år).

Stadsledningskontorets förslag till investeringsbudget

Ett förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030 har upparbetats av tekniska nämnden och stadsledningskontoret. I enlighet med fastställd anvisning har inga nya objekt föreslagits, utan endast tidsmässiga justeringar i nu gällande plan utifrån förändrade

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00756

förutsättningar och tillägg av medel 2030 för projekt som enligt planering pågår in i 2030 samt för årliga ramanslag har medtagits.

Fortsatt beredning

Det förslag som upparbetats av stadsledningskontoret lämnas till kommunens nämnder och bolag för yttrande enligt fastställd anvisning. Yttranden ska vara KS diarium till handa senast den 20 mars 2026. Utöver det skriftliga yttrande nämnder och bolag ska inkomma med kan kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott lämna specifika frågeställningar för besvarande av nämnder/bolag under de presidiedialoger som ska genomföras i månadskiftet mars/april.

Förslaget tillsammans med inkomna yttranden kommer därefter att sammanställas och överlämnas till de politiska partierna som har att enskilt eller tillsammans i olika konstellationer lägga fram förslag till planeringsdirektiv och budget inför demokratiskt fastställande i kommunfullmäktige i juni 2026.

Beslutsunderlag

- Bilaga 1. Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv och budget
- Bilaga 2. Investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030
- Bilaga 3. Totalramsberäkning
- Bilaga 4. Anvisning för yttranden
- Bilaga 5. Nämndernas utmaningar och möjligheter
- Bilaga 6. Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelser
- Bilaga 7. Relationstal – föreslagen ramtilldelning i förhållande till PKV och demografiska förändringar
- Bilaga 8. Ramtilldelning över tid
- Bilaga 9. Uppföljning Inriktningsmål och program
- Bilaga 10. Förslag viktiga datum för nämnder och bolag 2027

Beredningsansvariga

Urban Blomdal, Anette Sjödin, Simon Dahlgren, Dan Gideonsson, Sara Nordström

Beslutet ska skickas till

Kommunens nämnder samt UKF

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Stadsledningskontorets förslag till

Planeringsdirektiv 1, budget och investeringar 2027

- Ekonomiska ramar för budget 2027 och plan 2028-2030
- Grunduppdrag, driftbudget till nämnder
- Inriktningsmål och program
- Tilläggsuppdrag till nämnder och bolag

Beslutad av:
-

Dokumenttyp:
Plan

Diarienummer:
KS-2025/00756

Giltighetstid:
ej aktuellt

Datum, paragraf för beslut:
[20XX-XX-XX, § XX]

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret
Ekonomi och styrning

Dokumentet styr:
-

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till Planeringsdirektiv 1, budget och investeringar 2027.....	1
Innehåll.....	2
Om planeringsdirektiv version 1	4
Förutsättningar för Planperioden 2027-2030	6
Ekonomiska förutsättningar	6
Demografisk utveckling	11
Näringslivskonjunktur.....	12
Bostadsmarknad och bostadsförsörjning	13
Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling	13
Sammanfattning.....	14
Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder	15
Kommunstyrelsen	17
Byggnadsnämnden	19
Fritidsnämnden	20
För- och grundskolenämnden	21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	23
Individ- och familjenämnden	25
Kulturnämnden	27
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	29
Personalnämnden	30
Tekniska nämnden	31
Valnämnden	33
Äldrenämnden.....	34
Kommungemensamma nämnder.....	36
Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen	36
Inriktningsmål och program	37
Inriktningsmål.....	38
Program för tillväxt.....	39
Program för social hållbarhet.....	41
Program för Klimatneutrala Umeå 2040	45
Personalpolitiska mål och uppdrag	49
God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål	50

Finansiella mål	50
Uppföljning, analys och utvärdering	51
Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse	53
Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027	53
Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram	54
Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030	54
Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030	55
Tabell 5. Nyckeltal	55
Investeringsramar 2026–2030	56
Tabell 6. Investeringsramar per nämnd	56
Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr	56
Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen	57
Tabell 8. Prognos investeringsramar bolagskoncern	58

Om planeringsdirektiv version 1

Du läser nu stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2027–2030. Version 1 innehåller förslag till totalram och nämndramar för kommande planeringsperiod. Förslaget baseras på kommunfullmäktiges senaste beslut om planeringsdirektiv för verksamhetsår 2026 (d.v.s. på senaste tillgängliga beslut om skattesats, mål, budgetramar med mera) samt andra kommunfullmäktigebeslut som är viktiga för planering. Detta innebär att de mål och program som ingår i förslaget är desamma som kommunfullmäktige fastställt för 2026 (beslut i juni 2025)

Detta innebär att förslaget baseras på:

- Av kommunfullmäktige fastställd skattesats för 2026 (22,80)
- Av kommunfullmäktige fastställd utdelning från Umeå Kommun Företag AB, (0 kr)

Dessa grundförutsättningar ingår även i den modell för totalramberäkning som kommunstyrelsen fastställt.¹ Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baserat på regeringens höstproposition och Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt för uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden och kommunfullmäktige (revisionen) samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven reserveras även medel avseende kostnader för höjt PO-pålägg 2027-2030 och som fördelas ut till nämnderna i planeringsdirektiv 2.

Den fördelningsbara ramen har i enlighet med fastställd modell i ett första steg fördelats till styrelse och nämnder med samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut och med hänsyn tagen till eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Därefter har ramarna justerats så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV² i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos. De överskjutande medel som uppstått vid justering till PKV per invånare i aktuellt åldersintervall har tillförts den politiska fördelningsreserven. Två nämnder är undantagna från denna modellberäkning; för

¹ Beslut i kommunstyrelsen 2021-05-18, Dnr: KS-2021/00367

² Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel och för kommunfullmäktige (revisionen) har ramen beräknats enligt särskild modell beslutad av kommunfullmäktige.

Föreslagen budgetram för nämnd innefattar kostnader för nämndens verksamhet i 2027 års prisnivå. Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats med utgångspunkt från nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Planeringsdirektiv version 1, med bilagor skickas till nämnder och bolag för yttrande. Fram till den 20 mars 2026 kan de lämna sina yttranden. Efter att yttranden från nämnder och bolag sammanställts, skickas planeringsdirektiv version 2 med bilagor ut för partipolitisk beredning. De olika partierna tar sedan fram sina förslag till planeringsdirektiv. Kommunfullmäktige beslutar i juni 2026 om den slutgiltiga budgeten för 2027.

Förutsättningar för Planperioden 2027-2030

Ekonomiska förutsättningar³

Osäkerhet präglar en vacklande omvärldskonjunktur

Osäkerhet tynger den globala ekonomin med konsekvensen att konsumtionen dämpas, investeringar uteblir och anställningsbeslut skjuts upp eller arbetsstyrkor minskas. Geopolitiska spänningar men främst USA:s handelskrig skapar osäkerhet kring den globala konjunkturen. Konsekvenserna för världsekonomin är svåra att förutse. Särskilt hög osäkerhet är förknippad till USA som är navet för världsekonomin och finansmarknaden. Tullsatserna på USA:s import har höjts markant, från omkring 3 procent till cirka 17 procent i genomsnitt. Trots det syns ännu ingen tydlig nedgång i den amerikanska utrikeshandeln. Det syns inte heller några stora negativa effekter för global tillverkningsindustri ännu: såväl global varuhandel som industriproduktion har fortsatt att stiga, till och med i snabbare takt än i fjol. Att införandet av tullhöjningarna drog ut på tiden försenade de direkta prisseffekterna. Motåtgärder från omvärlden har varit begränsade och en eskalerande global handelskonflikt har därmed kunnat undvikas, åtminstone hittills. Kostnaderna för de höjda tullarna tycks i högre grad än väntat ha absorberats av importörer och återförsäljare. En stor osäkerhet kvarstår dock i hur utvecklingen kommer att se ut framåt.

Hög sysselsättning förmår inte lyfta europeisk tillväxt

Trots en tämligen stark arbetsmarknadsutveckling i Europa, där sysselsättningsgraden är den högsta på 20 år, är tillväxten svag. Med undantag för Spanien är BNP-tillväxten låg i de största ekonomierna i eurozonen och det syns inga tydliga tecken på någon snar vändning.

Tyskland, det största och mest handelsinriktade av länderna, brottas med försvagad konkurrenskraft för sin fordonsindustri, vilket utgör ett stort sänke för Europa. En utmaning för länderna blir att ställa om mot inte minst den expanderande försvarsindustrin, såväl i Tyskland som i övriga EU. Prognosen är att satsningarna på försvarsindustrin antas lyfta BNP flera procent i eurozonen kommande år.

³ Avsnitt om global och nationell ekonomi baseras på SKR:s Ekonomirapport oktober 2025.

Tabell 3 • BNP-tillväxt i omvärlden

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Utfall	Prognos	Kalkyl			
	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Eurozonen	0,8	1,2	1,1	2,4	2,4	2,2
USA	2,8	1,5	1,4	2,4	2,1	1,8
Världen, handelsviktad*	1,8	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2

* Handelsviktad baseras på global BNP viktad utifrån KIX-index. KIX är ett valutaindex baserat på flöden av varor och råvaror i den svenska utrikeshandeln.

Källor: Konjunkturinstitutet, Macrobond samt Sveriges Kommuner och Regioner

Ytterligare något lägre globala styrräntor

Några viktiga styrräntor i vår omvärld bedöms sänkas i år och nästa år. Jämfört med åren före 2022, när styrräntorna började höjas, ligger flertalet centralbanksräntor på höga nivåer trots att de sänkts sedan 2023–2024. Detta är delvis en följd av att det har dragit ut på tiden att få ned inflationen efter pris- och kostnadschocken 2021–2022. Det tidigare så låga ränteläget hängde samtidigt ihop med en ihållande mycket låg global inflation. Högre inflation framöver kommer leda till ett högre ränteläge. Inte heller reala styrräntor – det vill säga nominella styrräntor justerade för inflationen – antas bli så låga som under det förra decenniet. Detta pekar också mot högre nominella styrräntor åren framöver jämfört med före 2022.

Svensk ekonomi präglas av konjunkturåterhämtning

Svensk ekonomi befinner sig i en utdragen lågkonjunktur efter flera negativa störningar de senaste åren. Svagare omvärldskonjunktur och mindre gynnsamma handelsförhållanden, och hög osäkerhet därtill, fortsätter att dämpa efterfrågan på svensk export. Samtidigt ger stora satsningar på infrastruktur, energiomställning och en omfattande upprustning av försvarsförmågan inom EU visst stöd till tillväxten de kommande åren.

Utsikterna för svensk ekonomi vilar därmed i hög grad på den inhemska efterfrågan, där hushållens konsumtion väntas bli den främsta drivkraften. Det är en bedömning som kvarstår sedan förra året men som blivit förskjuten med anledning av att hushållen hållit tillbaka sin konsumtion på grund av den osäkra omvärlden. Stigande reallöner, lägre bolåneräntor och en finanspolitik som stärker hushållens köpkraft talar för ökad optimism och konsumtion under 2026 och 2027.

Nya ekonomiska förutsättningar framöver - det nya normala

Utöver den konjunkturella återhämtningen pågår samtidigt en mer varaktig anpassning. Priser, löneökningar samt räntor väntas stabilisera sig på högre nivåer jämfört med åren före 2020. Samtliga aktörer i ekonomin behöver anpassa sig till dessa nya ekonomiska förutsättningar, vilket påverkar konsumtion, sparande och investeringar. På kort sikt bidrar dessa skiften till en långsammare konjunkturåterhämtning då konsumtion och investeringar har blivit dyrare än tidigare. På längre sikt riskerar detta även att dämpa potentialen i ekonomin.

Högt tryck i staten men kommunsektorn återhållsam

Den offentliga konsumtionen ökar relativt mycket nästa år och kommer fortsätta göra det kommande år, med anledning av både utbyggnaden av rättsväsendet och upprustningen av militärt och civilt försvar. Det är framförallt den statliga konsumtionen som ökar starkt medan kommunal konsumtion utvecklas svagt kommande år, främst till följd av en allt långsammare befolkningstillväxt. Förutom svag befolkningstillväxt innebär senaste årens lägre födslootal och en åldrande befolkning behov av anpassning av verksamhet. Långsiktighet och anpassning- och omställningsförmåga blir därför centrala ledord för kommunsektorn framöver.

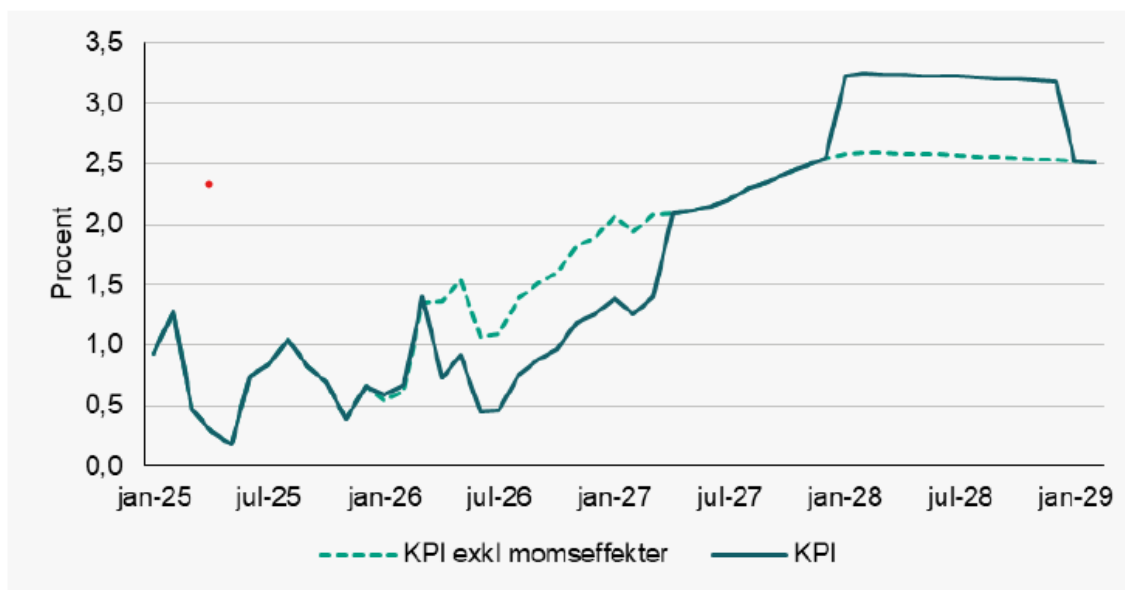
Låga prisökningar och sänkt livsmedelsmoms dämpar inflationen

Nästa år bedöms KPIF-inflationen att dämpas. Prishöjningar på livsmedel (exklusive moms) blir då mindre än i år men även hyreshöjningar samt inflationen för en lång rad varor och tjänster förutsätts 2026 bli lägre än 2025, som följd av ett gradvis avtagande kostnadstryck och en återgång till genomsnittliga prisökningar som gällde åren före inflationschocken.

Vid sidan om förändringar av marknadspriser på varor och tjänster kommer förslagen i Budgetpropositionen för 2026 att sätta stor prägel på inflationen kommande år. Särskilt den halverade livsmedelsmomsen, som införs i april 2026, får stor betydelse för inflationen då livsmedelspriserna utgör en stor del av KPI (nästan 14 procent). Momssänkningen bedöms ge en betydande prisnedgång, och inflationen helåret 2026 bedöms bli en halv procentenhet lägre enbart av detta skäl. Motsatta effekten sker när den tillfälligt halverade livsmedelsmomsen höjs, vilket antas ske i januari 2028. Sammanfattningsvis bedöms förändringarna av livsmedelsmomsen ge lägre inflation 2026–2027 men högre inflation 2028, se diagram nedan.

Diagram 7 • KPI-inflation i Sverige

Procent

Källor: Macrobond och Sveriges Kommuner och Regioner

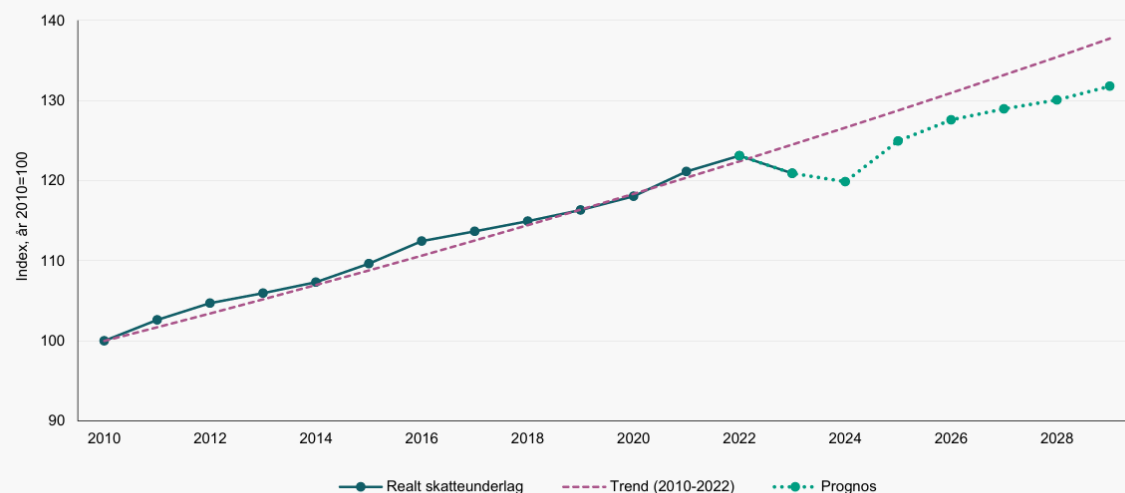
Stabil skatteunderlagstillväxt, men svagare köpkraft i sektorn

Det kommunala skatteunderlaget ökar i normal takt kommande år, med en starkare utveckling 2027. Bedömningarna från regeringen respektive SKR om skatteunderlagets utveckling följer samma bana, dock är tillväxten något högre åren fram till 2027 och något lägre 2028 enligt regeringen.

Kommunsektorns ekonomiska utrymme har emellertid försvagats varaktigt, då den höga inflationen 2023-2024 inneburit en högre prisnivå som minskat den verksamhetsvolym som skatteintäkterna kan finansiera. Detta ses i nedanstående diagram över den reala skatteunderlagsutvecklingen. I detta är dock ingen hänsyn tagen till den förändrade befolkningsstrukturen/försörjningskvoten.

Skatteunderlaget i reala termer

Index, år 2010=100

Källor: Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner.

Förutsättningar för Umeå kommun

Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden. Prognosen som ligger till grund för planeringen baseras på regeringens skatteunderlagsprognos.

Skatteunderlaget bedöms öka med i genomsnitt 4,5 procent per år 2026–2028, med en starkare utveckling 2027 än övriga år. De kommande två åren överstiger skatteunderlagets tillväxt det historiska genomsnittet. Under dessa år ökar även det reala skatteunderlaget, vilket innebär en ökad köpkraft. Under 2028 bedöms skatteunderlagets tillväxt bli svagare än historiska genomsnittet samtidigt som inflationen förväntas öka, vilket sammantaget leder till att tillväxten av skatteunderlaget uteblir helt i reala termer.

Pensionskostnaderna stabiliseras under perioden enligt senaste prognos. Förslagen i Höstpropositionen för 2026 påverkar dock inflationen, vilket kommer att få genomslag i kommande pensionsprognoser.

Med ett oförändrat resultatkrav på 2% i kombination med föreslagen investeringsplan ökar låneskulden kraftigt de första åren då investeringsnivån är hög pga förskjutningar från tidigare år. I senare delen av planeringsperioden ökar självfinansieringsgraden och låneskulden utvecklas i långsammare takt. Soliditeten beräknas är i slutet av perioden vara något högre än i senaste årsbokslut.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling och förändringar av generella statsbidrag och regleringar i budgetpropositionen för 2026 samt kommunens egen befolkningsprognos och skattesats enligt senaste beslutet.

Umeå kommun (mnkr)	Budget 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029	Prognos 2030
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning i budget 2026 och prognos 2027-2030	10 250	10 770	11 195	11 640	12 103
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	8 775	9 177	9 585	10 076	10 559
Inkomstutjämning	1 541	1 678	1 752	1 802	1 875
Kostnadsutjämning	-888	-954	-991	-1 036	-1 074
Regleringsbidrag	307	336	315	261	205
LSS-utjämning	216	234	236	238	240
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	0	0	0	0	0
Slutavräkning	0	0	0	0	0
Fastighetsavgift	299	299	299	299	299
Summa	10 250	10 770	11 195	11 640	12 103

Kommunfullmäktige fastställde i juni 2025 skattesatsen för år 2026 till 22,80 kr.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning beräknas öka med 520 miljoner kr mellan budget 2026 och budget 2027 och med 1 853 mnkr fram till 2030.

Demografisk utveckling

Umeå kommuns befolkningstillväxt under 2025 påverkades främst av två faktorer: ett fortsatt lågt barnafödande och en svagare befolkningstillväxt i riket, vilket minskade flyttströmmarna till kommunen. Antalet födda har minskat stadigt sedan 2020 och legat på låga nivåer sedan 2023. Denna utveckling fortsatte under 2025. Hushållens ekonomiska förutsättningar bedöms förbättras kommande år och kan på sikt bidra till en viss återhämtning i barnafödandet.

Rikets demografiska utveckling har också förändrats. Sveriges befolkning ökade med drygt 737 000 personer de senaste tio åren, motsvarande 7,5 procent eller i snitt 0,83 procent per år. SCB:s senaste prognos visar dock att tillväxten framöver blir betydligt lägre än tidigare beräknat. Till år 2036 väntas befolkningen öka med cirka 254 000 personer (2,4 procent), motsvarande en årlig tillväxttakt på 0,20 procent. Antalet födda steg tillfälligt under

pandemin men återgick därefter till den nedåtgående trend som präglat det senaste decenniet.

Umeå kommun följer denna nationella utveckling. Befolkningstillväxten 2025 ligger på samma nivå som 2024 men lägre än tidigare år. Den dämpade tillväxten förklaras av färre födda, högre utvandring och ett svagare inrikes flyttnetto till följd av rikets lägre befolkningstillväxt.

Studenterna utgör fortsatt en central del av Umeås demografi och kompetensförsörjning. Under höstterminen 2025 antogs rekordmånga studenter vid Umeå universitet, totalt 38 000, varav drygt 5 700 nybörjare. Umeås befolkningstillväxt är till stor del beroende av både den årliga tillströmningen av nya studenter och en kvarstanningsgrad bland examinerade som över tid legat runt 35 procent.

Den aktuella befolkningsprognosen för 2025–2036 baseras på den faktiska folkmängden 2024 och sträcker sig fram till och med år 2036. Prognosen pekar på en fortsatt stabil men något lägre tillväxttakt jämfört med föregående års prognos. Umeås befolkning bedöms öka med cirka 11 300 personer, från 134 249 invånare år 2024 till omkring 145 500 invånare år 2036. Den genomsnittliga årliga ökningen är cirka 940 personer, med en något högre tillväxt i början och lägre mot slutet av perioden. Umeå väntas passera 140 000 invånare under år 2030.

Näringslivskonjunktur

Konjunkturinstitutet och Norrlandsfonden gör bedömningen att den långvariga lågkonjunkturen är i sitt slutskede och flertalet branscher ger uttryck för ett positivare konjunkturläge med högre förväntningar under 2026. Den positiva utvecklingen av nya arbetstillfällen inom försvar och myndigheter fortsätter och påverkar övrig näring.

Tillverkande industri signalerar ökad ordertillgång. Handeln ser en ökning av privatkonsumtion och tjänstesektorn fortsätter utvecklas och är numera största enskilda bransch. Byggsektorn har fortsatta utmaningar men trots en lägre bostadsproduktion så signaleras en vändning. Fortfarande kvarstår osäkerhetsfaktorer kring det volatila världsläget som gör läget något svårbedömt. I vanlig ordning är Umeås styrka den stora branschbredden och kombinationen av privata och offentliga jobb. Även om den oerhört starka tillväxten i arbetstillfällen som varit de senaste fem åren till vissa delar avmattas så finns nya branscher som tar plats och har en tillväxt.

Bostadsmarknad och bostadsförsörjning

Förutsättningarna på bostadsmarknaden har förbättrats under det senaste halvåret. Inflationen har fortsatt nedåt enligt prognos och Riksbanken bedömer att styrräntan kan ligga kvar på 1,75 procent under en tid framöver. God inkomstutveckling, gynnsamma räntenivåer och befolkningstillväxt är avgörande faktorer för bostadsmarknadens utveckling, men årets demografiska prognos visar en något lägre befolkningsökning än tidigare, vilket dämpar efterfrågan något.

Den ekonomiska återhämtningen är försiktig och riskbilden fortsatt osäker. Hushållens konsumtionsmönster, finanspolitikens utformning och geopolitiska faktorer kan påverka både ränteutvecklingen och bostadsefterfrågan framåt.

Under 2025 har villapriserna och bostadsrättspriserna i Umeå sjunkit med 5,5 procent jämfört med året innan. Stigande bostadspriser stärker investeringsviljan medan fallande priser verkar i motsatt riktning och försvagar förutsättningarna för bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet i Umeå kommun bedöms landa något lägre än 2024, omkring 800–900 färdigställda bostäder. De lägre nivåerna av påbörjade projekt under 2022–2025 innebär att färdigställandet minskar framför allt under 2026 och 2027, oavsett om konjunkturen förbättras. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig, vilket innebär att bostadsbristen väntas öka under 2026–2027 för att därefter gradvis minska.

Arbetsmarknadskonjunktur, kompetensförsörjning och löneutveckling

Arbetsförmedlingen visar i Arbetsmarknadsläget kvartal 3 2025 att det senaste årets pågående lågkonjunkturen fortsatt att sätta spår på svensk arbetsmarknad. Antalet inskrivna arbetslösa i riket ökade i genomsnitt kvartal tre 2025. Den relativa arbetslöshetsnivån har också ökat under perioden, till 7,0 procent. Västerbottens läns omfattande varsel och uppsägningar det gångna året har haft påverkan på länet, samtidigt som arbetslöshetsnivån fortsatt ligger på en nivå som är lägre än riksgenomsnittet. Den relativa arbetslöshetsnivån har ökat i länet som helhet men påverkan utanför Skellefteå kommun har varit relativt liten.

Umeå kommun och flera av kranskommunerna (som också utgör gemensam arbetsmarknadsregion), ligger fortsatt på 3,2 – 4,3% arbetslöshet. Det gör att det arbetsmarknadsläge som beskrivits i tidigare års budgetförutsättningar, till stor del kvarstår. Det vill säga fortsatta signaler om arbetskraftsbrist och relativt begränsade möjligheter att få ut tillräckligt från befintlig lokal och regional arbetskraft. Det utgör en utmaning när

konjunkturen förväntas vända uppåt med förväntat ytterligare arbetskraftsbehov i Umeåregionen.

SKR:s prognos för timlönkostnader 2027 beräknas till 3,5 % i genomsnitt för kommunal sektor.

Sammanfattning

Trots lågkonjunktur och osäkert världsläge så är det ekonomiska läget förhållandevis stabilt för kommunen under planperioden. Skatteintäkterna utvecklas enligt prognos väl under planeringsperioden samtidigt som pensionskostnaderna stabiliseras.

Umeås befolkning fortsätter att öka om än i något lägre takt än tidigare år trots avstannande befolkningstillväxt nationellt. Fortsatt fallande trend avseende fertilitetstalen i riket bedöms på sikt få väsentlig påverkan på kommunernas demografiska sammansättning.

Umeå kommun har trots nationell lågkonjunktur relativt låg arbetslöshet, något som kan påverka såväl kommun som övriga aktörer om konjunkturen vänder upp under kommande år. Brist på arbetskraft är något Umeå delar med övriga Umeregionen. Lågkonjunkturs inverkan på bostadsproduktionen kan innebära ett hinder för ökad inflyttning. Även om planberedskapen har stärkts är det först efter 2028 som bostadsbyggandet bedöms kunna återhämta sig.

Grunduppdrag och resurstilldelning till kommunens nämnder

I mars 2021 fastställde kommunfullmäktige att alla nämnder och helägda bolag ska ha ett skriftligt grunduppdrag som förtydligar det kommunala ändamålet med nämnden/bolaget och dess roll och ansvar. Grunduppdraget är specifikt för en nämnd eller ett bolag.

Grunduppdragen ska vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.

Kommunfullmäktige fastställer grunduppdrag till nämnd och bolag och följer årligen upp hur nämnd/bolag hanterat sitt grunduppdrag.

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. För nämnd fastställs grunduppdrag för styrelse och nämnder i kommunens *Reglemente för kommunens nämnder och styrelse*. Det infogas därefter i planeringsdirektivet. Om det finns behov av revidering av grunduppdraget så sker det genom att reglementet revideras.

Grunduppdraget är utgångspunkt för verksamhets- och bolagsstyrning

Inom ramen för grunduppdraget har nämnd/bolag möjlighet att utifrån sina specifika förutsättningar och behov fastställa hur verksamhetsstyrning och uppföljning ska utformas. Vid utformning av nämnds- eller bolagsspecifik verksamhetsstyrning och uppföljning har dock nämnd och bolag att följa eventuella krav från lagstiftning och författning samt beslut och direktiv från kommunfullmäktige samt anvisning från kommunstyrelsen om hur styrning och uppföljning ska utformas.

Uppföljning av grunduppdraget

Uppföljning av grunduppdraget sker årligen genom att nämnd och bolag bedömer i vilken omfattning nämnden eller bolaget verkställt grunduppdraget och rapporterar sagda bedömning till kommunstyrelsen som sammanställer inför hantering i kommunfullmäktige. Respektive bolag rapporterar i anslutning till delårsrapport, årsredovisning och bolagsstyrningsrapport. Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att utforma anvisning för när och hur rapportering från nämnder och bolag ska ske.

Grunduppdrag och resurstilldelning (budget)

För att möjliggöra att nämnd/bolag har förutsättningar att fullgöra sitt grunduppdrag kan nämnd/bolag tilldelas resurser från kommunfullmäktige. Utöver medel som tilldelas från kommunfullmäktige kan nämnd och bolag ha andra intäkter som nyttjas för att finansiera nämndens eller bolagets grunduppdrag. Om kommunfullmäktige inte har fastställt annat gäller prioriteringsordningen:

- Medel före grunduppdrag: Tillgängliga medel styr grunduppdragets omfattning (bredd/djup)
- Grunduppdrag före inriktningsmål: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före inriktningsmål fastställda av kommunfullmäktige.
- Grunduppdrag och inriktningsmål före tilläggsuppdrag: Om tillgängliga medel ej räcker ska grunduppdrag och inriktningsmål fastställt av kommunfullmäktige prioriteras före eventuella tilläggsuppdrag fastställda av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar kommunens verksamheter och ekonomi samt följer upp och rapporterar utvecklingen i kommunens verksamheter till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ska samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över kommunens nämnder, bolag och av kommunen förvaltade stiftelser.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning, bereda ärenden inför kommunfullmäktige och ansvara för uppföljning av att fullmäktiges beslut genomförs.

Kommunstyrelsen har ansvar att leda och samordna utveckling av för kommunen strategiskt viktiga områden som ej fördelats till annan nämnd, exempelvis kommunövergripande arbete med social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet, näringslivs- och tillväxtpolitiskt arbete samt bostads- respektive markförsörjning. Dessutom har kommunstyrelsen ett särskilt ansvar för

- kommunkansli, arkiv och juridik
- arbetsgivarfrågor och lönehantering
- ekonomi, styrning och upphandling
- kommunikation
- markförsörjning och exploatering
- näringslivsutveckling
- säkerhet och trygghet
- strategisk utveckling och innovation
- översiktsplanering

Kommunstyrelsen är även anställningsmyndighet för kommunens samlade förvaltningsorganisation och ansvarar för arbetsgivarpolitiken.

Ekonomisk ram för kommunstyrelsen 2027 (mnkr)

Kommunstyrelsens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 348,39
Kommunstyrelsens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-63,72
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	1,41
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 410,71
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-62,32

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kommunstyrelsen

Tex. tilläggsuppdrag 2027:1

Tex. Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Byggnadsnämnden

I byggnadsnämndens uppdrag ingår att verkställa kommunens fysiska planering i form av nya detaljplaner, områdesbestämmelser samt stadsdels- och kvartersöversyner. Nämnden ansvarar även för lovprövning, tillsyn och prövning av strandskyddsdispens. Nämnden tar beslut om bidrag för bostadsanpassningar. Inom nämndens område finns mättnings- och kartverksamhet, förvaltning av kommunens landskaps- och fastighetsinformation samt förädling av geografiska data. Nämnden ansvarar för den kommunala lantmäterimyndigheten samt för namnsättning av stadsdelar, gator med mera. Inom sina områden arbetar byggnadsnämnden för en hållbar utveckling i Umeå.

Ekonomisk ram för byggnadsnämnden 2027 (mnkr)

Byggnadsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-65,54
Byggnadsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-2,93
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,32
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-68,15
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-2,61

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Byggnadsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden ansvarar för att erbjuda Umeås invånare ett rikt, jämlikt, jämställt och hållbart fritidsutbud, där barn och ungas delaktighet och möjlighet till utveckling har en särställning. Nämnden erbjuder fritidsaktiviteter och inkluderande mötesplatser, för unga liksom för vuxna med intellektuell funktionsnedsättning. Nämnden har det samlade ansvaret för handläggning av kommunens föreningsbidrag, samt ett särskilt uppdrag att stödja föreningslivet och främja det ideella engagemanget.

Nämnden ansvarar för skötsel och uthyrning av idrotts- och fritidsanläggningar, både för elit- och breddidrott. I uppdraget ingår även skötsel av friluftsområden samt fiskefrämjande åtgärder. Nämnden har i uppdrag att erbjuda Umeås invånare badupplevelser, friskvård samt ansvara för simundervisning för samtliga grundskoleelever.

Ekonomisk ram fritidsnämnden 2027 (mnkr)

Fritidsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-166,27
Fritidsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,43
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,80
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-172,90
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-6,63

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Fritidsnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

För- och grundskolenämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla barn folkbokförda i kommunen har tillgång till förskola och pedagogisk omsorg samt skolgång i kommunens egna eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunal förskola inklusive förskolor på minoritetsspråk, pedagogisk omsorg i form av dagbarnvårdare och nattisverksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem.

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och till fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor. Vidare har nämnden ansvar för skolpliktsbevakning och samverkan med fristående verksamheter i egenskap av hemkommun, samt att bevilja tillstånd och genomföra tillsyn av fristående förskoleverksamheter eller pedagogisk omsorg.

Nämnden ska säkerställa att den kommunala utbildningen utgår från grundläggande demokratiska värderingar och alla barn och elevers lika värde.

Ekonomisk ram för- och grundskolenämnden 2027 (mnkr)

För- och grundskolenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-2 384,94
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	5,21
För- och grundskolenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-106,34
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	61,07
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-2 425,01
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-45,27

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag För- och grundskolenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Nämnden har ett övergripande ansvar för att alla ungdomar och unga vuxna boende i kommunen har tillgång till skola i kommunens egna verksamheter eller i fristående verksamheter. Nämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, anpassad gymnasieskola, Elitidrottsgymnasium (NIU- och RIG) och Riksgymnasium för rörelsehindrade (RH-gymnasium).

Nämnden ansvarar för att fördela resurser till egen verksamhet och fristående verksamheter enligt bidrag på lika villkor, samt svara för insyn och samråd gällande fristående gymnasieskolor. Nämnden ska säkerställa att nämndens verksamheter ger eleverna en grund för fortsatta studier och/eller yrkesverksamhet, samt ett aktivt deltagande i samhället i övrigt. Nämnden ansvarar övergripande för ledning, samordning och utveckling av skolväsendet.

Vidare har nämnden ett samlat ansvar för det kommunala aktivitetsansvaret och kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, gymnasienivå och som anpassad utbildning samt svenska för invandrare (sfi). Nämnden svarar vidare för arbetsmarknad och integration, genom att tillhandahålla sysselsättningsbefrämjande åtgärder samt mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Ekonomisk ram gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2027 (mnkr)

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-680,84
Teknisk ramjustering 2026 KS nau 2025-09-09	-5,21
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens tilldelning enligt planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-30,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-11,82
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-728,52
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-42,48

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1

- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämndens grunduppdrag är att tillgodose behov av stöd och omsorg inom socialtjänstens lagstadgade ansvarsområde för att stärka och trygga den enskilde att leva ett självständigt liv. Socialtjänsten arbetar förebyggande för att främja jämlika levnadsvillkor.

Grunduppdraget omfattar att:

- ge stöd, omsorg och skydd till barn, unga och vuxna
- ge stöd och service till barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning
- ge stöd till självförsörjning och tillgodose behov av försörjningsstöd
- tillgodose behov av råd, stöd samt handläggning av familjerättsliga frågor
- tillhandahålla familjerådgivning
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i bostad med särskild service och under vistelsetid på daglig verksamhet
- erbjuda hälso- och sjukvård till personer i ordinärt boende (hemsjukvård under 65 år).

Ekonomisk ram för individ- och familjenämnden 2027 (mnkr)

Individ- och familjenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 872,19
Individ- och familjenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-83,66
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	12,43
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 943,42
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-71,23

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Individ och familjenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Kulturnämnden

Kulturnämnden svarar för folkbibliotek, Skolbiblioteksservice, konstverksamhet, kulturskola, kvinnohistoriskt museum, kultur i skolan, kultur för seniorer, arrangemang i Väven och kommungemensamma arrangemang samt den kommungemensamma konstsamlingen.

Utöver detta svarar Kulturnämnden för Sveriges Depåbibliotek och lånecentral samt stöd till kulturföreningar, kulturfestivaler och studieförbund. Kulturnämnden fördelar stipendier och annat stöd till kulturutövare samt till samlingslokaler.

Kulturnämnden ska medverka i kommunens arbete med stadsmiljö- och bevarandefrågor och i kommunövergripande kulturfrågor som handläggs av andra nämnder och styrelser.

Kulturnämnden ska inom sitt ansvarsområde stödja och främja yttrandefriheten, möjliggöra konstnärliga upplevelser, stödja skapande verksamhet, samarbeta och samråda med samhällsorgan, föreningar, intresseorganisationer, övriga tillskyndare inom verksamhetsområdet samt stödja och främja internationellt kulturutbyte.

Ekonomisk ram för kulturnämnden 2027 (mnkr)

Kulturnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-177,71
Kulturnämndens tilldelning enligt förslag planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-7,94
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,86
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2026	-184,79
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-7,08

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Kulturnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

I miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag ingår att möjliggöra god hälsa och en hållbar utveckling i Umeå. Nämnden ansvarar för prövning och tillsyn beträffande miljö- och hälsoskyddsområdet, livsmedelssäkerhet samt serveringstillstånd. Nämnden bidrar med underlag för en god samhällsplanering och utveckling genom miljöövervakning, energieffektivisering och klimatpåverkan, naturvård samt kompetensstöd i miljöfrågor vid översiktsplanering och detaljplanering. Nämnden ansvarar också för den lagstadgade budget- och skuldrådgivningen samt för att tillvarata konsumenternas intressen inom konsumentpolitikens område. I tillägg till det ska kommunens förvaltare fullgöra uppgifter enligt föräldrabalken. Nämnden ansvarar även för att avgöra i vilken omfattning tillsynsansvar enligt miljöbalken ska övertas från länsstyrelsen.

Ekonomisk ram för miljö- och hälsoskyddsnämnden 2027 (mnkr)

Miljö- och hälsoskyddsnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-22,65
Miljö- och hälsoskyddsnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-1,01
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,11
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y.yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-23,56
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,90

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Personalnämnden

Nämnden är kommunens samordnande nämnd för personalstrategiska frågor. Nämnden samordnar och verkar för att Umeå kommun har en enhetlig och sammanhållen personalpolitik samt följer upp och rapporterar utveckling och ställning i personalpolitiska frågor till kommunfullmäktige och nämnderna.

Ekonomisk ram för personalnämnden 2027 (mnkr)

Personalnämndens fastställda budget för 2025 (beslut i juni 2024)	-1,34
Personalnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-0,06
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	0,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1,39
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-0,05

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Personalnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden har ansvar för kommunens anläggningar, infrastruktur och allmänna platser såsom fastigheter, gator, vägar, parker och närskogar. Uppdraget innefattar att planera, bygga, förvalta och utveckla kommunens infrastruktur och offentliga utomhusmiljöer, kommunens IT- och kommunikationssystem samt Umeå kommuns fastigheter- både avseende verksamhetslokaler och boenden för sociala behov. Nämnden ska tillhandahålla färdtjänst, uppfylla kommunens uppgifter avseende trafikfrågor samt tillhandahålla intern service inom måltider och lokalvård.

Nämnden har också ansvar för att samordna Umeå kommuns fordonsanskaffning samt att leda, samordna och utveckla kommungemensamt arbete med digitalisering och digital transformation.

Uppdraget innefattar även att svara för klimatomställningsarbetet inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens ansvarsområde omfattar alla verksamheter inom teknik- och fastighetsförvaltningen vilka är Digital omställning och IT, Fastighet, Gator och parker, Måltidsservice samt Städ- och verksamhetsservice.

Ekonomisk ram för tekniska nämnden 2027 (mnkr)

Tekniska nämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 633,70
Tekniska nämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-73,00
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	7,87
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 698,83
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-65,13

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Tekniska nämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Valnämnden

Valnämnden ska fullgöra de uppgifter som ankommer på valnämnd samt ansvara för genomförande av val eller folkomröstning enligt vallagen, folkomröstningslagen samt lagen om kommunala folkomröstningar.

Ekonomisk ram för valnämnden 2027 (mnkr)

Valnämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-19,94
Valnämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt beslutad flerårsbudget	16,34
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Ekonomisk tilldelning för 2027	-3,60
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	16,34

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Valnämnden
Tilläggsuppdrag 2027:1
Tilläggsuppdrag 2027:2
Tilläggsuppdrag 2027:3

Äldrenämnden

Grunduppdrag

Äldrenämnden ansvarar för kommunens insatser inom äldreomsorg samt hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå i den enskildes hem för personer 65 år och äldre.

Äldreomsorgens insatser är frivilliga och ges efter en ansökan från den enskilde och utifrån en individuell bedömning.

Äldrenämndens övergripande uppdrag är att främja självständighet och kvarboende. Detta sker genom förebyggande verksamhet, information kring seniorlivet och aktiviteter som främjar hälsa och välmående hos den enskilde.

Äldrenämndens ger service, vård och omsorg i form av hemtjänst och hemsjukvård samt stöd i form av dagverksamhet, korttidsboende samt stöd och avlastning för anhöriga. Är den enskilde i behov av heldygnsomsorg och omfattande hälso- och sjukvård bedöms behov av plats på ett vård- och omsorgsboende.

Ekonomisk ram för äldrenämnden 2027 (mnkr)

Äldrenämndens fastställda budget för 2026 (beslut i juni 2025)	-1 511,64
Äldrenämndens tilldelning enligt förslag i planeringsdirektiv 1	
Tillskott enligt modell	-67,55
Justering till PKV per invånare för relevant åldersintervall	-1,01
Av kommunfullmäktige beslutade justeringar i juni 2026	
Xx	-x,xx
Yy	-y,yy
Ekonomisk tilldelning för 2027	-1 580,20
Ökad ekonomisk tilldelning 2027 jämfört med 2026	-68,56

Motiv för ökad/minskad tilldelning

- Motivering 1
- Motivering 2

Tilläggsuppdrag

Tilläggsuppdrag Äldrenämnden

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Kommungemensamma nämnder

Umeå kommun har fyra gemensamma nämnder med andra kommuner. Budget för dessa hanteras i samråd med övriga deltagande kommuner och fastställs av Umeå kommunfullmäktige. Umeås andel av de kommungemensamma nämndernas tilldelning ingår i det totala budgetbeslutet och framgår i tabell 1.

Umeå kommunföretag och de kommunala bolagen

För bolag framgår grunduppdraget i bolagsordning och konkretiseras genom bolagets ägardirektiv. Inriktningsmål destinerade till enskilda bolag framgår i avsnittet Inriktningsmål och program. Tilläggsuppdrag riktade till ett eller flera av de kommunala bolagen framgår i nedanstående tabell.

Tilläggsuppdrag UKF/kommunala bolag

Tilläggsuppdrag 2027:1

Tilläggsuppdrag 2027:2

Tilläggsuppdrag 2027:3

Inriktningsmål och program

Kommunfullmäktige styr med inriktningsmål och program Kommunfullmäktige fastställde i mars 2021 riktlinjer för aktiverande styrning i Umeå kommun, där framgår att kommunfullmäktige använder inriktningsmål för att skapa riktning och förändring i en avgränsad fråga eller inom ett avgränsat område som är gemensamt för flera kommunala aktörer.

- Inriktningsmålen kan syfta till att skapa såväl utvecklings- som driftskapacitet
- Inriktningsmålen berör alltid flera kommunala aktörer.
- Inriktningsmålen bör vara långsiktiga och gälla för minst en mandatperiod.
- Inriktningsmålen ska vara minst 3 och maximalt 9

Ett givet inriktningsmål ska enbart destinerats till de namngivna nämnder och bolag som:

- särskilt ska prioritera arbete med just detta inriktningsmål
- bedöms ha de reella förutsättningar som krävs för att inriktningsmålet ska uppnås

På följande sidor presenteras kommunens inriktningsmål med tillhörande program. Även om inte alla nämnder är direkt involverade i arbetet med ett givet inriktningsmål och program så förväntas alla nämnder verka för att inriktningsmålen ska uppfyllas och att program med fokusområden och åtgärder kan verkställas. Eventuella inriktningsmål som destinerats till bolag ska infogas i bolagets ägardirektiv varpå förändrat ägardirektiv fastställs vid bolagstämma och därefter anmäls till kommunfullmäktige.

Ett program fungerar som en konkretisering och inramning av respektive inriktningsmål som kommunfullmäktige antar. Ett program omfattar nya eller befintliga planer, strategier, projekt, tilläggsuppdrag, samverkansavtal och överenskommelser som bedöms vara relevanta och väsentliga för kommunens möjligheter att nå det inriktningsmål som programmet ska stödja. Ett program berör oftast flera nämnder och bolagsstyrelser.

Kommunstyrelsen har ansvar och mandat att upparbeta, upprätthålla och vid behov utveckla kommungemensam modell för programhantering.

Varje program inleds med beskrivning av vad som ska prioriteras och utgöra fokusområden under kommande planeringsperiod. För att följa och analysera kommunkoncernens utveckling mot målbilden kan kommunövergripande indikatorer kopplas till varje inriktningsmål. I varje program finns även förteckning över de styrande dokument som inryms i programmet.

Inriktningsmål

Mål 1. Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, Vakin samt Infrastruktur i Norr AB.

Mål 2. Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, tekniska nämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden, samt Umeå kommunföretag, AB Bostaden och UPAB.

Mål 3. Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, tekniska nämnden, byggnadsnämnden, äldre- och vårdnämnden, samt Umeå kommunföretag.

Mål 4. Umeå ska vara klimatneutralt till 2040 Samordningsansvar: kommunstyrelsen.

Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin.

Program för tillväxt

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 1 - Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.

Programmets syfte är att prioritera och lyfta viktiga fokusområden, faktorer och förmågor som Umeå behöver utveckla för att kunna bibehålla och stärka tillväxten. Umeå är på god väg men samtidigt behöver vi stärka arbetet inom angivna områden.

Följande fokusområden prioriteras för perioden 2026-2029:

1. Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Med en växande befolkning måste fler bostäder tillkomma och vi måste fortsätta växa med människorna i fokus. Nya bostäder ska komplettera befintliga stadsdelar och tätorter, samt tillkomma inom kollektivtrafikstråk. Nya bostadsområden ska ha hög täthet. Ett svagt bostadsbyggande är en tydlig hämmare av tillväxt och motsatt, en hög takt i bostadsbyggandet driver tillväxt och stärker även för Umeå viktiga branscher såsom bygg och fastighet. Planberedskapen måste öka i kommunen och målet är ge förutsättningar för minst 2000 bostäder per år. Huvudansvar: KS, BN

2. Universiteten som tillväxtmotorer

Universiteten har varit den enskilt viktigaste faktorn bakom Umeås starka tillväxt. Platsen Umeå och Umeå kommun har på många olika sätt växt ihop med universiteten och samverkan sker både på övergripande nivå men även brett inom områden som tex gemensamma innovationsmiljöer, kompetensförsörjning och talangattraktion. Huvudansvar: KS, PN, GVN

3. Etableringar och företagens tillväxt

Fokus på arbetstillfällen och hur vi kan nyttja och stärka Umeås diversifiering och förmåga att växa inom alla sektorer. Men även ett starkt fokus på att stärka Umeås förmåga att attrahera, omhänderta och utveckla etableringar utifrån omvärldens efterfrågan på ren energi och att Umeås specifika styrkor tillvaratas. Huvudansvar: KS, Umeå Energi

Uppföljning

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Näringslivsavdelningen och avdelningen Övergripande planering har uppdrag från kommunstyrelsen att vara programansvariga och har därmed det operativa ansvaret för samordning, uppföljning och utvärdering av programmet. Indikatorer kommer att tas fram i respektive handlingsplan.

Riktade utvecklingsanslag för tillväxtområdet

Anslag (tkr)	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Utvecklingsanslag tillväxt	34 904	34 904	34 904	34 904	34 904

Relaterade dokument

Övergripande styrdokument

- Strategisk plan 2016–2028
- Umeå kommuns Översiktsplan
- Umeå kommuns Bostadsförsörjningsprogram

Övriga relaterade dokument

- Umeås stadsdelar – så står det till
- CEMR-deklarationen (jämförbarhet)
- Globala målen – Agenda 2030
- Social progress declaration

Program för social hållbarhet

Programmets syfte är att bidra till att uppnå kommunens ambitioner att motverka ökade skillnader mellan medborgarna, genom att bygga kommunen och verksamheterna så jämställt och jämlikt som möjligt, och aktivt arbeta för att skapa goda livsvillkor för alla. En socialt hållbar kommun är inkluderande, trygg och skapar förutsättningar för välbefinnande för alla invånare. Det är viktigt att även ha ett intersektionellt perspektiv, där fler maktordningar synliggörs och beaktas.

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål två och tre: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden, samt Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Det finns en stark koppling mellan målen då social hållbarhet är komplext och kräver bred samverkan mellan aktörer på alla nivåer för att möta de gemensamma samhällsutmaningarna. I arbetet med social hållbarhet är ett helhetsperspektiv av stor betydelse, så att insatser inte enbart sker punktvis för särskilda platser eller särskilda grupper. Dessa inriktningsmål är sammanhängande dimensioner av det som gemensamt utgör social hållbarhet och bör inte hanteras separat från varandra.

Programmets fokus är på de övergripande utvecklingsområden där samverkan mellan olika förvaltningar, och med de kommunala bolagen, är avgörande för att uppnå inriktningsmålen. Arbetet för social hållbarhet ska även fortsätta främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

Fokusområde 1 - Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden

Umeå ska växa till en hållbar storstad utan storstadens problem. Tillväxtmålet ska klaras utan att äventyra kommunens höga värden när det gäller tillit, trygghet och social sammanhållning, och utan att utveckla utsatta områden enligt polisens definition⁴. För att uppnå det målet är det avgörande att arbeta långsiktigt och i samverkan med två delmål:

1.1 Stärka inkludering och jämlikhet

När människor med olika etnisk bakgrund och/eller ekonomiska förutsättningar inte bor på samma områden, träffas på samma arbetsplatser eller möts i föreningslivet så minskar den sociala sammanhållningen. Därför är det viktigt att:

⁴ Se polisens förklaring av hur de arbetar med sin klassificering: [Utsatta områden | Polismyndigheten](#)

- Främja goda och jämlika levnadsvillkor samt jämlika möjligheter för alla, genomförebyggande folkhälsoarbete, tillgång till utbildning, särskilt stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden, och ett fördjupat arbete med att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter, inklusive inom den kommunala organisationen. Det är viktigt att särskilt främja goda uppväxtvillkor för barn och unga, oavsett föräldrarnas bakgrund, inkomst eller livsval, bland annat genom att motverka barnfattigdom.
- Skapa förutsättningar för social blandning, genom att öka flöden mellan stadsdelar, stärka mötesplatser, utveckla trygga och tillgängliga boendemiljöer och ett blandat bostadsbestånd där människor med olika ekonomiska förutsättningar har möjlighet att bo nära varandra.
- Stärka möjligheterna för dialog och delaktighet för att alla ska känna att de är en del av samhället och har möjlighet att göra sina röster hörda. Barn och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas, i enlighet med Barnkonventionens grundläggande principer.

1.2 Förebygga brottslighet och våld

I Umeå ska brottsligheten fortsatt vara låg och tryggheten hög⁵. Därför är det viktigt att i samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer:

- Förebygga och motverka organiserad brottslighet, eftersom den utgör ett systemhot mot ett tryggt, öppet och demokratiskt samhälle⁶. Fokus bör ligga på att förebygga rekrytering av barn och unga till kriminella gäng (det arbete som pågår inom Umeå växer tryggt och säkert), samt att minska den organiserade brottslighetens påverkan och inkomstkällor genom att motverka narkotikahandel, välfärdsbrott, arbetslivskriminalitet, människohandel, infiltration och otillåten påverkan.
- Förebygga våld genom att öka medvetenheten om våld hos medborgarna och kompetenshöja kommunens medarbetare, i synnerhet de som arbetar med barn och unga. Två särskilt prioriterade områden utifrån kommunens lägesbild av brottsligheten är mäns våld mot kvinnor samt våld mot och mellan barn. Fokus bör ligga på förebyggande arbete, samt på att erbjuda snabbt och samordnat stöd till särskilt utsatta brottsoffer, och att utveckla riktade insatser för våldsutövare.

⁵ För mer data om brottslighet och trygghet i Umeå kommun, se [Brottsligheten i Umeå - Lägesbild 2023](#)

⁶ Se [Regeringens skrivelse 2023/24:67 Motståndskraft och handlingskraft – en nationell strategi mot organiserad brottslighet](#)

I arbetet ingår att utveckla hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, samt med andra aktörer och civilsamhället, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter.

Fokusområde 2 - Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.

Jämställdhet är en övergripande strategisk fråga för kommunen och ska även fortsatt genomsyra samtliga program och verksamheter genom ett aktivt jämställdhetsarbete inom ramen för sina grunduppdrag. För att främja den sociala hållbarheten är det särskilt viktigt att:

2.1 Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering

Arbete med jämställdhet i samhällsutvecklingen har varit en central del av utformningen av staden i över fyra decennier. Umeå är en ledande stad i Europa inom jämställd och hållbar stadsutveckling. För att skapa en stad som är inkluderande och rättvis för alla invånare är både bredd och spets nödvändiga i arbetet:

- Systematiskt integrera ett jämställdhetsperspektiv i utvecklingen av det offentliga rummet för att bygga en hållbar stad med och för de som ska leva i den. Detta innebär att säkerställa att alla, oavsett kön, kan vistas och röra sig i staden på lika villkor. Detta inkluderar även att ta hänsyn till olika behov och livsvillkor i planeringen och utformningen av offentliga platser.
- Genomföra särskilda pilotsatsningar för att flytta fram positionerna inom jämställd stadsplanering och aktivt utmana rådande maktstrukturer. Dessa satsningar kan inkludera innovativa projekt och initiativ som syftar till att främja jämställdhet på nya och kreativa sätt.

Exempel på sådana satsningar kan vara att utveckla nya metoder för medborgardialog, testa nya teknologier och att främja sociala innovationer och medskapande mellan offentlig sektor, civilsamhälle, näringsliv, forskarsamhälle och alla andra som bor och verkar i Umeå.

2.2 Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling

Enligt Parisavtalet ska klimatomställningen och arbete för klimatanpassning främja jämställdhet. Parisavtalet säger också att utsläppsminskningar ska och kan utföras inom ramen för hållbar utveckling, där jämställdhet utgör ett av målen enligt Agenda 2030.

I takt med klimatomställningen är det viktigt att säkerställa en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället som innebär att vinsterna kommer flertalet till del samtidigt som kostnaderna och ansvaret fördelas efter bärkraft. Rättvisa är också centralt för att skapa acceptans för den hållbara utvecklingen.

Grunden i jämställdhetsarbetet handlar om att synliggöra livsvillkor och erfarenheter för flickor och pojkar, kvinnor och män i vår kommun, och vilka konsekvenser dessa får, för att utifrån denna analys genomföra åtgärder för en jämnare fördelning av makt och resurser samt för att skapa förutsättningar för alla att ha samma makt och möjlighet att påverka sin livssituation.

Uppföljning

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplaner i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

• Strategisk plan för Umeå kommun 2016–2028	kompetensförsörjningen och påskynda individers etablering i arbetslivet mellan Arbetsförmedlingen, Umeåregionens kommuner och Samordningsförbundet
• Umeå kommuns översiktsplan	
• Umeå kommuns bostadsförsörjningsprogram	
• Umeå kommuns program för hållbar landsbygdsutveckling	• Överenskommelse om samverkan och prioriteringar mellan Umeå kommun och Polismyndigheten 2025–2027
• Kulturpolitiskt program för Umeå kommun	• Medborgarlöften Umeå 2025-2027
• Program för tillgänglighet i Umeå kommun	• Brottsligheten i Umeå - lägesbild 2023
• Avsiktsförklaring för en god, jämlik och jämställd hälsa i Västerbotten	• Strategi för jämställdhetsarbete i Umeå kommun
• Umeå kommuns handlingsplan mot barnfattigdom	• Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR deklarationen)
• Kommungemensam handlingsplan för det suicidförebyggande arbetet	• Länsstrategi Ett jämställt Västerbotten 2023–2030
• Överenskommelse om samverkan för att förbättra	

Program för Klimatneutrala Umeå 2040

Programmet är en konkretisering av inriktningsmål 4 - Umeå ska vara klimatneutral till 2040

Programmets syfte är att minska utsläppen av växthusgaser för att bidra till att minska den globala uppvärmningen och de klimatförändringar som medföljer, i enlighet med Parisavtalet. Kommunfullmäktige har i februari 2020 antagit lokala miljömål och beslutat att Umeå ska vara klimatneutralt 2040⁷, dvs ha nettonollutsläpp av växthusgaser.

Umeå kommunkoncern genomförde en nulägesanalys⁸ av de utsläpp av växthusgaser som uppstår från den egna verksamheten. Analysen grundade sig på 2019 års tillgängliga data och visade att koncernen ger upphov till ungefär 20 % av de territoriella växthusgasutsläppen inom Umeå kommun.

Mot denna bakgrund ska följande fokusområden prioriteras för perioden:

Fokusområde 1 – Transporter

Transporter har stor betydelse för klimatpåverkan – de står för ungefär hälften av all klimatpåverkan i Umeå. Därför kommer det behövas stora förändringar på det området för att klara klimatmålen. Samtidigt är transporter väldigt viktiga för att samhället ska fungera. Stadens alla aktörer och invånare behöver därför vara delaktiga i arbetet med att minska transporternas och resornas klimatpåverkan.

Umeå kommuns arbete med att bli ett mer transporteffektivt samhälle och minska klimatpåverkan från resor och transporter utgår från översiktsplanen och de strategier som finns där. Det finns flera redan beslutade program och styrdokument (se nedan), där strategierna konkretiseras – det är av största vikt att de åtgärderna effektbedöms och genomförs.

Fokusområde 2 - Bygg och anläggning

Bygget av nya hus, vägar och annan infrastruktur genererar stora klimatutsläpp. Samtidigt måste de byggnader och den infrastruktur som redan finns underhållas, vilket också medför utsläpp. En växande kommun behöver fler bostäder, utbyggnad av den kommunala servicen,

⁷ Klimatneutralt Umeå 2040 - Klimatneutralt Umeå innebär att senast år 2040 ska Umeå inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från Umeå ska vara minst 85 procent lägre år 2040 än utsläppen år 1990. (Definitioner har samma betydelse som Sveriges klimatmål.)

⁸ ⁴ Nulägesanalysen presenteras i Umeå kommunkoncerns åtgärdsprogram för miljömålen.

och förbättrade förutsättningar för industri och företag att etablera sig och växa. Därför kommer det att krävas stora förändringar i materialval och byggteknik för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Fokusområde 3 - Energi, el och fjärrvärme

För att minska klimatutsläppen behövs en samhällsomställning och livsstilsförändringar med ett ökat fokus på bland annat energieffektivisering i byggnader, energirådgivning till privatpersoner och företag samt fortsatt utveckling av produktion av el och fjärrvärme och metoder för koldioxidinfångning.

Produktion och användning av el och fjärrvärme står för omkring en femtedel av Umeås totala växthusgasutsläpp. I och med Umeås tillväxt med fler bostäder och utveckling av industrier tillsammans med en elektrifiering av hela samhället inklusive transportsektorn kommer dessutom användningen av el att öka i Umeå liksom uttaget av effekt.

Fokusområde 4 - Cirkulär ekonomi

För att skapa hållbara affärsmodeller och samtidigt klara klimatmålen är det viktigt att ställa om från en linjär ekonomi till en så kallad cirkulär ekonomi. En linjär ekonomi bygger på att naturresurser utvinns, produceras, konsumeras och sedan blir till avfall. En cirkulär ekonomi bygger i stället på kretsloppstänkande, alltså att material och produkter återanvänds eller återvinns för att fortsätta skapa värde så länge som möjligt. Det handlar bland annat om att verka för ökad återvinning, matavfallsutsortering och användning av fjärrvärme liksom om olika satsningar på återbruk och reparationer.

Fokusområde 5 - Övergripande insatser

För att klara klimatmålen måste konkreta insatser inom områden med stor klimatpåverkan kompletteras med mer övergripande insatser för att utveckla kommunkoncernens förmåga att bidra till Umeås klimatomställning. Det handlar om exempelvis metodutveckling inom uppföljning, upphandling och klimatinvesteringsplaner samt kunskapshöjning och samarbete lokalt till internationellt. Även ledning, styrning och organisation likt etablering av gemensamma styr- och arbetsgrupper utifrån prioriterade områden är viktigt.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för programmet och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering.

Kommunstyrelsen följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. En viktig del i programuppföljningen är att säkerställa om programmet uppnår sitt syfte.

Berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda fokusområdena till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Flera kommunala bolag, ex. Umeå Energi, Bostaden och VAKIN upprättar årligen hållbarhetsredovisningar. Där redovisas bland annat utsläpp från egna transporter, energianvändning och energiproduktion och relevanta mätetal ingår som en del i uppföljningen av programmet.

För varje fokusområde finns indikatorer som följs upp i programrapporteringen. Några av de viktigaste indikatorerna är förändring av territoriella samt kommunorganisatoriska CO2e-utsläpp, andel hållbart resande liksom användning av fossila bränslen. Det finns ytterligare behov av att utveckla uppföljningen inkl. indikatorer för vissa fokusområden och konsumtionsbaserade utsläpp.

För att bistå i utveckling och utvärdering av klimatarbetet inrättas ett klimatråd som arbetar på uppdrag av kommunstyrelsen. Rådet ska konstruktivt bidra till Umeås inriktningsmål och program för klimat, och kan bestå av forskare från Umeå universitet och SLU.

Relaterade dokument till program för klimatneutralitet

Styrdokument antagna av KF/KS

- Avfallsplan för Umeåregionen (KF 2020)
- Cykeltrafikprogram (KF 2018)
- Energiplan (KF 2025)
- Fotgängarprogram för Umeå (KF 2019)
- Godstrafikprogram (KF 2018)
- Inköps- och upphandlingspolicy (KF 2025)
- Kollektivtrafikprogram (KF 2021)
- Strategiska planen (KF 2016)
- Umeå kommuns Översiktsplan (KF 2018)
- Umeås lokala miljömål (KF 2020)

- Åtgärdsprogrammet för renare luft (KF 2015)
- Resepolicy (KF 2023)

Kommande styrdokument

- Arkitekturpolicy/träbyggnadsstrategi
- Handlingsplan för cirkulär ekonomi

Undertecknade åtaganden

- Klimatkontrakt 2030
- Circular Cities Declaration
- Covenant of Mayors
- Cities Race to Zero
- Umeå klimatfärdplan

Umeå kommunkoncerns bolag

- Affärsplan Bostaden
- Affärsplan Vakin
- Affärsplan UPAB
- Affärsplan Umeå Energi
- Hållbarhetspolicy -Umeå Energi
- Hållbarhetsstrategi -Bostaden
- Kollektivtrafikplan 2025-2028 (KF 2025)
- Ägardirektiv för de kommunala bolagen
- Miljöledningssystem (ISO 14 001) Umeå Energi, Vakin, delar av Umeå kommun

Personalpolitiska mål och uppdrag

Välfärden står inför stora utmaningar gällande finansiering och personalbrist. Det behövs därför nya arbetssätt för att klara utmaningarna och här ger digitaliseringen avgörande möjligheter. Kommunen behöver också förbättra samverkan över förvaltningsgränserna och med andra organisationer.

Mål 5. Umeå kommun ska klara kompetensförsörjningen genom att vara en attraktiv arbetsgivare och spegla mångfalden i samhället. Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 6. Umeå kommun ska ha ledarskap som ges och ger förutsättningar för goda resultat, där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte är fler än 30.
Samordningsansvar: personalnämnden.

Mål 7. Umeå kommuns sjukfrånvaro ska minska genom fokus på friskfaktorer och jämställda arbetsförhållanden. Samordningsansvar: personalnämnden.

God ekonomisk hushållning - Ekonomiska riktlinjer och finansiella mål

Finansiella mål

Mål 8. Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings ska uppgå till 2 procent 2027-2030.

Regler för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige fastställde i december 2024 nya riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att under given tidsperiod är respektive nämnds och bolags ändamål/grunduppdrag tillgodosett, inom de finansiella och ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angett och kommunens finansiella ställning är god.

I enlighet med fastställd riktlinje ska principerna för god ekonomisk hushållning omsättas i praktik genom att kommunen ska:

- Beakta principerna för god ekonomisk hushållning i årlig planerings- och budgetprocess
- Bedriva den kommunala verksamheten på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.
- Upprätthålla en effektiv och ändamålsenlig organisation.
- Ha en god finansiell ställning i både kort (1 årigt) och långt (10 årigt) perspektiv.
- Vårda och underhålla fastigheter och andra tillgångar väl
- Ha ett proaktivt förhållningsätt och förmåga att i tid identifiera och genomföra nödvändiga åtgärder.
- Ha förmåga att identifiera och bedöma risker och konsekvenser som blir en följd av prioritering och vägval.
- Ha förmåga att genomföra prioriteringar och vägval som är nödvändiga för att bedriva ändamålsenlig verksamhet inom de ekonomiska och finansiella ramar som kommunfullmäktige angett.
- Ha god kostnadskontroll och förmåga att hantera kostnadsmässiga avvikelser.

Finansiering av arbete med destinerade inriktningsmål

Nämnd ska årligen avdela medel för att möjliggöra satsningar/utveckling i enlighet med inriktningsmål destinerade till nämnd.

Uppföljning, analys och utvärdering

Återrapportering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari – april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi samt nämndernas ekonomi och personalförhållanden.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa nämnders och bolags grunduppdrag samt uppfyllelse av inriktningsmål och tilläggsuppdrag, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera grunduppdrag, inriktningsmål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- uppföljning av grunduppdrag
- uppföljning av inriktningsmål & program
- uppföljning av tilläggsuppdrag
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar

- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelsehantering

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Budget 2027 och plan 2028–2030 för nämnder och styrelse

Budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet och utgår från oförändrat PO-pålägg i förhållande till budgeten för 2026, 40,02 procent.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har beräknats utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse 2027

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelse*	-1 348 388	-1 410 709	-1 454 533	-1 486 545	-1 530 405
Teknisk nämnd	-1 633 700	-1 698 829	-1 777 895	-1 844 545	-1 925 072
För- och grundskolenämnd	-2 384 944	-2 425 008	-2 537 872	-2 633 011	-2 747 960
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-680 839	-728 523	-762 430	-791 011	-825 545
Individ- och familjenämnd	-1 872 190	-1 943 419	-2 033 869	-2 110 114	-2 202 235
Äldrenämnd	-1 511 637	-1 580 200	-1 653 745	-1 715 740	-1 790 644
Byggnadsnämnd	-65 537	-68 150	-71 322	-73 996	-77 226
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-22 654	-23 557	-24 653	-25 578	-26 694
Kulturnämnd	-177 706	-184 790	-193 390	-200 640	-209 400
Fritidsnämnd	-166 268	-172 896	-180 943	-187 726	-195 922
Kommunfullmäktige	-4 048	-4 118	-4 186	-4 255	-4 326
Valnämnd	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000	-3 800
Personalnämnd	-1 336	-1 389	-1 454	-1 508	-1 574
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-104 497	-108 663	-113 720	-117 983	-123 134
Överförmyndarnämnd i Umeåregionen	-16 753	-17 421	-18 232	-18 915	-19 741
IT kapacitetsnämnd	-1 908	-1 984	-2 076	-2 154	-2 248
Umeåregionens nämnd för PA-system	-5 197	-5 404	-5 656	-5 868	-6 124
Summa nämndsramar	-10 017 540	-10 378 660	-10 839 675	-11 239 589	-11 692 050
Varav finansiella kostnader pensioner	-14 266	-28 457	-40 683	-36 558	-37 838
Summa verksamhetens nettokostnader (exkl finansiella kostnader)	-10 003 274	-10 350 203	-10 798 992	-11 203 031	-11 654 212

*Avser total ram för kommunstyrelsen vilken även innefattar av kommunfullmäktige beslutade åtaganden och finansiella kostnader för pensioner.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram

Belopp i tkr

Kommunstyrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Kollektivtrafik	-179 566	-185 566	-191 566	-197 566	-203 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum*	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231	-21 995
Norrlandsoperan*	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634	-41 061
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemen	-14 235	-14 820	-15 368	-15 755	-16 152
Utdelning från UKF	0	0	0	0	0
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337
Avskrivningar	-620 757	-650 222	-660 677	-677 847	-691 432
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad	-180 381	-192 659	-202 914	-196 951	-203 844
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-292 902	-304 579	-318 755	-330 704	-345 142
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader pensioner)	-1 348 388	-1 410 709	-1 454 533	-1 486 545	-1 530 405

*Utbetalning ska ske i enlighet med ägarsamråd och under förutsättning att Region Västerbotten fattar motsvarande beslut. Innan utbetalning bör modell för beräkning av lokalbidrag fastställas.

Tabell 3. Resultaträkning 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Verksamhetens intäkter	2 345,6	2 425,0	2 534,6	2 631,3	2 740,7
Verksamhetens kostnader	-11 728,1	-12 125,0	-12 672,9	-13 156,5	-13 703,5
Avskrivningar	-620,8	-650,2	-660,7	-677,8	-691,4
Verksamhetens nettokostnader	-10 003,3	-10 350,2	-10 799,0	-11 203,0	-11 654,2
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	10 249,8	10 769,7	11 195,3	11 639,9	12 103,1
Finansiella intäkter	307,0	313,7	384,5	509,0	533,8
Finansiella kostnader	-348,1	-373,6	-470,7	-620,7	-644,7
Fördelningsreserv för politiska prioriteringar		-144,3	-86,2	-92,4	-95,9
Resultat	205,3	215,4	223,9	232,8	242,1

Tabell 4. Finansieringsbudget 2026–2030

Belopp i mnkr

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Tillförda medel					
Resultat	205,3	215,4	223,9	232,8	242,1
Avskrivningar	620,8	650,2	660,7	677,8	691,4
Pensionsavsättning	-28,2	-26,5	-22,1	-21,4	-22,1
Summa tillförda medel	797,9	839,1	862,5	889,3	911,4
Använda medel					
Nettoinvesteringar*	-1 611,9	-1 317,1	-1 058,5	-859,3	-792,8
Nettoutgifter mark- och exploatering	-161,7	-183,3	-174,8	-257,0	37,5
Summa använda medel	-1 773,6	-1 500,4	-1 233,3	-1 116,3	-755,3
Förändring av rörelsekapital	-975,8	-661,3	-370,8	-227,0	156,1

* Inklusive ombudgeteringar från tidigare år.

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget 2026*	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	91,5%	90,1%	90,6%	90,4%	90,6%
Soliditet	31,1%	30,7%	30,9%	31,4%	32,5%
Självfinansieringsgrad inkl exploatering*	41,9%	52,8%	71,7%	81,6%	123,6%
Självfinansieringsgrad exkl exploatering*	45,6%	59,4%	83,6%	106,0%	117,8%
Låneskuld/invånare, tkr **	27,0	32,5	34,7	36,0	34,4

*Justerat för prognos för bokslut 2025 inklusive ombudgeteringar av investeringar.

**Inklusive exploateringsintäkter, exklusive vidareutlåning till bolagen.

Investeringsramar 2026–2030

Tabell 6. Investeringsramar per nämnd

Belopp i tkr

Nämnd/styrelse	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Kommunstyrelsen	72 392	101 345	131 042	59 307	25 959
Teknisk nämnd	1 170 081	1 087 481	825 708	694 038	654 650
För- och grundskolenämnd	19 320	20 820	19 488	17 462	15 441
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	10 500	21 500	6 500	16 620	6 753
Individ- och familjenämnd	15 254	19 926	9 251	9 339	10 360
Äldrenämnd	24 437	22 437	28 626	20 222	40 214
Byggnadsnämnd	470	470	479	489	498
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	282	282	287	293	299
Kulturnämnd	7 850	12 850	10 947	14 708	6 167
Fritidsnämnd	16 450	18 950	16 326	16 643	16 976
Valnämnd	500	500	510	520	531
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	47 582	10 550	9 344	9 631	14 924
Summa styrelse/nämnd	1 385 117	1 317 110	1 058 509	859 273	792 772
Ombudgeteringar*	226 793	0	0	0	0
Summa inkl ombudgeteringar	1 611 910	1 317 110	1 058 509	859 273	792 772
Mark- och exploatering - anläggningar	250 300	508 850	561 950	639 400	350 850
Summa inkl mark- och exploatering	1 862 210	1 825 960	1 620 459	1 498 673	1 143 622

*Ombudgeteringar från 2024 särredovisas 2026 och ingår i nämndernas investeringsramar 2027.

Tabell 7. Nya investeringsprojekt över 50 mnkr

Belopp i tkr

Projekt	Totalt 2027-2030	Total budget
Inga nya investeringsprojekt över 50 mnkr		

Redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen

Utifrån nya lagkrav ska kommunens budget innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala bolagen. Då bolagen står inför väsentliga investeringsbehov är det investeringsprognoserna och dess inverkan på de ekonomiska förutsättningarna som lyfts fram för Umeå kommun. Det bör dock observeras att kommunfullmäktige inte beslutar om investeringarna, utan det är endast en information. Vilka investeringar som ska genomföras beslutar respektive bolag själva. Fullmäktige ska dock ta ställning innan principiellt viktiga beslut fattas i de kommunala bolagen, exempelvis beslut om stora investeringar. Under planeringsperioden planeras dock inte för några sådana investeringar, utan kommunfullmäktige styr bolagen genom ägardirektiv och genom de kreditlimiter som fastställs inför varje budgetår.

Under perioden 2026-2030 uppgår den samlade investeringsprognosen för bolagskoncernen till ca 14,5 miljarder kronor, vilket innebär i snitt 2,9 miljarder per år. De största investeringarna planeras inom Umeva, AB Bostaden samt Umeå energi AB. Dessa bolag är de största bolagen i koncernen och de står för 72 procent av bolagskoncernens samlade investeringsvolym dessa år.

Inom Umeva, kommunens VA-bolag, handlar den ökade investeringsnivån under perioden om investeringar för vattenförsörjning. Inom Umeå energi investeras det i värme, elnät samt grön omställning och inom AB Bostaden beräknas nyproduktion av bostäder komma i gång framför allt under 2027-2028. Även ett nytt vård- och omsorgsboende ligger i planen.

Bolagens investeringar är kassaflödesgenererande, dvs självbärande inom respektive bolag. I prognosen för övriga UKF inkluderas uppförande av koncerngemensamt kontor 2028-2029. Inom bolagskoncernen finns dock infrastrukturinvesteringar som inte är självbärande i det korta perspektivet, men som finansieras inom UKF-koncernen som helhet. Den största är renovering och utbyggnad av Umeå hamn. Detta åtagande innebär att det inte planeras för någon utdelning från UKF till kommunen under planeringsperioden.

Nedanstående tabell visar de prognosticerade investeringsvolymerna för bolagskoncernen för 2026-2030, där de helägda bolagen framgår enskilt.

Tabell 8. Prognos investeringsramar bolagskoncern

Belopp i mnkr

	2026	2027	2028	2029	2030
Umeå Energi	546	958	990	594	400
Bostaden	664	615	707	695	450
Umeva	613	1 052	871	919	432
INAB	9	102	450	400	100
Hamnen	280	365	869	323	205
Övriga UKF	93	118	445	175	10
Totalt UKF	2 205	3 211	4 332	3 106	1 597

Förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030

Nämnd	Status/Kategori	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Summa 2027-2030
Teknisk nämnd		1 087 480	825 708	694 038	654 650	3 261 877
Fastigheter		740 581	388 513	388 072	408 073	1 925 238
Brand- och räddningsnämnd		69 000	0	0	0	69 000
Brandstation Signalvägen, funktioner maa höjd beredskap	Påbörjad	14 000	0	0	0	14 000
Brandstation Umeå Östra	Påbörjad	55 000	0	0	0	55 000
Fritidsnämnd		2 900	224	229	233	3 587
Athena fritidsgård	Påbörjad	2 900	0	0	0	2 900
Ram lokalanpassningar Fritid	Årligt ramanslag	0	224	229	233	687
För- och grundskolenämnd		295 150	154 649	73 550	40 253	563 602
Brännlands skola (paviljong, tillgänglighet)	Påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Carlslundsskolan åk 7-9 nybyggnad sex paralleller	Påbörjad	500	0	0	0	500
För- och grundskolegårdar solskydd, belysning, lek	Årligt ramanslag	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	8 000	14 000	0	0	22 000
Förskola Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	1 000	25 400	15 000	41 400
Förskola Mariedal 6 avd	Påbörjad	200	0	0	0	200
Förskola Stöcke 6 avd	Påbörjad	20 000	41 100	0	0	61 100
Förskola Sörmjöle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 000	20 000	21 000
Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	20 000	42 000	0	62 000
Förskola Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	42 000	1 000	0	0	43 000
Grisbackaskolan kök matsal 4 klassrum	Påbörjad	3 000	0	0	0	3 000
Grubbeskolan 2 klassrum, matsal	Påbörjad	12 500	12 500	0	0	25 000
Hedlundaskolan F-6 utbyggnad till två paralleller	Påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Obbola skola F-9 utbyggnad två klassrum	Påbörjad	12 000	0	0	0	12 000
Ram anpassningar förskola	Årligt ramanslag	550	561	572	584	2 267

Ram anpassningar grundskola	Årligt ramanslag	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	75 000	0	0	0	75 000
Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	100 000	60 000	0	0	160 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		36 100	1 122	0	0	37 222
Ram anpassningar Gym-Vux	Påbörjad	1 100	1 122	0	0	2 222
Vasaskolan gymn elevökn	Påbörjad	35 000	0	0	0	35 000
Individ- och familjenämnd		110 941	32 934	75 007	69 383	288 264
Anp ny lokal för daglig verksamhet etapp 1	Ej påbörjad	10 000	0	0	0	10 000
Daglig verksamhet Magistervägen	Påbörjad	37 000	0	0	0	37 000
Förstärkt serviceboende Malmen 27 2 plan	Påbörjad	13 000	0	0	0	13 000
Gruppboende Gimoplan	Påbörjad	8 864	0	0	0	8 864
Gruppboende Holmsund 2 plan	Ej påbörjad	20 000	1 000	0	0	21 000
Gruppboende Stenmorgärdet	Ej påbörjad	0	13 496	7 000	0	20 496
Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	0	49 200	50 200	99 400
Gruppboenden Prydnadsbusken 2 plan	Påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Ram anp DV, anp LSS-boende mm	Årligt ramanslag	18 077	18 438	18 807	19 183	74 505
Kulturnämnden		990	1 010	1 030	15 426	18 455
Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	0	14 375	14 375
Ram anpassning/renovering bibliotek	Årligt ramanslag	990	1 010	1 030	1 051	4 080
Teknisk nämnd		212 000	192 964	220 534	173 441	798 939
Driftkontor TN kv Schablonen 8, 11	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Hippologum	Påbörjad	11 000	0	0	0	11 000
Kontor Magistervägen	Påbörjad	23 000	0	0	0	23 000
Kök ramanslag	Årligt ramanslag	11 000	11 220	11 444	11 673	45 338
Lokalanpassning ej spec.	Årligt ramanslag	22 000	22 440	22 889	23 347	90 675
Lokaloptimeringar TN	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Reinvesteringar, pågående och generella	Årligt ramanslag	112 000	113 540	115 111	117 413	458 064
Stadshuset Östra Stallarna	Påbörjad	0	0	37 956	0	37 956
Åtgärdsprogram Bygg och anläggning Fastighetsinvesteringar klimat	Påbörjad	6 500	6 500	6 500	0	19 500
Åtgärdsprogram Energi Fastighetsinvesteringar (lönsamma)	Årligt ramanslag	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Laddinfrastruktur tjänstefordon	Påbörjad	5 500	5 800	5 900	0	17 200

Ökad civilberedskap	Påbörjad	6 700	5 000	7 000	7 000	25 700
Äldrenämnd		13 500	5 610	17 722	109 337	146 169
Ram anpassning kommunala lokaler och boenden	Årligt ramanslag	5 500	5 610	5 722	5 837	22 669
Solgården VOB, anpassningar	Ej påbörjad	8 000	0	0	0	8 000
Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa, del av VOB	Ej påbörjad	0	0	2 000	19 600	21 600
Sävar Vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	10 000	83 900	93 900
Gator och vägar		234 512	307 009	172 304	142 167	855 993
Teknisk nämnd		234 512	307 009	172 304	142 167	855 993
Djupbäcken Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Fordon 7 år	Årligt ramanslag	7 700	7 854	8 011	8 171	31 736
GC/serviceväg resecentrum Drottningv	Ej påbörjad	2 185	0	0	0	2 185
GC-bro Sävarån	Ej påbörjad	13 030	15 600	0	0	28 630
GC-väg förläng Tomternavägen	Ej påbörjad	0	0	700	1 800	2 500
GC-väg förlängning parkering & resecentrum	Ej påbörjad	2 150	0	0	0	2 150
Humleparken inkl. GC	Ej påbörjad	3 000	3 500	0	0	6 500
Järnvägspassage Holmsund	Ej påbörjad	5 000	30 000	15 000	0	50 000
Kollektivtrafiknod Trandansen	Ej påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Kommun- & stadsdelssatsningar	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kontaktvägen	Ej påbörjad	2 000	10 000	7 500	0	19 500
Kungsvägen et 2	Påbörjad	1 000	7 000	0	0	8 000
Kungsvägen etapp 1	Påbörjad	11 250	6 750	0	0	18 000
Norra Obbolavägen	Ej påbörjad	1 405	3 595	0	0	5 000
Planskild Passage Tomterna	Ej påbörjad	11 258	11 258	0	0	22 516
Renmarkstorget	Påbörjad	0	15 000	0	0	15 000
Skravelsjövägen i Röbäck	Ej påbörjad	500	2 000	12 500	6 000	21 000
Snödeponi Brännland	Årligt ramanslag	6 000	0	0	0	6 000
Snötipp	Ej påbörjad	1 000	8 000	0	0	9 000
Sopkärl	Ej påbörjad	2 500	2 500	0	0	5 000
Storgatan	Påbörjad	2 000	4 588	4 587	0	11 175
Säkra anläggningarnas standard	Årligt ramanslag	81 559	82 930	84 328	86 015	334 832
Tegsbron	Ej påbörjad	0	0	5 000	5 000	10 000

Tvärån Klimatanpassning	Ej påbörjad	20 000	20 000	0	0	40 000
Utredningar inför investeringar	Årligt ramanslag	1 100	1 122	1 144	1 167	4 534
Väg 503	Påbörjad	10 000	10 000	9 500	9 500	39 000
Ålidhem stadsmiljö Gata	Ej påbörjad	935	3 000	0	0	3 935
Åtgärdsprogram Framkomlighetshöjande Kollektivtrafik	Ej påbörjad	3 750	3 750	0	0	7 500
Åtgärdsprogram Transporter Klimatanpassning	Årligt ramanslag	12 100	11 220	11 444	11 673	46 438
Åtgärdsprogram Transporter Trafiksäkerhet och Hållbara färd sätt	Årligt ramanslag	10 890	10 098	10 300	10 506	41 794
IT		54 258	71 658	78 728	73 876	278 520
Teknisk nämnd		54 258	71 658	78 728	73 876	278 520
Bildskärman och tillbehör	Årligt ramanslag	2 824	2 498	2 548	2 599	10 470
Datorer Umeå Kommun	Årligt ramanslag	21 181	28 463	29 033	29 613	108 289
Ram It FG	Årligt ramanslag	11 162	15 792	16 108	16 430	59 491
Ram It GY	Årligt ramanslag	13 399	14 236	14 521	14 811	56 967
Ram It infrastruktur	Årligt ramanslag	4 593	7 069	7 210	7 354	26 225
Skrivare som tjänst	Årligt ramanslag	1 100	3 600	9 309	3 069	17 077
Parker		24 300	24 586	20 878	21 295	91 059
Teknisk nämnd		24 300	24 586	20 878	21 295	91 059
Döbelns park	Ej påbörjad	4 000	0	0	0	4 000
Gatuträd	Årligt ramanslag	660	673	687	700	2 720
Lekparker	Årligt ramanslag	6 400	6 488	6 578	6 709	26 175
Olofsdals park	Ej påbörjad	0	4 000	0	0	4 000
Parker	Årligt ramanslag	8 400	8 488	8 578	8 749	34 215
Skog	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Strandprom Alla broar runt	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Utredningar allmänt	Årligt ramanslag	440	449	458	467	1 814
Övriga		33 830	33 942	34 057	9 238	111 068
Teknisk nämnd		33 830	33 942	34 057	9 238	111 068
Fastighet Inredning/ utrustning	Årligt ramanslag	330	337	343	350	1 360
Köp av bostadsrätter	Ej påbörjad	25 000	25 000	25 000	0	75 000
Maskiner (elektronik/digitalisering) MS	Årligt ramanslag	2 500	2 520	2 540	2 591	10 152
Ram Städ	Årligt ramanslag	5 500	5 576	5 653	5 766	22 495

Volym och arbetssätt MS	Årligt ramanslag	500	510	520	531	2 061
Kommunstyrelsen		101 345	131 042	59 307	25 959	317 654
Fastigheter		40 000	40 000	40 000	0	120 000
Kommunstyrelsen		40 000	40 000	40 000	0	120 000
Köp av fastigheter	Ej påbörjad	30 000	30 000	30 000	0	90 000
Medel till KS förfogande, civilberedskap	Ej påbörjad	10 000	10 000	10 000	0	30 000
IT		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kommunstyrelsen		4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Digitaliseringsreserv	Årligt ramanslag	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Kraft		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Kommunstyrelsen		23 707	39 292	13 442	19 977	96 418
Förnyelse Kraftverk	Årligt ramanslag	5 312	0	0	3 495	8 807
Investeringsprogram bygg	Årligt ramanslag	776	0	0	55	831
Investeringsprogram damm	Årligt ramanslag	5 558	10 857	6 204	10 260	32 878
Vidmakthållande Kraftverk	Årligt ramanslag	2 327	1 293	1 293	2 207	7 118
Övriga invest. Stornorrfors	Årligt ramanslag	9 735	27 143	5 946	3 960	46 783
Övriga		33 238	47 262	1 287	1 313	83 100
Kommunstyrelsen		33 238	47 262	1 287	1 313	83 100
Investeringsreserv	Årligt ramanslag	1 238	1 262	1 287	1 313	5 100
Muddring av farleden	Ej påbörjad	32 000	46 000	0	0	78 000
Äldrenämnd		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Övriga		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Äldrenämnd		22 437	28 626	20 222	40 214	111 499
Digitalisering, ny	Ej påbörjad	1 100	6 800	600	700	9 200
Inv/utrustning Sävar hemtjänstlokal/dagverksamhet dementa	Ej påbörjad	0	0	0	4 500	4 500
Inv/utrustning Sävar vård- och omsorgsboende 60 pl	Ej påbörjad	0	0	0	15 000	15 000
Inventarier/digitalisering extern förhyrning, ny	Ej påbörjad	3 737	3 800	767	782	9 086
Inventarier/Digitalisering/Hjälpmedel re	Årligt ramanslag	17 600	18 026	18 855	19 232	73 713
För- och grundskolenämnd		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212
Övriga		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212
För- och grundskolenämnd		20 820	19 488	17 462	15 441	73 212

Inv Brännlands skola	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Fsk Innertavle 4 avd	Ej påbörjad	0	0	1 400	1 200	2 600
Inv Fsk Stöcke ny 6 avd	Ej påbörjad	0	2 100	0	0	2 100
Inv Fsk Yttersjö 4 avd	Ej påbörjad	1 400	0	0	0	1 400
Inv Förskola Hissjö 2 avd	Ej påbörjad	0	700	0	0	700
Inv Förskola Tavelsjö 6 avd	Ej påbörjad	0	0	2 100	0	2 100
Inv Grubbeskolan	Ej påbörjad	0	500	0	0	500
Inv Obbola skola F-9 utbyggnad till två paralleller	Ej påbörjad	500	0	0	0	500
Inv Rödängsskolan nybyggnad en parallell F-3	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inv Stöcke skola nybyggnad två paralleller F-3	Ej påbörjad	0	2 500	0	0	2 500
Inventarier kopplat till behov norra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
Inventarier kopplat till behov södra	Ej påbörjad	1 500	0	0	0	1 500
IT-åtgärder	Årligt ramanslag	2 420	2 468	2 518	2 568	9 974
Reinvesteringsmedel inventarier förskola	Årligt ramanslag	4 400	4 488	4 578	4 669	18 135
Reinvesteringsmedel inventarier grundskola	Årligt ramanslag	6 600	6 732	6 867	7 004	27 203
Fritidsnämnd		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Övriga		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Fritidsnämnd		18 950	16 326	16 643	16 976	68 895
Inventarier nya projekt	Ej påbörjad	250	0	0	0	250
Reinvesteringar enl utbytesplan	Årligt ramanslag	9 900	9 900	10 088	10 290	40 179
Täckgolv och filtmatta	Ej påbörjad	2 500	0	0	0	2 500
Utbyte konstgräsplaner	Årligt ramanslag	6 300	6 426	6 555	6 686	25 966
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		21 500	6 500	16 620	6 753	51 373
Fastigheter		0	0	10 000	0	10 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		0	0	10 000	0	10 000
Forslunda	Ej påbörjad	0	0	10 000	0	10 000
Övriga		21 500	6 500	6 620	6 753	41 373
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd		21 500	6 500	6 620	6 753	41 373
Inv Vasaskolan gymn elevökn	Ej påbörjad	15 000	0	0	0	15 000
Reinvesteringsmedel	Årligt ramanslag	6 500	6 500	6 620	6 753	26 373
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876

Övriga		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Individ- och familjenämnd		19 926	9 251	9 339	10 360	48 876
Inventarier Daglig verksamhet Magistervägen	Ej påbörjad	7 000	0	0	0	7 000
Inventarier Gruppboende Holmsund 2 pl	Ej påbörjad	840	0	0	0	840
Inventarier Gruppboenden 2 per år	Ej påbörjad	0	350	260	1 100	1 710
Inventarier kontor socialtjänstpersonal Magistervägen	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Inventarier Servicelägenheter, förhyrda	Ej påbörjad	360	0	0	0	360
Inventarier Socialtjänstens Hus	Ej påbörjad	1 000	0	0	0	1 000
Investering inventarier ny	Årligt ramanslag	4 656	4 749	4 844	4 941	19 191
Investering inventarier re	Årligt ramanslag	3 300	3 366	3 433	3 502	13 601
Investering teknik	Årligt ramanslag	770	785	801	817	3 174
Kulturnämnden		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Övriga		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Kulturnämnden		12 850	10 947	14 708	6 167	44 672
Gestaltad livsmiljö	Årligt ramanslag	1 000	1 000	1 000	1 020	4 020
Inventarier Bibliotek	Ej påbörjad	0	0	8 663	0	8 663
Inventarier Obbola nytt folk- och skolbibliotek	Ej påbörjad	2 000	0	0	0	2 000
Konst	Årligt ramanslag	2 200	2 244	2 289	2 335	9 068
Kultur reinvestering/ kostnadsbesparande	Årligt ramanslag	7 650	7 703	2 757	2 812	20 922
Brand- och räddningsnämnd		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Övriga		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Brand- och räddningsnämnd		10 550	9 344	9 631	14 924	44 449
Anläggning av nya brandposter	Årligt ramanslag	550	561	572	584	2 267
Ram	Årligt ramanslag	10 000	8 783	9 059	14 340	42 182
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Övriga		500	510	520	531	2 061
Valnämnd		500	510	520	531	2 061
Utrustning	Årligt ramanslag	500	510	520	531	2 061
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936
Övriga		470	479	489	498	1 936
Byggnadsnämnd		470	479	489	498	1 936

Utrustning	Årligt ramanstag	470	479	489	498	1 936
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		282	287	293	299	1 161
Övriga		282	287	293	299	1 161
Miljö- och hälsoskyddsnämnd		282	287	293	299	1 161
Inventarier	Årligt ramanstag	282	287	293	299	1 161
Totalsumma		1 317 109	1 058 509	859 273	792 772	4 027 663

Totalramsberäkning

Totalramsberäkningen utgår från den av kommunfullmäktige senast beslutade budgeten och flerårsplanen. Den revideras med skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning baserat på regeringens höstproposition och Umeå kommuns egen befolkningsprognos. Vidare justeras kostnader för pensioner enligt senaste beräkning från avtalad pensionsförvaltare samt för uppdaterade beräkningar av finansnetto och avskrivningar baserat på förslag till investeringsbudget 2027 och plan 2028–2030. Den fördelningsbara ramen är det som kvarstår efter att prognosticerade intäkter från skatter och bidrag, kraftverksamhet samt eventuell utdelning reducerats för särskilda åtaganden som kommunfullmäktige beslutat om, ekonomisk ram för valnämnden och kommunfullmäktige (revisionen) samt en fördelningsreserv för politiska prioriteringar. I den politiska fördelningsreserven reserveras även medel avseende kostnader för höjt PO-pålägg 2027-2030 och som fördelas ut till nämnderna i planeringsdirektiv 2.

Den fördelningsbara ramen har i enlighet med fastställd modell i ett första steg fördelats till styrelse och nämnder med samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut och med hänsyn tagen till eventuella beslutade tekniska ramjusteringar. Därefter har ramarna justerats så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV¹ i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos. De överskjutande medel som uppstått vid justering till PKV per invånare i aktuellt åldersintervall har tillförts den politiska fördelningsreserven. Två nämnder är undantagna från denna modellberäkning; för valnämnden baseras ramen på beslutad flerårsbudget istället för procentuell andel och för kommunfullmäktige (revisionen) har ramen beräknats enligt särskild modell beslutad av kommunfullmäktige.

¹ Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

Tabell 1. Totalramsberäkning

	Budget 2026	Budget 2027	Plan		
			2028	2029	2030
Intäkter					
Skatter och bidrag	10 249 773	10 769 744	11 195 295	11 639 901	12 103 079
Kraftverksamhet	107 000	107 000	107 000	107 000	107 000
Utdelning kommunala bolag	0	0	0	0	0
Totalram	10 356 773	10 876 744	11 302 295	11 746 901	12 210 079
Resultatkrav	-205 334	-215 395	-223 906	-232 798	-242 062
Åtaganden och kommungemensamma kostnader					
Kollektivtrafik	-179 566	-185 566	-191 566	-197 566	-203 566
Umeå Folkets Hus	-26 821	-27 089	-27 360	-27 634	-27 910
Västerbottens Museum	-19 093	-19 781	-20 493	-21 231	-21 995
Norrlandsoperan	-35 645	-36 928	-38 257	-39 634	-41 061
Friskvårdsbidrag	-7 747	-7 825	-7 903	-7 982	-8 062
Fackliga förtroendemän	-14 235	-14 820	-15 368	-15 755	-16 152
Tillväxtanslag	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904	-34 904
Anslag för oförutsedda behov och civil beredskap	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337	-31 337
Avskrivningar	-620 757	-650 222	-660 677	-677 847	-691 432
Utrangeringar	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Pensioner nettokostnad exkl finansiella kostnader	-166 115	-164 202	-162 231	-160 393	-166 007
Finansiella nettokostnader	-41 165	-59 877	-86 207	-111 720	-110 887
Summa åtaganden och kommungemensamma kostnader	-1 189 385	-1 244 550	-1 288 303	-1 338 003	-1 365 313
Valnämnd	-19 938	-3 600	-3 700	-20 000	-3 800
Kommunfullmäktige/revision	-4 048	-4 118	-4 186	-4 255	-4 326
Fördelningsbar ram före fördelningsreserv	8 938 068	9 409 081	9 782 200	10 151 844	10 594 578
Politisk fördelningsreserv		-64 618	-67 172	-69 839	-72 618
Reservering för höjt PO		-6 989	-19 018	-22 512	-23 299
Fördelningsbar ram	8 938 068	9 337 473	9 696 011	10 059 493	10 498 660
Justering till PKV, medel tillförs politisk fördelningsreserv		-72 660			
Fördelat till nämnder och styrelse exkl åtaganden, valnämnd och kommunfullmäktige/revision	8 938 068	9 264 813	9 696 011	10 059 493	10 498 660

Bilaga 4

Anvisning för nämnder och bolags yttrande över Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027

Beslutad av
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp
Anvisning

Gäller för
Egna nämnder och
helägda bolag
Giltighetstid
2025-2026

Diarienummer
KS-2025/00756

**Dokumentansvarig
enhet**
Stadsledningskontoret -
Ekonomi och styrning

Beslutsdatum/paragraf
2 dec 2025 §

Förslag till planeringsdirektiv

Stadsledningskontoret har i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för planeringsprocess, budget och investeringar sammanställt ett förslag till planeringsdirektiv version 1 för 2027. Umeå kommuns planeringsprocess ska utformas så att processen:

- ger tid för analys, dialog och faktainhämtning
- utgår från prognos över tillgängliga medel
- ökar fokus på nämnders och bolags grunduppdrag/ändamål
- främjar effektiv användning av de medel som kommunen förfogar över
- skapar förutsättningar för långsiktighet
- främjar samordning mellan kommunens nämnder och de kommunala bolagen
- är transparent och att vägval/beslut är spårbara i efterhand

Stadsledningskontorets förslag baseras på senast beslutade planeringsdirektiv i fullmäktige (d.v.s. för verksamhetsåret 2026). Inga ändringar har gjorts i förslag till inriktningsmål/program, utdelningskrav, finansiella mål, personalpolitiska mål med mera. Föreslagna budgetramar utgår från aktuell prognos över intäkter, samma procentuella andel som i kommunfullmäktiges senaste beslut justerat så att varje nämnd fått tilldelning i enlighet med PKV¹ i förhållande till relevant åldersintervall enligt senaste befolkningsprognos.

Avgränsning

Denna anvisning riktar sig till Kommunstyrelsen samt kommunens tio egna nämnder, dvs Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, För- och grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Individ- och familjenämnden, Kulturnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Personalnämnden, Tekniska nämnden och Äldrenämnden.

De fyra nämnder som är gemensamma med andra kommuner (Brand- och räddningsnämnd, Överförmyndarnämnd, IT-kapacitetsnämnd och Personaladministrativ nämnd) omfattas inte av anvisningen i detta skede. Dessa hanteras i särskild ordning efter dialog med andra berörda kommuner. Valnämnd, Kommunrevision och Kommunfullmäktiges jämställdhetsutskott är även de undantagna från anvisningen men kan om de så vill lämna yttrande i enlighet med anvisning för berörda nämnder.

Kommunens helägda bolag omfattas av delar av denna anvisning, se sid 4. Övriga majoritetsägda och delägda bolag hanteras inom befintliga ägarsamråd.

Kommunstyrelsen har utifrån sina samordnande roller i uppdrag att yttra sig över de kungemensamma poster som fastställs av kommunfullmäktige.

Personalnämnden har utifrån sitt specifika ansvar för kommunens personalpolitik i uppdrag att yttra sig över personalpolitiska mål och eventuella förändringar i lönestruktur.

¹ Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) exklusive PO-effekt enligt SKR:s prognos i cirkulär 25:47 i oktober 2025.

Anvisning till berörda nämnder

Berörda nämnder ska skriftligt besvara följande remissfrågor:

Remissfråga 1 - Vilka väsentliga förändringar påverkar utförandet av nämndens grunduppdrag under kommande år? Beskriv kortfattat, max 2 sidor per nämnd

Ta i beaktning till exempel befolkningsförändringar, kompetensbrist, förändringar i lagstiftning och andra krav, teknisk utveckling, hållbarhet med mera. Kommer förändringar av utförandet att påverka annan nämnds verksamhet ska detta beskrivas.

Remissfråga 2 - Bedömer nämnden att förslaget till investeringsbudget 2027 och plan 2028-2030 innebär direkta och väsentliga verksamhetskONSEKVENSER? Om ja, beskriv dessa kortfattat, max 2 sidor per nämnd.

Nämnden kan även beskriva behov av översyn/utredningar inom specifika områden som kan medföra förändrade investeringsnivåer på sikt.

Remissfråga 3 - Bedömer nämnden att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om nämnden föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om nämnd väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera program bör detta framgå

Remissfråga 4 - Bedömer nämnden att det finns behov av revidering av nämndens taxor eller avgifter för verksamhetsåret 2027?

Om nämnden ser behov av förändring ska föreslagna förändringar beskrivas och motiveras i nämndens yttrande.

Observera att om nämnd ser behov av revidering av nämndens taxor/avgifter inför nästkommande verksamhetsår och en sådan förändring förutsätter beslut i kommunfullmäktige ska av nämnden beslutade förslag till taxe/avgiftsförändring inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 29 april 2026.

Anvisning till berörda bolag

Anvisning för bolagens yttrande över inriktningsmål/program

De inriktningsmål och program med fokusområden som redovisas i förslaget till planeringsdirektiv för 2027 är desamma som kommunfullmäktige fastställde den 16 juni 2025. Umeå kommunföretag (UKF) och helägda dotterbolag till UKF ska lämna yttrande över dessa program (och de fokusområden som ingår i respektive program) och ombeds därför bevara följande remissfråga:

1. Bedömer bolaget att ett eller flera av fastställda program bör revideras, utökas eller avgränsas?

Om UKF/dotterbolag föreslår förändringar bör förslag samt motivering till förändring beskrivas. Om UKF/dotterbolag väljer att avstå från yttrande i relation till ett eller flera programförslag bör detta framgå av UKF:s sammanställda yttrande.

Anvisning vid behov av förändring av bolagets taxor/avgifter inför 2027

Kommunfullmäktige ska enligt kommunallagen fastställa väsentliga förändringar av taxor/avgifter.

2. Bedömer bolaget att av kommunfullmäktige fastställda taxor/avgifter behöver förändras inför 2027?

Om bolagets taxor/avgifter behöver förändras inför 2027 och sådan förändring kräver fastställande av kommunfullmäktige ska bolaget i samband med sitt yttrande påtala behov av sådan taxe/avgiftsförändring. Föreslagna förändringar ska specificeras och motiveras i bolagets yttrande.

Observera även att av bolaget beslutat förslag till taxe/avgiftsförändring ska inlämnas i separat ärende till KS-diarium senast 29 april 2026.

Helägda bolag ska enligt separat instruktion och tidplan från UKF lämna svar på remissfråga 1 och 2 till UKF för sammanställning.

Anvisning för specifika yttranden från UKF AB

Anvisning för yttrande över utdelning från UKF AB

Den budgeterade utdelningen från Umeå kommunföretag AB för 2026 uppgår till 0 kr (enligt kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2026 den 16 juni 2025).

Utdelningsnivå, fastställda av kommunfullmäktige, är oförändrad i Stadsledningskontorets förslag till planeringsdirektiv för 2027. UKF ska besvara följande remissfråga:

- 3. Umeå kommunföretag ombeds härmed lämna yttrande över fastställd utdelningsnivå och beskriva effekter av nuvarande alternativt förändrad utdelningsnivå.**

Anvisning för yttrande över föreslagen budget för kollektivtrafik

I enlighet med kommunfullmäktiges beslut om planeringsförutsättningar för 2026 (fastställd den 16 juni 2025) uppgår plan för Kollektivtrafikens budget för 2027 till 185,6 mnkr.

- 4. UKF ombeds inkomma med yttrande över förslag till kollektivtrafikens budget för 2027 och plan för 2028-2030**

Tid och form för inlämning av yttrande

UKF AB ska senast den 20 mars 2026 lämna yttranden enligt ovanstående anvisning till kommunstyrelsens diarium via e-post ksdiarium@umea. I ämnesraden anges:

Yttrande UKF med dotterbolag KS-2025/00756.

Yttrande ska delges i word-format och vara redigeringsbara

Nettokostnadsavvikelser och nettokostnadsjämförelser

Nämnd	Sid nr
<u>Nettokostnadsavvikelser</u>	
För- och grundskolenämnd	1–10
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	11–15
Individ- och familjeomsorgsnämnd	16–22
Äldrenämnd	23–30
<u>Nettokostnadsjämförelser</u>	
Fritidsnämnd	31–35
Kulturnämnd	36–42

Analys av nettokostnadsavvikelse, förskola, grundskola och fritidshem.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelse samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2027.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

För- och grundskolenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelse för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola.

Nettokostnadsavvikelsen för förskola, fritidshem och grundskola inkluderar även kostnader som ligger **utanför** för- och grundskolenämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg m.m.

Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalitet kommenteras därför inte.

I kommungruppen större stad har ytterligare två städer tillkommit under år 2022, Kalmar och Kristianstad.

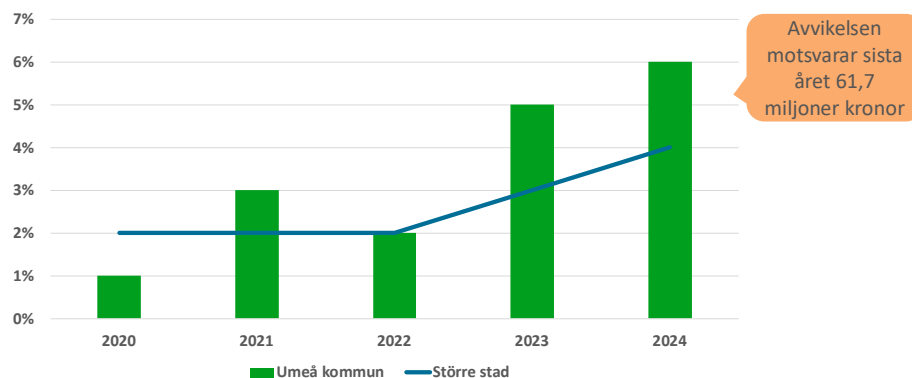
Förskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet förskola i procent de senaste 5 åren

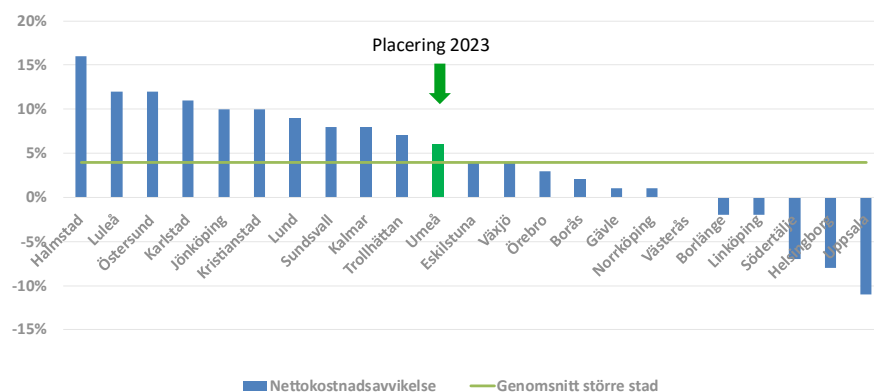

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse förskoleverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för förskola har för Umeå Kommun varierat en del de senaste åren, men sedan 2022 har nettokostnadsavvikelsen ökat. För 2024 har nettokostnadsavvikelsen ökat till ungefär 6% vilket motsvarar 61,7 mnkr och ligger ungefär 2 % över större stad. Det betyder att kostnaden för kommunens förskola är något högre än vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på

strukturen. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider m.m. Nettokostnadsavvikelsen för förskola inkluderar även öppen förskola vilket inte omfattas av nämndens uppdrag.

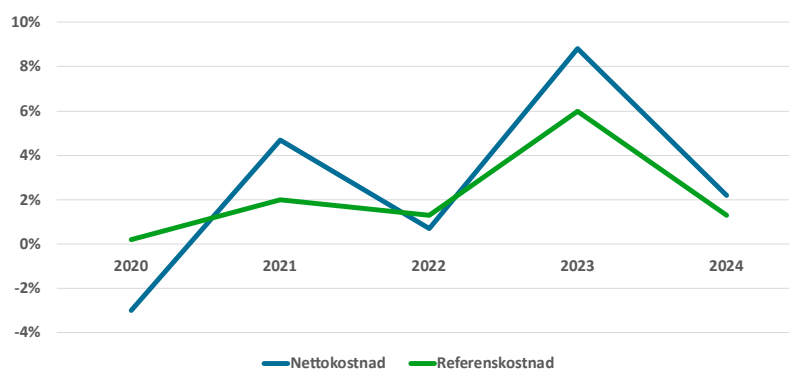
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun ligger något över genomsnittet för större stad. Umeå kommun ligger på samma placering bland större städer som 2023 trots en högre nettokostnadsavvikelse år 2024.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet förskola i procent de senaste 5 åren

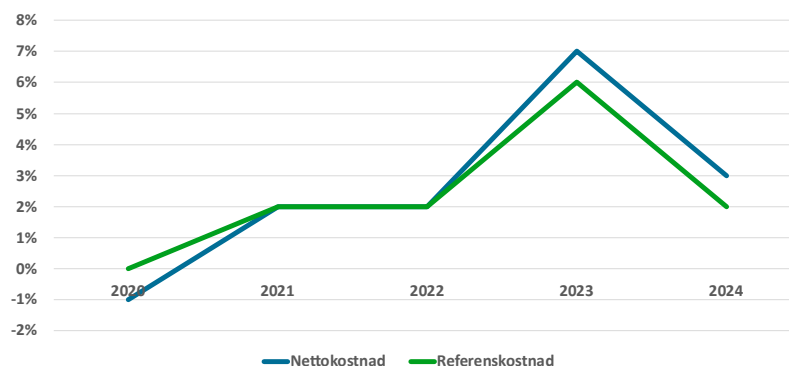

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet förskola, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Nettokostnaden har minskat i en något högre takt än referenskostnaden för år 2024 för Umeå Kommun (diagram 3). Jämförelsen indikerar att Umeå Kommun närmar sig referenskostnaden.

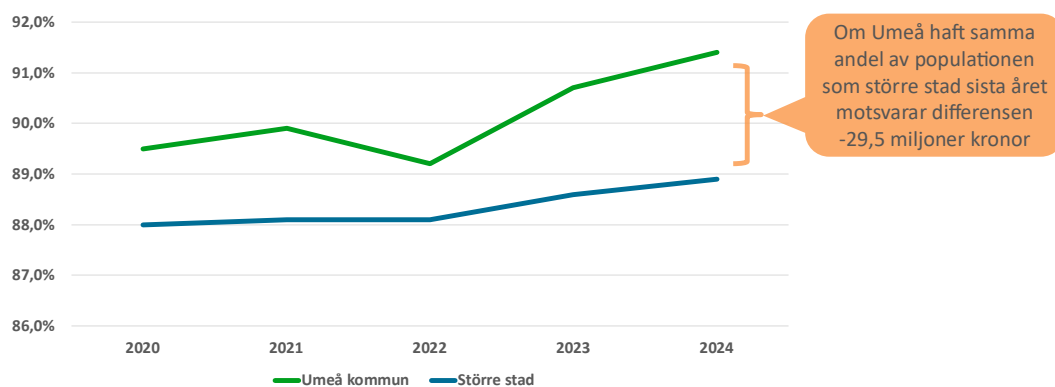
För större stad (diagram 4) ser vi samma trend med en minskning av både referenskostnaden och nettokostnadens utveckling men där minskningen i nettokostnaden inte varit lika kraftig som för Umeå kommun.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för verksamhet förskola i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

**UMEÅ
KOMMUN**

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i förskola i jämförelse med större stad de senaste åren och för 2024 har skillnaden mellan Umeå kommun och större stad ökat ytterligare. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom förskola bedöms detta vara del i förklaringen till att nettokostnadsavvikelsen ökat för kommunen jämfört med större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 29,5 mnkr i lägre kostnader.

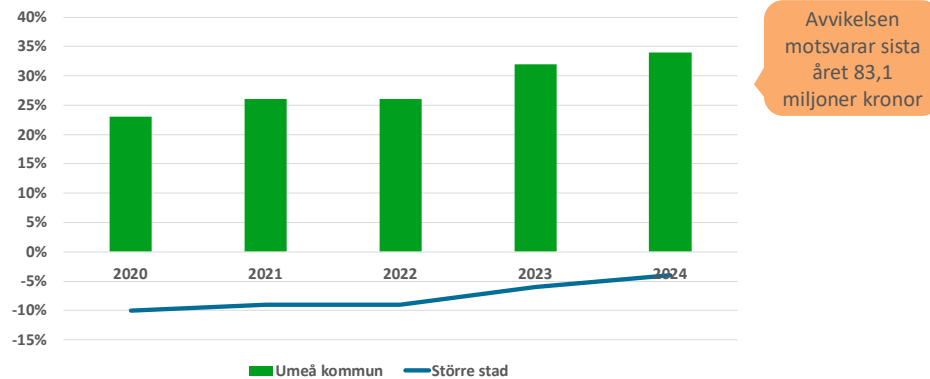
Fritidshem

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

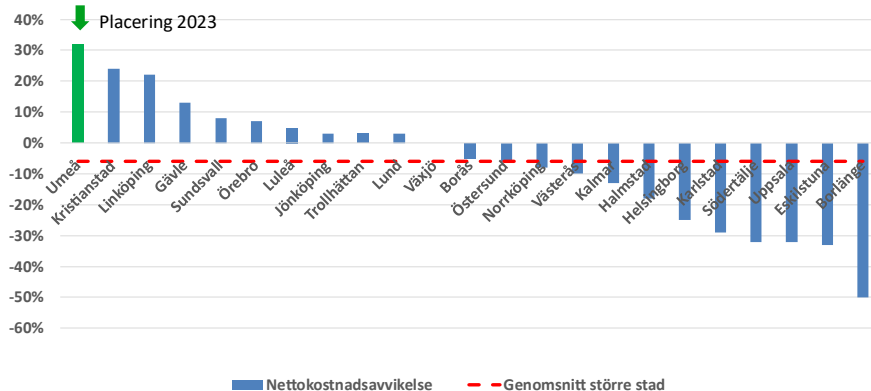
Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet fritidshem i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Diagram 2 Nettokostnadsavvikelse fritidshemsverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för fritidshem har för Umeå Kommun ökat något de senaste åren. Umeå kommunen har högre kostnader för fritidshem än förväntat med tanke på strukturen. År 2024 motsvarar avvikelsen 83,1 miljoner kronor för Umeå Kommun. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler och måltider. Det sker även en del fördelningar av personal som arbetar mot flera verksamheter förskoleklass, grundskola och fritidshem vilket skulle kunna påverka nettokostnadsavvikelsen.

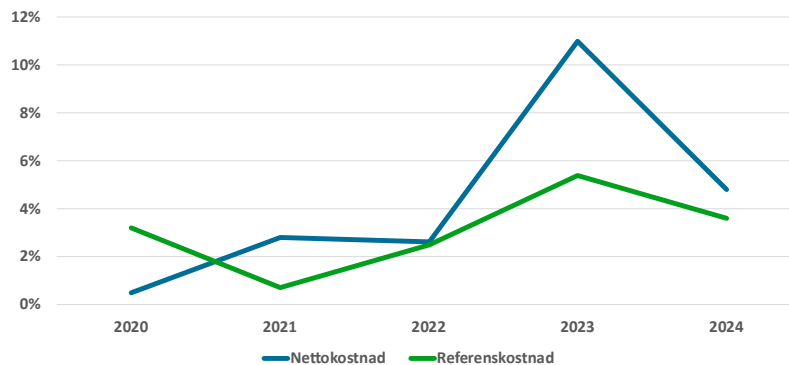
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent Umeå Kommun har högre nettokostnadsavvikelse än genomsnittet bland samtliga större städer. Även för år 2023 har Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet fritidshem i procent de senaste 5 åren

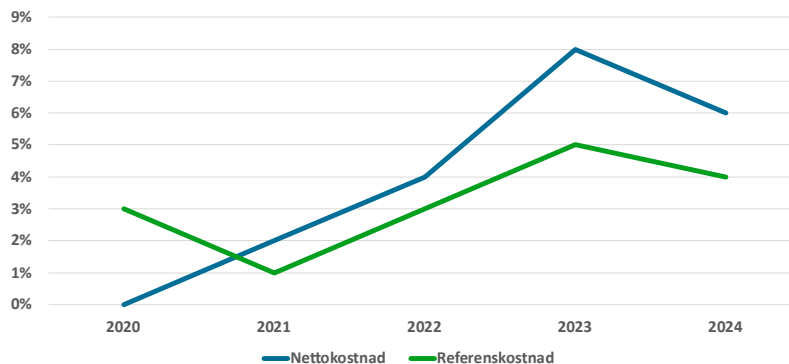

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet fritidshem, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

För Umeå Kommun har referenskostnadens utveckling minskat kraftigt jämfört med år 2023 och närmar sig referenskostnaden. Nettokostnaden visade en topp 2023 men har övriga år legat ganska nära referenskostnaden vad gäller fritidshem.

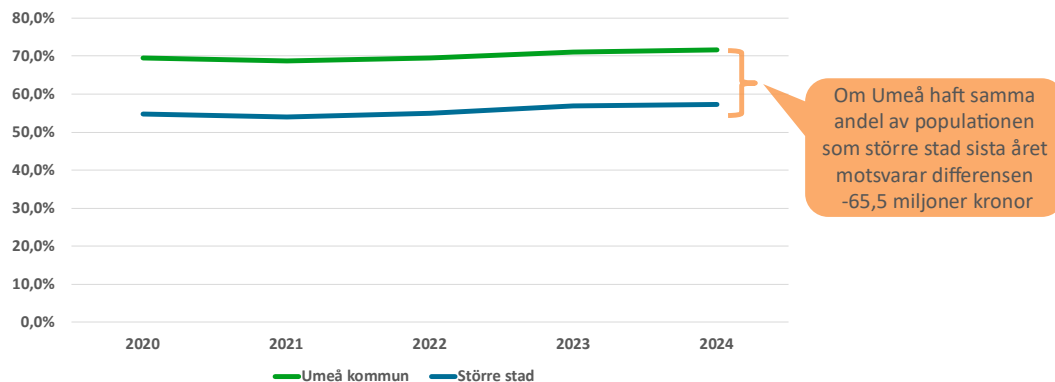
För större stad ser vi en liknande trend som för Umeå Kommun, men nettokostnaden ligger fortsatt klart över referenskostnaden.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för verksamhet fritidshem i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

UMEÅ
KOMMUN

Umeå Kommun har en högre andel av populationen i fritidshem i jämförelse med större stad de senaste åren. Då nettokostnadsavvikelsen inte tar hänsyn till andel av populationen inom fritidshem är detta en av förklaringarna till att Umeå kommun har en hög nettokostnadsavvikelsen för fritidshem. Hade Umeå Kommun haft samma andel av befolkningen i åldersgruppen som större stad hade Umeå Kommun haft 65,5 mnkr i lägre kostnader.

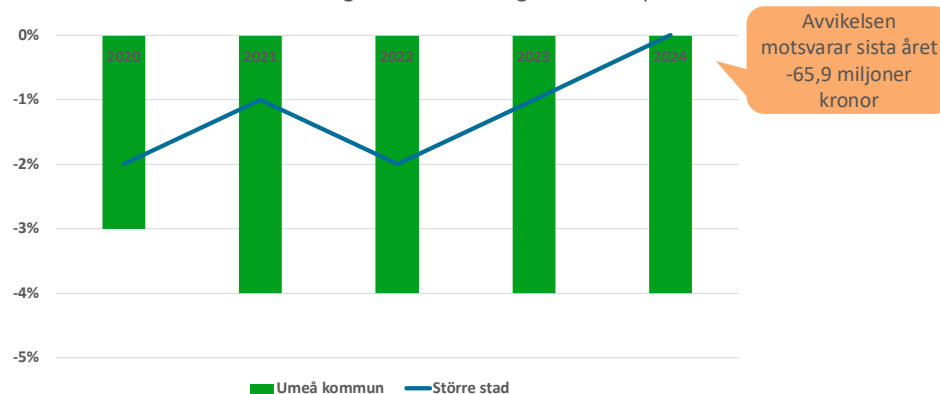
Grundskola

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

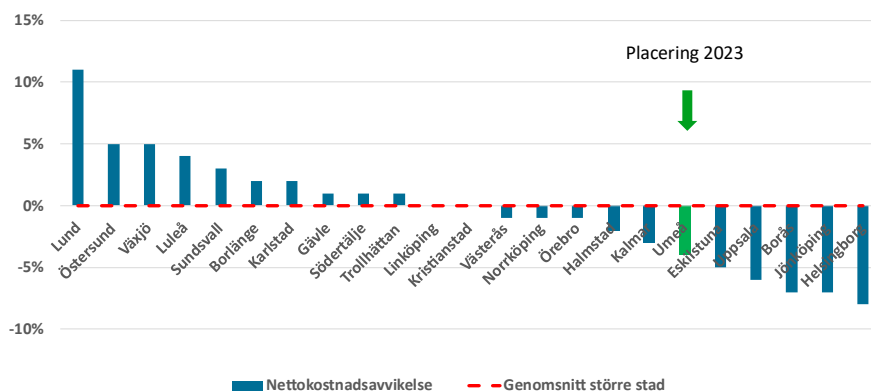

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse grundskoleverksamhet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för grundskola har för Umeå Kommun legat ganska konstant de senaste åren. Sedan 2021 har nettokostnadsavvikelsen för grundskolan legat på ungefär -4 % och lägre än större stad. Avvikelsen för större stad har däremot ökat och ligger på ungefär 0 %. Det betyder att kommunens kostnad för grundskola är lägre än vad Umeå Kommun förväntas kosta med tanke på strukturen. År 2024 motsvarar avvikelsen -65,9 miljoner kronor för Umeå Kommun.

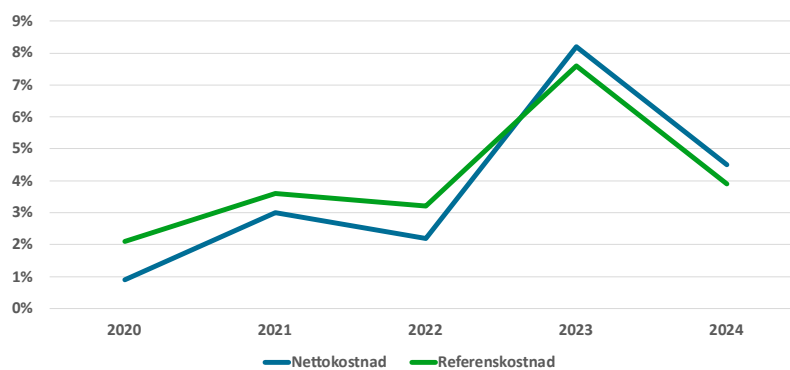
I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg. Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och Umeå Kommun ligger under genomsnittet bland större stad för år 2024 och har samma placering som 2023.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för verksamhet grundskola i procent de senaste 5 åren

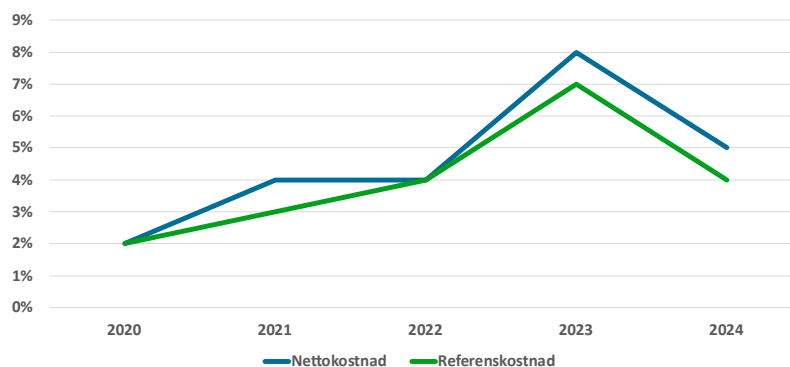

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för verksamhet grundskola, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Diagram 3 illustrerar att skillnaden mellan referenskostnaden och nettokostnaden för Umeå Kommun ligger kvar på samma nivå som 2023 och att nettokostnaderna minskar. Även för större stad (diagram 4) har nettokostnaden utvecklats i takt med referenskostnaden mellan år 2023 och 2024.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

För grundskola redovisas inte andel av populationen då 100 % av befolkningen i åldersgruppen förväntas befinna sig i grundskolans verksamhet.

Analys av nettokostnadsavvikelse, gymnasieskola.

Bakgrund

Som en del i planeringsprocessen ska berörda nämnder analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Analyserna utgör ett analysunderlag i planeringsprocess för 2027.

Centrala tillämpningsanvisningar för analys av nettokostnadsavvikelse har tagits fram, vilka ligger till grund för analysen.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för verksamheten gymnasieskola. Nettokostnadsavvikelsen för gymnasieskola inkluderar även kostnader som ligger utanför gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ansvarsområde, exempelvis kostnader för lokaler, måltider, vissa IT-kostnader som ingår i lärverktyg.

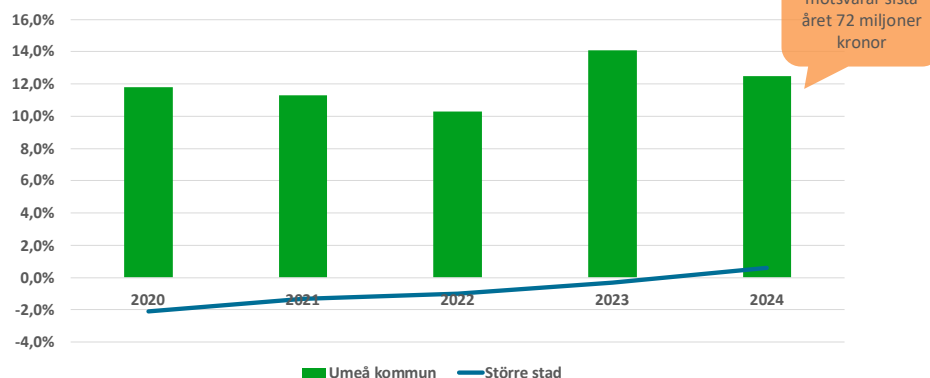
Utifrån givna anvisningar ska inte några kvalitetsmått ingå i analysen, om höga eller låga kostnader motsvaras av hög/låg kvalitet kommenteras därför inte.

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för gymnasiet i procent de senaste 5 åren

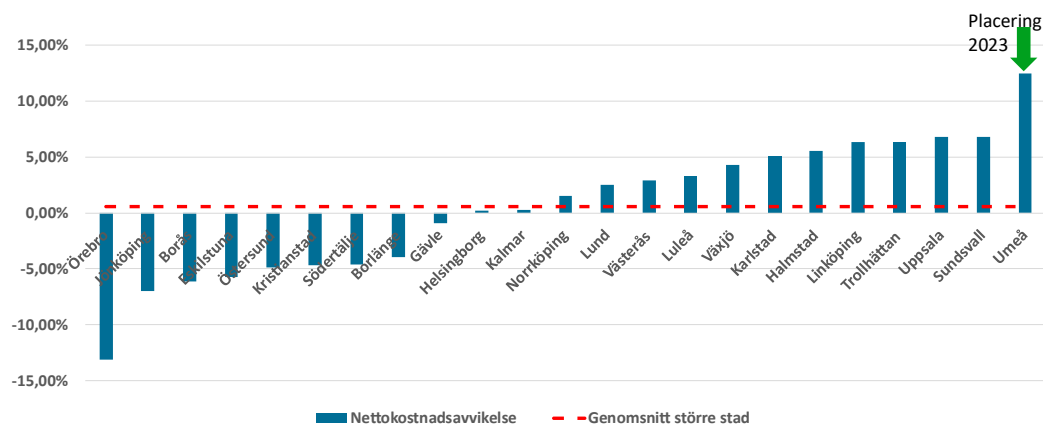

Källa: Kolada

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse gymnasiet för större städer år 2024, i procent

Källa: Kolada

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren och legat mellan ungefär 10 – 14%. Vid jämförelse med år 2023 då avvikelsen var den högsta under perioden ser vi en lägre avvikelse år 2024 jämfört med år 2023. Den är dock för år 2024 högre än åren 2020–2022. Från år 2024 syns en succesiv minskning av

nettokostnadsavvikelsen och avvikelserna motsvarar 72 mnkr för Umeå kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens gymnasieskola är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen. Ett brett programutbud, där flertalet program med höga kostnader erbjuds bland annat, naturbruksprogram, idrottsprogram, estetiska program m.fl. Höga ambitioner och en stor andel av elever med examen efter 3 år medför en högre kostnad i jämförelse med strukturen och gruppen större städer som ligger på en nettokostnadsavvikelse strax över den förväntade, 0,6%. I nettokostnadsavvikelsen ingår även kostnader som ligger utanför nämndens ansvarsområde, exempelvis lokaler, måltider och lärverktyg.

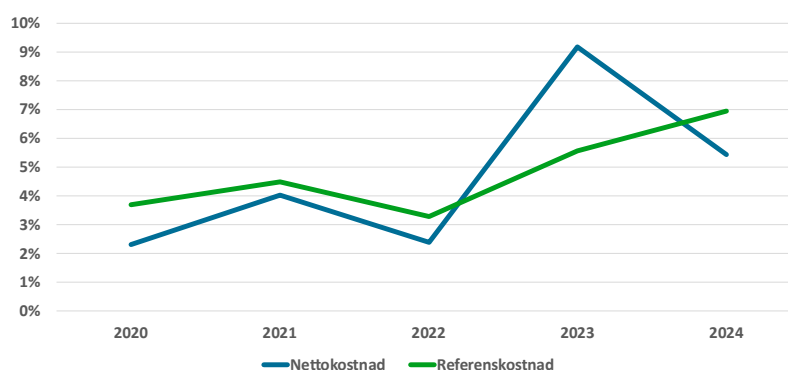
Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent, Umeå Kommun har en hög avvikelse jämfört med större stad och högst nettokostnadsavvikelse bland samtliga större städer. Även år 2023 hade Umeå Kommun högst avvikelse.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för gymnasiet Umeå Kommun i procent de senaste 5 åren

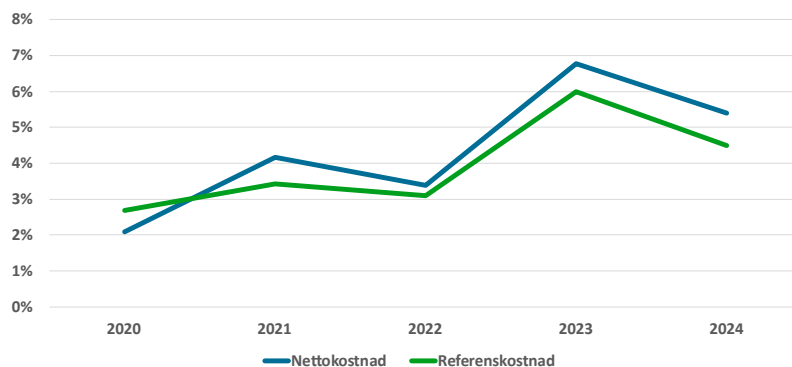

Källa: Kolada

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för gymnasiet, i procent de senaste 5 åren

Källa: Kolada

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat de senaste 5 åren med en markant ökning från år 2022 till år 2023. Tidigare år har nettokostnaden legat under referenskostnaden men år 2023 ökade nettokostnaden medan referenskostnaden sjönk. För år 2024 är nettokostnaden under referenskostnaden igen. Nettokostnaden har minskat och referenskostnaden har ökat. Vilket innebär att Umeå Kommun har en lägre kostnadsutveckling än den förväntade.

Utvecklingen av nettokostnaden för större stad har varierat mellan åren. Även för större stad har nettokostnaden minskat år 2024. För större stad har referenskostnadens utveckling de senaste åren varit relativt stabil med undantag för år 2023 då även referenskostnaden ökat. För år 2024 minskar både nettokostnaden och referenskostnadens utveckling i ungefär samma takt. Vilket innebär att förutsättningarna för större stad har förbättrats och kostnadsutvecklingen ligger något över referenskostnaden därför ökar större stads nettokostnadsavvikelse.

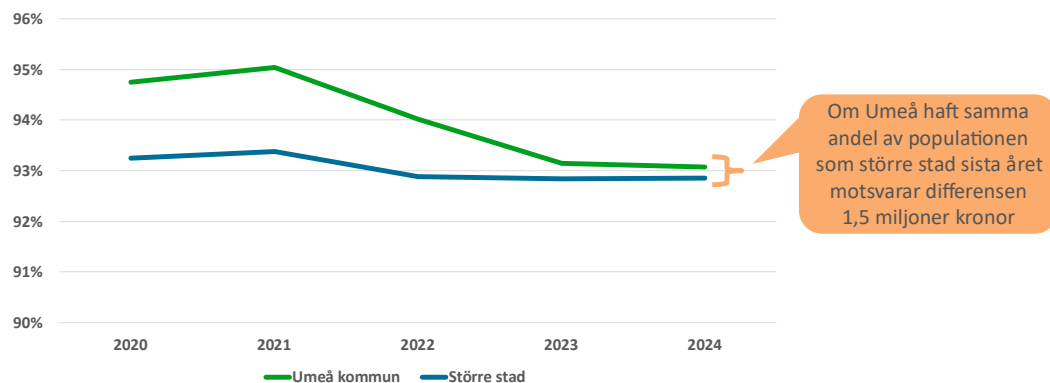
Nettokostnadsavvikelsens minskning år 2024 beror på att Umeå Kommun har en lägre kostnadsutveckling än den förväntade. Där det är referenskostnaden alltså den förväntade kostnadsutvecklingen som ökat mer än nettokostnaden vilket gör att nettokostnadsavvikelsen minskar år 2024. Umeå kommun har dock fortsatt en hög kostnadsnivå.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad.

Diagram 5

Andel av populationen för gymnasiet i jämförelse med större stad

Källa: Kolada

**UMEÅ
KOMMUN**

Umeå Kommun har en högre andel av befolkningen i åldersgruppen som befinner sig i gymnasieskolan jämfört med större stad de senaste 5 åren. Andelen har dock minskar sedan 2021 och närmat sig samma andel som större stad. Hade Umeå Kommun haft samma andel av populationen som större stad år 2024 hade Umeå Kommun haft lägre kostnader motsvarande ca. 1,5 mnkr.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort analysunderlag planeringsprocess för 2023. Uppdraget är därmed avslutat. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen ska dessa analyser fortsättningsvis utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillvägagångssätt:

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser görs där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys:

Individ- och familjenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för följande verksamheter; individ- och familjeomsorg och LSS.

Analys av nettokostnadsavvikelse bör göras med viss försiktighet före och efter år 2019 då det nya kostnadsutjämningsystemet påverkar.

Individ- och familjeomsorg

Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnad för individ- och familjeomsorg avser vård för vuxna med missbruksproblem, barn- och ungdomsvård, övrig vuxenvård, ekonomiskt bistånd samt familjerätt och familjerådgivning. Avser samtlig regi.

Diagram 1

Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren

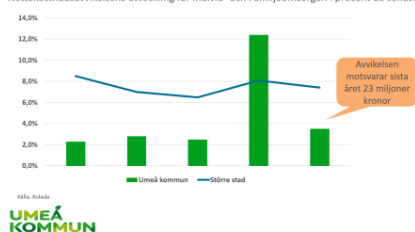
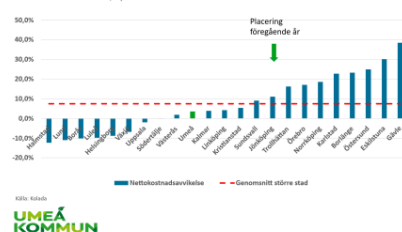

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse Individ- och Familjeomsorgen för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen för individ- och familjeomsorgen har fluktuerat i en mindre skala mellan 2020–2024 och legat lägre i jämförelse med större stad. Med undantag för 2023 då Umeå kommun tillfälligt hade en högre nettokostnad än kommungruppen Större stad. 2024 hade kommunen återigen en lägre nettokostnadsavvikelse än Större stad, en avvikelse om 3,5 %, motsvarande 23 Mkr.

Större stad har också minskat sin nettokostnadsavvikelse något mellan 2023 och 2024, men inte i samma utsträckning. 2024 är nettokostnadsavvikelsen 7,4%, motsvarande 43 mkr för större stad. Däremot tar man en närmare titt på respektive stad, så är det stor spridning emellan de olika städernas nettokostnadsavvikelse. Lägst har Halmstad på -12,4% och högst nettokostnadsavvikelse har Gävle på 38,5%.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnads utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i procent de senaste 5 åren

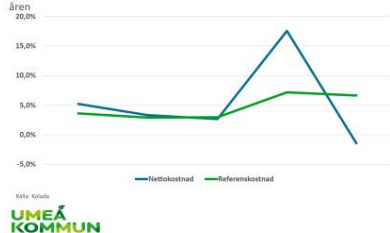

Diagram 4

Netto- och referenskostnads utveckling för större stad för Individ- och Familjeomsorgen, i procent de senaste 5 åren

Sett över hela 5-årsperioden har referenskostnaden ökat i samma utsträckning för både Umeå Kommun och större stad. För Umeå kommun ökade referenskostnaden med 7,0% och för större stad 6,8%. Så det är inte på grund utav referenskostnaden som nettokostnadsavvikelsen har förändrats, utan det är beror på nettokostnaden.

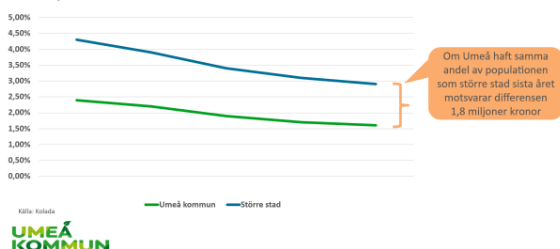
Nettokostnaden för Umeå Kommun minskade med -1,4% mellan 2023 och 2024, medan större stad ökade med 5,9%. Gapet mellan referenskostnaden och nettokostnaden är fortsatt större för Umeå Kommun än för större stad. Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse (som visualiseras i diagram 1) ökade markant mellan åren 2022–2023 för att minska igen 2023–2024, medan större stad hade en svagare ökning under hela perioden. Orsaken till att kommunens nettokostnadsavvikelse minskade något igen beror främst beroende på en klassificering av vissa ärenden från IFO till LSS. Övergripande så beror Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse på framför allt på kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård och då mer specifikt inom köp av verksamhet. Dyra placeringar

för individer med komplexa behov. Under 2024 så har insatser gjorts för att försöka mildra den ekonomiska effekten, men trots färre placerade så har kostnaderna ökat på grund utav att priset per dygn ökat hos externa aktörer.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med större stad

Vid analys av population har urvalet gjorts utifrån de faktorer som kommunen bör följa upp utifrån Agenda 2030 samt vedertagna effektivitets mått i Kolada. Parametern som jämförs är andelen invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, jämförelse med Större stad.

Umeå kommun har under hela perioden haft en lägre andel invånare som erhållit ekonomiskt bistånd.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

Nettokostnadens utveckling för Individ- och Familjeomsorgen i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

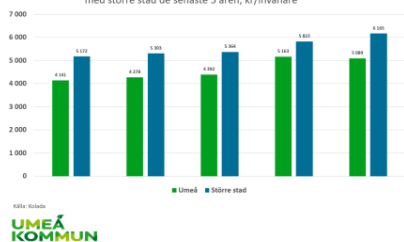

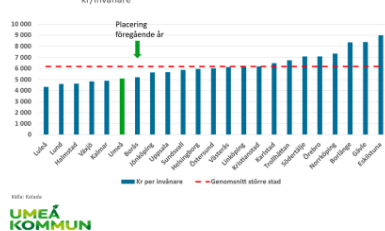
Diagram 7

Procentuell avvikelse i nettokostnad för Individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren

Diagram 8

Nettokostnad Individ- och Familjeomsorgen för större städer år x, kr/invånare

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns individ- och familjeomsorg har en lägre kostnad per invånare jämfört med större stad mellan 2020 och 2024. För Umeå Kommun har nettokostnaden ökat under 5-årsperioden med 948 kr/invånare, att jämföra med större stad som ökat med 993 kr/invånare.

Den procentuella avvikelser i nettokostnad för individ- och familjeomsorgen jämfört med större stad de senaste 5 åren visar att nettokostnaden för Umeå Kommun har ökat i större utsträckning än för kommungruppen större stad. Speciellt 2023, där den procentuella avvikelser mellan Umeå Kommun och större stad minskade i en större utsträckning. 2024 ökar skillnaden något igen.

Referenskostnad relativ kostnad per invånare

Diagram 8 visar att nämndens nettokostnad per invånare ligger bland de lägsta i gruppen större stad samtidigt som nettokostnadsavvikelsen ligger bland de högre i gruppen större stad.

Denna skillnad uppkommer till stor del på grund av referenskostnaden och vad Umeå kommun förväntas ha för några kostnader inom IFO området.

Referenskostnaden för IFO området baseras på följande faktorer.

Referenskostnaden för individ- och familjeomsorg redovisas i kronor per invånare den 31/12, och bygger på nettokostnaden för individ- och familjeomsorg (inkl. familjerätt och familjerådgivning) i riket, andel barn 0-19 år i hushåll med låg inkomststandard, andel lågutbildade 20-40-åringar födda i Sverige, tätortsgrad, andel boende i flerfamiljshus byggda 1965-75, antal dagar med sjukpenning i åldersgruppen 16-64 år, andel pendlare över landsgräns, merkostnader för löner enligt löneutjämningsmodellen för individ- och familjeomsorg samt del av standardkostnaderna för administration (delen för politisk verksamhet exkluderas från och med 2023), uppvärmning och befolkningsminskning från utjämningsmodellen för verksamhetsövergripande kostnader. Skillnaden mellan referenskostnaden och standardkostnaden för individ- och familjeomsorgen i kostnadsutjämnningen är dels att referenskostnaden mäter strukturen aktuellt år, medan standardkostnaden utgår från strukturen två år tidigare. Dels ingår delar av standardkostnaden för verksamhetsövergripande kostnader i referenskostnaden. Källa: SKR

Umeå kommun ligger lågt i många utav dessa parametrar vid jämförelse med övriga kommuner inom kommungruppen Större stad. Det är främst parametrar *andelen barn andelen barn 0-19 år under inkomststandard* och *andelen lågutbildade 20–40 år* som Umeå kommun har en lägre andel än de flesta andra kommunerna.

Dessa faktorer påverkar den referenskostnad Umeå kommun ställs mot vilket påverkar nettokostnadsavvikelsen där Umeå genom ett långt och aktivt arbete mot fattigdom och utanförskap förväntas kosta mindre.

De stora kostnadsökningar nämnden kämpat med under 2023 och fortfarande kämpar med under 2025 på IFO området påverkar givetvis kommunens nettokostnad.

Jämför man med Uppsala så har Uppsala en nettokostnadsavvikelse på -0,7% men deras nettokostnad per invånare uppgår till 5 673 kronor jämfört med Umeås kostnad om 5 089 kronor per invånare.

Dessa reflektioner speglas i R12 gruppen av ekonomichefer inriktade mot socialtjänst där man ser att referenskostnaden för IFO området är svårt att beräkna och leder till svängningar i avvikelser genom hur svår social utsatthet är att beräkna.

LSS

Nettokostnadsavvikelse

Avser insatser som ges med stöd av LSS, assistansersättning enligt SFB och HSL (hemsjukvård) i samband med LSS-insatser. Gäller följande insatser: Rådgivning och annat personligt stöd (råd och stöd), personlig assistans enligt LSS och assistansersättning enligt SFB, ledsagarservice, kontaktperson, avlösarservice i hemmet, korttidsvistelse utanför hemmet, korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år, boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdom, boende i bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna samt daglig verksamhet.

Diagram 1

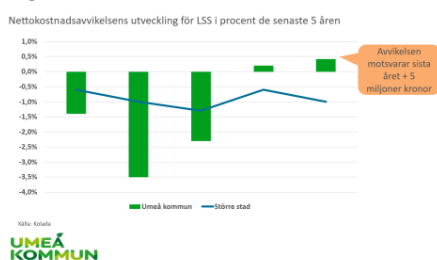
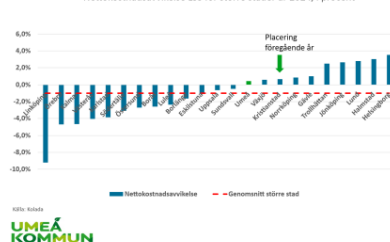

Diagram 2 Nettokostnadsavvikelse I SS för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen har fluktuerat en aning under perioden för Umeå Kommun, medan Större stad legat mer konstant kring -0,6% och -1,0% varje år. Umeå Kommun har haft en lägre nettokostnadsavvikelse än Större stad alla år utom 2023 och 2024. Ett negativt värde innebär att det är ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat.

Nettokostnadsavvikelsen på 0,4% för Umeå Kommun 2024 motsvarar 5 Mkr och för större stad motsvarar nettokostnadsavvikelsen på -1,0%, -9 Mkr. Inom LSS: en så är det inte lika stora variationer mellan de olika städerna inom gruppen större stad, även fast variationerna ökat något under 2024. Lägst har Linköping på -9,2% och högst har Helsingborg på 3,5%. Samtliga städer ligger väldigt nära vad de statistiskt förväntas kosta.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

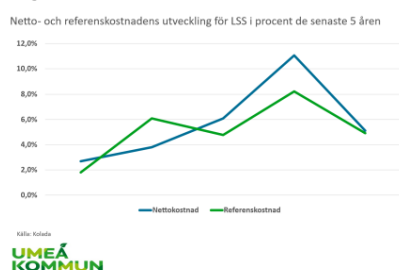

Diagram 4

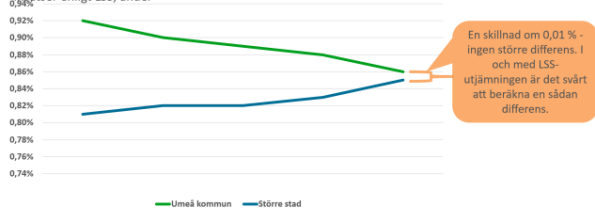

Sett över perioden har referenskostnaden för både Umeå Kommun och större stad följt varandra i stor utsträckning. Nettokostnaden däremot har ökat lite mer över 5-årsperioden för Umeå Kommun än större stad och därav att av Umeå Kommun nu har en högre nettokostnadsavvikelse än större stad (som visualiseras i diagram 1). Utvecklingen av netto- och referenskostnaden för större stad har varit samstämd under hela perioden, därav att deras nettokostnadsavvikelse också varit rätt konstant över perioden.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen för LSS i jämförelse med större stad – Invånare med insatser enligt LSS, andel

Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

Vid analys av population har urvalet gjorts utifrån de faktorer som kommunen bör följa upp utifrån Agenda 2030 samt vedertagna effektivitets mått i Kolada. Parametern som jämförs är andelen invånare med insats enligt LSS, jämförelse med större stad.

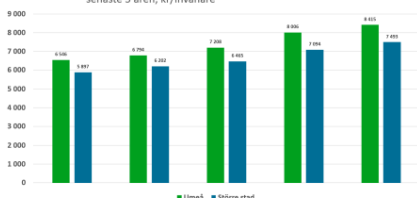
Umeå kommun har tidigare haft en något högre andel invånare med insats enligt LSS än större stad. 2024 är däremot skillnaden endast 0,01 %. I och med LSS-utjämningsystemet så ska i teorin detta balanseras ut inom Sverige. För att exemplifiera detta visas nedan en tabell av LSS-utjämning, kronor per invånare, jämfört med större stad för samma tidsperiod.

LSS-utjämning kommunen, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	642	627	616	736	761
Umeå Kommun	1053	1210	1314	1618	1625

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

Nettokostnadens utveckling för verksamhet x i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

Diagram 7

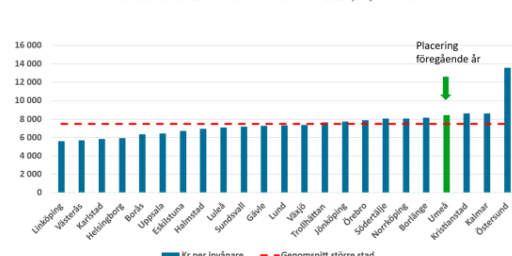
Procentuell avvikelse i nettokostnad för LSS jämfört med större stad de senaste 5 åren

Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

Diagram 8

Nettokostnad LSS för större städer år 2024, kr/invånare

Källa: Kolada
UMEÅ KOMMUN

Nettokostnaden har ökat under dessa år med drygt 5,8% per år i Umeå kommun och 5,1 % i större stad.

Sammanfattning

Inom nämndens verksamheter granskas och analyseras nettokostnadsavvikelser för individ- och familjeomsorg och LSS. Dels förändringen emellan 2023 och 2024, men främst hur utvecklingen av nyckeltalen varit under en 5-års period.

För individ- och familjeomsorgen inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024 3,9% eller 26 Mkr. Fortsatt en något större avvikelse än tidigare år, men en klar förbättring gentemot föregående år. Orsaken till den minskade kostnaden är främst beroende på en klassificering av vissa ärenden från IFO till LSS.

Att Umeå kommun ändå fortsatt har höga nettokostnader beror framför allt på kostnader inom barn och ungdomsvård och vuxna missbruksvård. Mer specifikt inom köp av verksamhet, dyra placeringar för individer med komplexa behov. Under 2024 så har insatser gjorts för att försöka mildra den ekonomiska effekten, men trots färre placerade så har kostnaderna ökat på grund utav att priset per dygn ökat hos externa aktörer.

Större stad hade en högre nettokostnadsavvikelse än Umeå Kommun, på 7,9%. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle öka från 26 Mkr till 46 Mkr.

För LSS inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024, 0,4% eller 5 Mkr. Där Umeå kommun kostnadsmässigt ligger väldigt nära vad som är statistiskt förväntat. Om Umeå skulle haft samma procentuella avvikelse som snittet i större stad skulle det innebära att avvikelsen skulle minska till -9 Mkr. Total ekonomisk effekt skulle dock vara mindre då detta med stor sannolikhet skulle innebära en minskad ersättning i LSS-utjämningen.

Analys av nettokostnadsavvikelse 2020 – 2024, Äldreomsorgen

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav Kommunfullmäktige i uppdrag till berörda nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Efter utvärdering av den nya planeringsprocessen 2023, beslutades att analyserna fortsättningsvis ska utgöra ett analysunderlag som en del i ordinarie planeringsprocess.

Begreppsdefinitioner

Nettokostnad:

Verksamhetens nettokostnad, dvs vad verksamheten faktiskt kostar med hänsyn till verksamhetens intäkter.

Nettokostnadsavvikelse:

Nettokostnadsavvikelse är differensen mellan referenskostnaden för en verksamhet och faktisk nettokostnad för en verksamhet i en viss kommun.

Referenskostnad:

Referenskostnaden bygger på kostnadsutjämningen och indikerar vad respektive verksamhet borde kosta enligt kostnadsutjämningssystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet samt med hänsyn taget till respektive kommuns strukturella förutsättningar. Dvs den är beräknad för varje enskild kommun och verksamhet. Referenskostnaden rör sig relativt andra kommuner då den beror på kostnadsutvecklingen i rikets alla kommuner.

Nettokostnadsjämförelse:

Jämförelse utifrån verksamhetens faktiska nettokostnader.

Tillämpningsanvisning för analys av nettokostnadsavvikelse och nettokostnadsjämförelse

Basen för all informationsinhämtning är Kolada. Detta för att säkerställa att det är officiella data och att jämförelser och kontroller av data ska vara lättillgänglig för alla. Jämförelser ska göras där så är möjligt utifrån att det finns data i Kolada.

Analys av nettokostnadsavvikelse

Ansvaret att rapportera analys av nettokostnadsavvikelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

För- och grundskolenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för följande verksamheter; förskola, fritidshem och grundskola

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheten gymnasieskola

Individ- och familjenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheterna individ- och familjeomsorg och LSS

Äldrenämnden ska rapportera nettokostnadsavvikelse för verksamheten äldreomsorg

I analyserna av dessa verksamheter ska följande analysområden ingå:

- **Nettokostnadsavvikelse**

- utveckling senaste 5 åren

- jmf större stad

- diagram 1 och 2 (se bilaga)

- **Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling**

- utveckling senaste 5 åren

- jmf större stad

- diagram 3 och 4 (se bilaga)

- **Andel av population där så är möjligt utifrån Kolada**

- utveckling senaste 5 åren

- utvalda andelstal

- jmf större stad

- diagram 5 (se bilaga)

Nettokostnadsavvikelse

Syftet är att analysera trenden för hur den egna kommunen rör sig relativt större stad. Beskriv väsentliga händelser som har påverkat utvecklingen av nettokostnadsavvikelsen jämfört med större stad. Som stöd används diagram 1 och 2, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av trender.

Referenskostnadens utveckling jämfört med nettokostnadens utveckling

Syftet är att se om det är referenskostnaden eller nettokostnadens utveckling som har påverkat nettokostnadsavvikelsen.

Analysen ska visa om nettokostnadsavvikelsens utveckling beror på nettokostnadsutvecklingen i egen verksamhet eller beror på förändringar i referenskostnad. Analysen ska även innehålla analys av större stads utveckling av samma parametrar. Som stöd används diagram 3 och 4, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen.

Andel av population

Syftet är att se om vår andel av populationen som nyttjar aktuell verksamhet avviker i jämförelse med större stad. Om andel av population saknas i Kolada får andra typer av officiella nationella data som förstärker analysen användas. Där andel avviker positivt eller negativt gentemot större stad ska de ekonomiska effekterna av denna differens bedömas.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Ansvar för att rapportera analys av nettokostnadsjämförelse åvilar den nämnd som har grunduppdraget enligt reglementet. Analys ska ske i samverkan med berörda nämnder.

Fritidsnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för fritidsverksamheten.

Kulturnämnden ska rapportera nettokostnadsjämförelser för kulturverksamheten.

I analyserna av dessa verksamheter ska följande ingå:

• Nettokostnadsjämförelse

-utveckling senaste 5 åren (kr och %-fördelning)

-jmf större stad

-diagram 6, 7 och 8 (se bilaga)

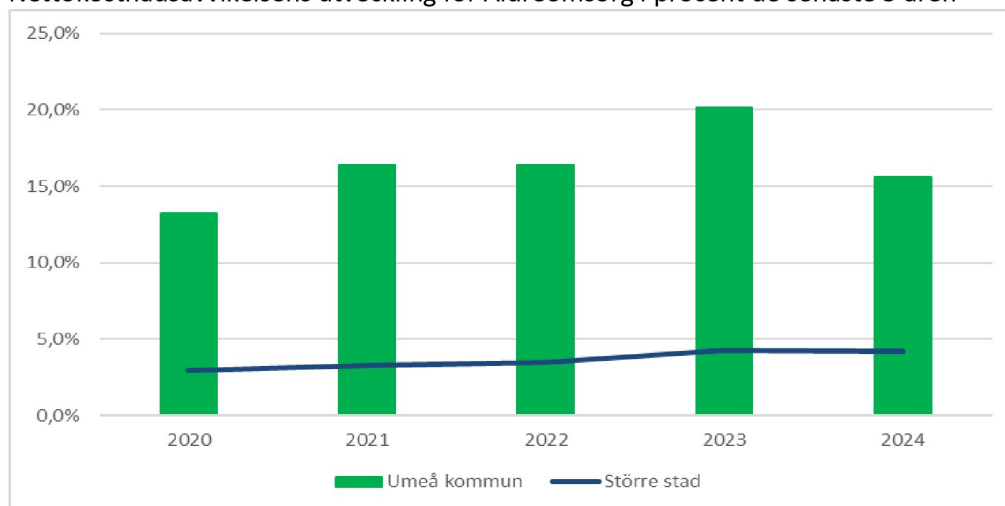
Syftet med analysen är att jämföra verksamhetens nettokostnadsutveckling med större stad. En beskrivning av faktiska eller bedömda orsaker av utvecklingen hos några större städer ska ingå. Analyserna syftar till att visa på i vilken riktning verksamheten rör sig relativt större stad över tid. Som stöd används diagram 6, 7 och 8, (se bilaga). Diagrammen ska inte analyseras var för sig utan vara ett stöd i en samlad analys av utvecklingen. Fokus ska ligga på väsentliga orsaker till utvecklingen över tid.

Nettokostnadsavvikelse - Äldreomsorgen

Äldrenämnden rapporterar nettokostnadsavvikelser för verksamheten äldreomsorg. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorg inkluderar kostnader för särskilt boende, ordinärt boende och öppen verksamhet äldreomsorg.

Diagram 1

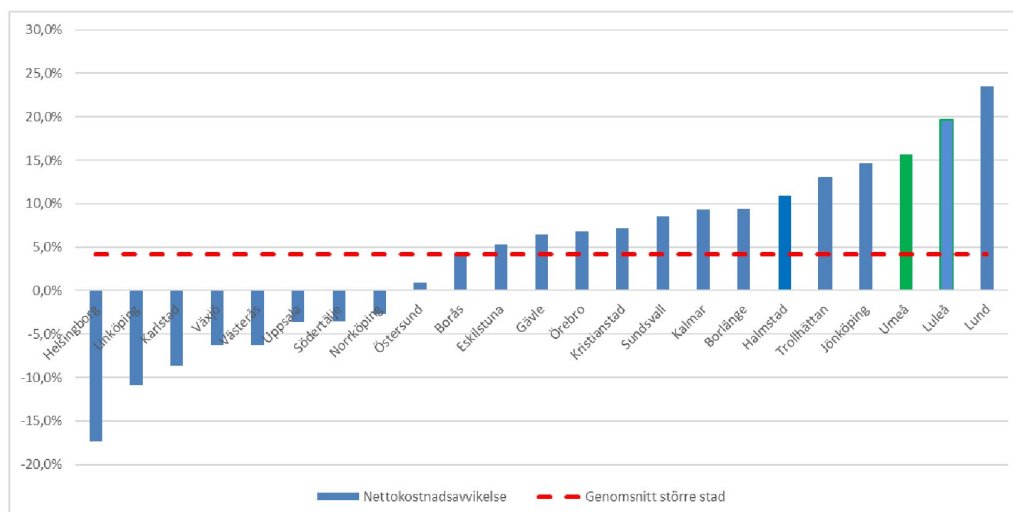
Nettokostnadsavvikelsens utveckling för Äldreomsorg i procent de senaste 5 åren

Nettokostnadsavvikelsen för Umeå Kommun har varierat under de senaste 5 åren. År 2024 motsvarar avvikelsen 220 miljoner kronor för Umeå Kommun. Vilket betyder att kostnaden för kommunens äldreomsorg är högre än den förväntade kostnaden med tanke på strukturen. År 2023 var den redovisade avvikelsen 265 miljoner kronor. Nettokostnadsavvikelsen har minskat med 45 miljoner jämfört med föregående år.

Diagram 2

Nettokostnadsavvikelse Äldreomsorg för större städer år 2024, i procent

Nettokostnadsavvikelsen har ökat i genomsnitt mellan 2020 och 2024 med 9 Mnr. När vi gör jämförelsen av nettokostnadsavvikelsen gentemot större stad ligger Umeå Kommuns nettokostnadsavvikelse markant högre. De senaste två åren 2023 till 2024 har nettokostnadsavvikelsen förändrats från 20,2% till 15,6%, en förbättring med 4,6%.

Gruppen större stad minskade också sin nettokostnadsavvikelse mellan 2023 o 2024 men mindre än Umeå. De minskade från 4,3% år 2023 till 4,2% år 2024, dvs 3 Mnkr i genomsnitt under 2020 till 2024, att jämföras med Umeås 9 Mnkr.

Diagram 2 visar nettokostnadsavvikelsen för större städer år 2024 i procent och vi kan då se att Umeå Kommun placerar sig i den kvartilen med högre avvikelse med våra 15,6%. Den kommun som har högst är Lund med 23,5% och den som har lägst är Helsingborg med -17,4%.

Kommunens placering har förbättrats en placering jämfört med 2023. En orsak till den större avvikelsen återfinns till viss del i att Umeå under de senare åren uppfyllt villkoren för prestationsbidrag som bidragit till höga kostnaderna inom samtliga verksamheter.

Referenskostnadsutveckling jmf med egen nettokostnadsutveckling

Diagram 3

Netto- och referenskostnadens utveckling för Umeå, ÄO i procent de senaste 5 åren

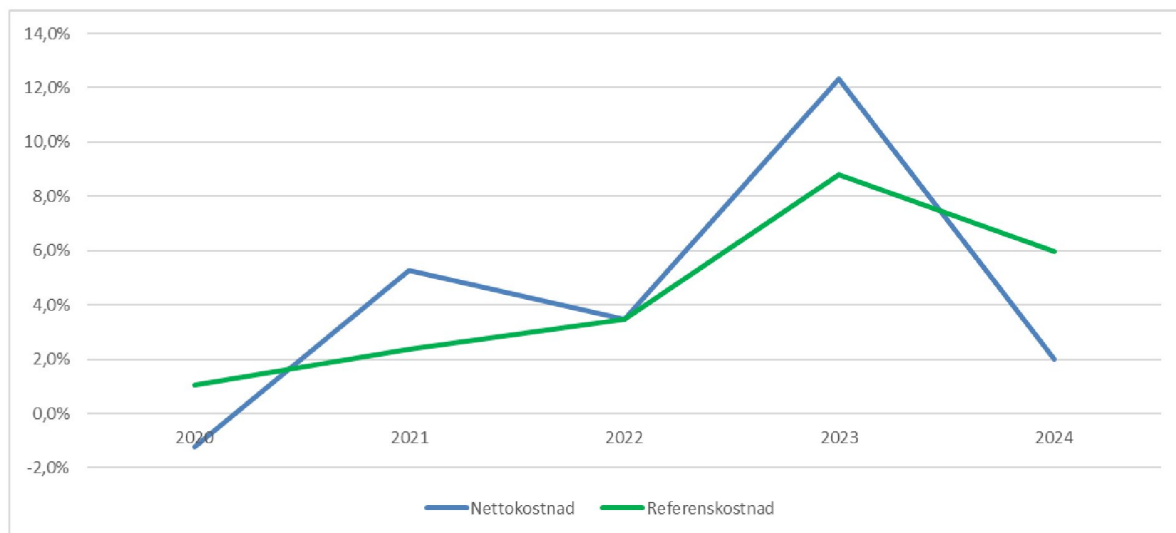
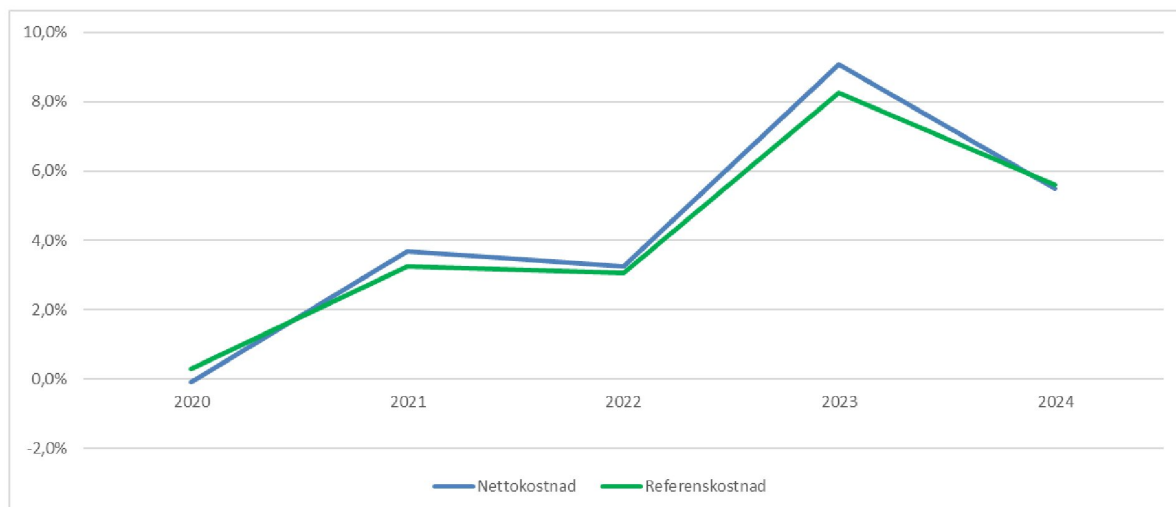

Diagram 4

Netto- och referenskostnadens utveckling för större stad för ÄO, i procent de senaste 5 åren

Utvecklingen av nettokostnaden för Umeå Kommun har varierat kraftigt under perioden. Trenden över tid är att utvecklingen ligger runt 4%. Det är en ökning det senaste året som ger en högre

trendutveckling. Nettokostnaden är bruttokostnaden minus bruttointäkt, det vill säga vad verksamheten har kostat per invånare. Det har varit en stor rörlighet på nettokostnaden utifrån grafen och i kronor är det en förhållandevis liten ökning mellan 2023 då det var 11 864 kr/invånare och 2024 då det hade ökat till 12 101 kr/invånare, en ökning med 237 kr, att jämföras med nettokostnadens ökning mellan 2023 och 2024 som uppgick till 591 en förändring med 6,0%.

Utvecklingen av referenskostnadens har varit 4,3% i snitt för perioden. Referenskostnaden har minskat något det sista året.

Utvecklingen av nettokostnaden för kommungruppen större stad har däremot i större utsträckning följt samma utveckling som gruppens referenskostnad. 2024 ökade större stads referenskostnad med 5,6% medan Umeås ökade med 6,0%.

Om vi tittar på referenskostnaden dvs en tänkt kostnadsnivå 2024 utifrån modellen;

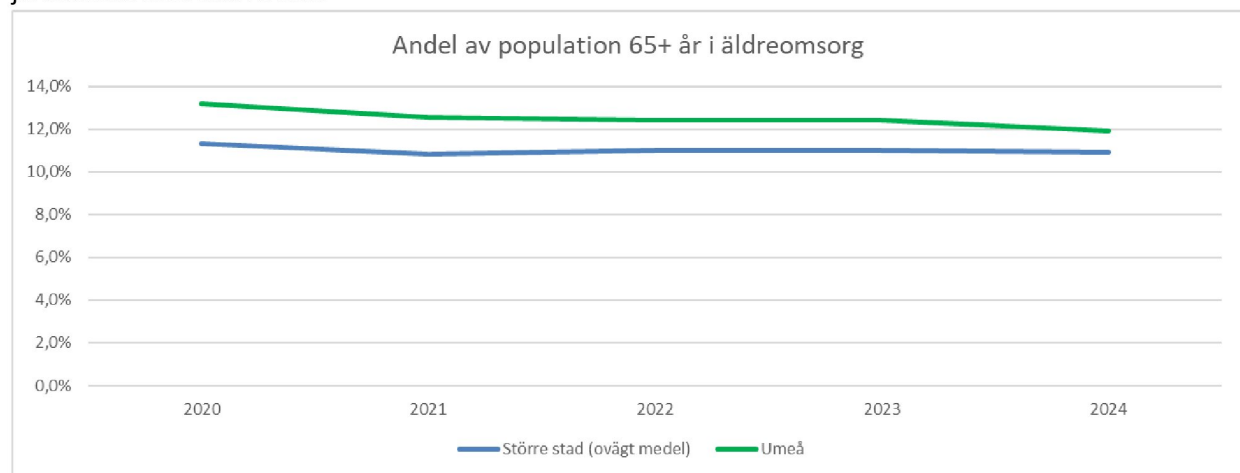
Umeå kommun	10 464 kr per invånare
Större stad	12 706 kr per invånare

Vilket innebär en skillnad om 2 242 kr per invånare eller 301 miljoner kronor med Umeås befolkningsmängd år 2024 som är 134 249 personer i olika åldrar.

Andel av populationen

Diagram 5

Andel av populationen 65+ i äldreomsorg - särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad

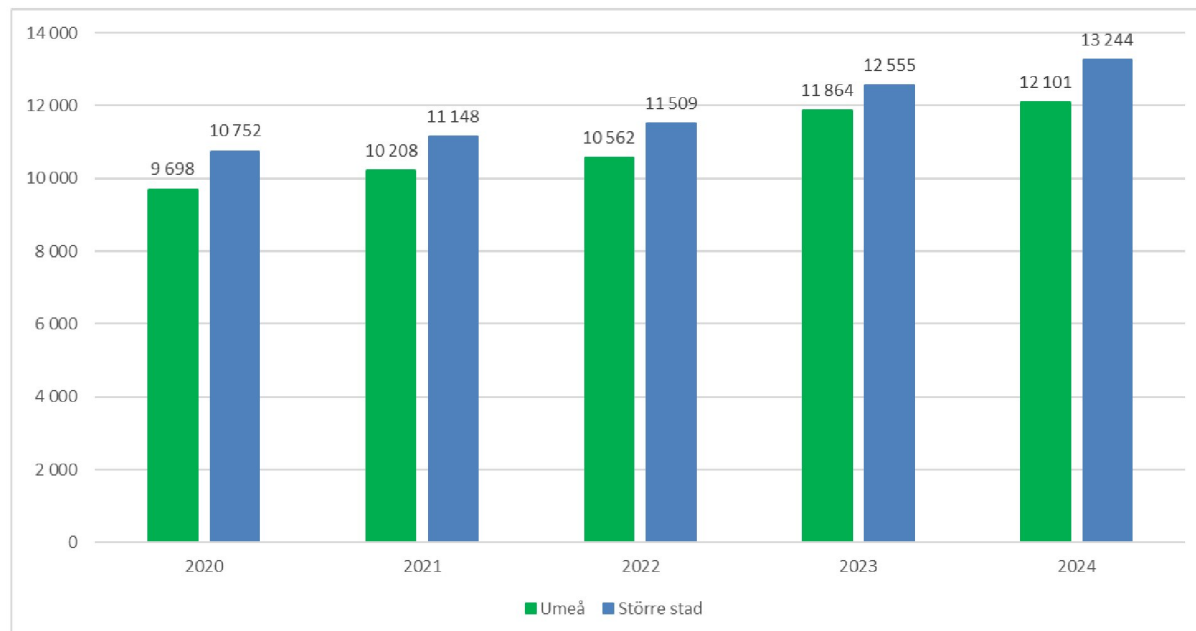

Parametern som jämförs är andelen invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende i jämförelse med större stad. Alla kommuner utgår ifrån Socialtjänstlagen (SoL) och Hälso- och Sjukvårdslagen, vilken reglerar kommunernas äldreomsorg och annan socialtjänst. Umeå kommun har en högre andel invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende än större stad. I snitt under femårsperioden är skillnaden 1,5 %. Sista året är skillnaden 1,0% att jämföras med 2020 då det var 1,9%.

Analys av nettokostnadsjämförelse

Diagram 6

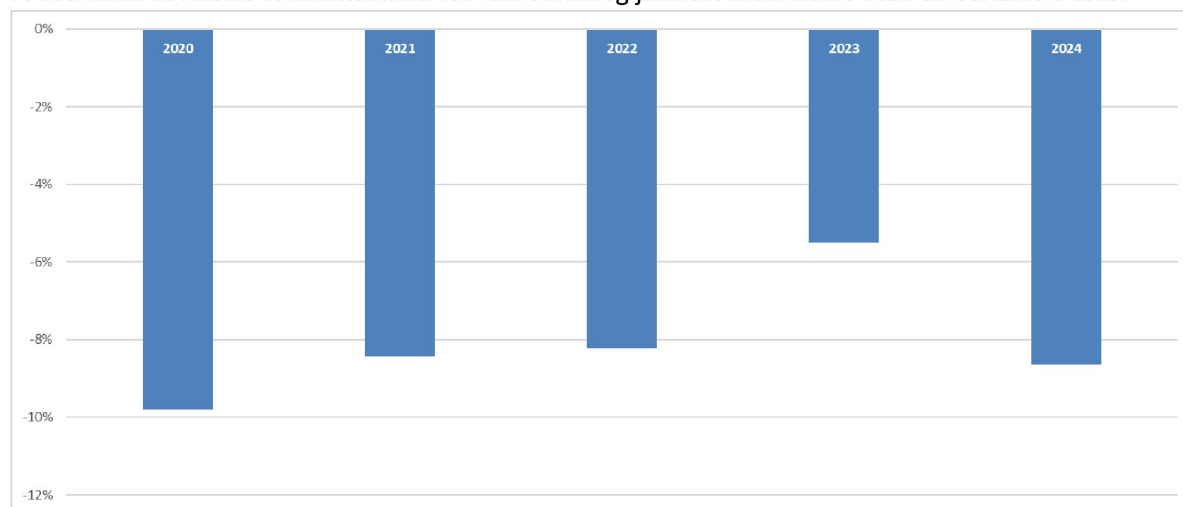
Nettokostnadens utveckling för Äldreomsorg i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

Nettokostnadens utveckling de senaste åren i kr/invånare visar att Umeå Kommuns äldreomsorg har lägre kostnad per invånare jämfört med större stad. 2024 var vår verksamhet 1 143 kronor billigare per invånare jämfört med större städer. Kostnadsökningen har varit liknande från 2012 till 2024 både för Umeå Kommun och större stad. Umeå har år mellan 2023 och 2024 en ökad nettokostnad för äldreomsorg per invånare med 2,0% medan gruppen större stad har 5,5%.

Diagram 7

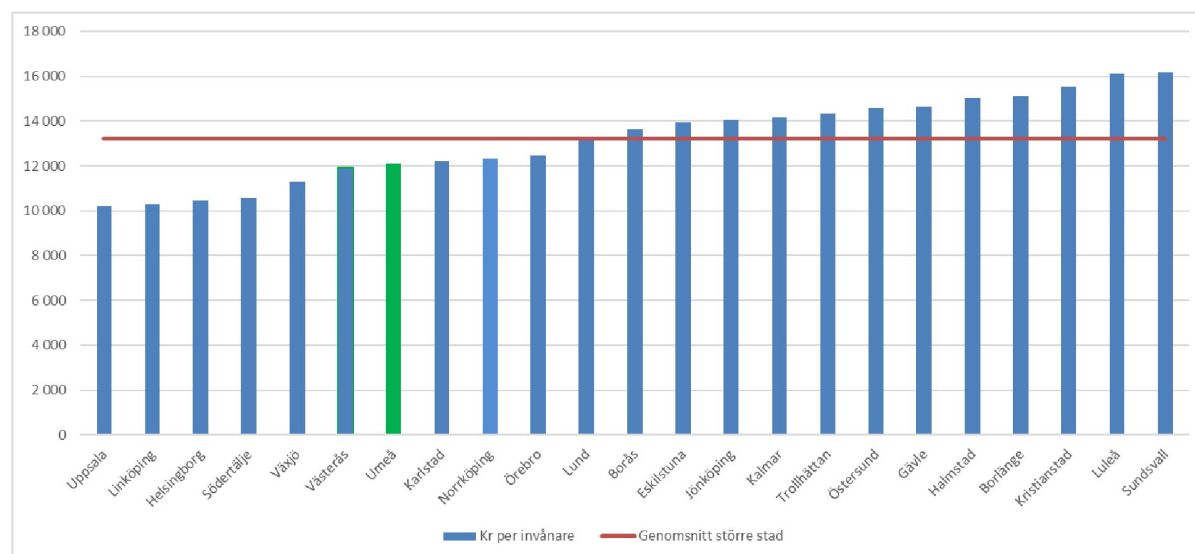
Procentuell avvikelse i nettokostnad för Äldreomsorg jämfört med större stad de senaste 5 åren

Vid jämförelse med större stad och år 2023 så ligger Umeå kommun två placeringar bättre 2024. Sundsvall är den kommun med högst nettokostnad per invånare med 16 184 kr per invånare, vilket är 4 083 kr mer per invånare än Umeå kommun.

Diagram 8

Nettokostnad Äldreomsorg för större städer år 2024, kr/invånare

Sammanfattande analys

För äldreomsorgen inklusive försörjningsprocesserna var nettokostnadsavvikelsen 2024, 15,6 % eller 220 mnkr.

I analysen av äldreomsorgens avvikelse handlar det främst om att Umeå har en högre andel invånare 65 år eller äldre med insatser i särskilt boende eller hemtjänst i ordinärt boende. Kostnaden per brukare i särskilt boende är högre jämförbart mot större stad medan den är lägre i hemtjänsten. Antalet brukare i hemtjänst är något högre än snittet större stad medan det är lägre i Särbo. Trots ökning av antalet 80 år och äldre syns ingen ökning av antal brukare inom äldreomsorgen i Umeå. Nettokostnadsavvikelsen har minskat med 45 mnkr jämfört med 2023 främsta orsaken är arbetet med kostnadsnivåerna inom alla verksamheter.

En fortsatt förflyttning av kommunens insatser behöver ske från vård- och omsorgsboende till hemtjänst och hemsjukvård samtidigt som förebyggande insatser behöver vara i fokus, för att garantera en långsiktigt hållbar äldreomsorg där medborgare över 65 år har god hälsa och ett tryggt åldrande. Samt fortsätta och öka införandet av digitala insatser och trygghetsskapande teknik.

Nettokostnadsjämförelse fritidsverksamhet

Bakgrund

Nettokostnadsjämförelsen görs årligen som en del i Umeå kommuns ordinarie planeringsprocess. Uppgifterna är hämtade från kolada.se samt SCB.se.

Nettokostnadsjämförelsen baseras på utvecklingen senaste 5 åren. Jämförelser görs mot gruppen "större stad", vilket är kommuner med minst 50 000 invånare varav minst 40 000 invånare i den största tätorten. I gruppen ingår 23 st kommuner, dessa är:

Borlänge, Borås, Eskilstuna, Gävle, Halmstad, Helsingborg, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Linköping, Luleå, Lund, Norrköping, Sundsvall, Södertälje, Trollhättan, Umeå, Uppsala, Västerås, Växjö, Örebro och Östersund.

Nettokostnad fritidsverksamhet, Umeå kommun

Av Umeå kommuns totala nettokostnad 2024 (68 705 kr/inv) avsåg 3,5% fritidsverksamhet, vilket motsvarar 2 407 kr/invånare. Åren innan (2020–2023) har andelen varit som lägst 3,5% och som högst 3,9%.

I Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet ingår förutom intäkter och kostnader i fritidsnämndens redovisning, även delar som finns under tekniska nämnden (lokaler, städ, IT) samt kommunstyrelsen (kapitalkostnader, kommungemensamma kostnader).

Fritidsverksamhet	2020	2021	2022	2023	2024
antal invånare	130 224	130 997	132 235	133 091	134 249
nettokostnad mnkr	257,2	288,7	307,2	328,6	323,1
nettokostnad, kr/inv	1 975	2 204	2 323	2 469	2 407

Umeås nettokostnad för fritidsverksamhet år 2024 var 2 407 kr/invånare (323,1 mnkr) och fördelades enligt nedan:

- Intäkter -609 kr/inv (-81,8 mnkr)
- Personalkostnader 801 kr/inv (107,5 mnkr)
- Lämnade bidrag 241 kr/inv (32,4 mnkr)
- Lokalkostnader 1 088 kr/inv (146,1 mnkr)
- Övriga kostnader 886 kr/inv (118,9 mnkr)

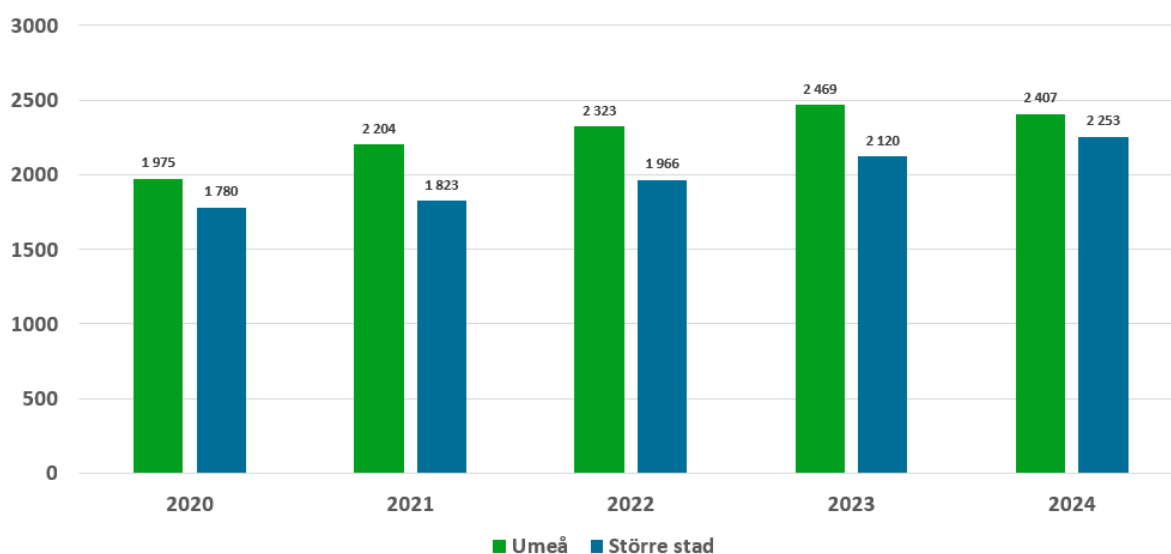
Personalkostnader, lämnade bidrag samt lokalkostnader har legat på samma nivå de senaste 5 åren. Intäkter och övriga kostnader har däremot förändrats en hel del, båda dessa poster sjönk betydligt under pandemin men har sedan ökat igen.

Under pandemin sjönk intäkterna till -57 mnkr (pga minskad uthyrning av idrottsanläggningar och färre besökare på baden). År 2022 återgick intäkterna till samma nivå som före pandemin. 2023 ökade intäkterna ytterligare men detta berodde på ett tillfälligt tillskott i form av medfinansiering för arrangemanget SM-veckan sommar. År 2024 var intäkterna -81,8 mnkr, en minskning från året innan men i en normal nivå.

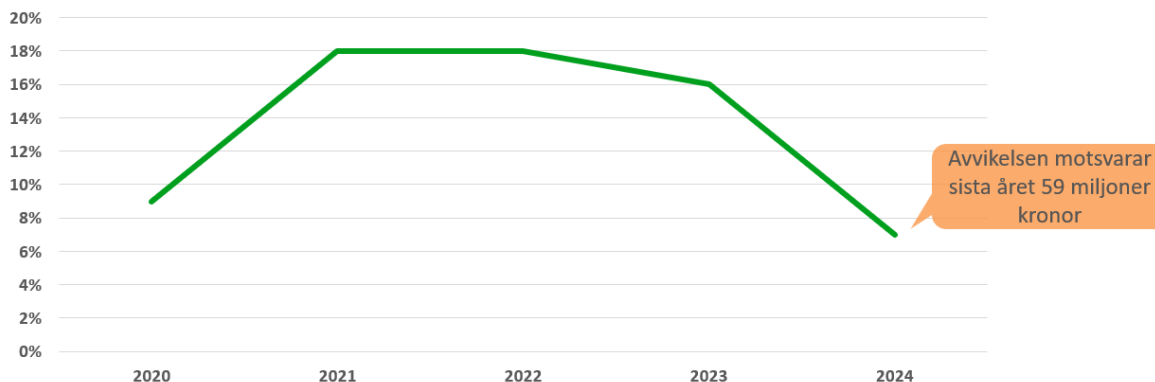
Övriga kostnader var som lägst 73 mnkr under pandemin, och som mest 130 mnkr år 2023 (varav ca 13 mnkr i ökade kostnader kopplat till SM-veckan). År 2024 sjönk övriga kostnader en aning, ner till 118,9 mnkr. I övriga kostnader ingår bl a kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar), verksamhetskostnader i form av inköp av varor och tjänster, fördelade kommungemensamma kostnader för städ, IT mm.

Nettokostnad fritidsverksamhet, jämförelse

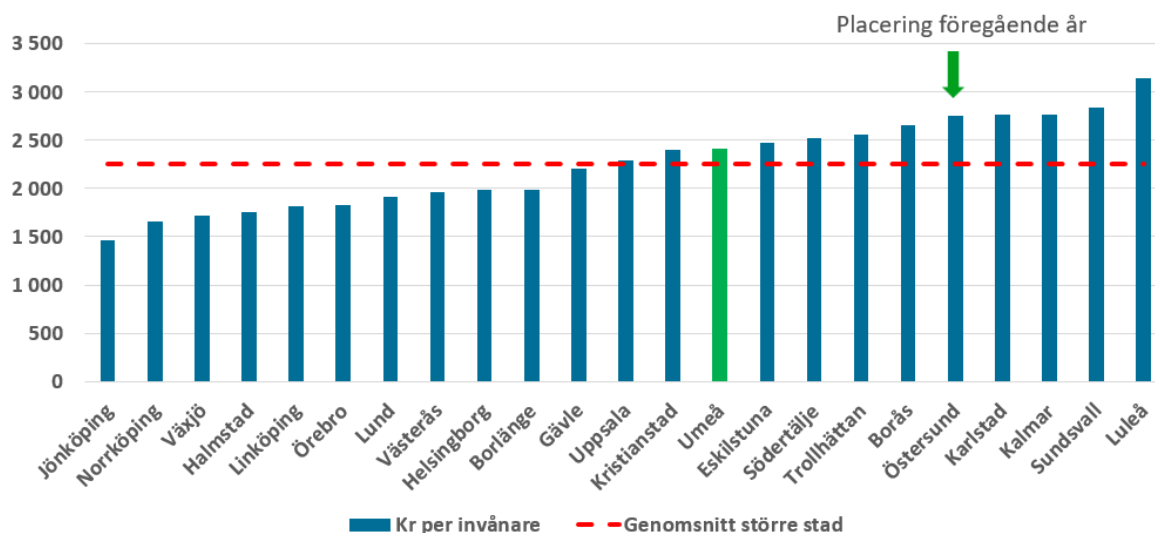
De senaste fem åren har Umeå haft en högre nettokostnad per invånare jämfört med gruppen större stad.

Umeås nettokostnad har ökat med 22% under perioden, från 1 975 kr/invånare till 2 407 kr/invånare. Motsvarande ökning för gruppen större stad är 24%. Den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad har minskat en aning, från att Umeå var 9% högre år 2020 till att vara 7% högre år 2024. Åren däremellan var dock Umeå 16–18% högre.

Av de 23 kommuner som ingår i gruppen större stad var det nio som hade en högre nettokostnad för fritidsverksamhet än Umeå år 2024 (året innan var det endast fyra kommuner med högre nettokostnad). Lägst nettokostnad för fritidsverksamhet hade Jönköping med 1 463 kr/invånare, högst hade Luleå med 3 136 kr/invånare. Genomsnittet för gruppen större stad var 2 253 kr/invånare.

Nettokostnad per verksamhet

Fritidsverksamheten är indelad i tre verksamheter (idrotts- och fritidsanläggningar, fritidsgårdar samt allmän fritidsverksamhet). Fördelningen av kostnader mellan dessa visas nedan där procent inom parentes visar föregående års andel. Vid jämförelse mot större stad hade Umeå något lägre procentuell andel för idrotts- och fritidsanläggningar samt fritidsgårdar medan allmän fritidsverksamhet var något högre.

	Umeå	Större stad
Idrotts- och fritidsanläggningar	69% (67%)	71% (70%)
Fritidsgårdar	13% (13%)	14% (14%)
Allmän fritidsverksamhet	18% (20%)	15% (16%)

Idrotts- och fritidsanläggningar

Idrottsanläggningar, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	1 250	1 254	1 322	1 481	1 602
Umeå	1 344	1 507	1 605	1 654	1 660
Diff i kr	94	253	283	173	58
Diff i %	8%	20%	21%	12%	4%

Umeås nettokostnad per invånare gällande drotts- och fritidsanläggningar har varit högre än större stad under perioden 2020–2024. Skillnaden var störst åren 2021–2022 då Umeås nettokostnad var ca 20% högre, men har sedan sjunkit ner till endast 4% högre år 2024. Nettokostnaden för idrotts- och fritidsanläggningar i Umeå har ökat med 24% mellan åren 2020 och 2024, motsvarande ökning för större stad är 28%.

Det är dock svårt att jämföra nettokostnaden med andra kommuner då vissa kommuner har sina anläggningar i bolag, vilket innebär att kostnaden inte ingår i kommunernas nettokostnad som presenteras på kolada.se. Ett rimligt antagande till varför Umeå har en hög nettokostnad är att Umeå har ett brett utbud av anläggningar. Umeå har en mångfald av föreningsliv, både bredd och elit, vilket fordrar bra anläggningar sommar som vinter. Det finns ett starkt elitidrottsgymnasium samt idrottshögskola, dessa samt idrottsförbunden ställer också höga krav på anläggningarna.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	264	275	299	307	323
Umeå	263	291	308	315	308
Diff i kr	-1	16	9	8	-15
Diff i %	0%	6%	3%	3%	-5%

Under perioden 2020–2024 har nettokostnaden per invånare gällande fritidsgårdar varit i ungefär samma nivå i Umeå som större stad. Umeås nettokostnad har varit som mest 6% högre och som lägst -5% mindre än större stad. Mellan åren 2020 och 2024 har Umeås nettokostnad ökat 17% medan större stads nettokostnad har ökat med 22%.

Umeå har 13 mötesplatser för ungdomar samt 1 för vuxna med funktionsnedsättning. Hur många mötesplatser och/eller öppettider andra kommuner har finns inte angivet i Kolada varför det är svårt att jämföra nettokostnaden. Fritidsgårdar är inte alltid organiserade under fritidsverksamhet, i vissa kommuner kan de tillhöra andra verksamheter så som utbildningsförvaltning eller socialförvaltning, vissa kommuner har även föreningsdrivna fritidsgårdar.

Allmän fritidsverksamhet

Allmän fritidsverksamhet, kr/inv	2020	2021	2022	2023	2024
Större stad	298	346	344	333	329
Umeå	368	407	410	500	439
Diff i kr	70	61	66	167	110
Diff i %	23%	18%	19%	50%	33%

Umeås nettokostnad för allmän fritidsverksamhet har varit högre än större stad under perioden 2020–2024, som mest hade Umeå 50% högre nettokostnad (år 2023 då Umeå anordnade SM-veckan vars kostnader bokfördes som allmän fritidsverksamhet). Mellan åren 2020–2024 har Umeå höjt nettokostnaden för allmän fritidsverksamhet med 19%. Motsvarande ökning för större stad är endast 10%.

I Umeå kommuns kostnader för allmän fritidsverksamhet ingår tex personalkostnader för föreningsbyrå/stab, all utbetalning av föreningsstöd samt vissa övergripande poster så som utbildning och marknadsföring.

Att jämföra nettokostnaden med andra kommuner är även i detta fall svårt då uppgifterna i Kolada inte visar nog mycket information, tex hur kommunerna är organiserade och struktur gällande föreningsstöd. I Umeå betalar föreningar subventionerad taxa för att nyttja anläggningarna och samtidigt kan de söka aktivitetsstöd som för år 2024 uppgick till 14 kr/deltagare och tillfälle. Vissa andra kommuner har i stället 0-taxa, vilket innebär att föreningar nyttjar anläggningarna gratis, men då är också aktivitetsstödet lägre. Exempelvis har Luleå kommun 0-taxa och ett aktivitetsstöd på 5 kr/deltagare och tillfälle (år 2024). Detta innebär att Umeå har högre intäkter, men samtidigt högre kostnad för aktivitetsstöd.

Summering

Umeå kommuns nettokostnad per invånare för fritidsverksamhet har varit högre än större stad senaste 5 åren, dock har den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad minskat en aning.

Att göra en korrekt jämförelse av nettokostnaden för fritidsverksamhet mellan Umeå kommun och gruppen större stad är svår, kostnader beror som tidigare nämnts i rapporten, på hur kommunerna är organiserade, vad som ingår i fritidsverksamheten, om anläggningar redovisas i kommunen eller i bolag, struktur för föreningsstöd osv.

Ett kallare klimat kan vara en orsak till högre nettokostnad, bl a ställs krav från elitidrottsförbund på säsongslängder, vilket tex kan innebära att konstgräsplaner behöver värmas upp tidig vår/sen höst till höga kostnader. Med ett kallare klimat kommer också ett ökat behov av inomhusanläggningar. En annan faktor som kan påverka nettokostnaden är avstånd till andra kommuner. Långa avstånd ger inte samma möjlighet att nyttja andra kommuners anläggningar, behovet ökar då att bygga egna kostsamma anläggningar.

Nettokostnadsjämförelse kulturverksamhet

Bakgrund

I samband med beslut om budget 2021 gav kommunfullmäktige i uppdrag till vissa nämnder att analysera nettokostnadsavvikelser samt nettokostnadsjämförelser enligt en anvisning från kommunstyrelsen. Dessa analyser har utgjort underlag fram till och med planeringsprocessen för 2023. I den nuvarande planeringsprocessen är dessa nettokostnadsjämförelser en del i den ordinarie planeringsprocessen.

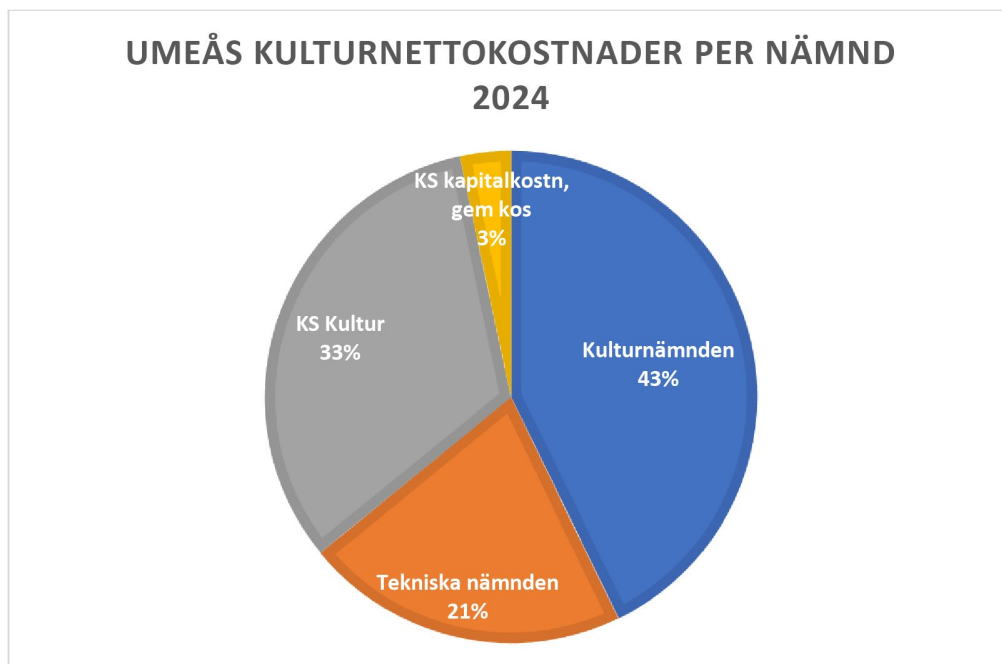
- Uppgifterna är hämtade från kolada.se förutom uppgifter om kostnadsslag och intäkter som hämtats från scb.se. Uppgifterna beskrivs i kronor per invånare (kr/inv.), procent och miljoner kronor (mnkr)
- Ingen kontakt med några kommuner har gjorts för att ytterligare jämföra redovisningen av kulturnettokostnader.
- Kulturverksamhet utgörs av allmän kultur, bibliotek, musik- och kulturskola samt stöd till studieorganisationer.
- Kommungruppen större stad består av totalt 23 städer. Umeås närmsta kuststäder Örnsköldsvik och Skellefteå ingår inte i gruppen större stad.

Nettokostnader/invånare Umeå 2024

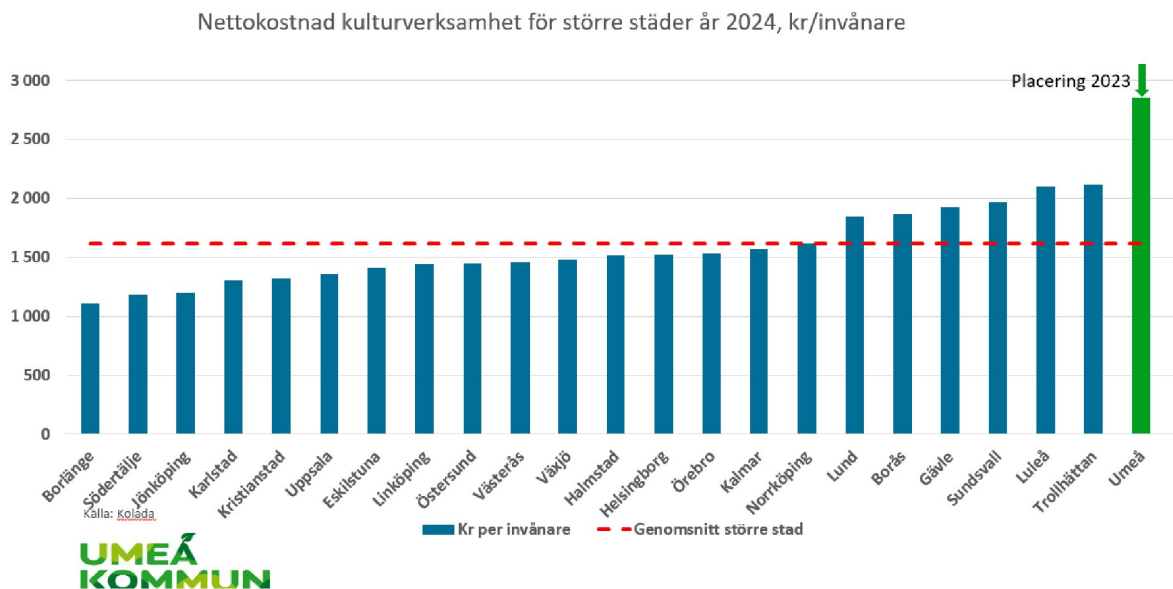
- Nettokostnaden uppgick 2024 till **2 851 kr/inv. (-382,7 mnkr)**. Dessa fördelades per verksamhet enligt:
 - Allmän kultur **1488 kr/inv. (-199,8 mnkr)**
 - Bibliotek **926 kr/inv. (-124,3 mnkr)**
 - Musik-och kulturskola **366 kr/inv. (-49,1 mnkr)**
 - Stöd till studieorganisationer **71kr/inv. (-9,5 mnkr)**
- fördelning per kostnadsslag/intäkt enligt:
 - Lämnade bidrag **839 kr/inv. (-112,7 mnkr)**
 - Personalkostnader **931 kr/inv. (-124,9 mnkr)**
 - Lokaler **834 kr/inv. (-111,9 mnkr)**
 - Övriga kostnader¹ **407 kr/inv. (-54,6 mnkr)**
 - Intäkter **-160 kr/inv. (21,4 mnkr)**

¹ Dessa kostnader utgörs av kapitalkostnader (avskrivningar på gjorda investeringar på exempelvis Väven), köp av huvudverksamhet (Jazzfestivalen), inköp av varor (exempelvis böcker, förbrukningsmaterial) och tjänster (exempelvis artistgager, bemanningstjänster), fördelade kommungemensamma kostnader, städ, IT, stödfunktioner för ekonomi, personal och kommunikation med mera.

Nettokostnaderna -382,7 mnkr för kulturverksamhet år 2024 fördelades mellan kommunens nämnder procentuellt på följande sätt:

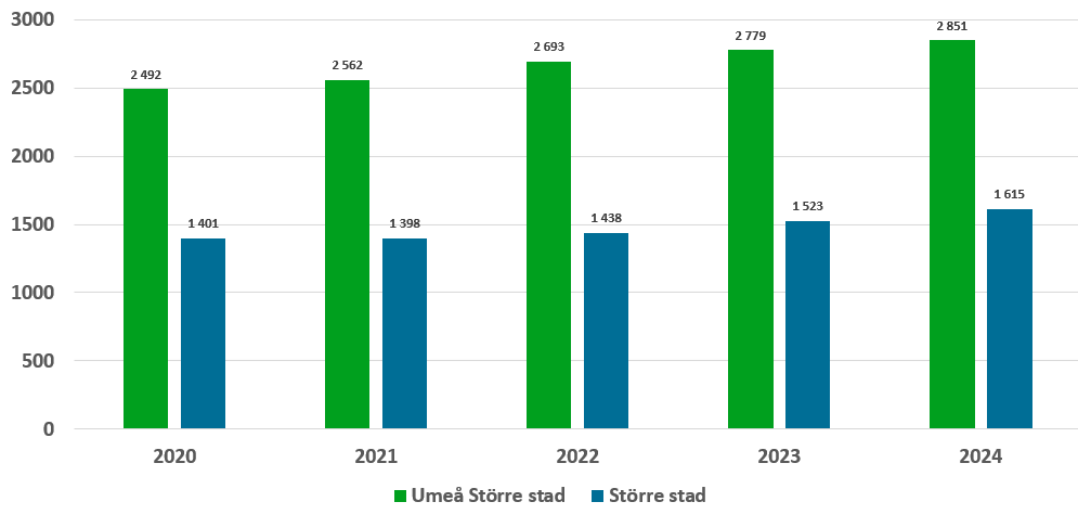

Nettokostnadsutveckling 2020-2024

- Umeå har högst nettokostnader för kulturverksamhet i jämförelse med större städer. Trollhättan samt städerna efter Norrlandskusten är de städer näst efter Umeå med högst nettokostnad.

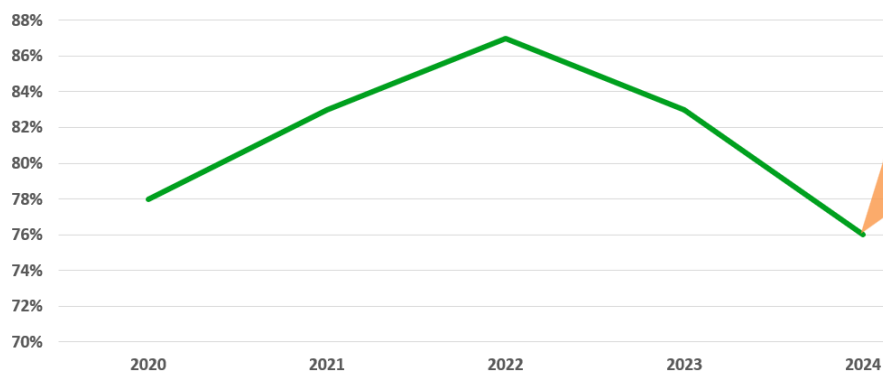
Nettokostnadens utveckling för kulturverksamhet i jämförelse med större stad de senaste 5 åren, kr/invånare

Källa: Kolada

- Nettokostnaderna har ökat med 14 % under perioden från 2 492 kr/inv. till 2 851 kr/inv. Motsvarande siffra för gruppen större städer är en ökning med 15 %.

Procentuell avvikelse i nettokostnad för kulturverksamhet i Umeå jämfört med större stad de senaste 5 åren

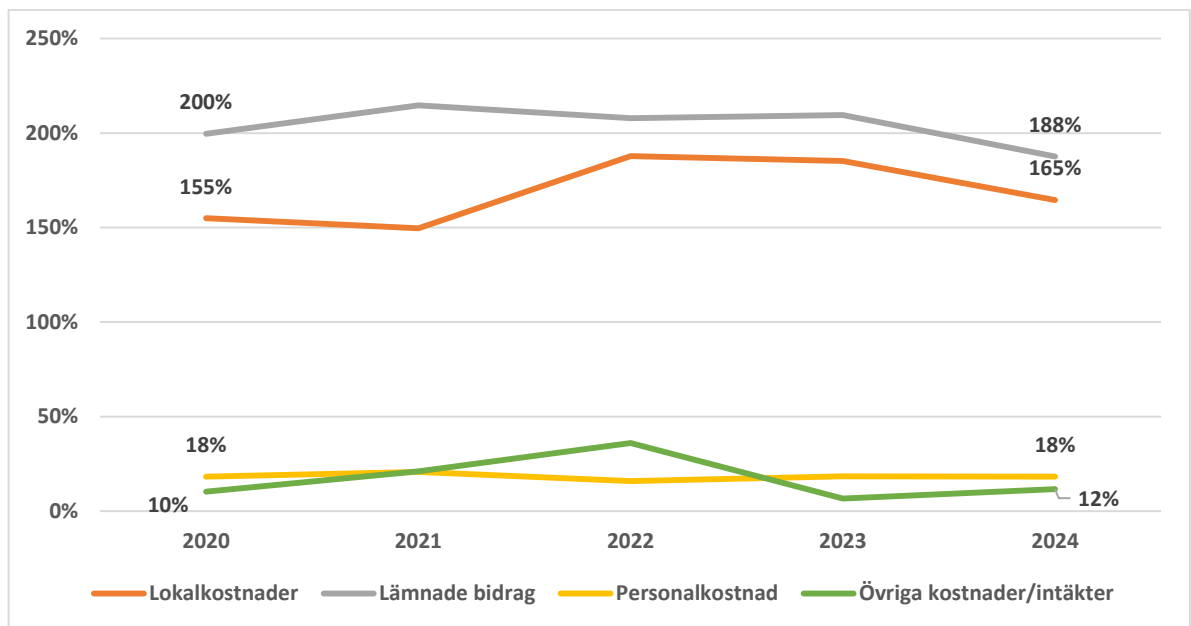

Källa: Kolada

**UMEÅ
KOMMUN**

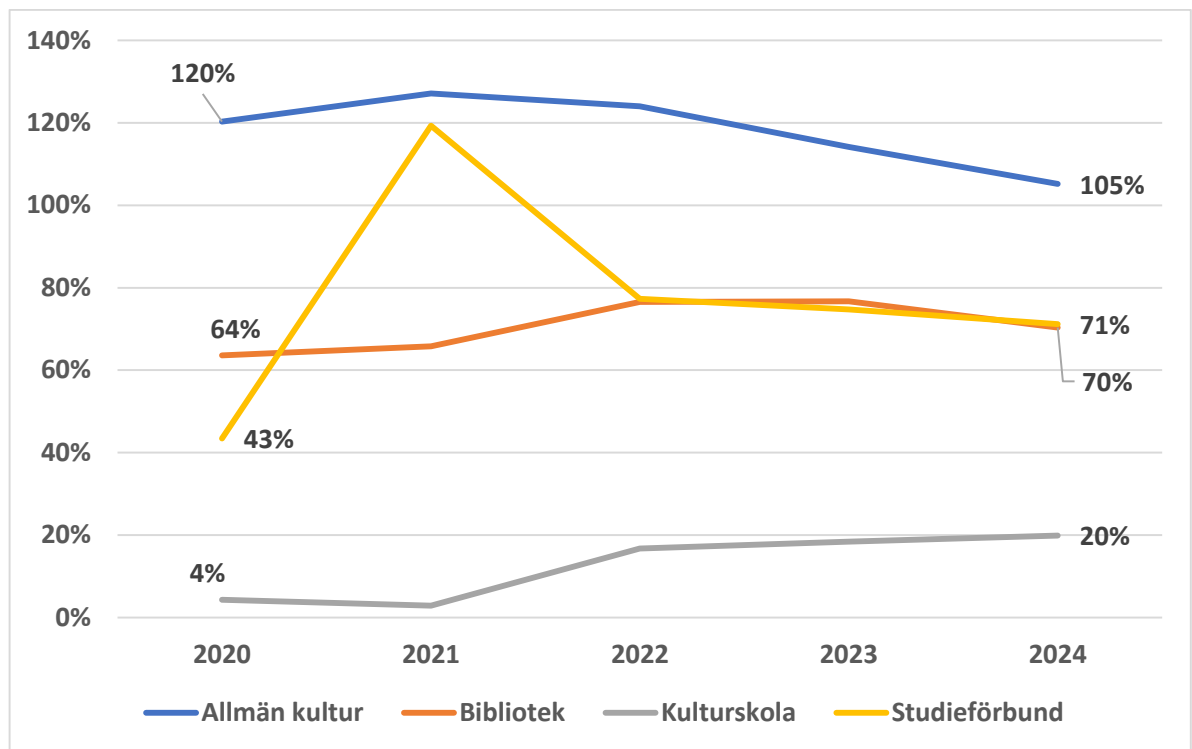
Avvikelsen motsvarar sista året 166 miljoner kronor varav
Lämnade bidrag 74 mnkr
Lokalkostnader 70 mnkr
Personalkostnader 19 mnkr.
Övr.kostnader, intäkter 3 mnkr

- Umeås nettokostnader för kulturverksamhet var 76% högre än gruppen större stad år 2024 (avvikelsen motsvarar cirka 166 mnkr). 2020 var den skillnaden 78% högre i Umeå.

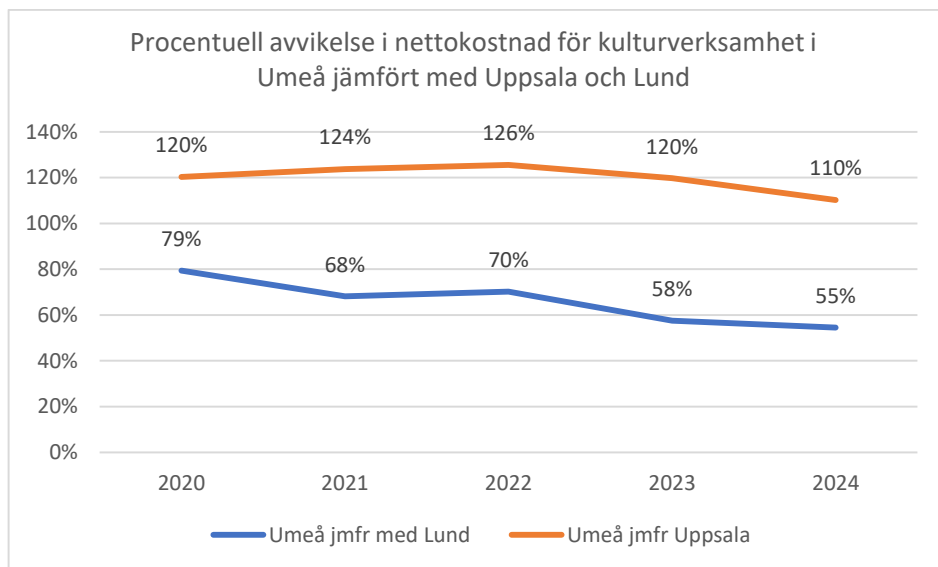

Diagrammet ovan visar procentuell avvikelse för olika kostnadsslag och intäkter. Umeå jämfört med större stad.

- Lämnade bidrag till kulturbolag, föreningar, festivaler, studieorganisationer och stipendiater är de kostnader som avviker mest. År 2024 hade Umeå 188 % högre kostnader för lämnade bidrag, avvikelserna motsvarar cirka 74 mnkr. 2020 var den siffran 200 %. Kommunstyrelsen lämnade 2024 bidrag på 81,6 mnkr till Norrlandsoperan, Umeå Folkets hus, Västerbottens museum och Bildmuséet. Kulturnämnden lämnade bidrag 2024 på 30,8 mnkr. Minskningen de senaste åren beror inte på lägre lämnade bidrag totalt i Umeå utan på att befolkningen ökat mer procentuellt än lämnade bidrag samt att jämförelsegruppen större stads lämnade bidrag ökat mer än Umeås.
- Lokalkostnaderna var 165% högre i Umeå år 2024 vilket motsvarar cirka 70 mnkr. Motsvarande siffra 2020 var 155%. Umeås lokalkostnader utgörs av Väven, alla folkbibliotek, depåbiblioteket, Kulturskolan (delar av Hamnmagasinet och Midgårdsskolan) med flera. Kvaliteten på redovisningen har under denna period förbättrats då samtliga folkbibliotek som är integrerade i skolor numera redovisas som en kulturkostnad och inte skolkostnad. Ett rimligt antagande är att Umeås höga lokalkostnader beror på att många av de jämförande kommuner saknar ett kulturhus av Vävens storlek. Under 2022 infördes dessutom ett nytt regelverk för redovisning av fastigheter. Vävens kostnader ökade från -75,5 mnkr 2021 till -90,6 mnkr 2022, -10,2 mnkr av den ökningen kan kopplas till det nya regelverket för redovisning av fastigheter. År 2024 uppgick lokalkostnaderna för Väven till -98,5 mnkr vilket utgör ca 26% av de totala kulturnettokostnaderna och 88% av de totala lokalkostnaderna.
- Personalkostnader var år 2024 18% högre i Umeå, vilket motsvarar cirka 19 mnkr. Motsvarande siffra 2020 var också 18%.
- Övriga kostnader och intäkter var tillsammans 12% högre 2024 i Umeå. Motsvarande siffra var 2020 10%. Eventuella finansiella intäkter som tillfaller Umeå kommun från det delägda intressebolaget Väven i Umeå AB redovisas inte som en intäkt under kulturverksamhet. Riktade statsbidrag är den största intäkten. Den har minskat under perioden.

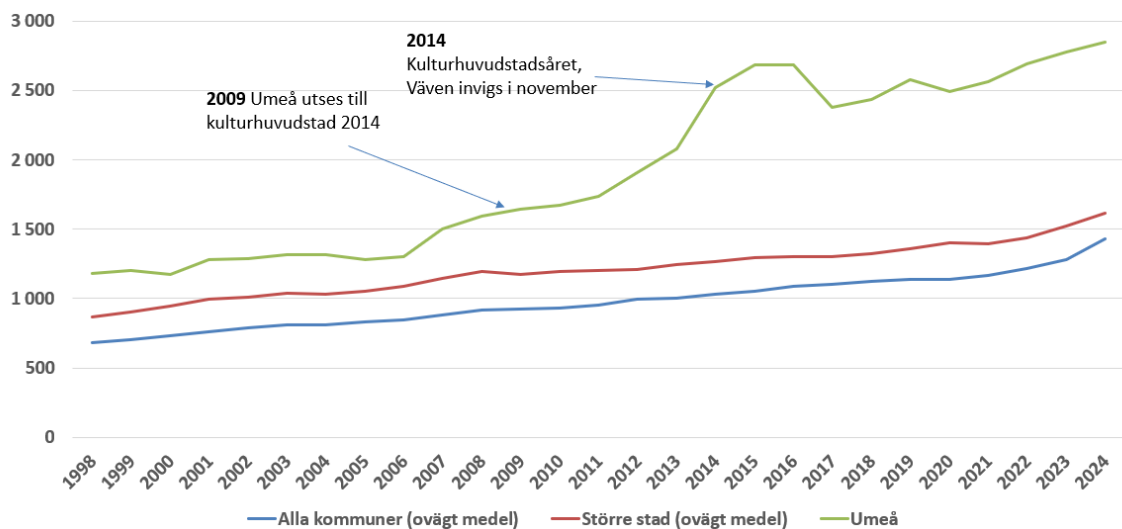

- Uppdelat per verksamhet (se diagram ovan) avviker Umeås kostnad jämfört med större städer mest för allmän kultur, 105% högre år 2024, motsvarande siffra 2020 var 120%. En orsak till minskningen är att stabsfunktioner på kulturförvaltningen, som tidigare redovisades på allmän kultur, numera fördelas ut proportionellt på respektive verksamhet. Musik-och kulturskola är den verksamhet som avviker minst. År 2024 var nettokostnaden 20% högre i Umeå, motsvarande siffra 2020 var 4%. Biblioteksverksamheten avvek med 70% 2024 och motsvarande siffra 2020 var 64%. Kostnaderna för stödet till studieförbund är 71% högre i Umeå 2024 , år 2020 var den siffran 43%.
- Kulturverksamhetens andel av Umeå kommuns totala nettokostnader har sedan 2020 minskat från 4,4% till 4,2%. För gruppen större stad har andelen minskat från 2,5% till 2,3%

- Om en väljer ut 2 städer, Lund och Uppsala i detta fall och jämför med Umeå ser man att Umeå har 110% högre nettokostnader än Uppsala 2024 och 55% högre nettokostnader än Lund. Det har skett en minskning sedan 2020 då Umeå hade 120% högre nettokostnader än Uppsala och 79% högre nettokostnader än Lund. Förklaringen till minskningen är att personalkostnaderna i Lund (28%) och Uppsala (27%) ökat mer än i Umeå (16%) under perioden och att i Lund har lokalkostnaderna ökat med 81% medan de i Umeå ökat med 26%.

Nettokostnad kulturverksamhet 1998-2024

Diagrammet visar att Umeå sedan 1998 har haft högre nettokostnader för kultur än övriga kommuner. Gapet till övriga kommuner ökade markant efter det att Umeå utsetts till kulturhuvudstad. 2014 invigdes Väven med betydligt högre lokalkostnader än tidigare samt nya verksamheter som inte funnits tidigare tillkom, vilket innebar att nettokostnaderna inte minskade. Ett antal nya festivaler som uppstod i samband med kulturhuvudstadssatsningen blev också kvar och är än idag verksamma (bland annat Littfest och Samisk vecka).

Summering/analys

- Umeå kommuns nettokostnad per invånare för kulturverksamhet har varit betydligt högre än gruppen större stad de senaste 5 åren. Den procentuella avvikelser mellan Umeå och större stad har minskat en aning de sista 5 åren från 78% 2020 till 76% 2024.
- Lämnade bidrag och lokalkostnader är de kostnader där Umeå avviker mest från övriga städer.
- Befolkningstillväxt påverkar kulturverksamhet och kulturkostnader men inte i samma utsträckning som skola och äldreomsorg.
- Geografiskt avstånd och politisk ambition kan nog förklara en större del av kommunernas kulturnettokostnader framför allt när det gäller lämnade bidrag och lokalkostnader. Kulturverksamheten i Umeå har ända sedan Norrlandsoperan byggdes på 70-talet och IDUN-kvarteret med Folkets hus och stadsbiblioteket på 80-talet varit politiskt en viktig verksamhet. Umeå samt övriga Norrlandsstäder efter kusten med geografiskt långt avstånd till storstäderna i södra Sverige ligger alla bland de städer som har högst kulturnettokostnader. Läger man till Skellefteå vars kulturnettokostnader 2024 var 1 968 kr /inv. och som också nyligen byggt ett kulturhus blir det ännu tydligare. Exempelvis Lund, som Umeå ofta jämförs med, ligger 2 mil från Malmö och 6,5 mil från Köpenhamn där kulturutbudet är stort så behovet av att bygga kulturhus och opera där kanske inte är lika stort som det varit i de norrländska städerna. Samma sak gäller städer som Södertälje och Uppsala som har nära till Stockholms kulturutbud. Trollhättan, som ligger relativt nära Göteborg, utgör ett undantag då de har de näst högsta kulturnettokostnaderna (2 115 kr/inv.).
- För att förklara skillnader i nettokostnaden för kulturverksamhet mellan Umeå kommun och gruppen större stad, utöver geografiskt avstånd och politisk ambition, krävs ett mer utförligt arbete för att ta fram information som inte finns i kolada.se och scb.se. Exempelvis vilka verksamheter respektive kommun har, kommunens organisation, bemanning, öppettider, redovisning av kulturbolag och storlek på bidrag till kulturföreningar, festivaler och studieförbund.

Relationstal - föreslagen ramtilldelning i förhållande till PKV och demografiska förändringar

Av tabellerna framgår ramtilldelning i budget 2025, budget 2026 samt förslag till planeringsdirektiv 1 för 2027 i relation till antal invånare respektive år.

Förslag till ramtilldelning i planeringsdirektiv 1 innebär att alla nämnder får en ramökning per invånare i relevant åldersintervall, i enlighet med SKR:s prognos för PKV 2027, dvs 3,2%.

Tabell 1. Ramtilldelning i relation till totalt antal invånare.

Nämnd	Kronor/invånare			Procentuell förändring		
	Budget 2025	Budget 2026	Plan. dir.1 2027	Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir. 1 2027
Överförmyndarnämnd	-119	-123	-127	102,0%	103,0%	103,2%
Kommunstyrelse exkl åtaganden	-2 094	-2 148	-2 217	105,8%	102,6%	103,2%
Kommunfullmäktige	-29	-30		100,6%	101,0%	
Personalnämnd	-10	-10	-10	101,2%	102,9%	103,2%
Teknisk nämnd	-11 471	-11 981	-12 365	104,2%	104,4%	103,2%
Byggnadsnämnd	-464	-481	-496	106,9%	103,5%	103,2%
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-161	-166	-171	104,4%	103,5%	103,2%
Umeåreg. räddningsnämnd	-637	-766	-791	117,0%	120,2%	103,2%
Äldrenämnd	-10 308	-11 086	-11 502	103,7%	107,6%	103,7%
Individ- och familjenämnd	-13 098	-13 731	-14 145	104,1%	104,8%	103,0%
Fritidsnämnd	-1 171	-1 219	-1 258	102,4%	104,1%	103,2%
Kulturnämnd	-1 252	-1 303	-1 345	101,1%	104,1%	103,2%
För- och grundskolenämnd	-17 254	-17 453	-17 650	100,4%	101,2%	101,1%
Gymnasie-/vuxenutb.nämnd	-4 810	-5 031	-5 303	104,2%	104,6%	105,4%
IT kapacitetsnämnd		-14	-14		0,0%	103,2%
Umeåregionens nämnd för PA-system		-38	-39		0,0%	103,2%
Total	-62 879	-65 581	-67 434	103,1%	104,3%	102,8%

Tabell 2. Ramtilldelning i relation till relevant åldersintervall

Nämnd	Ålders-intervall	Kronor/invånare			Procentuell förändring		
		Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir.1 2027	Budget 2025	Budget 2026	Plan.dir. 1 2027
Äldrenämnd	65-	-57 995	-61 331	-63 294	103,4%	105,8%	103,2%
Individ- och familjenämnd	1-65	-15 955	-16 771	-17 307	104,2%	105,1%	103,2%
För/Grundskolenämnd	1-15	-107 365	-111 312	-114 874	102,1%	103,7%	103,2%
Gymnasie/vuxenutb.nämnd	16-19	-103 494	-108 090	-111 549	101,4%	104,4%	103,2%

Ramtilldelning över tid

Diagrammen nedan visar respektive nämnds andel av den sammanlagda nettokostnadsramen för alla nämnder exklusive kommunfullmäktiges åtaganden i kommunstyrelsen budget, kommunfullmäktiges ram för kommunrevision samt valnämnden. Nämnderna har indelats i tre grupper; nämnder över 10%, nämnder 1,5%-10% och nämnder under 1,5% i andel av den sammanlagda ramen.

Diagram 1. Nämnder med andel över 10%

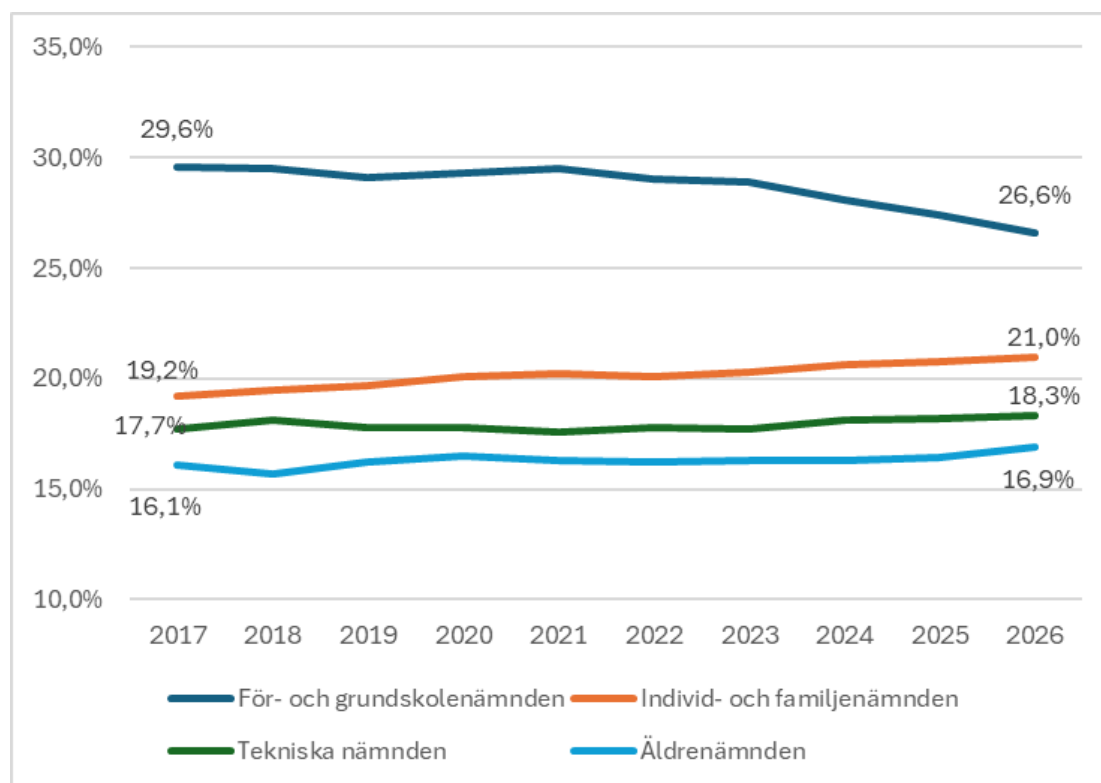
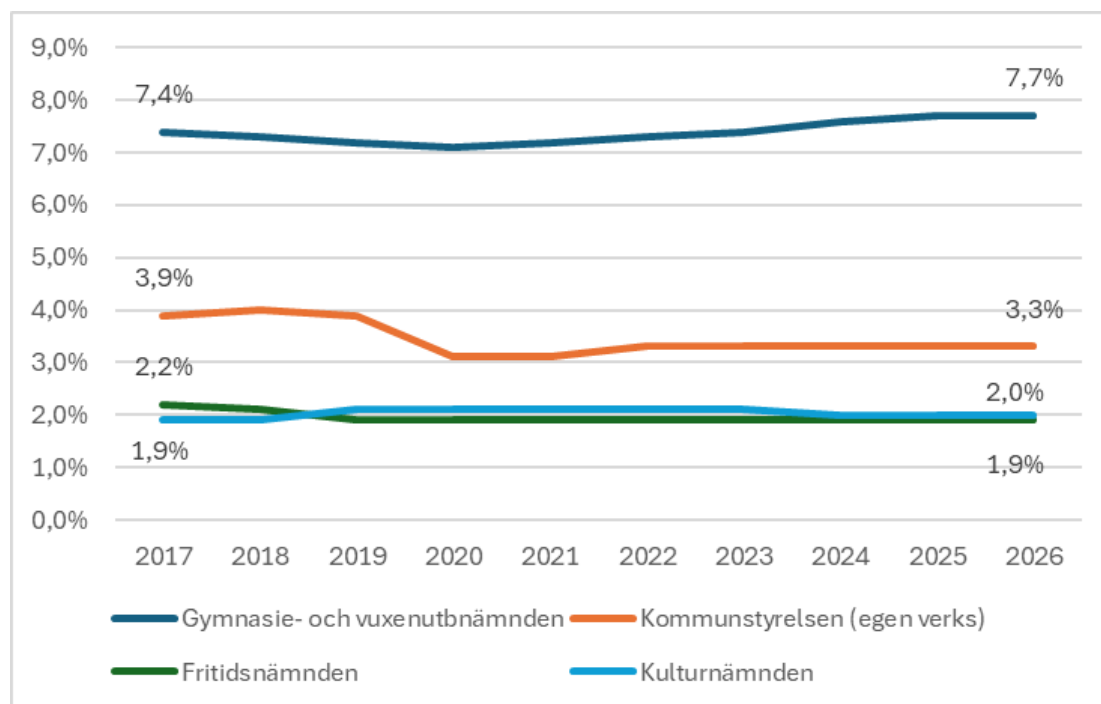
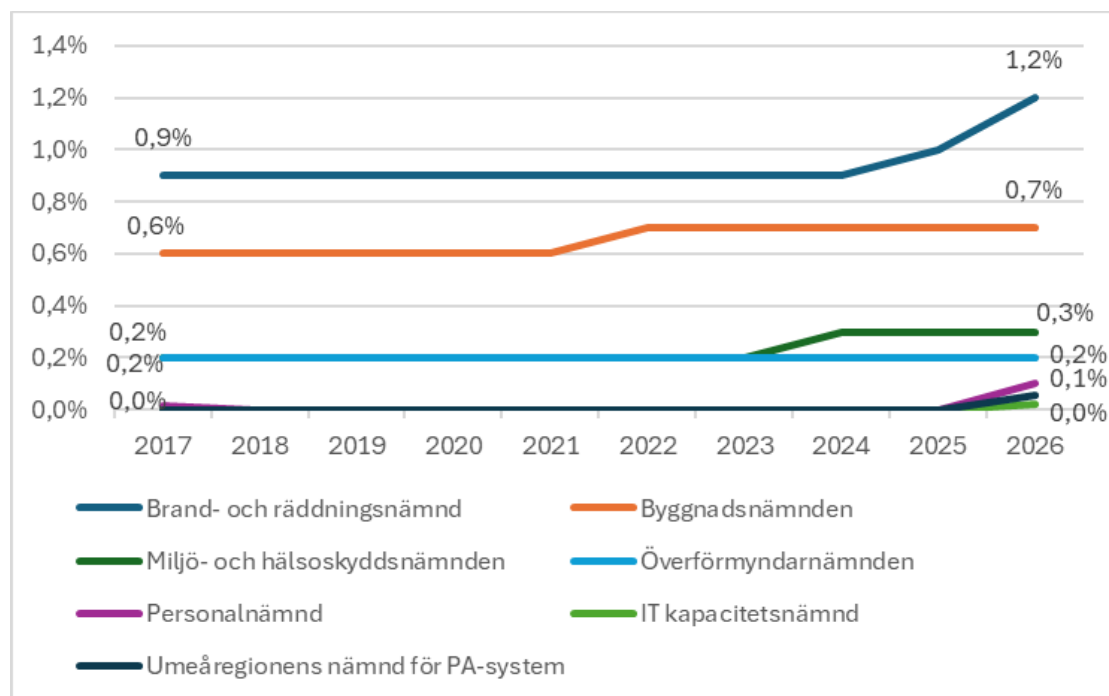

Diagram 2. Nämnder med andel 1,5–10%**Diagram 3. Nämnder med andel under 1,5%**

Nuläge inriktningsmål och program jan-aug 2025

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Diarienummer:
KS-2025/00492

Datum, paragraf för beslut:
2025-10-14, §

Dokumentansvarig:
Stadsledningskontoret,
Ekonomi och styrning

Dokumenttyp:
Rapport

Bedömning inriktningsmål

Överblick

Inriktningsmål 1	Gör vi tillräckligt?
Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050	
Inriktningsmål 2	
Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden <i>Negativ påverkan från organiserad brottslighet och våld i nära relation men framsteg har gjorts i samverkansarbetet.</i>	
Inriktningsmål 3	
Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv <i>Jämställdhetsarbetet pågår och är väl inarbetat. Det finns ett behov av nya goda exempel för att ej tappa position.</i>	
Inriktningsmål 4	
Umeå ska vara klimatneutralt till år 2040	

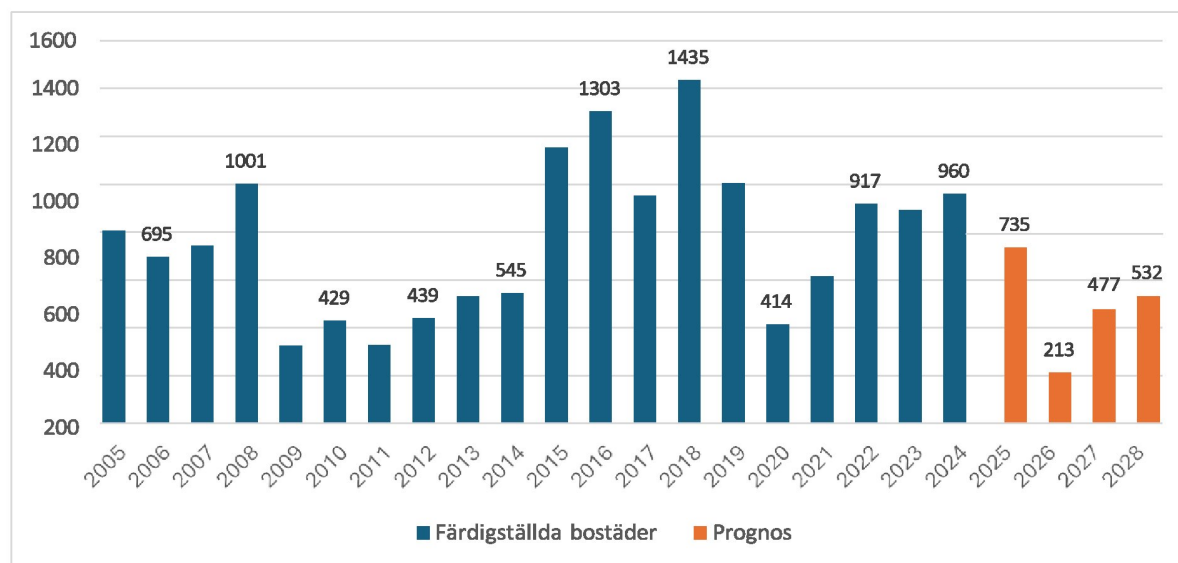
I kolumnen "Görs det tillräckligt" har bedömning gjorts utifrån de senaste årens utveckling och den önskvärda utvecklingen. Bedömningen är antingen grön, gul eller röd. Färgförklaring finns till höger.

- = Ja, det görs tillräckligt
- = Nej, mer arbete krävs
- = Nej, det behöver göras mycket

Program tillväxt

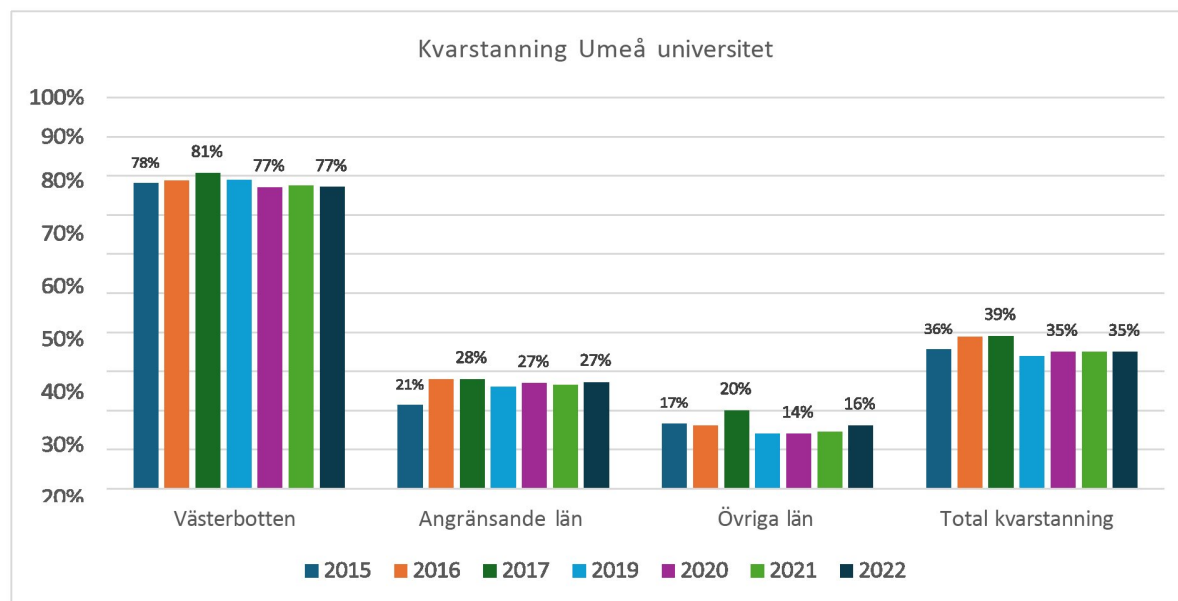
Bostadsbyggande och attraktiva livsmiljöer

Umeå har fortsatt stark befolkningstillväxt och boende- och livsmiljön står sig väl i jämförelse med andra kommuner. Planeringskapaciteten har stärkts och den kommunkoncernövergripande samplaneringen förfinats, men bostadsbyggandet ligger fortfarande på en låg nivå. Detta gäller alla bostadstyper och följer en nationell trend. Den demografiska utvecklingen de senaste åren har tydliggjort barnfamiljernas betydelse.

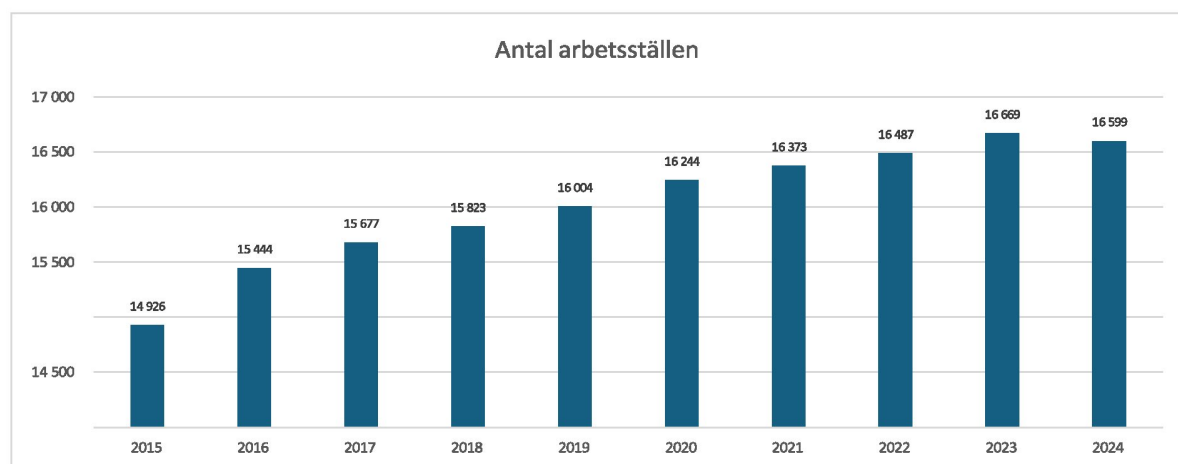
Universiteten som tillväxtmotorer

Umeå universitet är fortsatt ett av landets mest attraktiva lärosäten. Höstterminen 2025 antogs flest studenter i hela landet. Kvarstanningsgraden behöver dock öka, och kunskap om framtidens arbetsmarknad är en nyckelfaktor. Utvecklingen av Universitetsstaden mot en mer levande och attraktiv stadsdel är påbörjad.

Etableringar och företagens tillväxt

Företagens tillväxt i Umeå är fortsatt stark med både fler anställda och en växande andel invånare i arbetsför ålder även om vi ser en viss nedgång i antalet företag under år 2024. Utvecklingen innebär omlokaliseringar, expansioner och nyetableringar, vilket bidrar till ett näringsliv i ständig förändring. I en tätare stad kan mycket hanteras inom befintliga strukturer, men på sikt riskerar bristen på mark för framför allt industri och handel att bli en begränsande faktor.

Utblick

Framåt lyfts behovet av en fördjupad analys av bostadsutbudets sammansättning, ett karriärcenter som stärker kopplingen mellan universitetet och arbetsmarknaden samt fortsatt utveckling av Universitetsstaden, där samsyn finns men mycket arbete återstår.

Läs mer om program tillväxt på www.umea.se/programtillvaxt

Program social hållbarhet

Sammanfattning

Umeå kommun har en gynnsam position i arbetet med social hållbarhet. Sverige och Övre Norrland, där Umeå är största stad, rankas högt vad gäller social hållbarhet i EU-kommissionens *EU Social Progress Index*. Umeå kännetecknas av hög tillit mellan människor. Det främjar deltagande i demokratiska processer och socialt engagemang. Samtidigt syns tendenser till splittring och ökade klyftor. Det förebyggande arbetet av största vikt för att minska dessa problem.

Kommunens arbete för social hållbarhet grundar sig i värden som trygghet, tillit och gemenskap. Segregation, där människor med olika förutsättningar lever åtskilda, utgör därmed ett problem. Planeringen för socioekonomiskt blandade områden är dock en prioriterad fråga och arbetet med att främja trygga, tillgängliga och inkluderande boendemiljöer fortgår.

Umeå har generellt ett bra utgångsläge med låg brottslighet, låg otrygghet och relativt hög tillit till myndigheter. Det finns heller inga stadsdelar i Umeå som klassats som utsatta av polisen. Utmaningar kvarstår dock. Organiserad brottslighet är ett växande problem. Antalet ärenden gällande våld i nära relationer ligger på en fortsatt hög nivå, vilket kräver bättre samordning och ökade resurser.

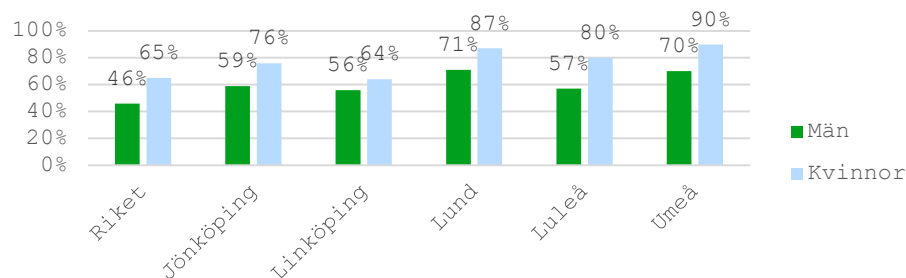
Vad gäller ungas livsvillkor är det en fortsatt hög nivå av avhopp från gymnasiet. Många avhopp kopplas till dåligt mående. Framför allt unga tjejer är ofta stressade och har problem med psykosomatiska symptom. Barnfamiljer har även generellt sett fått det svårare ekonomisk under de senaste åren.

Kommunens arbetskraftsdeltagande har minskat något och det finns grupper som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Kompetensbristen i Umeå förblir också en utmaning. Flera verksamheter inom Umeå Kommun arbetar för att minska antalet personer i långvarigt utanförskap men det behövs bättre kännedom om situationen för dem som varken arbetar, studerar eller är arbetssökande.

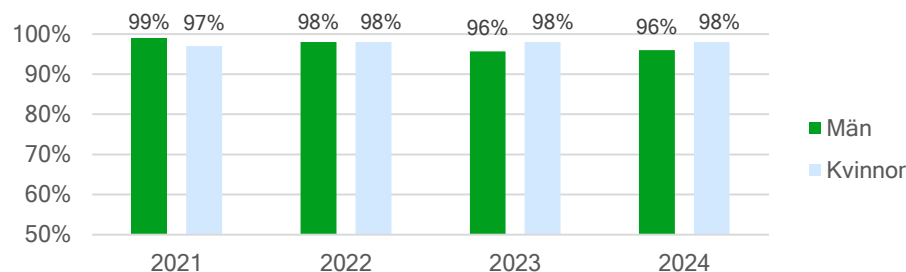
Uppföljning inriktningsmål och program jan-aug 2025

2025-09-15

Umeå kommun strävar efter att vara en bra plats att växa upp på, där alla ska ha jämlika villkor oavsett bakgrund. Mycket pekar också på att Umeå är en plats med goda förutsättningar att leva och verka. Fortsatt arbete behövs dock för att bibehålla och stärka kommunens sociala hållbarhet. Det är av stor vikt att fortsätta utökat samarbetet mellan kommunen och andra samhällsaktörer.

Sociala relationer och tillit - index 2024¹

Källa: Tillväxtverkets beräkningar, baserat på uppgifter från MUCF och Fohm

Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel, 2024²

Källa: Medborgarundersökningen, SCB

Fokusområden program för social hållbarhet - sammanfattning**Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden**

- *Umeå växer tryggt och säkert:* Tydliga tecken på att rekrytering av barn och unga pågår. Fördjupad samverkan behövs i det sekundär- och tertiärpreventiva arbetet.

¹ Indexet baseras på indikatorerna: Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, Invånare 16–84 år med avsaknad av emotionellt stöd och sammanvägs till ett nyckeltal på en skala från 0 till 100.

² Andel som har svarat "Mycket bra" eller "Ganska bra" på frågan "Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?" i SCB:s medborgarundersökning.

- *Ett Umeå fritt från våld:* Våldsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat, med särskilt fokus på våld i nära relationer och unga i riskmiljöer, där stärkt samordning bedöms som avgörande för framgång.
- *Motverka segregation och framväxten av utsatta områden:* Fortsatt problem med misstro mot myndigheter och utanförskap. Behov av bättre underlag och samverkan i arbetet mot segregation.

Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv

- *Fortsätta arbetet med jämställd stadsplanering:* Arbetet pågår och är väl inarbetat. Behov av nya goda exempel för att flytta fram positioner.
- *Systematiskt utmana och ifrågasätta könade maktrelationer i arbetet med hållbar utveckling:* Arbeta med att medvetandegöra förutsättningar för kvinnor och män samt dess konsekvenser är ständigt pågående.
- *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra:* Yrkesverksamma som arbetar med våldsutsatta upplever ett stort behov.

Barns uppväxtvillkor:

- *Barns och ungdomars rätt till delaktighet och inflytande i kommunens utveckling ska säkerställas:* Arbeta pågår med dialog och demokratiutveckling. Det finns behov att fortsätta arbeta med att stärka ungas inflytande och delaktighet i skolan.
- *Motverka barnfattigdom:* Lägre andel barn i ekonomisk utsatthet än i riket. Barnfattigdom kräver fortsatt uppmärksamhet, särskilt i utsatta socioekonomiska grupper.
- *Förebyggande folkhälsoarbete:* Umeå ligger väl till nationellt, men ungas hälsa, rörelse, stress och våldsutsatthet kräver fortsatt fokus för stärkt folkhälsa

Boende och bebyggelsemiljö:

- *Fortsätta arbetet med strategier för hållbar tillväxt för att stärka den sociala hållbarheten:* Planering har fortsatt för blandade miljöer och hållbara flöden utifrån stadsbyggnadsprinciper som främjar social hållbarhet i hela kommunen.
- *Stärka mötesplatser och överbrygga barriärer:* Arbeta med mötesplatser och lokal service som främjar social sammanhållning och motverkar barriärer i både stadsdelar och landsbygd har fortsatt.

Uppföljning inriktningsmål och program jan-aug 2025

2025-09-15

- *Främja en socialt hållbar bostadsförsörjning och motverka hemlöshet:* Andelen barnfamiljer och unga som lägger en stor del av inkomsten på boendekostnader har ökat senaste åren.

Arbete och försörjning:

- *Skapa förutsättningar för en ekonomisk jämlikhet och en högkvalitativ välfärd för livets alla skeden:* För att stärka ekonomisk jämlikhet krävs fortsatt fokus på utrikesföddas etablering, ungas skolgång och förebyggande insatser mot studieavbrott.
- *Särskilt stöd till de personer som står långt från arbetsmarknaden:* Fortsatta insatser krävs för att förbättra situationen för de som står långt ifrån arbetsmarknaden.
- *Åtgärder för att förhindra diskriminering och säkerställa jämlika möjligheter måste fördjupas och breddas:* Arbete pågår med syfte att skapa arbetsplatser som är lika och tillgängliga för alla.
- *Motverka framväxten av ett skuggsamhälle och en ökad arbetslivskriminalitet:* Det finns behov av ökade insatser kopplat till skuggsamhället och den arbetskraftskriminalitet som finns.

Läs mer om program social hållbarhet på www.umea.se/programsocialhallbarhet

Program klimatneutrala Umeå

Sammanfattning

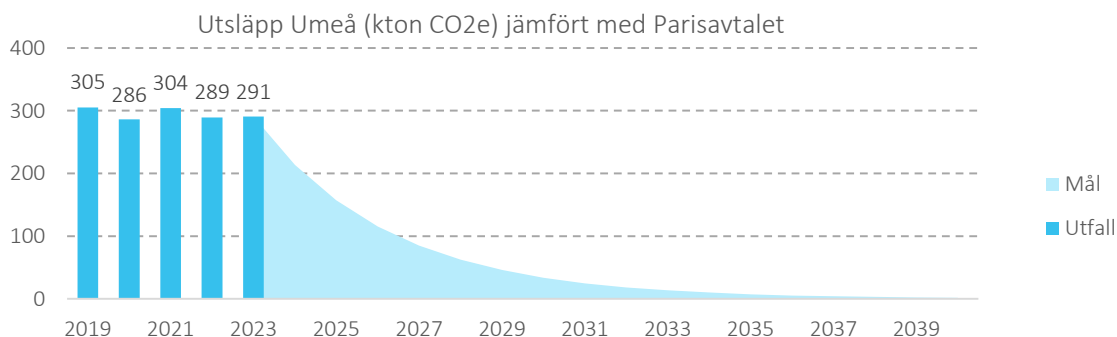
Det är tydligt att omställning pågår men att takten behöver accelereras betydligt för att uppnå antagna klimatmål. Omställningen är samhällsekonomiskt lönsam och för att öka takten krävs arbete med både strukturella förändringar och förändrade beteendemönster.

Under perioden januari–augusti 2025 har arbetet fortsatt med att konkretisera Umeås klimatambitioner genom att vidareutveckla åtgärdsförslag och projektportföljer som baseras på tidigare scenario- och konsekvensanalyser. Fokus har successivt flyttats från planering till genomförande, med ökad betoning på att identifiera och prioritera insatser, säkra finansiering samt att realisera projekt som kan accelerera omställningen av samhällssystemen.

Eftersom omställningen av samhällssystemen i stor utsträckning kräver insatser bortom Umeå kommuns egen rådighet, fortsätter Umeå att stärka sitt arbete med samverkan och partnerskapsbyggande. Arbetet sträcker sig från lokala mobiliseringar inom ramen för klimatfärdplanen till aktiv medverkan i internationella initiativ såsom EU:s mission för 100 klimatneutrala och smarta städer. Denna flerskaliga samverkan är en förutsättning för att långsiktigt uppnå målet om ett klimatneutralt Umeå 2040.

Territoriella utsläpp

Umeås utsläpp uppgick 2023 till 291 kton CO₂e, vilket innebär en ökning från föregående år men samtidigt en minskning med 32 procent jämfört med 1990. Transportsektorn är fortsatt den största utsläppskällan och stod för 57 procent av de totala utsläppen.

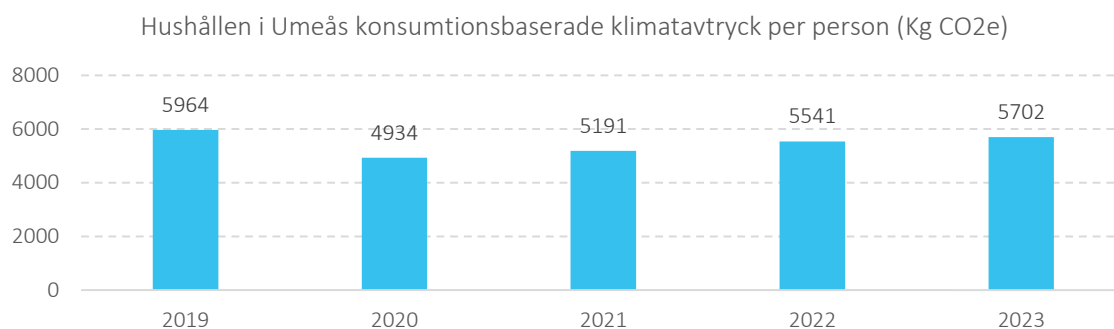
Källa:

För att nå målet om klimatneutralitet till 2040 behöver Umeå accelerera takten i utsläppsminskningen. Sedan 2019 har växthusgasutsläppen legat relativt konstant, vilket

understryker behovet av kraftfulla åtgärder. Insatser inom flera sektorer pågår och utgör en viktig grund för klimatomställningen. För att öka takten krävs fortsatt utveckling inom fossilfria transporter, hållbar mobilitet, cirkulära flöden och hantering av återstående utsläpp.

Konsumtionsbaserade utsläpp

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp ökar.

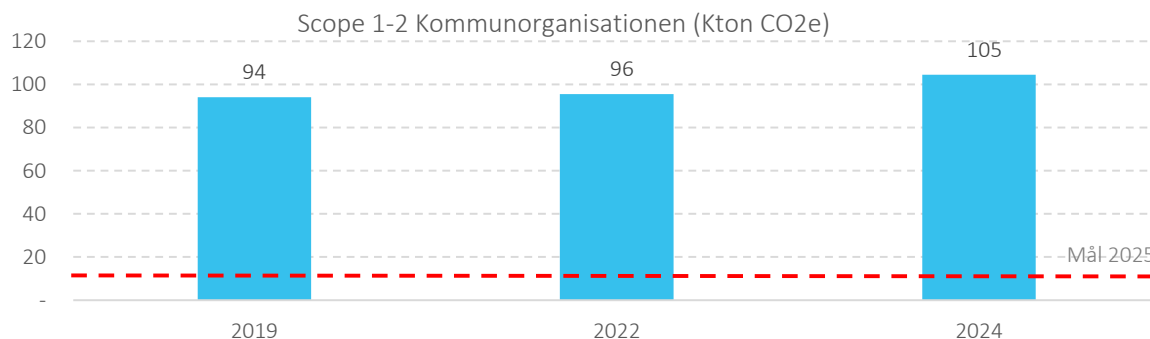

Källa: Konsumtionskompassen.se, (SEI Stockholm Environment Institute) 2025

Hushållens konsumtionsbaserade utsläpp visar en ökande trend, vilket understryker behovet av kraftfulla insatser för att vända utvecklingen. Det handlar bland annat om att öka kunskapen om både privat och offentlig konsumtions klimatpåverkan, samt att utveckla nya arbetssätt som stödjer mer hållbara konsumtionsmönster.

Kommunkoncernen

Kommunkoncernens utsläpp uppgick till 105 kton CO₂e under 2024, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Ökningen berodde till stor del på att fjärr-värmesystemet behövde kompletteras med oljeeldning under den extremt kalla perioden i januari.

Källa:

För uppnå målet om en klimatneutral kommunkoncern krävs att existerande planer nu omsätts i praktiken och samtidigt förstärks med ytterligare åtgärder. Arbetet behöver

intensifieras med fokus på fossilfri uppvärmning, energieffektivisering och hållbara transporter, där minskade utsläpp från fordonsflottan är särskilt prioriterat. Det är genom en kombination av tekniska lösningar, styrning och investeringar som den nödvändiga utsläppsminskningen kan åstadkommas

Fokusområden program för Klimatneutrala Umeå 2040 - sammanfattning

- *Transporter:* Transportsektorn står fortsatt för den största andelen av Umeås utsläpp. För att uppnå klimatmålen behöver omställningen till fossilfria fordon och ökat hållbart resande accelereras ytterligare, genom exempelvis infrastruktursatsningar, beteendeförändringar och stöd till fossilfria transporter.
- *Bygg och anläggning:* Energianvändningen i bostäder visar en positiv trend, men fler indikatorer behövs för att följa utvecklingen inom hela sektorn. Framåt krävs kraftfullare åtgärder för att öka användningen av klimatsmarta material och minska utsläppen från byggarbetsplatser
- *Energi, el och fjärrvärme:* Umeås elproduktion är i stort sett fossilfri, men fjärrvärmens utsläpp ökade under 2024. Det krävs stärkt motståndskraft i energisystemet samt minskad användning av fossila bränslen per capita för att nå klimatneutralitet.
- *Cirkulär ekonomi:* Mängden avfall minskar och sysselsättningen i sektorn ökar, men återvinningsgraden förblir låg. Nästa steg är att främja resurseffektiva affärsmodeller och cirkulära flöden i samverkan med näringslivet.
- *Övergripande insatser:* För att öka takten i omställningen behöver Umeå kommun fortsätta utveckla finansieringsmodeller, portföljstyrning och fördjupa både den interna, tvärsektoriella samverkan och externa partnerskap på lokal, regional, nationell och EU-nivå.

Läs mer om program klimatneutrala Umeå på www.umea.se/programklimatneutral

Förslag viktiga datum för Umeå kommuns nämnder 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar. Viktiga datum fastställs i juni 2026

Datum	Aktivitet
25-jan	Verksamhetsdagen i KF Förvaltningar lämnar information till KF om möjligheter/utmaningar 3–5 år.
05-feb	Underlag till Årsredovisning Förvaltningens förslag till KS-rapport från xxx-nämnden för perioden jan-dec 2026 ska vara färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
23-feb	Underlag till Årsredovisning XXX-nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se samt ksrapportering@umea.se
23-feb	Uppföljning Intern kontroll fg år Nämndens beslut om att Intern kontrollen under föregående år varit ändamålsenlig och tillräcklig samt nämnden godkännande av uppföljning av internkontrollplan för föregående ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se
12-mar	Planering och budget nästkommande år Sista datum för nämnd att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsdirektiv samt inkomma med information om avsikt att revidera av taxor och avgifter. Sista datum för Personalnämnden att lämna yttrande över löneutveckling och personalpolitiska mål
17-24 mars	Planering och budget nästkommande år Planeringsdialog - nämnder presenterar sina yttranden för KSnu
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för nämnd att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning
13-maj	Förenklad rapport jan-apr Förvaltningens förslag till förenklad KS/KF-rapport fr nämnden för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
24-maj	Förenklad rapport jan-apr Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-april (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
24-maj	Uppföljning Intern Kontroll jan-apr Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-april inskickad till ksdiarium@umea.se .
13-sep	Delårsrapport jan-aug Förvaltningens förslag till KS/KF-rapport fr nämnden för perioden januari-augusti färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
30-sept	TN:s detaljbudget Sista datum för TN att lämna fastställd detaljbudget till KS, FGN och GVN
27-sep	Delårsrapport jan-aug Nämndens fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-aug (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Uppföljning Intern kontroll jan-aug Nämndens uppföljning av internkontrollplan för perioden jan-aug innevarande år inskickad till ksdiarium@umea.se
31-okt	Investeringsplanering och budget nästkommande år TN lämnar fastställt förslag till investeringsbudget och plan samt 10-årigt investeringsunderlag till KS diarium ksdiarium@umea.se
20-nov	Verksamhetsplan och budget för 2028 Sista datum för nämnder att lämna nämndens fastställda Verksamhetsplan (inkl. detaljbudget). Plan för styrning och uppföljning av verksamhet som utförs av externa utförare samt Riskanalys och Internkontrollplan för nästkommande verksamhetsår till ksdiarium@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Viktiga datum för Umeå kommuns bolag 2027

Observera att detaljerad information om nedanstående aktiviteter lämnas i separata anvisningar.

Datum	Aktivitet
12-feb	Underlag till Årsredovisning Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail
23-feb	Underlag till Årsredovisning Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-dec 2026 färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
22-feb	Bolagsdagen i KF
15-mar	Underlag till Årsredovisning XXX-bolagets fastställda rapport till KS/KF för perioden jan-dec 2026 (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
12-mar	Planering nästkommande år Sista datum för UKF/bolag att lämna yttrande på SLK:s förslag till planeringsförutsättningar samt inkomma med information om avsikt att eventuellt revidera taxor och avgifter.
17-24 mar	Planering nästkommande år Planeringsdialog – UKF och berörda bolag presenterar sina yttranden för KSnau
7 april	Årsredovisning UKF Senaste dag för UKF att lämna signerat beslut om årsredovisning samt årsredovisning enligt beslutad anvisning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
29 april	Förslag till förändring taxor och avgifter Sista dag för bolag att lämna förslag till förändring av taxor och avgifter, i enlighet med kommunstyrelsens anvisning.
10-maj	Underlag för KS uppsiktsplikt Sista dag för UKF att överlämna underlag till KS för uppsiktspliktens verkställande
13 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-april färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
14 maj	Förenklad rapport jan-apr Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
24-maj	Förenklad rapport jan-apr UKF:s rapport (verksamhetsberättelse/underlag) till KS/KF för perioden jan-april ska vara inskickad till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolag lämnar underlag till SLK ekonomi - rapportpaket Cognos/mail.
13-sep	Delårsrapport jan-aug Bolagets förslag till KS/KF-rapport från xxx-bolaget för perioden jan-aug färdigt och inskickat till ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Styrelsen för Umeå folkets hus skickar fastställd rapport till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
27-sep	Delårsrapport jan-aug Av respektive bolagsstyrelse fastställd rapport till KS/KF (direktjusterad vid sammanträde om så behövs) skickas till UKF för överlämning till ksdiarium@umea.se och ksrapportering@umea.se
6 dec	Nuläge & framtid Presentation av planeringsförutsättningar och förslag till planeringsdirektiv för 2029.

Tjänsteskrivelse

2025-11-06

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00964

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att fastställa kontrollområden, riskanalys och internkontrollplan för kommunstyrelsen år 2026.

Ärendebeskrivning

Förslag till kontrollområden, riskanalys, och internkontrollplan 2026 har upprättats efter samråd med kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott. Samråd genomfördes den 4 november 2025.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens internkontrollplan 2026

Beredningsansvariga

Lina Renfors

Lena Höök Gustafsson

Beslutet ska skickas till

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Lina Renfors
Koordinator

Kommunstyrelsen 2026

Riskinventering, riskvärdering och internkontrollplan

Samråd genomfördes vid kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskotts möte den 4 november 2025. Riskvärdering har skett i enlighet med nedanstående definitioner:

Riskinventering/riskanalys

Sannolikhet	Definition	Värde
Osannolik	praktisk taget obefintlig risk att fel uppstår	1
Mindre sannolik	mycket liten risk att fel uppstår	2
Möjlig	det finns en möjlig risk att fel uppstår	3
Sannolik	det är mycket troligt att fel uppstår	4

Konsekvens	Definition	Värde
Försumbar	konsekvensen av ett fel är obetydlig för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	1
Lindrig	konsekvensen av ett fel är liten för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	2
Kännbar	konsekvensen av ett fel uppfattas som besvarande för brukare, medborgare, besökare, kommunen och/eller övriga intressenter	3
Allvarlig	konsekvensen av ett fel är så stor att felet inte får uppstå	4

Riskhantering

Riskvärde	Rekommendation till hur risken ska hanteras	Innebär
12–16	Minimera risk	Direkta och omfattande åtgärder ska finnas med i internkontrollplan
4–11	Reducera risk	Åtgärder för att minska risk ska finnas med i internkontrollplan
1–3	Acceptera risk	Inget agerande krävs – åtgärder tas ej med i internkontrollplan

Beslutad av:
Kommunstyrelsen

Dokumenttyp:
Plan

Diarienummer:
KS-2025/00964

Giltighetstid:
jan-dec 2026

Datum, paragraf för beslut:
2025-11-11, § XX

Dokumentansvarig:
SLK, Ekonomi och styrning

Dokumentet styr:
Stadsledningskontoret

Riskinventering och riskvärdering

Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Risk-hantering	Befintlig hantering av risken Befintliga åtgärder/kontroller	Behövs fler åtgärder/ kontroller i internkontrollplanen
Kompetensförsörjning	Risk att kompetensbrist för yrkesgrupper och/eller nyckelkompetenser leder till negativ verksamhetspåverkan och brister i arbetsmiljö (kommunstyrelsen).	R1	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	Kompetensförsörjningsplaner ingår i KS VP Arbete med tilläggsuppdrag 2023:1 från KF	Nej, risk hanteras i annat förfarande
Arbetsmiljö	Risk för att brister i arbetsmiljö medför negativ påverkan för medarbetare och verksamhet (kommunstyrelsen).	R2	Mindre sannolik	Kännbar	6	Reducera risk	Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) på enhetsnivå. Årliga uppföljning av SAM och löpande riskvärderingar för respektive verksamhetsår. OSA-mål och åtgärder baserade på analys av medarbetarenkätens resultat.	Nej, risk hanteras i annat förfarande
Säkerhet och trygghet	Risk för att förtroendevalda och tjänstemän utsätts för hot och påtryckningar som leder till otillbörlig påverkan på verksamhet	R3	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	Rutiner gällande hot och våld Fortsatt arbete med tilläggsuppdrag 2021:8. Rutiner vid jäv. Regler för representation samt digital utbildning.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan

Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Risk-hantering	Befintlig hantering av risken Befintliga åtgärder/kontroller	Behövs fler åtgärder/kontroller i internkontrollplanen
	eller beslutsprocess (kommungemensam).							
	Risk för att kommunala medel finansierar organiserad brottslighet (kommungemensam).	R4	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	Fortsatt arbetet med tilläggsuppdrag 2021:8. Avtalsuppföljning. Riktlinjer för privata utförare.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
	Risk för att samhällsviktig verksamhet störs vid krissituationer i fredstid, krigsfara eller krig (kommungemensam).	R5	Sannolik	Allvarlig	16	Minimera risk	Kontinuitetsplanering. Krisledningsplaner inklusive utbildning och övning i dessa. Bemanning av kris- och krigsorganisation.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
	Risk för avbrott, informationsförluster eller informationsläckor på grund av cyberattacker mot systemstöd som kommunstyrelsen förvaltar (kommunstyrelsen).	R6	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	Klassning och kravställning av information i system och kontinuitetsplaner för kommunstyrelsens system genomförs till viss del.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan

Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Risk-hantering	Befintlig hantering av risken Befintliga åtgärder/kontroller	Behövs fler åtgärder/kontroller i internkontrollplanen
Ekonomistyrning	Risk för mindre effektiv resursanvändning när kommunen ställer om med anledning av demografisk utveckling (kommungemensam).	R7	Sannolik	Kännbar	12	Minimera risk	Kostnadsberäkning av investeringsplaner Uppföljning av tilläggsuppdraget 2025:1 Kompletera budgetprocessen med fler nyckeltal.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
	Risk för att kommunens investeringsplan medför ökade lån, långsiktiga finansiella risker och undanträngningseffekter (kommungemensam).	R8	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	Uppföljning av finansiella mål.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
Inköp och upphandling	Risk att otydlig roll- och ansvarsfördelning får negativ inverkan på kommunens förmåga att genomföra upphandling (inkl. direktupphandling) och följa upp ingångna avtal. Bristande förmåga kan medföra att kommunen tvingas betala skadestånd eller upphandlingsskadeavgift (kommungemensam).	R9	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	Hösten 2025: Ny policy och riktlinje för upphandling Förtydligande av ansvar i reglemente Plan för implementering förändringar inköp och upphandling 2025–2027.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan

Kontrollområde	Identifierad risk	Nr	Sannolikhet	Konsekvens	Risk-värde	Risk-hantering	Befintlig hantering av risken Befintliga åtgärder/kontroller	Behövs fler åtgärder/kontroller i internkontrollplanen
Lönehantering	Risk för att felaktiga löner betalas ut (kommunstyrelsen).	R10	Möjlig	Lindrig	6	Reducera risk	Kontroll och uppföljning av andel extrautbetalningar i procent/år Utbildningar och information för chefer Stödmaterial och mallar för chefer Rollfördelning och uppföljning av process Systeminställningar	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
Efterlevnad av lagar och regler	Risk för bristande efterlevnad av cybersäkerhetslagen (kommungemensam).	R11	Möjlig	Allvarlig	12	Minimera risk	Klassning och kravställning av information i system och kontinuitetsplaner för system genomförs till viss del. Utbildning ledningsgrupper och medarbetare. Revidering policy och riktlinjer informationssäkerhet samt stödmaterial.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan
	Risk för bristande efterlevnad av visseblåsarlagen (kommungemensam).	R12	Möjlig	Kännbar	9	Reducera risk	Igångsättningsbeslut för beredning av formaliserad och politiskt fastställd styrning för området är fattat av kommunstyrelsen.	Ja, risk ska ingå i internkontrollplan

Internkontrollplan

Kontrollområde	Nr.	Kontrollmoment och åtgärder	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapporteras
Kompetens-försörjning	R1	Risk hanterad.			
Arbetsmiljö	R2	Risk hanterad.			
Säkerhet och trygghet	R3	Otillbörlig påverkan Säkerställa tydlig ansvarsfördelning och metoder för hur otillbörlig påverkan genom hot, påtryckningar eller påverkanskampanjer ska motverkas och hanteras samt att stärka kompetensen inom området.	Kontroll av att styrande dokument och rutiner inom området är uppdaterade och att kompetenshöjande åtgärder är genomförda.	Beredskaps-direktör	T2, T3
	R4	Välfärdsbrott Säkerställa kommungemensam inriktning kring ansvarsfördelning och arbetssätt/metoder för hur välfärdsbrott ska motverkas. Utveckla samverkan med andra aktörer.	Kontroll av att kommungemensamma styrande dokument inom området är fastställda, informationsinsatser är genomförda samt att strukturer för samverkan finns upprättade.	Beredskaps-direktör	T2, T3
	R5	Samhällsviktig verksamhet Inför arbetssätt för systematisk kontinuitetshantering inklusive systemstöd. Säkerställ att kommunstyrelsen har organisation, arbetssätt och resurser för att hantera störningar av samhällsviktig verksamhet.	Kontroll av att arbetssätt för systematisk kontinuitetshantering är införda och att systemstöd används. Kontroll av organisation, arbetssätt och resurser vid hantering av störningar av samhällsviktig verksamhet under kommunstyrelsens ansvar.	Beredskaps-direktör	T1, T2, T3

Kontrollområde	Nr.	Kontrollmoment och åtgärder	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapporteras
	R6	Informations- och cybersäkerhet Säkerställ att; kommunstyrelsen har organisation och arbetssätt för att hantera incidenter i verksamheten, att beroenden mellan system, information och verksamhet är identifierade och dokumenterade samt att klassning och kravställning av information i system är gjord och att relevanta kontinuitetsplaner är fastställda.	Kontroll av att: - kommunstyrelsen har organisation, arbetssätt och resurser för att hantera incidenter - beroenden mellan system, information och verksamhet är identifierade och dokumenterade. - klassning och kravställning av information i system är gjord samt att relevanta kontinuitetsplaner är fastställda och följs upp.	Stadsdirektör	T2, T3
Ekonomistyrning	R7	Resursanvändning vid omställning Följa och påvisa utveckling av resursanvändning över tid.	Inhämta och analysera och sammanställa data	Ekonomidirektör	T2
	R8	Finansiella risker/Tillämpning av riktlinje för god ekonomisk hushållning Upparbeta och föreslå långsiktiga finansiella mål.	Inhämta, analysera och sammanställa data. Kontinuerlig uppföljning av finansiella mål vid planering och rapportering.	Ekonomidirektör	T2, T3
Inköp och upphandling	R9	Ansvarsfördelning Säkerställa att roll- och ansvarsfördelning implementeras enligt reviderad policy, riktlinje och reglemente.	Kontroll att roll- och ansvarsfördelning för inköp och upphandling efterlevs. Kontroll av att implementering genomförs enligt plan för implementering.	Ekonomidirektör	T1, T2, T3
Lönehantering	R10	Löneutbetalningar Uppföljning av antal löneskulder på övergripande nivå.	Kontroll av antal löneskulder i kommunen genomförs tertialvis.	HR-direktör	T3

Kontrollområde	Nr.	Kontrollmoment och åtgärder	Kontrollmetod	Ansvarig	Åter-rapporteras
Efterlevnad lagar och regler	R11	Cybersäkerhetslagen Säkerställ att de finns förutsättningar för nämnderna att arbeta systematiskt med informationssäkerhet.	Kontroll att relevanta styrdokument fastställs samt att kommungemensamt systemstöd för informationssäkerhet har implementerats.	Beredskaps-direktör	T1, T2, T3
	R12	Visselblåsarlagen Säkerställ politisk styrning av samt tydlig ansvarsfördelning för visseblåsarfrågor.	Kontroll av att roll- och ansvarsfördelning är tydliggjord samt att styrande dokument är fastställda.	Stads-direktör	T1, T2, T3

Tjänsteskrivelse

2025-11-10

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00013

Årsärende 2025: Finans- och kraftrapport

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar
Att godkänna Finans- och kraftrapport oktober 2025

Ärendebeskrivning

Med anledning av de regler och delegationer som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat om avseende finans- och kraftverksamhet rapporteras månadsvis positioner och genomförda affärer för att kommunstyrelsen ska vara uppdaterad om dessa verksamhetens positioner samt att beslutade regler och ramar följs.

Beslutsunderlag

Finans- och kraftrapport oktober 2025

Beredningsansvariga

Anna-Karin Nilsson
Anna Westerlund

Beslutet ska skickas till

Olof Jansson

Förnamn, Efternamn
Befattning

Anna Westerlund
controller

FINANS- & KRAFTRAPPORT

OKTOBER 2025

Handläggare, Finans: Anna Westerlund
 Handläggare, Kraft: Anna-Karin Nilsson
 Ansvarig: Olof Jansson

Internbankens finansiella positioner

mnkr

Upplåning	okt-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbankens skuldportfölj	10 372,7	1,8	-34,8
Totalt	10 372,7	1,8	-34,8

Utlåning	okt-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Umeå kommun	1 874,1	-37,9	0,2
UKF	8 415,3	40,3	-33,2
Folkets Hus	83,3	-0,5	-1,8
Totalt	10 372,7	1,8	-34,8

Umeå kommuns nettouplåning

mnkr

	okt-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte
Internbanken	1 874,1	-37,9	0,2
4H - Röbbäck	0,0		0
Nettoskuld	1 874,2	-37,9	0,1

UKFs upplåning

mnkr

UKF-koncernen	I-banken	Externt	Totalt	Förändr. fg mån
Bostaden	3 986,2		3 986,2	-10,3
Umeå Energi	1 503,0	368,6	1 871,6	27,2
VAKIN	1 697,5		1 697,5	-49,2
INAB	675,9		675,9	1,5
Umeå Hamn	758,1		758,1	9,6
UKF	-83,7	360,0	276,3	2,8
Övriga	-121,7		-121,7	-40,2
UKF-koncernen	8 415,3	728,6	9 143,9	-58,6

Umeå kommuns räntenetto

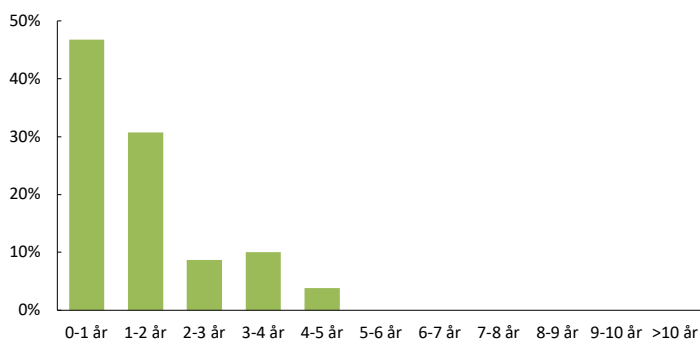
mnkr

	okt-25
Internbankens nettointäkt	43,9
Umeå kommuns räntekostnad	-34,2
Umeå kommuns räntenetto	9,7

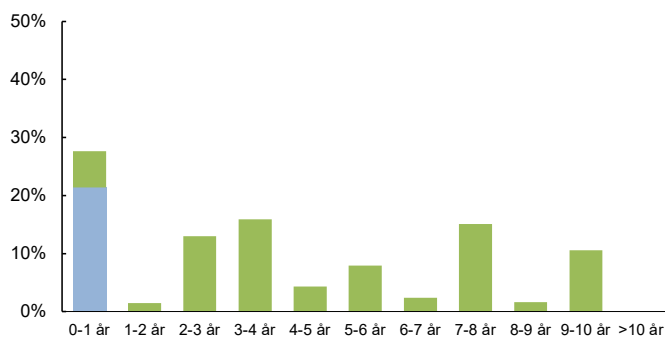
Internbankens skuldportfölj

Total skuld (mnkr)	10 372,7
varav bundet	8 155,0
varav rörlig ränta	2 217,7

Kapitalförfall

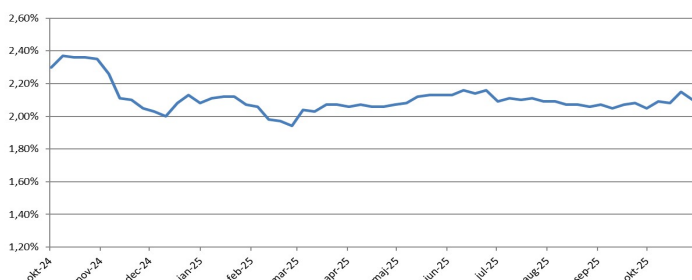
Ränteförfall

Skuldportföljens upplåningsränta
 per 2025-10-31

2,14%

*exkl. 0.45% internbanksmarginal

FINANS- & KRAFTRAPPORT
OKTOBER 2025

Skuldportföljens finansiella nyckeltal - avstämning mot finansiella regler

FINANSIERINGSRISK

RÄNTERISK

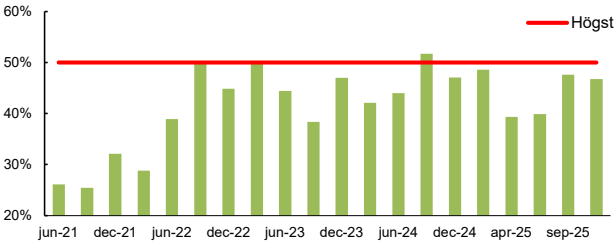
FINANSIELL MOTPARTSRISK

Finansieringsrisk

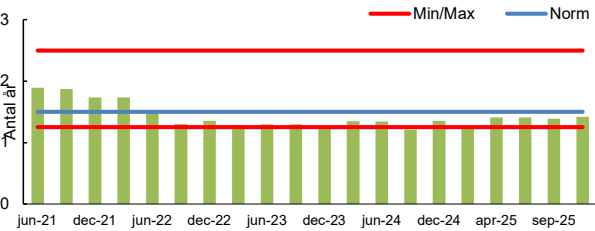
Finansiella regler	okt-25	Inom reglerna
A. Högst 50% får förfalla inom 1 år	46,8%	JA
B. Snittkapitalbindning 1,25-2,5 år, norm 1,5 år	1,42	JA
C. Likviditetsreserv minst 400 mnkr	584	JA
Genomsnittlig kreditmarginal	0,26%	

Kommentar
A.
B.
C.

A. Andel kapitalförfall inom 1 år

B. Kapitalbindningstid

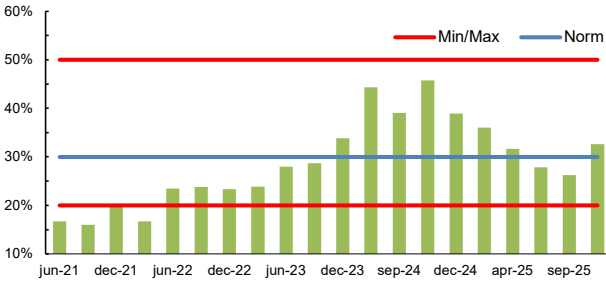

Ränterisk

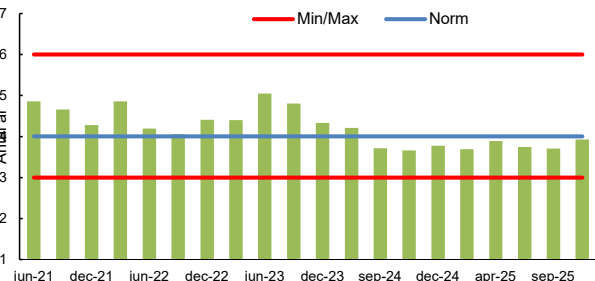
Finansiella regler	okt-25	Inom reglerna
A. Ränteförfall inom 0-1 år lägst 20% och högst 50%, norm 30%	33%	JA
B. Snitträntebindning 3 - 6 år, norm 4 år	3,93	JA
C. Lån eller derivat > 10 år ska motiveras	9,5	JA
D. Icke tillåtna derivat	Nej	JA
E. Uställda optioner nya derivat	Nej	JA
F. Derivatvolym < kreditvolym	Ja	JA

Kommentar
A.
B.
C.
D.
E.
F.

A. Andel ränteförfall inom 1 år

B. Räntebindningstid

Motpartsrisk

Finansiella regler
Vid affärsuppgörelser som avser lån, derivat och extern placering av likvida medel ska motpartens långa kreditvärdighet hos kreditvärderingsinstituten Moody's vara lägst A2 eller hos S&P lägst A-.

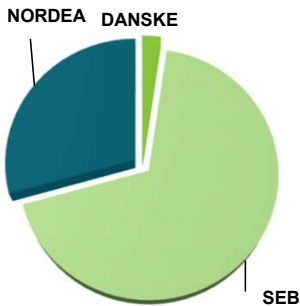
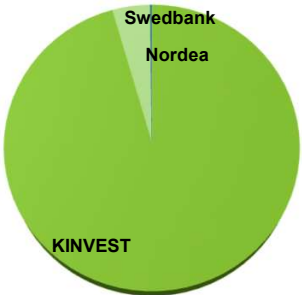
Derivatgivare*	S&P rating	mrdrkr	Andel
DANSKE	A+	200,0	2%
SEB	AA-	5 925,0	68%
NORDEA	AA-	2 545,0	29%

Kreditgivare	S&P rating	mnkr	Andel
KINVEST	AAA	9 906,5	96%
Nordea	AA-	450,0	4%
Swedbank	AA-	16,2	0%

Totalt	10 372,7	100%
---------------	-----------------	-------------

Totalt	8 670,0	100%
---------------	----------------	-------------

* inkl fwd startade

Marknadsräntor och kommentar

3M Stibor och 5års Swap

Riksbanken lämnar ränta och räntebana oförändrade. Men en viss duvaktighet kan ändå skönjas. Sammantaget bjuder Riksbanken på mycket få nyheter men uttrycker en fortsatt osäkerhet om styrkan i återhämtningen. Inte minst kring "hur mycket hushållen väljer att konsumera". Sannolikheten för att räntan sänks något snäpp till under det närmaste året får sägas vara klart högre, än att en första höjning kommer snabbare än planerat.

Donationsmedel

mnkr

	okt-25	Förändr. fg mån	Förändr. årsskifte*
Marknadsvärde	19,5	0,0	2,0

* inkl. utdelning

Borgen

mnkr

	2024-12-31*	Förändr. årsskifte
Kommunägda företag	1 166,6	-24,6
Extern borgen	100,2	-2,5
Totalt	1 266,8	-27,1

* uppdateras årsvis

Pensionsstiftelser

mnkr

	Marknadsvärde		Avkastning mån		Avkastning 2025		Avk. sedan start *	
	Kommun***	UKF**	Portfölj	Index	Portfölj	Index	Portfölj	Index
TOTALVÄRDE	184,9	169,1	2,6%	2,3%	4,7%	5,4%	6,8%	6,6%
VÄRDE fg mån	180,2	164,8						

* Start 2012-10-31. Avkastning anges på årsbasis

** Avyttrat 8,9 mnkr 0425 för utbetalning av gottgörelse

** Avyttrat 13,8 mnkr 0625 för utbetalning av gottgörelse

Marknadskommentar - krafthandel

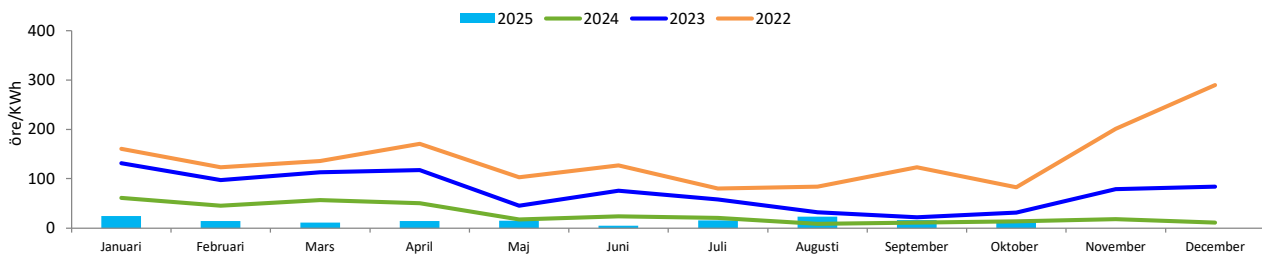
Goda nederbörds mängder har bidragit till hög produktionsvolym men samtidigt låga priser. Magasinen är välfyllda och produktionen för november blir mest sannolikt klart över budget, men till relativt låga priser.

Krafthandelns produktion och resultat

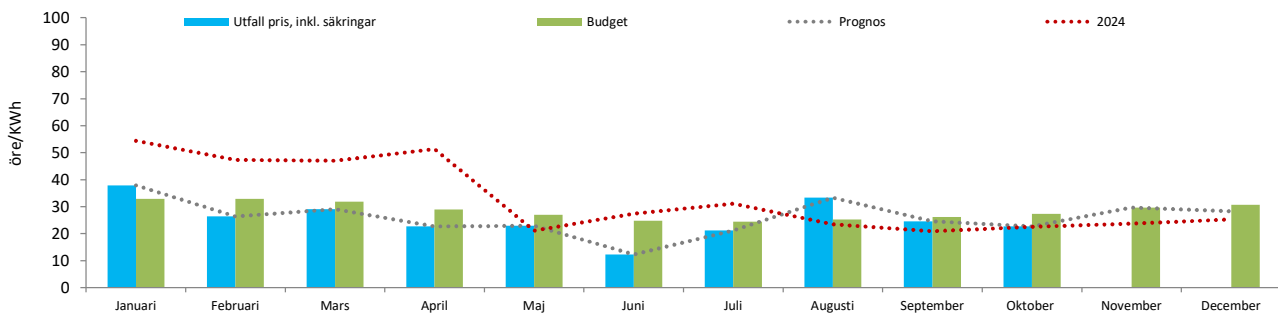
mnkr

	Oktober 2025	Budget	Avvikelse	Ack utfall	Ack budget	Ack avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Totalt resultat	10,0	10,6	-0,6	90,6	96,8	-6,2	105	117	-12

Marknadens spotpris, historiskt månadsmedel

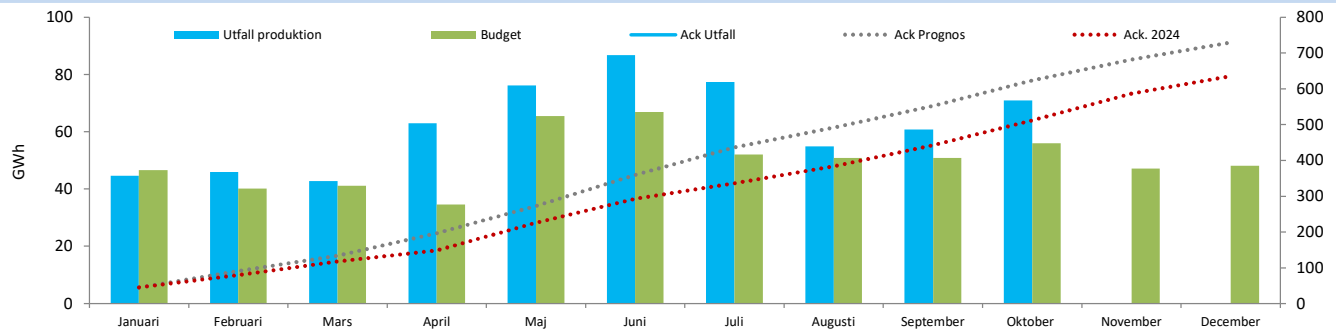

Produktionspris inkl. säkringar

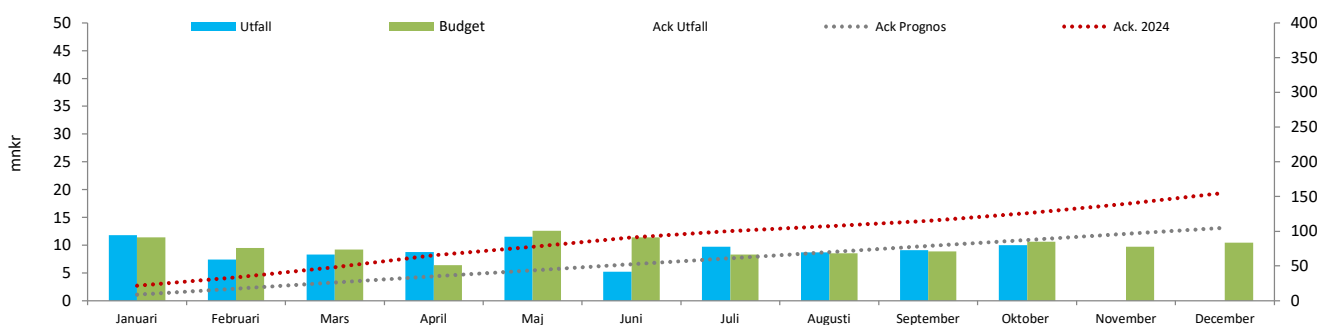
Produktion, Kommunens andel - 25,85% av Stornorrfors

GWh

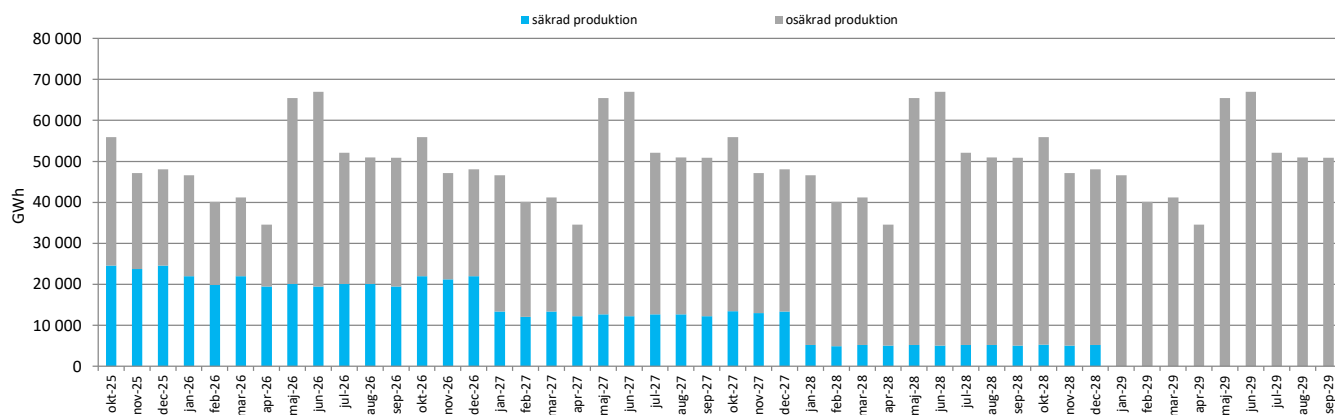
Resultat - Kraftverksamhet

mnkr

Prissäkrade produktionsvolymer

En målsättning med kommunens försäljning av sin andelskraft är att få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt. Strategin för att uppnå detta är en indexliknande hantering där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat. Genom att över tiden fylla på säkringsvolymer för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt. Nedan redovisas prognostiserade produktionsvolymer samt hur stor del av dessa som är prissäkrade.

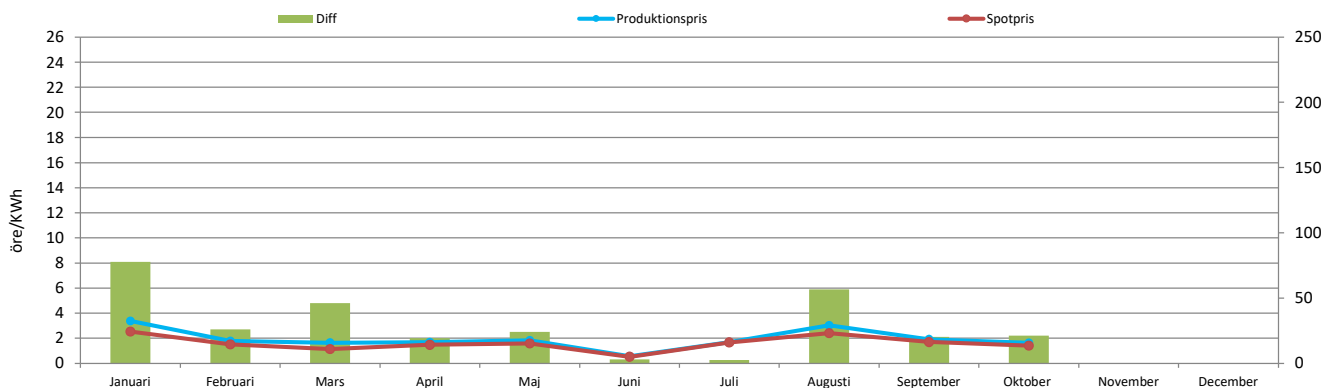

Optimering

öre/KWh

Umeå kommun är delägare i Stornorrfor kraftverk till 25,85% och därmed berättigad till samma andel av den kraft som produceras. Kommunen har enligt avtal rätt att fiktivt, inom avtalat intervall, "köra" sin produktionsandel som om det vore en egen kraftstation. Målsättningen med kommunens "körning" är därför att optimera produktionen och resultatet genom att planera sitt kraftuttag.

Kurvorna visar de olika priserna medan höjden på staplarna beskriver skillnaden mellan det pris som optimeringen åstadkommit och det verkliga genomsnittliga spotpriset.

Ekonomifunktionen

Lena Höök Gustafsson
Ekonomidirektör

Olof Jansson
Finanschef

BESLUT GENOMFÖRDA ENLIGT DELEGATION FRÅN KOMMUNSTYRELSEN

Oktober 2025

NYA FINANSIELLA AFFÄRER

Löpnr	Motpart	Belopp	Nom.ränta	Affärsdatum	Likvdatum	Sffdatum
KI_181169	Kommuninvest	300 000 000		2025-10-13	2025-10-22	2026-10-13
KI_181610	Kommuninvest	200 000 000		2025-10-28	2025-11-28	2027-10-20
KI_181611	Kommuninvest	200 000 000		2025-10-28	2025-12-10	2027-10-20
KI_181632	Kommuninvest	200 000 000		2025-10-29	2025-12-10	2026-12-10

NYA ELHANDELSAFFÄRER

Eltermin*	Portfölj**	Effektenheter (MW)***	MWh	Pris/MWh	Startdatum	Sffdatum
FWYR-27	UK produktion prissäkr.	2	17 520	256,50	2027-01-01	2027-12-31
FWYR-28	UK produktion prissäkr.	2	17 568	278,25	2028-01-01	2028-12-31
FWYR-26	UK produktion prissäkr.	2	17 520	213,00	2026-01-01	2026-12-31
SUNQ1-26	UK egenanv. Prissäkring	2,5	2 159	340,00	2026-01-01	2026-03-31
SUNQ4-26	UK egenanv. Prissäkring	2,5	2 209	228,00	2026-10-01	2026-12-31
SUNQ1-27	UK egenanv. Prissäkring	1,0	2 159	337,00	2027-01-01	2027-03-31
SUNQ4-27	UK egenanv. Prissäkring	1	2 209	294,00	2027-10-01	2027-12-31
SUNYR-28	UK egenanv. Prissäkring	1	8 784	284,00	2028-01-01	2028-12-31

* Med uttrycket "eltermin" avses ett kontrakt om att köpa/sälja en bestämd mängd kraft till ett fastställt pris under en viss tidsperiod (prissäkring). I Umeå kommuns fall utförs elterminer endast med finansiell avräkning mot spotpriset, dvs. ingen fysisk leverans ingår i elterminsavtalet. Terminernas löptid fås genom att enbart läsa de sista tecknen i produktens namn. T.ex. är **SUNYR-24** en produkt som sträcker sig över hela året 2024, **SUNQ4-24** sträcker sig över kvartal fyra år 2024.

** Umeå kommun har två elhandelsportföljer; en produktions- och en egenanvändningsportfölj (inköpsportfölj). Inköp/försäljning av elterminer i dessa portföljer görs för att diversifiera prisriskerna.

*** Effektenheter är energin man köpt/sålt per tidsenhet.

ÖVRIG DELEGATION

Borgensman: Umeå kommun

Kredittagare: Umeå Energi Elnät AB

 Kreditbelopp: 27 500 000 SEK
 Swedbank 8327-9 625 902 462-5

Tjänsteskrivelse

2025-11-11

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00715

Nämndinitiativ: Trygga äldreomsorgen; Lars Forsgren (SD)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå yrkandet i nämndinitiativet.

Motivering till beslutsförslaget

Nämndinitiativet i sin helhet framgår av beslutsunderlaget.

Sammanfattningsvis hänvisar initiativet till de missförhållanden som avslöjats inom äldreomsorgen och gör gällande att politiken generellt men framförallt inom Äldrenämnden har intagit en passiv hållning. I initiativet uppges vidare att Umeå kommun har försökt rädda ansiktet utåt istället för att sätta medborgare först. Initiativtagaren hänvisar till en särskild händelse och menar att kommunen kan ha gjort sig skyldig till skyddande av brottsling. Därav yrkandet om polisanmälan.

Av Umeå kommuns reglemente framgår ansvarsfördelningen mellan nämnderna för de uppdrag och uppgifter som kommunen har.

Av 6 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) följer att nämnderna är självständiga myndigheter som beslutar i frågor som de enligt lag ska ha hand om eller som fullmäktige har delegerat till de. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. De missförhållanden som nämndinitiativet hänvisar till ligger inom Äldrenämndens ansvar.

Frågan om man ska göra en polisanmälan eller inte ligger inom nämndens bedömningsutrymme och ansvar. Kommunstyrelsen har inget mandat att överpröva nämnders beslut och bör som Justitieombudsmannen påtalat (*JO:s beslut 2007-12-10, dnr 2622-2006*) vara försiktig så att ett agerande gentemot en annan nämnd inte uppfattas som ett försök att ingripa i hur nämnderna hanterar sina förvaltningsuppgifter i enskilda ärenden.

Inom vissa verksamheter finns det en uttalad lagstadgad skyldighet att

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00715

göra en polisanmälan. Det gäller exempelvis som tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Inom andra verksamheter handlar det om en möjlighet men inte en uttalad reglerad skyldighet. När det gäller Äldrenämnden har nämnden beslutat att polisanmälan ska göras vid misstanke om brott mot äldre (beslut 2025-05-23 med dnr ÄN-2025/00012).

Oavsett om det är en lagstadgad skyldighet att göra en polisanmälan eller om det görs på andra grunder är förutsättningen för en polisanmälan att anmäla de faktiska förhållandena om en straffbar överträdelse kan konstateras. Det är däremot inte upp till den anmälade nämnden att bedöma om överträdelsen kan leda till en fällande dom eller om det är ett ringa brott.

Bestämmelsen om skyddande av brottsling finns i 17 kap. 11 § brottsbalken och lyder i relevanta delar enligt följande (första stycket). ”Om någon döljer den som begått brott, hjälper honom eller henne att komma undan, undanröjer bevis eller på annat liknande sätt motverkar att brottet upptäcks eller att någon lagförs för det, döms för skyddande av brottsling till böter eller fängelse i högst två år.

Bestämmelsen tar sikte på två fall, dels att dölja brottslingen dels att dölja det begångna brottet. I kommentaren sägs att *enbart underlåtenhet att anmäla ett begånget brott är inte tillräckligt för straffansvar enligt paragrafen*, (se Roos, Brottsbalk (1962:700) 17 kap. 11 §, avsnitt 2.2.2 Döljande av brottsling, Lexino 2025-01-01 - JUNO).

Kommunstyrelsen anser med hänsyn till vad som framgår ovan om nämndernas självständighet och att kriterierna för brottet skyddande av brottsling inte är uppfyllda att yrkandet ska avslås.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna (SD) har via Lars Forsgren yrkat att kommunstyrelsen beslutar att polisanmäla kommunen för att säkerställa att kommunen inte gjort sig skyldig till skyddande av brottsling. Bakgrunden till yrkandet framgår av beslutsunderlaget.

Kommunstyrelsens näringslivs- och arbetsutskott beslutade den 16 september 2025 att skicka nämndinitiativet till stadsledningskontoret för beredning.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens beslut 2025-09-16, § 149

Nämndinitiativ Lars Forsgren (SD)

3 av 3

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00715

Beredningsansvarig

Chefsjurist Maria Törnblom

Beslutet ska skickas till

Lars Forsgren, Sverigedemokraterna

Elin Pietroni
Stadsdirektör

Maria Törnblom
Chefsjurist

Umeå kommun
Kommunstyrelsen

Protokollsutdrag
2025-09-16

§ 149

Diariennr: KS-2025/00715

Nämndinitiativ: Trygga äldreomsorgen; Lars Forsgren (SD)

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att skicka nämndinitiativet till stadsledningskontoret för beredning.

Ärendebeskrivning

Vid kommunstyrelsens sammanträde lyfter Lars Forsgren (SD) följande nämndinitiativ:

Trygga äldreomsorgen

Umeå kommuns äldreomsorg har återkommande avslöjats med missförhållande efter missförhållande. Vilken tur i ordningen är svår att hålla rätt på då, bläcket inte ens hinner torka innan nästa skandal är ett faktum. Nu har det hänt igen.

SVT Västerbotten rapporterar den 18 augusti 2025¹ att ännu ett misstänkt övergrepp skett i Umeå kommun och även om det är mycket som fortfarande är oklart är det skrämmande hur passiv politiken är i Umeå kommun, framför allt Äldrenämnden, är i ljuset av de brister som kommit fram det senaste året.

Problemen med Äldreomsorgen är mångfacetterade och lösningarna lika så. Men för att begränsa nämndinitiativet något, vill vi lyfta något som många partier verkar vilja dansa runt. Den tystnadskultur som präglar organisationen som främst beror av en oro att behandla alla anställda lika – oavsett vilken etnicitet den anställda har.

Umeå kommun
Kommunstyrelsen**Protokollsutdrag**
2025-09-16

Vi menar att det är uppenbart att Umeå kommun försökt rädda ansiktet utåt i stället för att sätta våra medborgare först. När övergrepp och missförhållanden uppdagas måste vi agera resolut. I fallet om den 30-åriga irakiern tidigare i år har man erkänt att man agerat fel. Men Sverigedemokraterna menar att det kan vara så pass illa att kommunen kan ha gjort sig skyldig till skyddande av brottsling.

Bedömningen – om så är fallet – skall såklart inte göras av vare sig politiker eller verksamheten själva. Vi menar dock att det är så en så pass allvarlig eventualitet för medborgares förtroende för äldreomsorgen, att kommunen måste anmäla detta till polisen.

Med detta som bakgrund yrkar Sverigedemokraterna på:

Att kommunstyrelsen beslutar att polisanmäla kommunen för att säkerställa att kommunen inte gjort sig skyldig till skyddande av brottsling.

Beslutsunderlag

Nämndinitiativet.

Näringslivs- och arbetsutskottets beslutsordning

Näringslivs- och arbetsutskottet beslutar enligt tjänsteskrivelsens förslag.

Kommunstyrelsens beslutsordning

Kommunstyrelsen beslutar enligt näringslivs- och arbetsutskottets förslag.

Beslutet ska skickas till

Stadsdirektör

Trygga äldreomsorgen

Umeå kommuns äldreomsorg har återkommande avslöjats med missförhållande efter missförhållande. Vilken tur i ordningen är svår att hålla rätt på då, bläcket inte ens hinner torka innan nästa skandal är ett faktum. Nu har det hänt igen.

SVT Västerbotten rapporterar den 18 augusti 2025¹ att ännu ett misstänkt övergrepp skett i Umeå kommun och även om det är mycket som fortfarande är oklart är det skrämmande hur passiv politiken är i Umeå kommun, framför allt Äldrenämnden, är i ljuset av de brister som kommit fram det senaste året.

Problemen med Äldreomsorgen är mångfacetterade och lösningarna lika så. Men för att begränsa nämndsiniciativet något, vill vi lyfta något som många partier verkar vilja dansa runt. Den tystnadskultur som präglar organisationen som främst beror av en oro att behandla alla anställda lika – oavsett vilken etnicitet den anställda har.

Vi menar att det är uppenbart att Umeå kommun försökt rädda ansiktet utåt i stället för att sätta våra medborgare först. När övergrepp och missförhållanden uppdagas måste vi agera resolut. I fallet om den 30-åriga irakiern tidigare i år har man erkänt att man agerat fel. Men Sverigedemokraterna menar att det kan vara såpass illa att kommunen kan ha gjort sig skyldig till skyddande av brottsling.

Bedömningen – om så är fallet – skall såklart inte göras av vare sig politiker eller verksamheten själva. Vi menar dock att det är så en såpass allvarlig eventualitet för medborgares förtroende för äldreomsorgen, att kommunen måste anmäla detta till polisen.

Med detta som bakgrund yrkar Sverigedemokraterna på:

Att kommunstyrelsen beslutar att polisanmäla kommunen för att säkerställa att kommunen inte gjort sig skyldig till skyddande av brottsling.

Lars Forsgren (SD)

Gruppledare Umeå Kommun

1. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasterbotten/nytt-misstankt-sexuellt-overgrepp-pa-aldreboende-i-umea>

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diariennr: KS-2025/00730

Inbjudan: Umeå kommun och Vasa stads gemensamutvecklingsstrategi - avstämning och fortsatt arbete

Förslag till beslut

- att Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter och Kommunfullmäktiges presidium bjuds in till den gemensamma konferensen "Umeå kommun och Vasa stads gemensamma utvecklingsstrategi – avstämning och fortsatt arbete", som äger rum i Umeå på P5 den 11 december kl 11-16.

Ärendebeskrivning

Den 28 augusti 2023 fattade Umeå kommun och Vasa stads kommunfullmäktigeförsamlingar beslut om en gemensam utvecklingsstrategi. Torsdagen den 11 december 2025 bjuds Kommunstyrelsens ordinarie ledamöter och Kommunfullmäktiges presidium och Vasa stads presidium från fullmäktige och ledamöter i stadsstyrelsen in till en gemensam konferens för fortsatt arbete med vårt gemensamma utvecklingsarbete. Konferensen äger rum på P5 den 11 december kl 11-16 och avslutas med en gemensam middag innan Vasaborna tar färjan hem på kvällen.

Sista anmälningsdatum är den 28/11. Anmälan till Vanessa Holmlund.

Beslutsunderlag

- Bifogad inbjudan
- Utvecklingsstrategi - UMEÅ och VASA 2030 – gränslösa möjligheter i en hållbar tillväxtregion
- Årsrapport 2024
- Uppföljning indikatorer Umeå-Vasa, juni 2024

Beredningsansvariga

Cathrin Alenskär

2 av 2

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/00730

Beslutet ska skickas till

Mikael Brändström

Cathrin Alenskär

Förnamn, Efternamn

Befattning

Cathrin Alenskär

Internationell
samordning/Projektledare

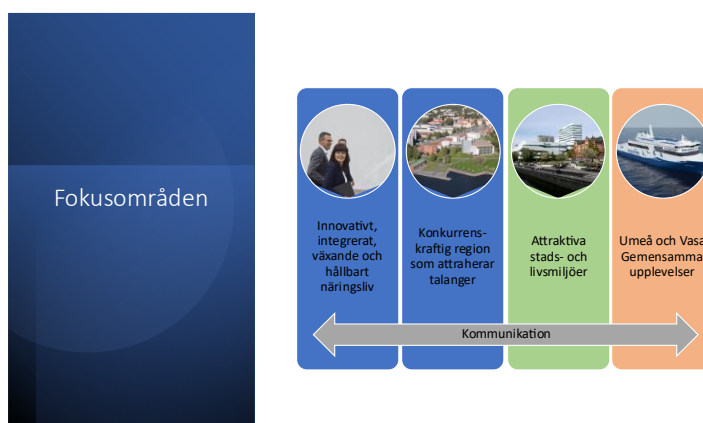

INBJUDAN

Umeå kommun och Vasa stads gemensam utvecklingsstrategi - avstämning och fortsatt arbete

Plats	P5, Umeå
Datum	11 december 2025
Tid	11:00-16:00 + middag

Den 28 augusti 2023 fattade Umeå kommun och Vasa stads kommunfullmäktigeförsamlingar beslut om en gemensam utvecklingsstrategi. Torsdagen den 11 december 2025 möts presidiet för Umeå kommuns fullmäktige och ordinarie ledamöter i Kommunstyrelsen och från Vasa stads presidium från fullmäktige och ledamöter i stadsstyrelsen i Umeå tillsammans med ansvariga tjänstepersoner för fortsatt arbete med vårt gemensamma utvecklingsarbete.

Sista dag för anmälan är 28 november till vanessa.holmlund@umea.se. Uppge även ev specialkost.

Vid frågor kontakta Cathrin Alenskar, Umeå kommun, cathrin.alenskar@umea.se.

Varmt välkomna!

UMEÅ och VASA 2030 – gränslösa möjligheter i en hållbar tillväxtregion

Rapport över genomförda aktiviteter 2024

UMEÅ
KOMMUN

V A A S A .
V A S A .

Innehåll

Inledning	5
Sammanvägd nulägesbedömning Umeå–Vasa	6
Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv	8
Fokusområde 2: En konkurrenskraftig region som attraherar talanger	10
Fokusområde 3: Attraktiva stads- och livsmiljöer	12
Fokusområde 4: Umeå och Vasa – Gemensamma upplevelser	14
Kommunikation	16

FOTOGRAFIER

s.1 Kimmo Makkonen, s.6 Umeå kommun,
s.9 Christoffer Björklund, s.12 Umeå kommun, s.15 Rauli Lehto

Inledning

Under 2024 fortsatte det gemensamma strategiarbetet mellan Umeå och Vasa. På följande sidor summerar vi vad som gjorts. Arbetsgrupperna har under året som gått haft olika förutsättningar att hitta tillfällen till samarbete. Övergripande är det viktigt att säga att vi rör oss framåt mot den vision som beslutades när planen antogs.

Tillsammans jobbar vi för att främja hållbar tillväxt och välfärd i hela regionen genom att ge människor, företag och andra organisationer likvärdiga förutsättningar. Det tar tid att hitta nya arbetssätt och vi gör det med delaktighet och jämlikhet i fokus. ●

Sammanvägd nulägesbedömning Umeå–Vasa

3

Umeå och Vasa uppvisar båda en dynamisk och positiv utveckling, men med olika profiler. Båda kommunerna visar stark tillväxt inom sysselsättning, befolkning och utbildning, men skillnaderna ligger i tillväxtens struktur och långsiktiga robusthet.

Vasas utveckling drivs i hög grad av industriell tillväxt, särskilt inom energiteknologi. Genom klustret EnergyVaasa och det växande GigaVaasa-området har staden en tydlig spets inom framtidsbranscher såsom batteriteknik, elektrifiering, förnybar energi och smarta elnät. Den industriella sysselsättningen ökar

snabbt, i synnerhet genom rekrytering av personer med utländsk bakgrund, vilket understryker Vasas ökande internationella profil och beroende av invandring.

Umeå å andra sidan har en bredare ekonomisk bas, där tillväxten sker inom flera branscher samtidigt. Kommunens höga andel eftergymnasialt utbildade och starka universitetskoppling möjliggör en god tillgång på kompetens. En betydande faktor för Umeå är den höga kvarstanningsgraden bland studenter, vilket ger långsiktig stabilitet i kompetensförsörjningen och bidrar till den breda branschbredden i näringslivet.

Både Umeå och Vasa har en stark inflyttning av unga, vilket bidrar till arbetsmarknadens vitalitet. Samtidigt är båda kommunerna drabbade av låg nativitet, vilket på sikt riskerar att minska antalet födda och försvaga den demografiska balansen. Vasas tillväxt är redan beroende av utländsk arbetskraft. Umeå behöver fortsatt locka och behålla internationella studenter och specialister. Inflyttning av särskilt unga vuxna och internationell arbetskraft är därmed avgörande för fortsatt tillväxt.

En kritisk gemensam utmaning är det snabbt vikande bostadsbyggandet. Båda kommunerna måste säkerställa ett tillräckligt utbud av bostäder, särskilt hyresrätter för unga och nyinflyttade, för att bibehålla sin attraktionskraft. I Vasa har nyproduktionen rasat och lett till en brist på små hyresbostäder, särskilt för studenter och unga. Umeå har haft hög bostadsproduktion historiskt, men även där minskar antalet nya byggprojekt, vilket kan bli en flaskhals för fortsatt tillväxt och inflyttning. ●

4

Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv

5

Projektet Bothnia Green Energy, som stöder utvecklingen av hållbara energilösningar pågår och ett konkret resultat är Kvarkenrådets nya Energiberedning där sex energibolag, bl.a Umeå Energi och Vasa Elektriska, samt universiteten ingår.

Inom projektet har fyra innovationspiloter valts ut där energibolagen tillsammans med små och medelstora företag jobbar med framtidens energilösningar. Utöver detta har det under året varit frekventa utbyten mellan Vasa Elektriska och Umeå Energi. Primärt har det handlat om att dela erfarenheter inom området storskalig energilagring och etableringen av Mana och Liquid Wind på Umeå Eco Industrial Park.

Det andra projektet som pågår är Bothnian Coastal Route där den finska och svenska kusten i Bottenviken marknadsförs och utvecklas för att bli en unik året runt besöksanledning. En webbsida för researrangörer har tagits fram¹, 1300 researrangörer har nåtts av nyhetsbrev och marknadsföring har genomförts i tjugo italienska medier. Parallellt har ett kompetensnätverk skapats med lokala reseföretag i området.

Diskussioner förs hur vi ska kunna göra vår gemensamma region mer känd internationellt. En del av kommunikationsavdelningen från Umeå besökte sina kolleger i Vasa gällande detta tema under hösten 2024. ●

<https://bothniancoastalroute.com/>

Fokusområde 2:

En konkurrenskraftig region som attraherar talanger

7

Förutsättningar för en gemensam statistikdatabas har undersökts men kunde inte slutföras under året. Flera regionvisa marknadsföringskampanjer för att locka arbetskraft har genomförts. Arbetet med integration av internationell arbetskraft pågår intensivt inom respektive stad. Vastas Job shadow-utbyte möjliggjorde att en person från Vasa fick följa med välfärds- och strategiarbetet vid Umeås nya strategiavdelning under några veckors tid.

För att göra vår region mera känd i Norden deltog Vasaregionen och Umeå i Meet&Match-rekryteringsmässan i Skellefteå i november 2024. Bägge sidor deltog också på EmigrationExpo 24 i Holland i april 2024.

Tillsammans med Kvarkenrådet har det kartlagts underlag för ett gemensamt projekt med syfte att branda Kvarkenregionen. Projektet beviljades inte finansiering år 2024 och ett nytt försök görs under 2025.

För att skapa förutsättningar för utländsk arbetskraft att integrera sig genomfördes en benchmarking-resa till Umeå i oktober 2024, representanter från Vasa träffade Gateway Umeå-projektet och representanter för Region Västerbotten.

När det gäller tillgången till och behovet av arbetskraft har VASEKs representant under det gångna året gjort företagsbesök hos lokala företag. Vidare har tillgängliga informations-

källor för arbetskrafts- och kompetensbehov kartlagts på finska sidan (inklusive Arbetskraftsbarometern, tillgång till och matchning av arbetskraftsrapporten samt Statistikcentralens statistikdatabaser). Handelskammarens Business Panel-undersökningar har också noterats. Det finns också möjlighet att få skräddarsydd information från arbetsförmedlingens databas via NMT-centralen.

Ändringar i Attraktiva Vasaregionen-projektet syftar också till att stödja företags beredskap att anställa internationella talanger. Samarbetet med andra projekt med samma fokusgrupp har inletts. För att stödja medföljande familjemedlemmar som väljer att flytta till vår region uppdateras flyttinformation och hemsidor

8

för Vasaregionen inom Attraktiva Vasaregionen-projektet för att göra dem mer tilltalande.

Samarbetet mellan de som jobbar med regionens attraktivitet har utökats genom diskussioner med Visit Vaasa för att öka medvetenheten om regionens arbetsmöjligheter för turister.

För att informera regionens studenter om praktikplatser har branschvisa rekryteringsevent för högskolestuderande inom ekonomi, förvaltning, energi, IT, juridik, social- och hälsovård genomförts. Talent Forum Vasa, en gemensam rekryteringsmässa för alla sex högskolor, hölls i januari 2024 med cirka 60 utställare och över 1300 studenter. ●

Fokusområde 3: Attraktiva stads- och livsmiljöer

En av huvudmålsättningarna för detta fokusområde har varit att på bred front prioritera pågående initiativ för en fast förbindelse över Kvarken. Umeå och Vasa har intensifierat sitt samarbete kring frågan, bland annat i samband med yttrande över remiss från den svenska Havs och vattenmyndigheten.

Städerna har ingen representant i arbetsgruppen för utredningen utan representeras av Kvarkenrådet. I början av september genomförde den finländska utredningsgruppen en studieresa till Umeå och Vasa. I oktober 2024 har städerna lämnat synpunkter på de förslag till sträckningar och anslutningar som utredningen studerar.

Umeå kommun, Vasa stad, Umeå kommunföretag, Umeå Hamn AB samt Kvarken Ports har undertecknat ett MOU gällande bland annat fossilfri förbindelse mellan städerna år 2030.

Under hösten 2024 drevs arbetet med den Gröna korridoren vidare tillsammans med Den Norske Veritas (DNV) som har Umeå-Vasa som ett case i pågående projekt.

Under hösten 2023 träffade Umeå kommuns företrädare för Region Västerbotten och påtalade vikten av att lyfta den öst-västliga förbindelsen och hur den behöver stärkas på olika sätt. Detta resulterade i att det blev ett tema på invigningen av Västerbotten på Grand 2024 i Stockholm. Den öst-västliga förbindelsen var också huvudtema vid Mötesplats Lycksele 2024 och Vasa Future Festival som hölls i augusti 2024.

Ambitionen är att stärka våra positioner inom Ten-T nätverket. Revideringen av Ten-T förordningen beslutades preliminärt i december 2024. Umeå utpekas i det reviderade förslaget till Ten-T förordning som Urban Nod. Aktiviteten att få in Vasa hamn i Ten-E pågår med finska ministeriet.

En kartläggning av vilka internationella nätverk båda städerna ingår i har utförts. ●

Fokusområde 4:

Umeå och Vasa

– Gemensamma upplevelser

13

Inom projekten Cultural Platform Kvarken, Kvarken Film Network, Botnia Coastal Route har man bland annat marknadsfört Kvarkenregionen i elva olika städer i Europa, och inbjudit in influencers till Kvarken. Inom projektet genomfördes även två workshops för kulturaktörer i Kvarkenregionen för att sondera behovet av ett större projekt.

Nordens dag ordnades i kulturhuset Väven, Umeå i mars där Vasa Teater och Vasa stad ordnade program för barnfamiljer. Samarbetet med Umeå gällande Konstens Natt 2024 i Vasa har även förverkligats. I Vasa körfestival deltog hundra sångare från Umeå.

Umeå biblioteksförvaltning besökte Vasa i april 2024.

Allt fler större evenemang ordnas och marknadsföringskampanjer som görs på båda sidorna av Kvarken utvärderas och följs av båda Visit-bolagen.

Vasa och Umeå har beviljat ekonomiskt stöd till föreningar för att främja samarbete; bland annat till konstnärsföreningarna för att ordna utställningar.

På Vasa Elektriska Arena ordnades en innebandymatch där Umeåklubben IBK Dalen spelade

mot Seinäjoen Peliveljet från Seinäjoki. Innebandyklubben IBK Dalen från Umeå spelar i Svenska Superligan för herrar. Seinäjoen Peliveljet (SPV) spelar i sin tur i F-ligan, som är den högsta serien i innebandy i Finland. Vasa stad ansvarade för ordnandet och marknadsföringen av evenemanget.

Gällande det utökade internationella samarbetet fick Vasa och Umeå stor uppmärksamhet under European Week of Regions and Cities i Bryssel, där representanter från Vasa presenterade den gemensamma strategin under rubriken: Multi-level governance – dual use of infrastructure.

I juni 2024 sammanstrålade fyra representanter från Cherson och tre representanter från Vasa i Umeå för att under en veckas tid diskutera stadsplanering i de tre olika länderna och hur Vasa och Umeå kan hjälpa Cherson med deras återuppbyggnadsarbete. Trots pågående krig planerar de framtiden med tillförsikt.

En kartläggning av vilka internationella nätverk båda städerna ingår i har utförts. ●

14

Kommunikation

Samarbetet mellan Vasa och Umeå har under året blivit tätare genom en rad kommunikationsåtgärder. Syftet är att öka medvetenheten om samarbetet mellan städerna och stärka den regionala gemenskapen. En stor del av kommunikation och marknadsföring sker också naturligt inom respektive fokusområde (till exempel VisitVaasa och VisitUmeå).

Vasa och Umeå har kommit överens om en gemensam användning av hashtaggar för att bättre synliggöra samarbetet. Hashtaggar är #VaasaUumaja (Umeå använder: #UmeåVasa) #strategia #VasaUmeå #strategi.

Vasa har i sin aktiva närvaro på LinkedIn på ett proaktivt sätt synliggjort samarbetet ett flertal gånger under 2024. Inläggen behandlade bland annat publiceringen av samsamarbetsrapporten, Umeå regionråds och kommunikationskollegornas besök i Vasa, Wasaline, Nordens dag samt vår gemensamma synlighet under European week of Cities and Regions i Bryssel 2024. Umeå har gjort liknande insatser men inte i samma omfattning som Vasa.

På Barn med på jobbet-dagen fick barnen lösa en gåta som gällde Vasas vänort Umeå och man informerade också om detta på stadens intranät.

I Umeå togs en fotoutställning fram för hamn-terminalen. Syftet är att skapa en trevligare inramning vid resa samtidigt som unika motiv lyfts fram. Samtal förs om en förlängd utställning som går mellan terminalerna i Vasa respektive Umeå.

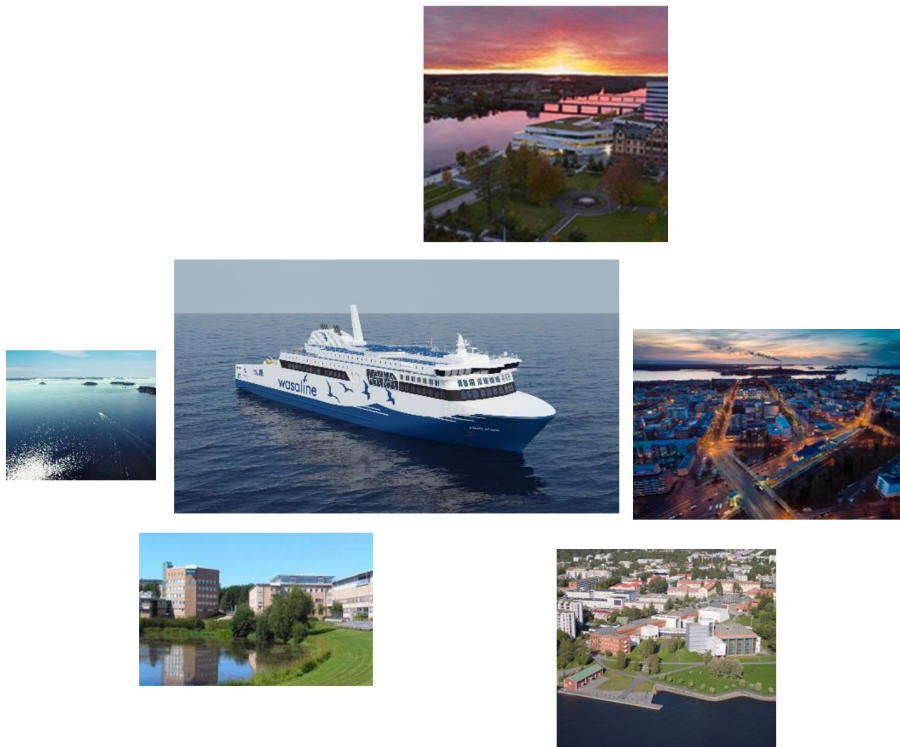
Betald reklam riktad till Umeå har använts i sociala medier för Konstans natt och Roland Perssons utställning på Österbottens museum. Även allmän kulturreklam, som styrs till sidan vaasa.fi/kulttour, har använts i sociala medier. På sidan kan man köpa biljetter till teaterföreställningar, konserter och museer. Där finns även aktuella kulturartiklar.

På Vasas webbplats har man skapat en ny helhet för vänorterna där Umeå har fått en egen plats. På webbplatsen vaasa.fi finns Umeå-Vasa strategin samt de årliga rapporterna publicerade. Information om strategiarbetet har också synliggjorts på respektive intranät.

I Vasa stads invånartidning presenterades evenemangstips i Umeå. På Wasalines skärmar visades även reklam för utställningar på Vasas museer i februari, maj och september 2024. Möjligheten att länka Umeås evenemang till evenemangskalendern på Vasas webbplats utreddes, men av tekniska skäl var det dock inte möjligt. ●

UMEÅ
KOMMUN

V A S A .
V A S A .

Umeå och Vasa 2030 - Gränslösa möjligheter i en hållbar tillväxtregion

**UMEÅ
KOMMUN**

V A S A .
V A S A .

Innehåll

Bakgrund.....	3
Introduktion.....	3
Vision	6
Fokusområden	6
Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv	6
1.1 Företagen växer och nya hållbara företag etablerar sig.....	7
1.2 Möten och affärer mellan företagen i Kvarkenregionen ökar bland annat genom färjan Aurora Botnia som möjliggörare.....	7
1.3 Företagen är föregångare arbetar aktivt med sin klimatomställning och att utveckla nya cirkulära affärsmodeller	7
1.4 Vi är kända för vårt näringsliv i Europa	7
Fokusområde 2: En konkurrenskraftig region som attraherar talanger	8
2.1 Gemensam fungerande arbetsmarknadsregion.....	9
2.2 Umeå-Vasa – en attraktiv och tillgänglig karriärdestination	9
2.3 Ökad andel studenter som stannar kvar i regionen	10
Aktuell situation på arbetsmarknaden	10
Fokusområde 3: Attraktiva stads- och livsmiljöer	13
3.1 Gemensam miljöambition	14
3.2 Social hållbarhet för ökad attraktivitet.....	14
3.3 Hållbar mobilitet och transport.....	14
3.4 Stärka vår position inom EU	15
Fokusområde 4: Umeå och Vasa – gemensamma upplevelser.....	15
4.1 Utökat mellanfolkligt samarbete mellan Umeå och Vasa	16
4.2 Internationellt samarbete	16
Övergripande kommunikation	17
Sammanfattning	17
Appendix 1: Urval ur Umeås och Vasas gemensamma historia	19

Bakgrund

Vasa och Umeå är och har alltid varit viktiga delar av den flera hundra år långa gemensamma historia som kännetecknar samarbetet över Kvarken. Finland var en del av konungariket Sverige i 600 år, fram till delningen av riket efter 1808–1809 års krig. Finland blev självständigt 1917. Urval ur denna gemensamma historia samt städernas likartade utveckling från 1200-talet till 1900-talet beskrivs mera ingående i appendix 1.

Introduktion

Vasa och Umeå är de två största städerna i Kvarkenregionen och har varit vänorter sedan 1949. Vi vill med detta arbete förbättra livskvalitén för våra invånare och stärka verksamhetsförutsättningarna för våra företag och organisationer.

Globaliseringen innebär att vi blir mer ömsesidigt beroende av varandra och att vi bland annat behöver samverka internationellt och ta ett ökat ansvar och säkerställa grundläggande medborgerliga rättigheter. Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang. I Umeå kommuns strategiska plan, internationella program samt i näringslivsstrategin konstateras att Umeå kommun ska utveckla internationella samarbeten, bland annat samarbetet med Vasa.¹ I Vasa stads strategi står det uttryckligen att samarbetet med Umeå bör intensifieras.

Kvarkenrådet EGTS:s verksamhetsområde har utökats väsentligt. Därför är det betydelsefullt att Umeå och Vasa har en egen strategi och att vi hittar lämpliga samarbetsformer mellan organisationerna.

Samarbetet och samarbetsformerna mellan Umeå kommun och Vasa stad har varierat i omfattning över tid och för att samarbetet nu ska utvecklas och bli mer strategiskt och långsiktigt har Umeå kommun och Vasa stad arbetat fram en gemensam utvecklingsstrategi. Denna strategi kompletteras med en aktivitetsplan och en kommunikationsplan.

Städerna fungerar som urbana noder där regionala funktioner finns samlade och effektiva transportsystem knyts samman. Tillgången på utbildning, kvalificerad vård, bred arbetsmarknad liksom ett rikt kultur- och fritidsliv gör städerna attraktiva att leva i. Båda städerna befinner sig i regioner inom EU som är högst rankade i Europa när man mäter utveckling och välmående hos befolkningen; European Social Progress Index.²

För näringslivet är tillgången till kvalificerad arbetskraft, kostnadseffektiva och miljöriktiga transportsystem, liksom närheten till innovativa miljöer som universitet och högskolor, av stor vikt för investeringsviljan och konkurrensförmågan. Städerna Vasa och Umeå har en lång tradition av samarbete. Genom en långsiktig och utvecklad samverkan ska vi fortsätta fokusera på våra urbana kvaliteter med hållbarhet, delaktighet och tillgänglighet i fokus för att öka interaktionen mellan städerna och bygga en ännu mer konkurrenskraftig region.

¹ Umeå kommuns strategiska plan 2016–2028, Internationellt program Umeå kommun och Umeå kommuns Näringslivsstrategi 2019–2025.

² https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/maps/social-progress_en

Sverige och Finland blev medlemmar i EU 1995. EU:s målsättningar är bland andra att främja fred, sina värden och människors välfärd, upprätta en inre marknad och att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen och solidariteten mellan EU-länderna, verka för hållbar utveckling som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och prisstabilitet, marknadsekonomi med hög konkurrenskraft, full sysselsättning och sociala framsteg och att värna sin rika kulturella och språkliga mångfald.³ Inom ramen för dessa prioriteringar hittar man flera ingångar till samarbete mellan Umeå kommun och Vasa stad.⁴

Både Finland och Sverige har gjort en omvärdering av sin säkerhetspolitiska situation. Under tiden denna strategi utarbetats har Finland och Sverige båda sökt om att ansluta sig till försvarsalliansen North Atlantic Treaty Organization (NATO). Finland blev full medlem av NATO 4.4.2023. Länderna fortsätter att förstärka sitt försvarssamarbete och när båda ländernas Natomedlemskap ratificerats stärks det gränsöverskridande försvarspolitiska samarbetet inte bara inom NATO, utan i hela Norden, samt specifikt i Kvarkenregionen. Därmed kommer kris- och beredskapsfrågorna att få ett betydligt ökat fokus i städernas verksamheter. I Kvarken finns ytterst viktig infrastruktur, såsom våra hamnar och färjeförbindelsen mellan Umeå och Vasa, som är en viktig länk för försörjningsberedskapen. Dessutom koncentreras alltmer av både exporten och importen till hamnarna på Finlands västkust, vilket ökar trycket att även ständigt utveckla hamnarna i Umeå och Vasa.

Sverige och Finland jobbar dessutom med Förenta nationernas mål för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals; SDG), även om arbetssätten och metoderna ser olika ut. SDGs, även kända som de Globala målen eller Agenda 2030, antogs av FN 2015 som en universell uppmaning till handling för att utrota fattigdom, skydda planeten och säkerställa att alla människor senast 2030 åtnjuter fred och välbefinnande. De Globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.⁵ Vasa stad och Umeå kommun jobbar båda med de Globala målen, men på olika sätt.

Det finns goda finansieringsmöjligheter för gränsregionala projekt i Kvarkenregionen, särskilt genom Interreg Auroraprogrammet⁶ och Interreg Youth-programmet⁷. Syftet med dessa program är att bygga ett EU över gränserna och att folk närmar sig varandra. Det finns även många andra EU-program som kan finansiera gemensamma projekt.

Nordiska Ministerrådet har som vision att Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region 2030, vilken antogs av de nordiska statsministrarna i augusti 2019. Nordiska ministerrådets arbete baserar sig på tre strategiområden under de kommande fyra åren: ett grönt Norden, ett

³ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/aims-and-values_sv

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy_en

⁵ https://www.undp.org/sustainable-development-goals?utm_source=EN&utm_medium=GSR&utm_content=US_UNDP_PaidSearch_Brand_English&utm_campaign=CENTRAL&c_src=CENTRAL&c_src2=GSR&gclid=EAIaIQobChMIuK-e0Ib_9gIVgtV3Ch1Dpw7oEAAAYASAAEgLvD_BwE

⁶ www.interregaurora.eu

⁷ www.interregyouth.com

konkurrenskraftigt Norden och ett socialt hållbart Norden. Parisavtalet⁸ och Agenda 2030 visar vägen, och Norden ska arbeta ännu ambitiösare och snabbare än övriga världen. Bland annat arbetar Nordiska Ministerrådet på att föra samman nordiska aktörer för att lära sig av varandra och få bättre förståelse för varandra på tvärs av de nordiska länderna samt att genomföra insatser som på ett konkret sätt underlättar för de nordiska invånarna i deras vardag. Gränshinderrådet, som ligger under Nordiska ministerrådet, befrämjar den fria rörligheten inom Norden för enskilda personer och företag.⁹

Nordens första EGTS område (Europeisk gruppering för territoriellt samarbete) har skapats i och med utformningen av Kvarkenrådet EGTS. Det geografiska området är stort med Umeå och Vasa i dess mitt. Båda städerna var grundande medlemmar av Kvarkenrådet (1972) och båda har även varit med som grundpelare i att skapa detta, av EU utformade juridiska instrument för gränsregional samverkan, Kvarkenrådet EGTS 1.1.2021. Kvarkenrådet har utarbetat en ny strategi för åren 2030.

Illustrationen nedan visar hur Umeå och Vasas gemensamma strategi passar in såväl i ett EU sammanhang, i Norden som i Kvarkenregionen.

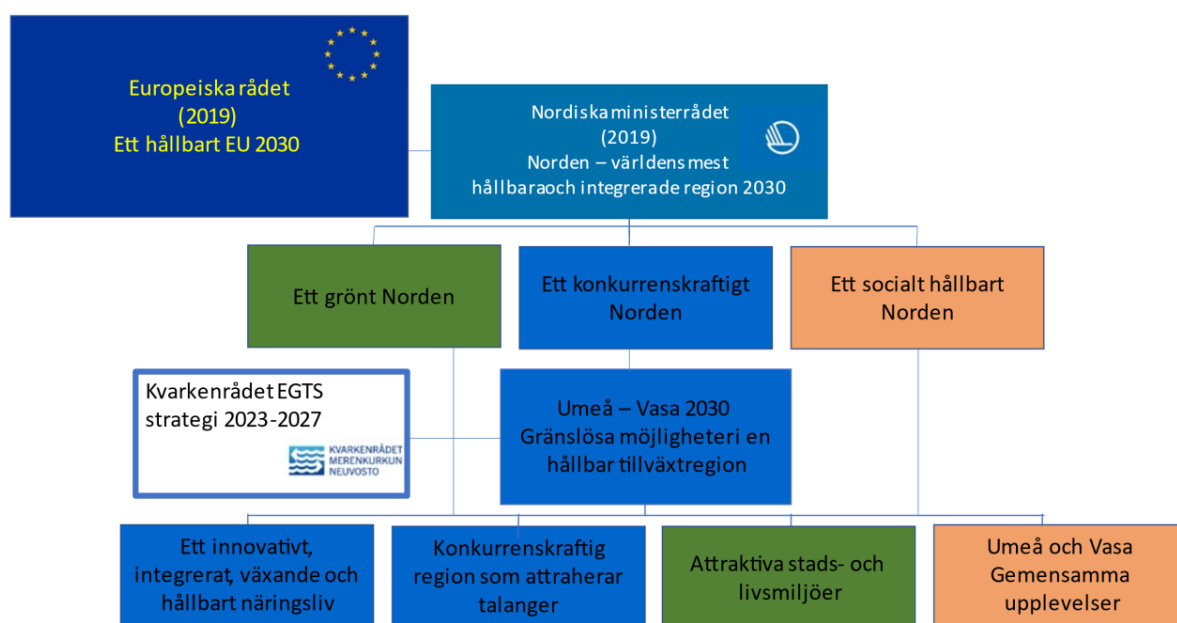

Bild 1: Umeå kommun – Vasa stads utvecklingsstrategi i ett europeiskt och nordiskt sammanhang

⁸ www.consilium.europa.eu/fi/policies/climate-change/paris-agreement/

⁹ [Nordisk Ministerråd - PolitikNord2020-707 \(norden.org\)](http://norden.org)

Vision

Den gemensamt utarbetade visionen lyder:

Umeå och Vasa 2030 - gränslösa möjligheter i en hållbar tillväxtregion

Vi jobbar för att främja hållbar tillväxt och välfärd i hela regionen genom att ge människor, företag och andra organisationer likvärdiga förutsättningar. Arbetet utförs med delaktighet och jämlikhet i fokus. Vi har ett gemensamt befolkningsmål om att bli 300 000 invånare totalt i städerna Umeå och Vasa till år 2050.

Fokusområden

De utvalda fokusområdena omfattar 1) Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv, 2) En konkurrenskraftig region som attraherar talanger, 3) Attraktiva stads- och livsmiljöer och 4) Umeå och Vasa – gemensamma upplevelser. Alla innehåller olika element av de tidigare nämnda urbana kvaliteter som hållbarhet, delaktighet och tillgänglighet.

Fokusområde 1: Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv

EU har som mål att inom sina gränser upprätta en inre marknad, verka för hållbar utveckling som bygger på välavvägd ekonomisk tillväxt och prisstabilitet, marknadsekonomi med hög konkurrenskraft och sociala framsteg. EU ska främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning samt solidaritet mellan medlemsstaterna.¹⁰

I Nordiska ministerrådets vision för 2030 prioriteras ett konkurrenskraftigt Norden. Det innebär att vi tillsammans ska främja grön tillväxt i Norden baserad på kunskap, innovation, mobilitet och digital integration. Ett konkurrenskraftigt Norden kopplar främst till de globala hållbarhetsmålen 4, 8, 9, 11 och 17.¹¹ Ett konkurrenskraftigt Norden är helt i linje med fokusområde 1 i denna strategi där ett innovativt, hållbart, växande och hållbart näringsliv mellan Umeå och Vasa står i fokus.

Inom fokusområde 1 har vi valt att prioritera fyra områden: 1.1 Företagen växer och nya hållbara företag etablerar sig, 1.2 Möten och affärer mellan företagen i Umeå och Vasa ökar bland annat genom färjan Aurora Botnia som möjliggörare, 1.3 Företagen i regionen är föregångare och arbetar aktivt med sin klimatomställning och att utveckla nya cirkulära affärsmodeller och 1.4 Vi är kända för vårt näringsliv i Europa – fler företag vill etablera sig.

¹⁰ Lissabonstrategin artikel 3, [C 20162025V.01000101.xml \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2016/01000101/1)

¹¹ Mål 4 – God utbildning för alla, Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Mål 11 – Hållbara städer och samhällen och Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap.

1.1 Företagen växer och nya hållbara företag etablerar sig

Världen står inför en stor klimatutmaning, samtidigt som vi behöver fortsätta arbeta för en hållbar tillväxt och därmed skapa fler arbetstillfällen. Norden kan anses vara en föregångare i Europa inom hållbar utveckling och Umeå och Vasa har redan tagit en ledande position i den gröna omställningen. Därför kommer vi att fortsätta vårt samarbete med att stödja företag för tillväxt och innovation samtidigt som vi ger företagen stöd mot ett klimatneutralt och grönare näringsliv.

Att ge stöd till företag för tillväxt kan innebära att skapa gemensamma mötesplatser för företag så att de når en större marknad. Förvånansvärt få företag har upptäckt potentialen med den närliggande marknaden på ömse sidor om Kvarken.

1.2 Möten och affärer mellan företagen i Kvarkenregionen ökar bland annat genom färjan Aurora Botnia som möjliggörare

Mötesplatser, som även kan vara digitala, innebär att företagen kan hitta nya samarbetspartners och innovationssamarbeten. Det senare kräver ofta en del stöd i form av matchmaking, att rätt företag matchas med varandra för att snabbare komma fram till innovationssamarbete. I det här arbetet är naturligtvis den nya färjan Aurora Botnia en viktig plattform, en pålitlig transportlänk och en möjlighet att resa hållbart mellan Umeå och Vasa.

1.3 Företagen är föregångare arbetar aktivt med sin klimatomställning och att utveckla nya cirkulära affärsmodeller

Både Umeå och Vasa har påbörjat sitt arbete med stöd för omställningen av företag mot ett klimatneutralt och grönare näringsliv. Tillsammans ser vi potentialen att integrera det stödet i vårt mer klassiska näringslivsstödande arbete. Här har vi även mycket att lära av varandra vilket möjligen skulle kunna leda till att omställningen av vårt gemensamma näringsliv går snabbare än om vi fortsätter arbeta med frågan var och en för sig.

1.4 Vi är kända för vårt näringsliv i Europa

North Sweden Cleantech¹² och EnergyVaasa¹³ är idag fungerande plattformar som lyfter fram regional utveckling och samverkan inom näringslivet.

Det är ytterst viktigt att kommunicera och marknadsföra vår region och vårt näringsliv tillsammans, genom att beakta både mjuka och hårda värden. Att lyfta företag som förebilder och att berätta om vad som finns och pågår i vår gemensamma region så att människor, företag och

¹² www.northswedencleantech.se/sv/

¹³ www.vaasa.fi/sv/energyvaasa/

organisationer, både i, men framför allt utanför, vår region blir nyfikna och imponerade. Lyckas vi kommer fler företag att finna det attraktivt att etablera sig och verka i Umeå-Vasaregionen.

Besöksnäringen har samarbetat under många år bland annat via gemensamma utvecklingsprojekt finansierade av EU, och den nya färjan ger nya naturliga utvecklingsmöjligheter. Inom besöksnäringen kan vi utveckla regionen som en gemensam destination som attraherar internationella besökare i större omfattning med sina spännande och intressanta besöksmål.

Fokusområde 2: En konkurrenskraftig region som attraherar talanger

EU verkar för full sysselsättning och sociala framsteg eftersträvas. EU ska bekämpa social utestängning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd, jämställdhet mellan kvinnor och män, solidaritet mellan generationerna och skydd av barnets rättigheter. EU ska ytterligare främja vetenskapliga och tekniska framsteg.¹⁴

Ett konkurrenskraftigt Norden strävar efter välfungerande arbetsmarknader och att dra nytta av utbildning för att binda de nordiska länderna närmare varandra. Dessa målsättningar går hand i hand med vårt andra fokusområde angående en konkurrenskraftig Umeå-Vasaregion som attraherar talanger.

Eftersom vi idag är i stort behov av alla sorters kunniga människor är det orsak att inkludera begreppet befolkningsförsörjning som ett vidare begrepp än endast kompetensförsörjning eller det moderna begreppet talangattraktion/kompetensattraktion. Talanger ska med andra ord i detta sammanhang inte endast ses som högt utbildad arbetskraft utan alla som behövs inom olika branscher är talanger som vi bör attrahera till oss. Vår befintliga demografiska struktur och tillkomsten av fler arbetstillfällen till följd av expansion i offentlig och privat sektor innebär att bristen på kompetens och talang växer och behoven kommer att öka.

Bristen uttalas redan av flertalet arbetsgivare inom privat, kommunal och statliga sektor. Ett starkt näringsliv och en stor offentlig sektor gör att arbetsutbudets sammansättning i regionen är optimalt med ett fortsatt stort och brett utbud av arbetsplatser. Det i sin tur gör att möjligheten att avancera och byta jobb inom regionen ökar både till följd av nyetableringar och tillväxt i hela regionen. Samtidigt är arbetskraftsbehoven enorma, med en utmanande demografisk utveckling i både Vasa och Umeå. Bägge regioner står inför en utökad arbetskraftsbrist om inte inflödet av arbetskraft och specifikt utländsk arbetskraft ökar. Det är av största vikt att jobba med denna fråga då den nationella och internationella konkurrensen om talanger hårdnar och vi måste attrahera nya invånare från både när och fjärran. Det behövs även insatser för att undanröja hinder för inflyttning mellan de nordiska länderna och till Norden.

Utbildningsfrågor på alla nivåer har en avgörande betydelse för attraktionskraften. En högkvalitativ och framgångsrik skolgång är en viktig faktor för att locka till sig nya invånare och för att behålla de som redan bor här, vilket i sin tur påverkar utvecklingen i området. Därför är det viktigt att investera i skolan för att säkerställa en kontinuerlig kompetensutveckling och på så sätt

¹⁴ Lissabonstrategin artikel 3, [C 2016202SV.01000101.xml \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32016202SV.01000101.xml)

bidra till en positiv samhällsutveckling. Ett utökat engagemang bland de unga i samhällsfrågor lyfts senare fram i fokusområde 3, men kan även identifieras här för att stärka samverkan inom utbildningsfrågor.

En växande utmaning är att studenter på våra universitet och högskolor dels inte söker sig ut på den regionala arbetsmarknaden, dels heller inte uppmärksammas tillräckligt av våra lokala, regionala och globala arbetsgivare, i den utsträckning som behövs för att täcka behoven. Att stärka varandra för att än mer attrahera inflyttning och arbetskraft till hela Vasa-Umeåregionen kommer därför att bli en framtida kärnfråga för samarbetet.

Fokusområde 2 har valt att fokusera på 2.1 En gemensam fungerande arbetsmarknadsregion, 2.2 Umeå-Vasa en attraktiv och tillgänglig karriärdestination och 2.3 Öka andelen studenter som stannar kvar i regionen.

2.1 Gemensam fungerande arbetsmarknadsregion

I Norden ses fri rörlighet som en självklarhet. Alla vill kunna röra sig obehindrat över gränserna för att arbeta, studera eller göra affärer. Målsättningen för Vasa och Umeå är att utveckla en fungerande integrerad konkurrenskraftig region där det är ytterst viktigt att såväl företag som offentliga sektorns behov av kompetent arbetskraft kan tillgodoses. Det är även av största vikt att arbetstagare får bredare kunskap om och bättre möjligheter till att söka sig till potentiella arbetstagare i hela regionen så att tillgången till fler arbets- och karriärmöjligheter tillgodoses.

Regionen kunde fungera som pilotområde om Nordiska ministerrådet vill testa nya idéer för att få bort fler gränshinder. Gränshinderrådet vid Nordiska ministerrådet samarbetar med olika organisationer och myndigheter för att identifiera och på sikt lösa gränshinder. Att juridiska och administrativa barriärer för arbetskraftens rörlighet och för företagens verksamhet identifieras, tydligare information tillgängliggörs och att gränshindren på sikt reduceras är av yttersta vikt. Även arbetsgivarna bör bli mer medvetna om villkoren för anställning av arbetskraft inom Norden. Detta är ett mycket omfattande arbete, som Kvarkenrådet identifierat som en prioritering i sin strategi för 2030.

2.2 Umeå-Vasa – en attraktiv och tillgänglig karriärdestination

Umeå med två universitet och Vasa med fyra universitet och två yrkeshögskolor, som alla försöker tillgodose både den privata såväl som den offentliga sektorns arbetskraftsbehov gör att städernas urbana miljöer med ett starkt näringsliv möjliggör avknoppning av innovationer och närhet till många typer av arbetstillfällen för olika arbetstagare. Tyvärr har företag och offentliga arbetsgivare allt mindre tillgång till rätt kompetent arbetskraft, vilket är en förutsättning för tillväxt och produktivitet. Att synas tillsammans i internationella rekryteringssammanhang blir därför allt viktigare. Både Umeå och Vasa är attraktiva städer med attraktiva boendemiljöer och rikt utbud av kultur, fritid och nöje. Boendesituationen i Umeå är en ständig utmaning medan i Vasa finns ett rikt utbud av olika boendeformer, vilket är en förutsättning för en attraktiv karriärdestination. Lyckade etableringsprocesser vid inflyttning och arbetskraftinvandring är ytterligare en given utgångspunkt. Detta tillsammans skapar välfärd och välstånd i hela vår gränsöverskridande region där det ska vara enkelt och naturligt för arbetstagare att söka jobb och röra sig i regionen trots gränshinder och för arbetsgivare att ha tillgång till en bred kompetensbas.

2.3 Ökad andel studenter som stannar kvar i regionen

Olika aktiviteter som krävs för att utöka kvarstannningen i både Umeå och Vasa bör utvecklas för att möta utmaningen att studenter på universiteten inte söker sig ut på den lokala och regionala arbetsmarknaden, eller inte uppmärksammas av de lokala arbetsgivarna, i den utsträckning som behövs för att täcka behoven. Dessutom kan möjligheterna med ett utökat utbyte i form av praktik och tjänstemannautbyte mellan städerna ses som ett sätt att attrahera mera personal till den offentliga sektorn. Ytterligare finns det skäl att tillsammans med Kvarkenrådet lyfta frågan om behovet av certifiering av nordiska utbildningar till tex Nordiska ministerrådet. Genom en ökad samverkan mellan Vasa stad och Umeå kommun kan vi erbjuda praktikmöjligheter i båda städerna och tillsammans matcha den offentliga sektorns och företagens kompetensbehov med utbildningar på båda sidorna Kvarken. För att göra en smidig transition mellan att vara student till att bli arbetstagare eller entreprenör behövs insatser för att stärka relationen mellan studenterna och arbetsgivarna i respektive region under hela studietiden.

Aktuell situation på arbetsmarknaden

Umeå kommun och Vasa ekonomiska region är mer jämförbara utifrån befolkningsunderlag och ekonomisk struktur. Genom att välja Umeå kommun och Vasas ekonomiska region kan man jämföra två områden som mera liknar varandra både till geografisk storlek och befolkningsstorlek än om man endast jämför med Vasa stad. Vasa ekonomiska region består av sex kommuner (2021): Korsholm, Korsnäs, Laihela, Malax, Vasa och Vörå kommuner. En utmaning när man jämför statistik mellan Sverige och Finland är att man inte har harmoniserad data. Det medför att det är svårt att jämföra exakt data. Detta bör man ha i åtanke när man jämför data länderna emellan och jämförelser mellan Umeå kommun och Vasa ekonomiska region kan endast ses som riktgivande.

När man tittar på befolkningsstrukturen i Umeå kommun och Vasaregionen finns det vissa skillnader men även många likheter. Vid årsskiftet 2021/2022 uppgick befolkningen i Umeå kommun till 130 997 personer och i Vasaregionen till 108 980 personer (antal födda – antal döda och antal inflyttade – antal utflyttade). Vid samma tidpunkt var andelen 20–64-åringar 60,4% i Umeå kommun och i Vasaregionen 61,5% 15–64 åringar. Antal utrikesfödda i Umeå kommun var 15 906 personer (12,9%) och motsvarande siffra i Vasaregionen uppgick till 9 162 personer (8,4%) och för Vasa stads del är antalet utrikesfödda 6854 personer (10,1%).

Vid årsskiftet 2021/2022 fanns det i Umeå fler 0–4 åringar än i procentuell jämförelse med Vasaregionen. I ålderskategorin 20–39 år fanns det fler kvinnor och män i Umeå än i procentuell jämförelse med Vasaregionen. Däremot i ålderskategorierna 10–14 år, 15–19 år och 50 år och äldre fanns fler kvinnor och män i Vasaregionen än i Umeå kommun.

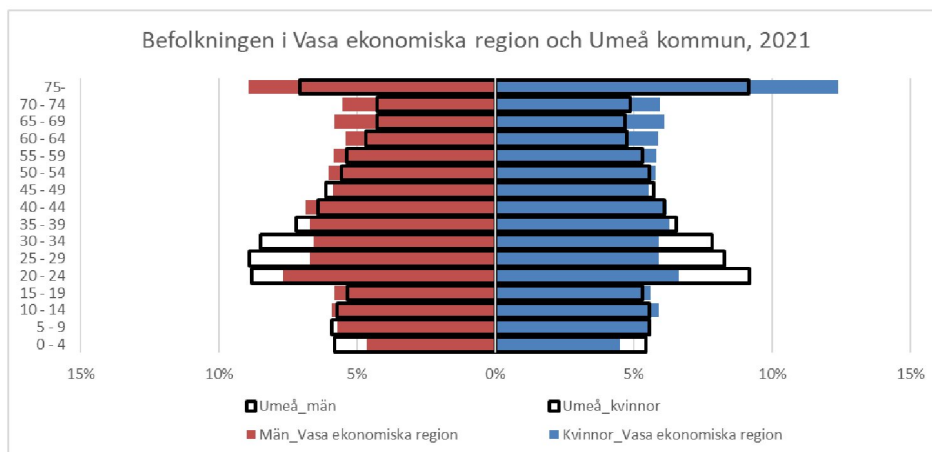

Bild 2: Befolkningen i Vasa ekonomiska region och Umeå kommun 2021

Vid årsskiftet 2021/2022 fanns 63 427 personer mellan 18–64 år i Vasaregionen, varav 51 394 personer var arbetsföra, antal sysselsatta var 47 894 personer, 3 500 arbetslösa (5,5%) och 12 033 personer stod utanför arbetsmarknaden.

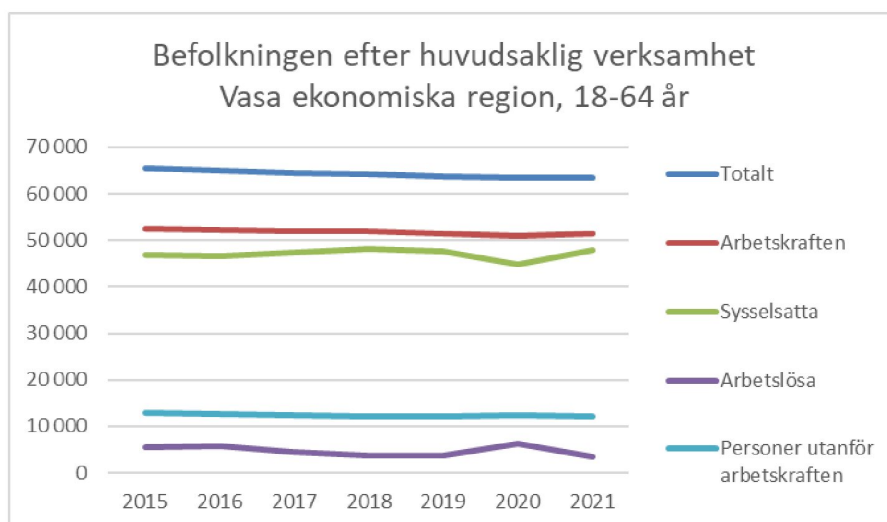

Bild 3: Befolkningen efter huvudsaklig verksamhet i Vasa ekonomiska region

I Vasaregionen är andelen sysselsatta av arbetskraften nästan 90%. Arbetslösheten uppgår till ca 6% år 2022, vilket är det lägsta i Fasta Finland. En låg arbetslöshet leder till brist på kompetent arbetskraft i området. Vasa ser ut att få en positiv befolkningstillväxt de kommande åren, framför allt tack vare internationell inflyttning. Hela Finland lider av en minskad nativitet och den nuvarande befolkningstillväxten täcker inte behovet av rätt och kompetent arbetskraft.

Dun & Bradstreet analyserade även hur tillgången på arbetskraft matchar arbetslivets behov i Umeå kommun och ser att tillgången på arbetskraft är större än behovet.

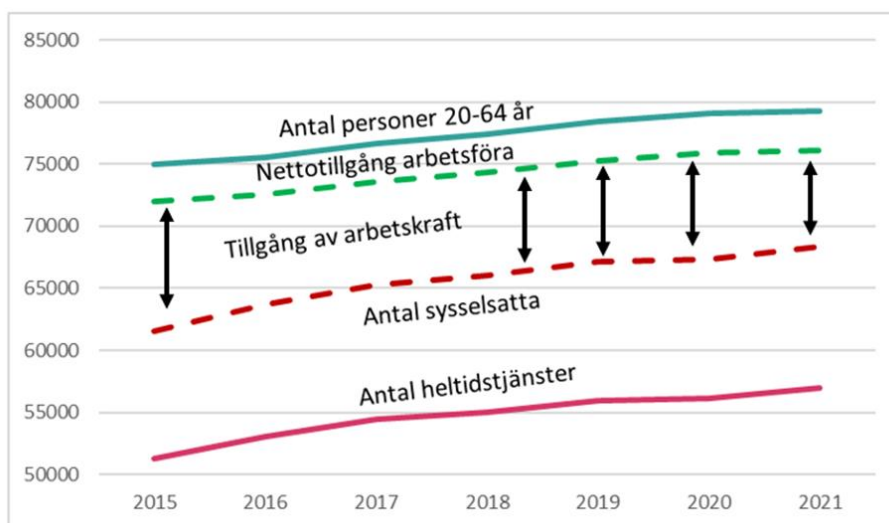

Bild 4: Tillgång på arbetskraft i förhållande till behovet, Dun & Bradstreet, 11/2022

I Sverige finns inte samma typ av data som är framtagen för Vasaregionen, men enligt den näringslivsanalys för Umeå kommun som gjorts av Dun & Bradstreet kan man se att knappt 80 000 är mellan 20–64 år, antal sysselsatta är cirka 68 500 personer och att arbetskraften eller nettotillgång arbetsföra uppgår till cirka 76 000 personer.

Tillgången på arbetskraft är större än behovet i Umeå. Detta kan förklaras med att en större andel av befolkningen är studerande i Umeå än Sverigesnittet, vilket även är fallet i Vasa. Den arbetsföra befolkningen ökar för varje år i Umeå samtidigt som antalet anställda också ökar. Umeå kommun har en mycket låg arbetslöshet på 2,9% under 2022 och denna trend bedöms fortsätta eftersom befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som efterfrågan på arbetskraft från företag och offentliga aktörer är fortsatt stark.

I Finland genomförs yrkesbarometern upp till två gånger per år för att visa på vilka utsikter för sysselsättningen har till olika yrken. Enligt Yrkesbarometerns senaste bedömning från september 2022 är behovet av arbetskraft i Österbotten inom vissa sektorer en flaskhals, vilket innebär att bristen på arbetskraft inom den lokala arbetsmarknaden utgör ett hinder för verksamhetens utvidgning.¹⁵ Den största bristen av personal är: all sjukvårdspersonal, restaurangpersonal och svetsare. I Vasaregionen är även behovet av specialister inom anläggningsbranschen, maskinteknik, teknik, elteknik, elektronik samt logopedier och lärare i yrkesämnen stort. Ett visst överutbud finns av bland annat datasupportpersonal, grafiska designer, sekreterare, montörer, reparatörer och översättare. Bedömningen grundar sig på arbets- och näringsbyråernas syn på hur läget på arbetsmarknaden kommer att utvecklas under det kommande året. Situationen kan snabbt ändras yrkesvis.

¹⁵ www.ammattibarometri.fi-www.yrkesbarometern.fi

Sammanfattningsvis kan konstateras att samma utmaningar gäller i Vasa ekonomiska region och i Umeå kommun. Brist på människor och kompetens generellt gör att vi tillsammans bör utveckla sätt att göra hela vår region till en bättre fungerande och integrerad region för den befintliga arbetsmarknaden samt en attraktiv karriärdestination för arbetskraftsinvandring och studerande som effektivt integreras i regionen. Finland har även kommit längre i sitt arbete att attrahera talanger och har avsatta resurser och strategier på nationell, regional och lokal nivå.¹⁶

Fokusområde 3: Attraktiva stads- och livsmiljöer

En av EU:s fyra prioriteringar fram till år 2024 handlar om att bygga ett klimatneutralt, grönt, rättvist och socialt EU. Det innebär att vi ska investera i gröna initiativ som förbättrar luft- och vattenkvaliteten, främjar hållbart jordbruk och bevarar miljön och den biologiska mångfalden. Vi ska skapa en effektiv cirkulär ekonomi och en välfungerande energimarknad i EU som tillhandahåller förnybar energi och energieffektivitet. EU:s gröna giv är EU-kommissionens ena prioritering, vilken innebär att EU ska omvandlas till en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi, samtidigt som man bevarar naturen i EU, tar itu med klimatförändringarna och gör EU koldioxidneutralt och resurseffektivt till 2050.¹ I Nordiska ministerrådets vision för 2030 prioriteras även ett grönt Norden. Det innebär att vi tillsammans i Norden ska främja en grön omställning av våra samhällen och arbeta för koldioxidneutralitet och en hållbar cirkulär och biobaserad ekonomi. Ett grönt Norden kopplar främst till de globala hållbarhetsmålen nr 6 och 7 och 11–14¹⁷ under Agenda 2030. Ett grönt Norden kan direkt kopplas till vårt tredje fokusområde som berör attraktiva stads- och livsmiljöer.

Umeå driver sedan länge ett långsiktigt och strategiskt arbete med social hållbarhet. Vasa siktar på att bli klimatneutralt redan 202X och vill bli den energiklokaste och mest energieffektiva staden i Finland och Förenta nationernas globala mål för hållbarhet inarbetas i stadens strategi. Vasa har sin styrka i ett redan starkt och växande energikluster samt goda livsmiljöer. Ett kvitto på det framgångsrika arbetet är att Finland redan sex år i följd blivit utsedd till världens lyckligast land, där Vasa ytterligare strävar till att bli Finlands lyckligaste stad.

Båda städerna befinner sig i regioner inom EU som är högst rankade i Europa när man mäter utveckling och välmående hos befolkningen. Man använder sociala- och miljöindikatorer, vilket visar på den sociala hållbarheten i regionerna; Social Progress Index.¹⁸ Sociala framsteg är samhällets förmåga att möta det grundläggande medborgarnas mänskliga behov, etablera byggstenarna som att tillåta folk och samhällen att förbättra och upprätthålla livskvalitet och skapa förutsättningar för alla individer kan få nå sin fulla potential. Umeå och Vasa kan därmed stå som modell nationellt och internationellt.

¹⁶ [Förstudie: Nationell samordningsmodell för attraktion och mottagande av internationell kompetens](#)

¹⁷ Mål 6 – Rent Vatten och sanitet för alla, Mål 7 – Hållbar energi för alla, Mål 11 – Hållbara städer och samhällen, Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion, Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna, Mål 14 – Hav och marina resurser.

¹⁸ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/maps/social-progress/2020_en

Rubriken spänner över ett brett spektrum av frågor och inom fokusområde 3 har vi valt att fokusera på 3.1 Gemensam miljöambition, 3.2 Social hållbarhet för ökad attraktivitet, 3.3 Hållbar mobilitet och transport och att 3.4 Stärka vår position inom EU.

3.1 Gemensam miljöambition

Människor och företag vill i allt större utsträckning bidra och ta ett eget ansvar för miljön och resurshushållningen. Att möta dessa önskemål på ett bra sätt är avgörande om fler ska vilja bo och verka i vår region. Kunskap och erfarenhet från både nationell och internationell nivå, som kan leda till att snabbare komma fram till hållbara lösningar, ska hämtas in. EU lyfter fram de urbana modernas betydelse för tillväxt och omställningsförmåga i unionens länder. Vår målsättning tydliggörs genom samverkan kring en gemensam miljöambition med europeisk status.

3.2 Social hållbarhet för ökad attraktivitet

I linje med Nordiska ministerrådets vision för 2030 där ett socialt hållbart Norden är ett prioriterat område syftar en utvecklad strategisk samverkan mellan Umeå och Vasa till att främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar.

Stora industrisatsningar, en fortsatt stark tillväxt och en mer sammankopplad region kan innebära nya sociala utmaningar. Umeå och Vasa ska fortsatt och gemensamt arbeta för att bevara sin position att ligga i framkant gällande social hållbarhet och säkra en socialt hållbar tillväxt. En utvecklad strategisk samverkan innebär också ett bredare erfarenhetsutbyte och kollegial samverkan för skapande av socialt hållbara och attraktiva stads- och livsmiljöer.

Förmågan att attrahera och engagera den unga generationen är en viktig nyckel till fortsatt tillväxt. Städerna med dess omland ska utvecklas med fokus att kunna erbjuda de bästa förutsättningarna för nya generationer att växa upp i. I den fortsatta utvecklingen av våra städer ska både invånare och företag ges möjlighet att delta och påverka utformningen. Särskilt fokus ska läggas på att utveckla modeller för att engagera unga. I Umeå och Vasa ska barnen känna att de har möjlighet att påverka sin framtida livsmiljö. Samarbete för attraktiva gestaltande miljöer, där kulturen kan bidra för att finnas i stadsdelar och orter runt tätorten kan stärka städernas arbete för tillväxt utan utanförskap.

3.3 Hållbar mobilitet och transport

Städerna har tagit ett mycket stort ekonomiskt ansvar för färjeförbindelsen över Kvarken i sin roll som ägare av färjan och hamnarna och brohamnsfunktionen, vilket är en viktig satsning som säkerställer de öst-västliga kommunikationerna av både människor och gods. Den höga innovations- och miljöprofilen på färjan Aurora Botnia, lägger en mycket bra grund för en fortsatt utveckling till ett klimatvänligare transportmönster.

Det finns fortfarande mycket att göra för att stärka städernas position på regional, nationell och europeisk nivå. Det nya säkerhetspolitiska läget samt Finlands och Sveriges inträde i NATO sätter ytterligare fokus på de öst-västliga transportvägarna och Kvarkenförbindelsen som en viktig länk för krisberedskap och materialförsörjning. Städerna ska fortsatt verka för att förankra betydelsen

av denna funktion. EU:s definition av urbana noder sätter särskild fokus på utvecklad mobilitet för kollektiva resor, gång och cykel. Visionen finns om en sömlös kollektiv resmöjlighet mellan städerna och ett sammanhängande cykelstråk kantat med information och upplevelser. Bland företagen i Vasa och Umeå finns redan idag ett stort transportberoende och utvecklingen av transportinfrastrukturen måste fortsätta att prioriteras högt. Vårt geografiska läge går inte att ändra, däremot kan avstånden överbryggas genom utvecklade transportsystem. Elflyg och fast förbindelse över Kvarken är två projekt att gemensamt verka för.

Gemensamt inrymmer städerna verksamheter och initiativ som ligger långt framme inom flera framtidssektorer. Det handlar bland annat om grön omställning, social hållbarhet, energi och cirkularitet. Inom området framtidens mobilitet kompletterar städerna varandra på ett mycket spännande sätt med verksamheter och projekt såsom tex batteritillverkning, batterimaterialförsörjning, återvinning, Nordic Energy Belt, som möjliggör nya affärsmöjligheter (godsflöden, logistik och arbetskraft), etisk AI, mjukvaruutveckling, fordonsdesign och fordonstillverkning. Ett strategiskt urval görs för gemensam profilering gentemot EU.

3.4 Stärka vår position inom EU

Det gemensamma arbetet att stärka positionen i EU:s strategiska nät fortsätter. Det gäller såväl transportnätet TEN-T som energinätet TEN-E. Båda städerna ska definieras som urbana noder, hamnarna liksom transportlänken som knyter ihop stomnäten på ömse sidor i Sverige och Finland måste erkännas som nödvändiga för att ge människor och företag i vår region likvärdiga förutsättningar att resa och transportera gods kostnadseffektivt och klimatriktigt. Stråkets betydelse för krisberedskap och försörjning innebär att samarbetet måste intensifieras vad gäller att uppnå status i EU:s energinätverk som även stödjer integrationen av förnybara energikällor.

Städernas representation i Bryssel är viktiga kanaler för bevakning av ärenden i riktning mot EU. Österbottens förbund administrerar Västra Finlands Europakontor (WFEO) som fungerar som intressebevakningskontor för fyra landskap i Västra Finland. North Sweden European Office är Umeås - Västerbottens, Norrbottens, Jämtland Härjedalens och Västernorrlands direktlänk till EU. Målet med verksamheten är att skapa förutsättningar för regionens företag, akademi och offentlig verksamhet att agera framgångsrikt på EU-arenan. Representationen i Bryssel bör utvecklas efter identifierade behov och målsättningar, eventuellt även i samverkan med regionens universitet.

Fokusområde 4: Umeå och Vasa – gemensamma upplevelser

Grundläggande inom EU är att unionen bygger på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive rättigheter för personer som tillhör minoriteter. Dessa värden ska vara gemensamma för medlemsstaterna i ett samhälle som kännetecknas av mångfald, icke-diskriminering, tolerans, rättvisa, solidaritet och principen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Unionen ska

respektera rikedomerna hos sin kulturella och språkliga mångfald och sörja för att det europeiska kulturarvet skyddas och utvecklas.¹⁹

I Nordiska ministerrådets vision för 2030 prioriteras ett socialt hållbart Norden, som det tredje strategiområdet. Det innebär att vi tillsammans i Norden ska främja en inkluderande, jämställd och sammanhängande region med gemensamma värderingar och stärkt kulturutbyte med välfärd. Ett socialt hållbart Norden kopplar främst till de globala hållbarhetsmålen nr 3, 5, 10, 16 och 17²⁰ under Agenda 2030. Ett socialt hållbart Norden kan även direkt kopplas till vårt fjärde fokusområde som berör samverkan mellan civilsamhället och där fokus ligger på gemensamma upplevelser.

4.1 Utökat mellanfolkligt samarbete mellan Umeå och Vasa

För att främja välbefinnande och välfärd i vår region behöver invånarna mötas, lära känna varandra och utbyta erfarenheter. Förutsättningarna för detta är utmärkta då världens miljövänligaste färja Aurora Botnia – och i framtiden elflyget sammanbinder Umeå och Vasa året runt. Regionens turistattraktioner bör komplettera varandra ytterligare på ett intressant sätt. Kvarkenregionen marknadsförs internationellt som en destination och separata intressanta besöksmål utarbetas.

Umeå kommun och Vasa stad har som mål att stimulera samarbetet invånare emellan till en attraktionskraft och varumärke för regionen; Österbotten är mer än bara Österbotten och Västerbotten är mer än bara Västerbotten - de är tillsammans Kvarken! Här kan du delta i gemensamma finsk-svenska evenemang på färjan och i Umeå samt Vasa. Ett utökat kultur- och idrottssamarbete stärker, diversifierar och levandegör allt det som sker i både Umeå och Vasa. Destinationsbolagen i respektive kommun marknadsför aktivt besöksanledningar och upplevelser på respektive sida för att främja kulturellt utbyte och kommunerna uppmuntrar och stödjer kulturutbyte och turism över Kvarken.

Städernas kulturinstitutioner, kulturföreningar, organisationer, studentföreningar, idrottsföreningar och pensionärsförbund kommer dessutom att uppmuntras att ordna regelbundna evenemang, fester, tävlingar, danser och resor tillsammans. Vasa och Umeå är regionernas noder, som inspireras av varandra!

4.2 Internationellt samarbete

Nordiskt samarbete har varit vägledande sedan länge för Umeå och Vasa. Båda kommunerna är vänorter med Harstad kommun och Helsingör kommun från 1949. Under lång tid har ett medborgarutbyte ägt rum med vänorterna i Norge och Danmark.

¹⁹ Lissabonfördraget artikel 2, [C_2016202SV.01000101.xml \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:2016202SV.01000101.xml)

²⁰ Mål 3 – God hälsa och välbefinnande, Mål 5 – Jämställdhet, Mål 10 – Minskad ojämlikhet, Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen och Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap.

Umeå kommun och Vasa stad är grundande huvudmedlemmar av Kvarkenrådet EGTS, vilket är en av Nordiska ministerrådets officiella gränskommittéer som arbetar med att utveckla samarbetet och undanröja gränshinder.

Både Umeå och Vasa har även varit aktiva medlemmar av det nordiska nätverket Nordic City Network, där numera endast Umeå deltar.

Ett nytt internationellt samarbete har aktualiserats. På grund av Rysslands krig mot Ukraina har hundratals städer och byar förstörts och miljontals ukrainare tvingats att fly från sina hem. Europeiska alliansen av kommuner och regioner för att återuppbygga Ukraina²¹ lanserades av Europeiska Regionkommittén på uppmaning av Ukrainas president Zelenskyj, efter att Ukraina fått status som EU-kandidatland. Umeå kommun och Vasa stad vill förena sina krafter för att stödja Ukrainas återhämtning och återuppbyggnad, idag och efter kriget. Detta kunde göras dels genom direkt hjälp till staden Cherson, vilket utreds som bäst, men även via att utforska möjligheterna inom den europeiska alliansen.

Övergripande kommunikation

Den övergripande kommunikationsplanen tar avstamp i målsättningarna i Umeå och Vasas gemensamma strategi och insatser prioriteras utifrån aktuella åtgärder. Kommunikationen ska stärka och synliggöra samarbetet lokalt, regionalt och internationellt.

Ytterligare behövs gemensamma marknadsföringsåtgärder för hur Umeå och Vasa tillsammans ska synas mer på den internationella arenan för att attrahera internationella talanger och internationella investeringar till vår del av världen.

Uppföljningen av samarbetet mellan Umeå och Vasa ska ske regelbundet för att säkerställa kontinuiteten i det aktiva arbetet.

Sammanfattning

Vasa och Umeå ingår i flera internationella sammanhang och samarbetar på många olika sätt och för att samarbetet ska utvecklas ytterligare och bli mer strategiskt och långsiktigt har Umeå kommun och Vasa stad arbetat fram denna gemensamma utvecklingsstrategi. Visionen är att vi i framtiden är en region med gränslösa möjligheter där nu existerande hinder för samarbeten suddats ut och där vi i sann samnordisk anda är en fungerande integrerad funktionell region.

Strategin har fyra fokusområden:

1) Ett innovativt, integrerat, växande och hållbart näringsliv, 2) En konkurrenskraftig region som attraherar talanger, 3) Attraktiva stads- och livsmiljöer och 4) Umeå-Vasa – gemensamma

²¹ <https://cor.europa.eu/sv/engage/Pages/European-Alliance-of-Cities-and-Regions-for-the-reconstruction-of-Ukraine.aspx>

upplevelser. Alla fokusområden innehåller dessutom olika element av urbana kvaliteter som hållbarhet, delaktighet och tillgänglighet.

Bild 5: Utvecklingsstrategins fyra fokusområden

Strategin kompletteras med en aktivitetsplan och en kommunikationsplan som beaktar alla fokusområden. Redan idag kan många aktiviteter finansieras inom ramen för kommunernas budgetar och genom extern finansiering.

Appendix 1: Urval ur Umeås och Vasas gemensamma historia

Vasa och Umeå är och har alltid varit viktiga delar av den flera hundra år långa gemensamma historia som kännetecknar samarbetet över Kvarken. Att handel, transporter och samverkan varit viktig i Kvarken redan på 1500-talet illustreras på nedanstående karta.

Bild 6: Carta marina av Olaus Magnus, publicerad 1539

Kvarkenregionen utgör ett helt unikt område i världen med sitt flacka landskap och snabba landhöjning. För tusen år sedan hade redan delar av nuvarande Umeå börjat stiga ur havet, medan området för nuvarande Vasa ännu låg helt under vatten. På grund av landhöjningen ligger den allra första bosättningen numera 10-tals kilometer inåt land från kusten. Kusten fick fast bosättning troligen under 1200-talets slut. Kvarkenområdet blev en del av Sverige på 1300-talet (Bonns, 2001)

Under 1400 talet förekom många stridigheter i hela riket. Dessa påverkade handeln i Kvarkenregionen negativt. Uppenbarligen lyckades man trots allt upprätthålla handeln åtminstone under lugnare perioder, eftersom ett ökat materiellt välstånd kan skönjas under denna tid. Tack vare ett nyvunnet välstånd byggdes många stenkyrkor upp i hela Kvarkenområdet under 1400-talet. Fiske samt säljakt utgjorde huvudnäringarna ända in på 1500-talet med lax och tran som hårdvaluta. Tack vare landhöjningen blev då även småskaliga jordbruk och mer omfattande boskapsskötsel allt vanligare. (Bonns 2001, s. 17–18)

I början av 1600-talet reser den nyblivne kung Karl IX runt både i Öster- och Västerbotten för att bekanta sig med regionen. Han beslöt sedermera att grunda två städer i Österbotten vid denna tidpunkt, nämligen Uleåborg 1605 och Vasa 1606, som fick sina privilegier 1611. (Luukko, 1972, s 51–53; Bonns 2001, s.31) Umeå fick sina stadsprivilegier 1622 och blir 1638 med sina knappt 40 stadsbor residensstad i det nya Västerbottens län som vid denna tidpunkt är detsamma som nuvarande Norr- och Västerbotten. (www.umea.se)

I slutet av 1600-talet blev den då redan kända "Vasarågen" en mycket populär handelsvara och efterfrågan var stor framför allt i Stockholm. Från Västerbotten kom man för att byta till sig fisk mot spannmål och kreativa lösningar för att undgå tull- och hamnavgifter var ett faktum. (Luukko 1972, s. 225, 240). Därmed kan konstateras att de ekonomiska förbindelserna var mycket livliga mellan Vasa och Västerbotten redan under detta århundrade.

Under 1600-talet var områdets administration under ständig förändring mellan skilt- eller gemensamt styre för Väster- och Österbotten. År 1647 grundades Västerbottens län, men 1654 förenades återigen Österbotten och Västerbotten till ett gemensamt län med Umeå som residensstad. I mitten av 1670-talet blev Vasa residensstad i länet. Västerbottens län återupprättades igen 1674. (Bonns 2001, s. 29-31)

I februari 1808 bröt kriget ut mellan Sverige och Ryssland. Slaget om Vasa står 25 juni och förlusterna är betydande. Många andra blodiga slag utspelar sig i och runt Vasa samt i Umeå. När Vasa utrymdes i september sändes många sjuka samt fångar till Umeå. Striderna 1809 i Skellefteå, Sävar, Ratan nära Umeå och i Piteå blir de sista att hållas på svensk mark. Slaget vid Oravais 14.9.1808 ledde till svenskt nederlag och blir slutet på den svenska eran i Finland. Kriget 1808–1809 utgör alltså inte bara de sista krigshändelserna på svensk mark utan även en delning av riket. Fredsavtalet undertecknas i Fredrikshamn 17.9.1809. Finland blev därmed ryskt och Österbotten en del av storfurstendömet Finland ända fram till Finlands självständighet 1917. Mycket lite är tyvärr känt om hur kustborna reagerade och vad de kände inför denna nya situation med en riksgrens rakt igenom Kvarken, men åtminstone mentalt måste omställningen ha varit betydande, eftersom vi tidigare varit delar av det gemensamma Bottniska området. Efter fredsslutet fortsatte handeln trots allt över Kvarken och till hela Sverige nästan som tidigare. Handeln hämmades några år senare då tullar infördes, men 1837 hade reguljär ångbåtstrafik inletts längs norrlandskusten och ångskonaren "Strömkarl" anlände då till Vasa från Umeå. Reguljär gods- och passagerartrafik kom i gång 1839. Passagerartrafiken låg nere under första världskriget, men under 1920-talet inleddes igen regelbundna helgturer mellan Umeå och Vasa med ett biljettpris om 15 kronor för en tur och retur resa. Trafiken avbröts än en gång av krigsutbrottet 1939. Isvägen över Kvarken 1939–1940 blev en av de viktigaste rutterna för krigsmateriel från Sverige till Finland. Över 2000 billaster hann köra över Kvarken denna närmast arktiska vinter, med plogning dagtid och transporter nattetid. Både smuggling av framför allt varor och människor pågick till krigsslutet 1944. År 1949 började det nystartade rederiet Umeå-Vasa trafikera med "Turisten", som efterföljdes av mera för dessa farvatten lämpliga fartyg nämligen Korsholm I-III. Korsholm III var år 1958 för övrigt den första bilfärjan i Finland. År 1971 påbörjades året runt trafiken. Inträdet i EU 1995 innebar en helt ny era i trafiken över Kvarken. (Bonns, 2001, s. 47, 54-57, 71, 76-81). 2013 grundar Umeå och Vasa det gemensamma rederibolaget NLC Ferry AB Oy, som sedan dess skötte den dagliga Kvarkentrafiken under namnet Wasaline. I dagsläget trafikeras rutten med världens mest miljövänliga färja Aurora Botnia. Året därpå bildas Kvarkenhamnar AB för att driva och utveckla hamnarna i bägge städer. År 2022 ansökte både Sverige och Finland att gå med i NATO, vilket får stor betydelse för städernas framtid.

Källor

Bonns Bertil, 2001 (Länsstyrelsen i Västerbotten): *Kvarkens historia*
Luukko Armas, 1972: *Vasa stads historia del I 1601-1721*

Uppföljning indikatorer Umeå- Vasa samarbete

Genomgång av godkända indikatorer

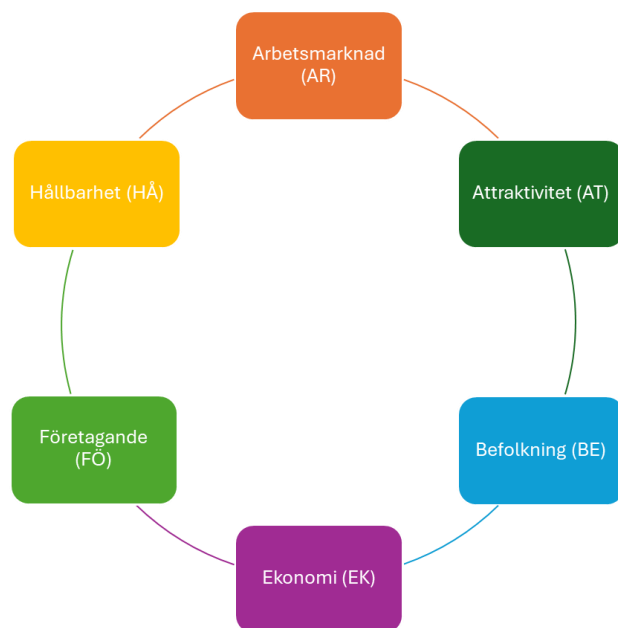
Jonas Nylén, Suvi Aho, Stefan Råback

Sisällys

Inledning	2
Befolkningsutveckling	4
Attraktivitet	11
Ekonomi	14
Energy Vaasa 2024	17

Inledning

Den här analysen baseras på ett antal tematiska områden som utifrån den antagna utvecklingsstrategin Umeå och Vasa. Förslag till tematisk uppföljning och val av indikatorer har presenterades inom projektet under april 2024 och beslutades användas för uppföljning i juni 2024. Analysen är uppdelad inom sex områden.

Figur 1 Översiktlig uppföljning gemensam utvecklingsstrategi Umeå och Vasa

Vasa hör till Finlands mest framgångsrika medelstora städer och ekonomiska regioner. Befolkningen i vår stad har ökat i rekordtakt under de senaste åren. Antalet arbetsplatser har också ökat kraftigt. Granskat enligt näringsgren har tillväxten skett speciellt inom industrin och social- och hälsovårdstjänsterna. Det har varit tillväxt också inom många andra sektorer. I och med den gynnsamma utvecklingen av antalet arbetsplatser har antalet sysselsatta personer ökat, och ökningen har gällt speciellt sysselsatta med utländsk bakgrund, vilkas antal har ökat med ungefär 50 procent på några år. Vasas arbetslöshetsgrad är låg och sysselsättningsläget mycket bra.

För att trygga en fortsatt tillväxt i Vasa förutsätts för det första mera arbetsplatser och för det andra aktivt lockande av nya experter till staden och förankring av dem. En allt större del av dem är invandrare eller personer med invandrabakgrund, eftersom befolkningen med finländsk bakgrund helt enkelt inte på länge har räckt till för att fylla alla de arbetsplatser som blir lediga. I och med Vasas befolkningstillväxt under de senaste åren har tillgången på lediga hyresbostäder blivit märkbart sämre. Speciellt när det gäller små hyresbostäder till rimligt pris kan man redan tala om en bostadsbrist. De som blir lidande är speciellt studerande och unga

som flyttar till staden, vilka är de som främst bor på hyra, och personer i sårbar ställning, vilka har ett ytterst stort behov av hyresbostäder till rimligt pris. Vasas bostadsbrist är på väg att bli en flaskhals för en fortsatt tillväxt. Vasas kraftiga befolkningstillväxt har oturligt nog råkat sammanfalla med den största konjunktursvackan i det fritt finansierade bostadsbyggandet sedan recessionen i början på 1990-talet.

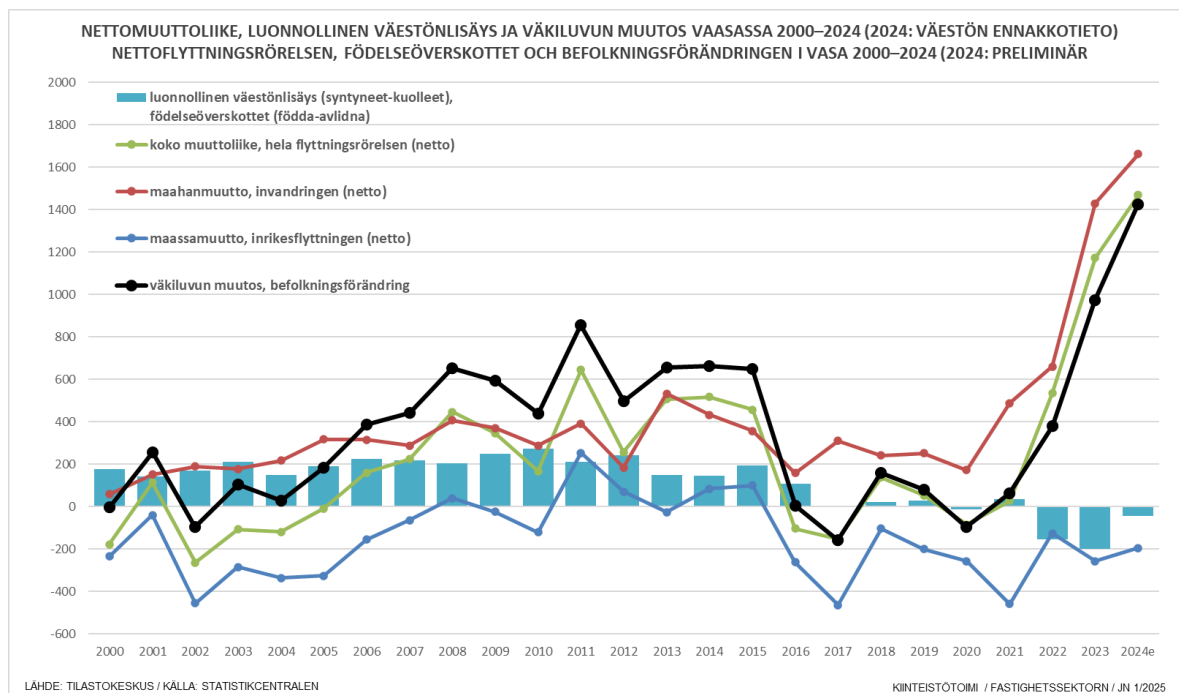
Eftersom Vasas nativitet har sjunkit kraftigt under de senaste ca 10 åren (såsom i hela landet), har det här framhållit behovet av att locka nya unga invånare till staden. Saken är helt enkelt den att om man vill nå en ökning i antalet födda, förutsätter det här att man lyckas locka ett betydligt större antal unga invånare till staden. Redan upprätthållandet av den nuvarande nivån med lägre antal födda, förutsätter betydande ansträngningar.

Befolkningsutveckling

Vasas folkmängd har ökat ovanligt kraftigt under åren 2022–2024. Under den här perioden är 62,5 % av ökningen på 2 759 invånare personer i 20–39 års ålder (Statistikcentralens förhandsuppgift). Av dem är många studerande eller i början av sin arbetskarriär, många bor på hyra och många är invandrare. Vasas nettoinvandring (invandring – utvandring) var det rekordartade 3 751 invånare under de senaste tre åren. Nettoinvandringen är större än befolkningstillväxten, eftersom Vasa förlorade invånare i den interna flyttningsrörelsen i landet (-577 invånare) och dessutom var den naturliga befolkningsförändringen (födda-döda) minus 400 invånare. I skillnaden ingår också en s.k. korrigering av folkmängden (-15 invånare).

Vasas befolkning ökade tidigare också i och med en positiv naturlig befolkningsförändring (födda - döda). Den var i genomsnitt +197 invånare per år under åren 2000–2015, dvs. totalt +3 151 invånare. När antalet döda har varit 133 personer mera än antalet födda per år 2022–2024 och om trenden fortsätter på samma sätt i framtiden, vilket också kan antas i och med en åldrande befolkning (med finländsk bakgrund) och ett sjunkande antal födda, kommer staden att förlora ett betydande antal invånare på lång sikt (~2 100 invånare fram till år 2040). En betydande nedgång i nativiteten och en åldrande befolkning är Finlands, och också Vasas, mest betydande utmaning.

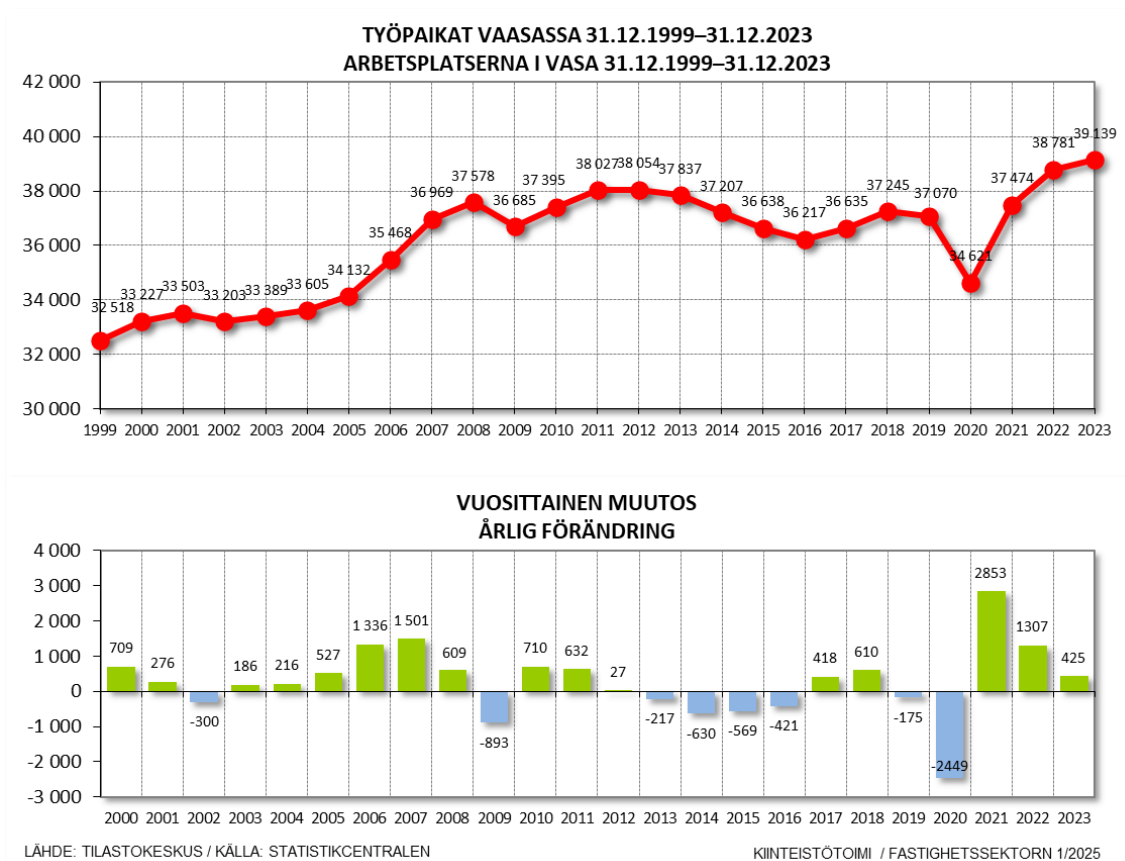
Eftersom det inte ser ut som om situationen för befolkningen med finländsk bakgrund kommer att förändras väsentligt till denna del (trenden torde fortsätta på ganska liknande sätt åtminstone under de närmaste åren), innebär det här i praktiken att vi behöver allt mera unga invandrare för att kompensera för de invånare med finländsk bakgrund ”som försvinner”. Vasa har i det här hänseendet lyckats bäst bland de medelstora städerna och ekonomiska regionerna, eftersom både vår befolkningstillväxt och vår invandrarbefolknings tillväxt har varit störst bland de medelstora städerna såväl på kort som på lång sikt. I själva verket är tillväxten i Vasas ekonomiska region den 7:e största i vårt land och vi placerar oss efter Vasas största stadsregioner på följande plats. Internationalismen är för oss en allt väsentligare fördel.

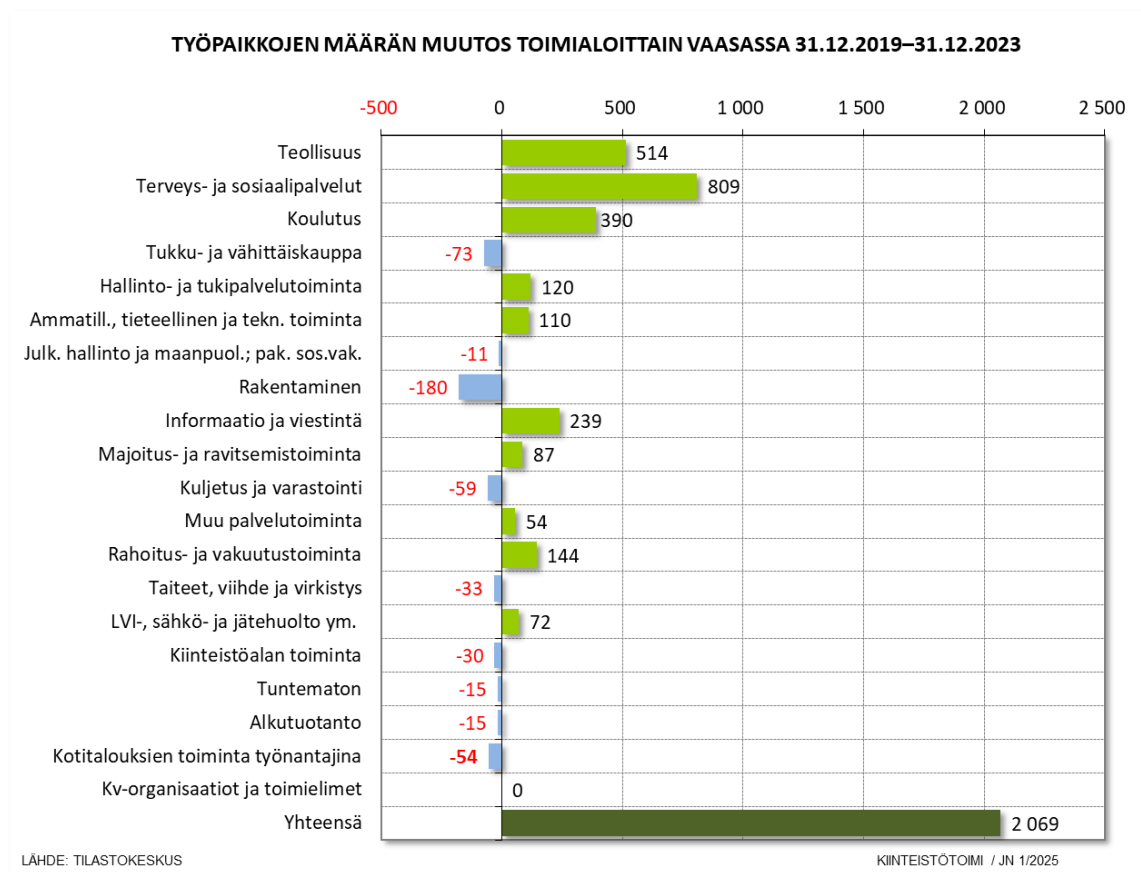
Kuva X Väestönkehityksen osatekijät Vaasan kaupungissa 2000–2024 (v.2024 ennakkotieto)

Vasas befolkningstillväxt under de senaste åren baserar sig speciellt på tre bakgrundsfaktorer. Utöver den ovan beskrivna stora nettoinvandringen har antalet arbetsplatser ökat kraftigt, +2 069 åren 2020–2023. Stadens och den ekonomiska regionens sysselsättningsläge är bland de bästa i landet. Antalet sysselsatta personer har under åren 2020–2023 ökat med 1 477, och en del av de anställda på de nya arbetsplatserna (ca 600) pendlar till Vasa. Antalet arbetsplatser har ökat både inom den offentliga och den privata sektorn (t.ex. industrin +514 samt social- och hälsovårdstjänsterna +809).

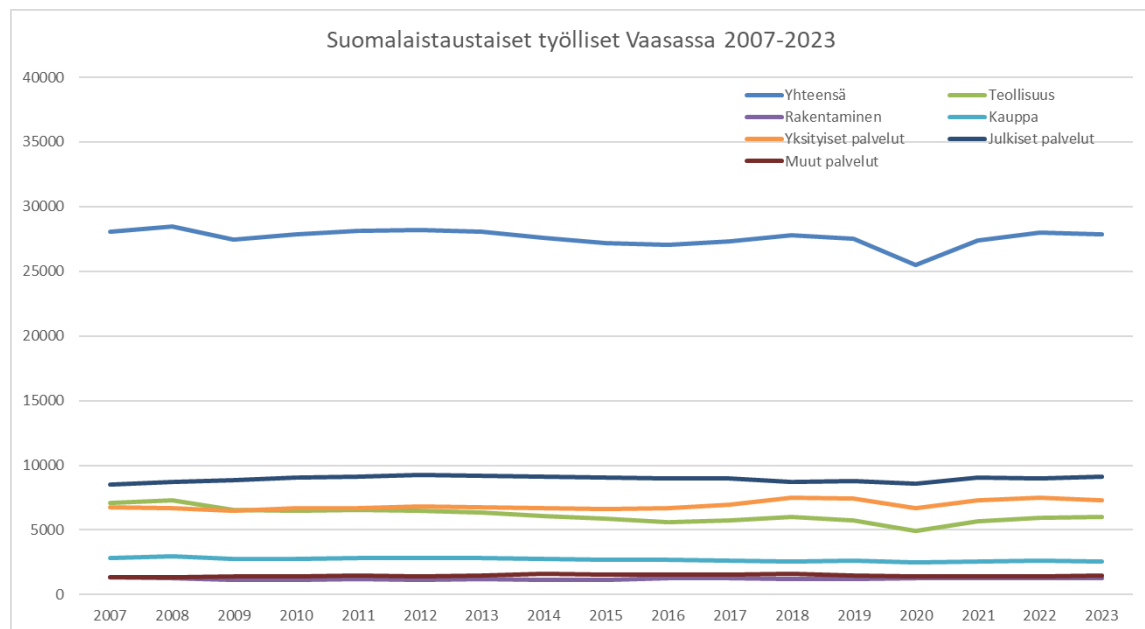
Av Vasas 1 477 nya sysselsatta personer under åren 2020–2023 har 1 088 personer utländsk bakgrund (73,7 %) och 389 personer finländsk bakgrund (26,3 %). På lång sikt, under åren 2007–2023, har antalet sysselsatta i Vasa ökat bara och enbart i och med ökningen av antalet sysselsatta med utländsk bakgrund (+2 490/250 %). Antalet sysselsatta personer med finländsk bakgrund har i själva verket minskat något (-187/0,7 %). Av Vasas 31 376 sysselsatta personer har 3 488 utländsk bakgrund (11,1 %). Andelen är liten, men den har ökat med besked både på lång och speciellt på kort sikt. Allting tyder på att den invandrade befolkningen är i en nyckelställning vid ökande av antalet sysselsatta både i Vasa och i övriga delar av landet. Arbetskraften med finländsk bakgrund är helt enkelt inte tillräcklig. När nativiteten hos befolkningen med finländsk bakgrund dessutom har rasat, leder det med tiden till ett kraftigt minskande antal unga och unga vuxna, vilket medför att arbetskraften med finländsk bakgrund kommer att minska ytterligare.

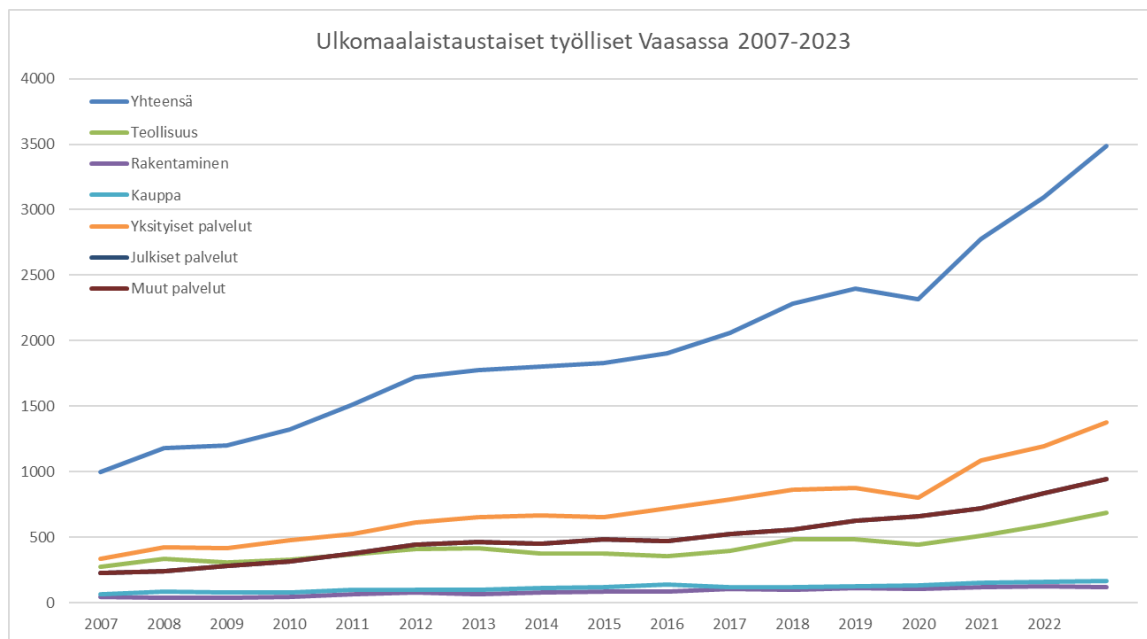
Kuva X Työpaikat Vaasan kaupungissa 1999–2023

Kuva X Työpaikkojen määrän muutos toimialoittain Vaasan kaupungissa 2019–2023

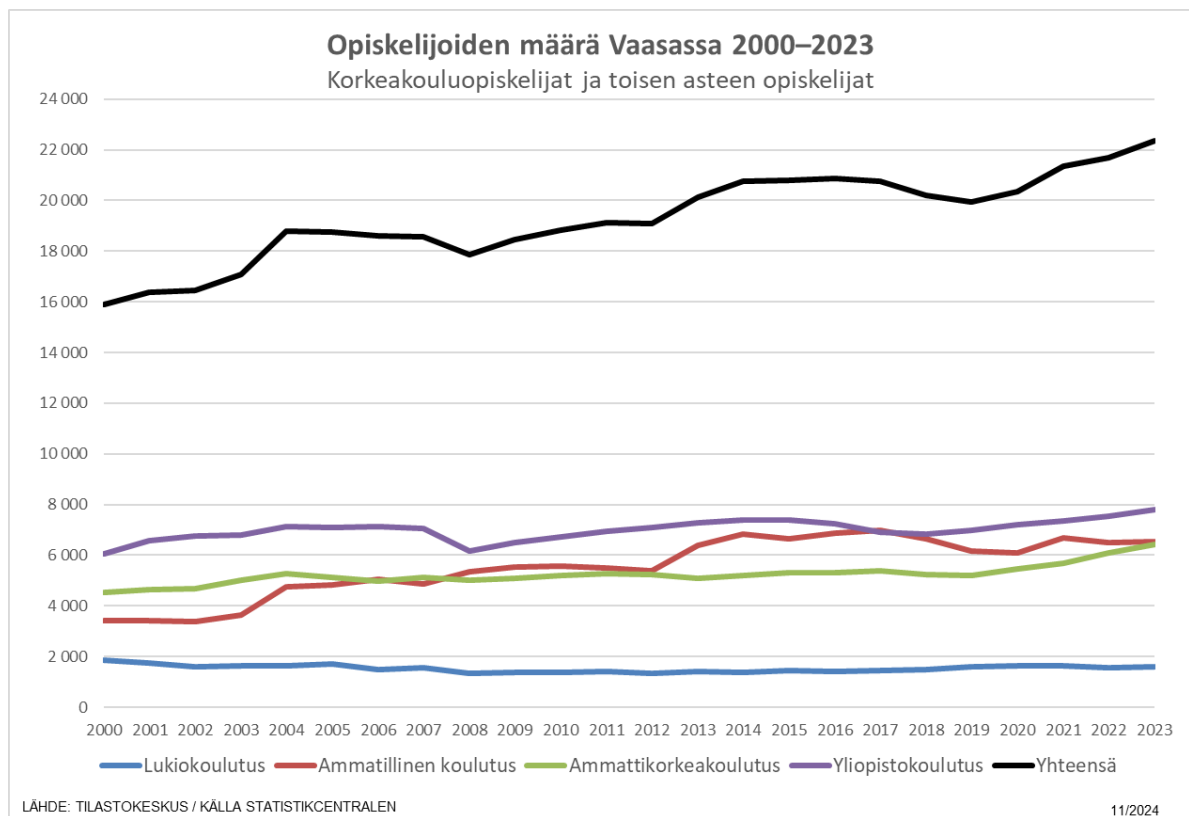
Kuva X Suomalaistaustaiset työlliset Vaasassa 2007–2023

Kuva X Ulkomaalaistaustaiset työlliset Vaasassa 2007–2023

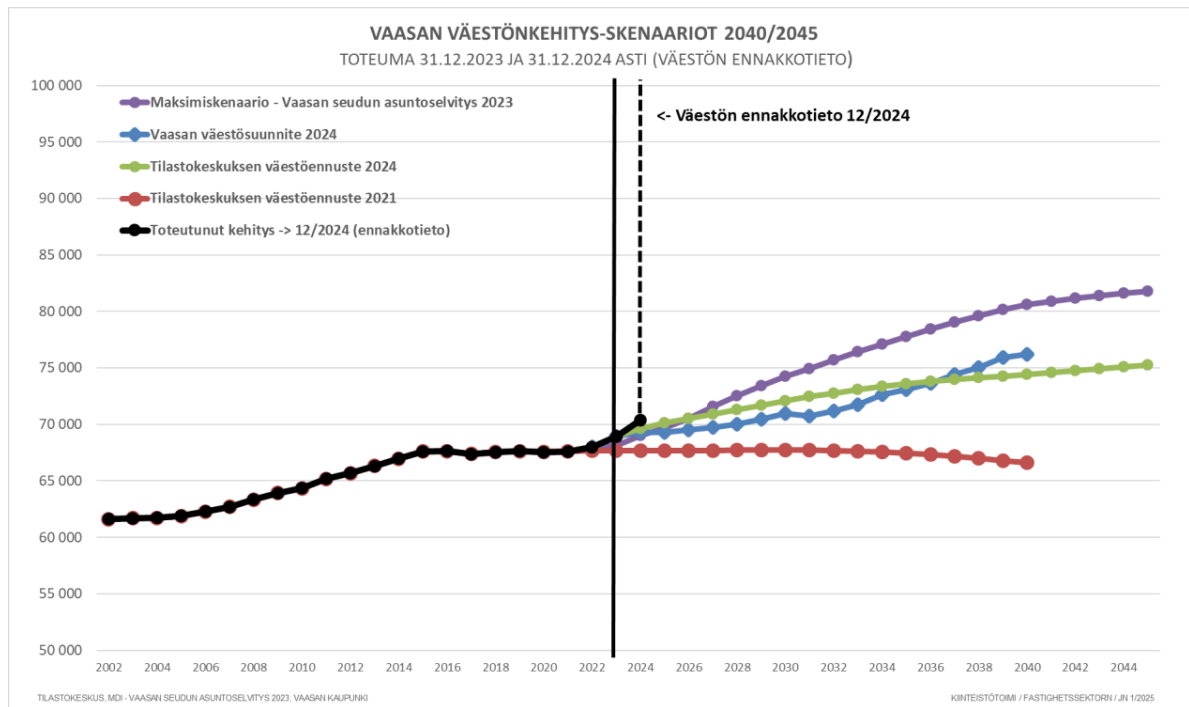
Den tredje bakgrundsfaktorn för Vasas befolkningstillväxt under den senaste tiden är en ökning av antalet studerande vid våra högskolor, ca +3 000 studerande åren 2020–2024 (för år 2024 finns högskolornas egna uppgifter som Statistikcentralen inte ännu har publicerat). När den kraftiga ökningen av antalet studerande, unga vuxna och invandrare i staden oturligt nog har sammanfallit med den största konjunktursvackan inom byggandet av fritt finansierade flervåningshus sedan recessionen på 1990-talet, har det här realiserats i form av en betydande hyresbostadsbrist. Bedömningen är att behovet av hyresbostäder som riktas till studerande är en ökning på åtminstone 500 st. redan för att tillfredsställa den nuvarande efterfrågan.

Eftersom våra högskolor strävar efter en betydande ökning av antalet studerande också under de kommande åren, de pågående och kommande investeringarna inom näringslivet förutsätter nya experter och Vasa också i övrigt är starkt tillväxtinriktat, kommer ett betydande antal nya hyresbostäder att behövas. Om sådana inte kan fås till stånd, blir bostadsutbudet en flaskhals för tillväxten. Ett väsentligt faktum som ansluter sig till det här är att flyttandet sker bland de unga åldersgrupperna, men efter att de har fått arbete och speciellt bildat familj minskar benägenheten att flytta dramatiskt. Vasa har orsak att till alla delar främja hyresbostadsbyggandet för att unga experter ska kunna flytta till staden. Om man misslyckas med det, flyttar experterna till andra städer/länder. Den globala konkurrensen om dem är också hårdare än tidigare.

Kuva X Opiskelijoiden määrä Vaasassa 2000–2023

För Vasa upprättades olika scenarier för befolkningsutvecklingen i Vasaregionens bostadsutredning (2023). I grafiken nedan har utredningens maximiscenario plockats fram, där antagandet är att Vasas befolkning ökar med ca 11 000 invånare fram till år 2045. Antagandena i maximiscenariot är att batterifabriksområdet genomförs i stor omfattning och att motsvarande investeringar som ökar antalet arbetsplatser lika mycket genomförs på 2030-talet. Dessutom har i scenariot antagits att Vasas ”grundutveckling” motsvarar perioden med kraftig befolkningstillväxt åren 2005–2015 (utan inverkan av nativiteten under den tiden). Scenariot beskriver den största antagna tillväxten som skulle kunna ske i regionen. Åtminstone i ljuset av de potentiella investeringar i nuläget som ökar arbetsplatsantalet.

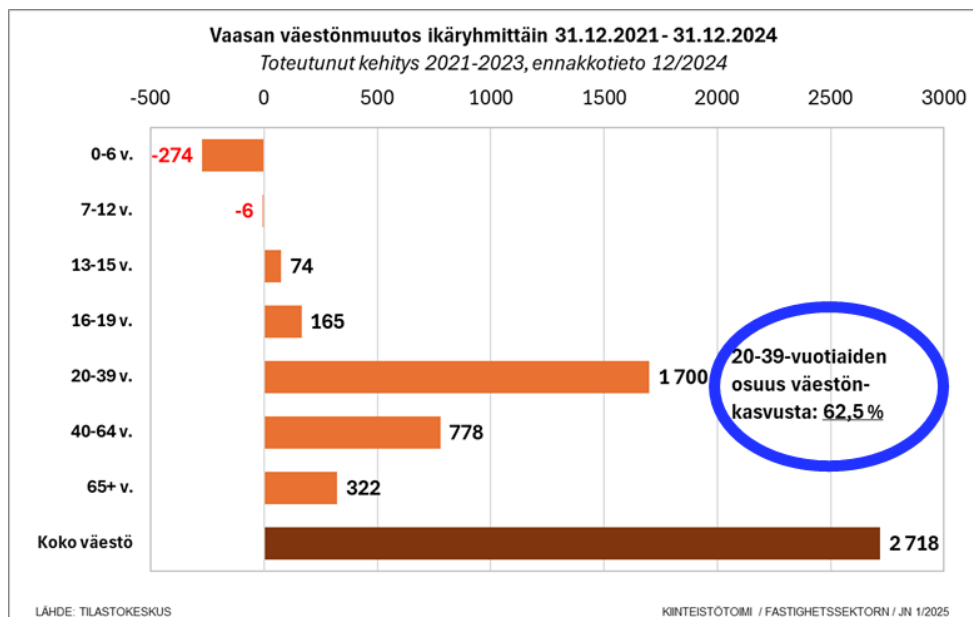
Kuva X Väestönkehityksen osatekijät Vaasan kaupungissa 2000–2024 (v.2024 ennakkotieto)

Attraktivitet

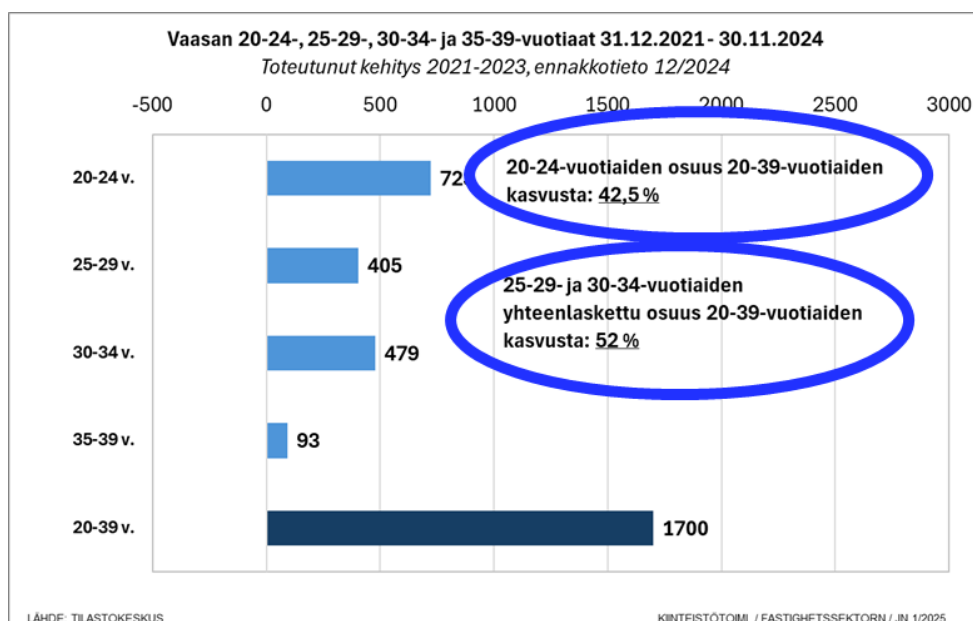
Vasas tillväxt beror, utifrån stadens utveckling och befolkningsutvecklingstrenden under den senaste tiden allt väsentligare på huruvida vi lyckas locka unga vuxna att flytta till staden. De behövs både för att tillsätta de arbetsplatser som blir lediga och för att upprätthålla/öka antalet födda. Stadens befolkningstillväxt under de senaste åren visar att vi har lyckats med det. Den kollapsade bostadsproduktionen håller emellertid på att bli en flaskhals för en fortsatt tillväxt.

- Antalet 20–39-åringar i Vasa har ökat exceptionellt kraftigt under åren 2022–2024 (förhandsuppgift), då deras andel av stadens hela befolkningstillväxt var 62,5 procent (jfr 2002–2024, när andelen var 47,5 %).
- Den kraftiga ökningen av antalet unga vuxna (20–39 år) har inte, åtminstone inte ännu, lett till någon ökning i antalet 0–6-åringar. Antalet födda har också under de senaste åren hållits på en ny, ca 30 % lägre nivå jämfört med åren i början av 2010-talet.
- Andelen 35–39-åringar av ökningen av 20–39-åringarna har minskat till 5,5 % under åren 2022–2024 jämfört med en andel på 10,6 procent under tidsperioden 2002–2024.
- Andelen 20–24-åringar av ökningen av antalet 20–39-åringar har hållits på samma höga nivå 42,5 % under åren 2022–2024 (jfr med åren 2002–2024, då andelen var 44,5 %).
- Andelen 25–34-åringar har ökat till 52 procent 2021–11/2024, jfr 44,9 % åren 2002–2024. Andelen 35–39-åringar har på motsvarande sätt minskat från 10 procent till 5,5 procent.

Tyngdpunkten för Vasas befolkningstillväxt har inriktats allt kraftigare på 20–34-åringar, och på den här gruppens bostadsbehov är det skäl att fästa speciell uppmärksamhet. I den här åldersgruppen har behovet av hyresbostäder betonats. Bakom ökningen av antalet 20–24-åringar finns en exceptionellt kraftig ökning av speciellt studerande under de senaste åren. Bristen på studieboheter och hyresbostäder till rimligt pris som är lämpliga för studerande är redan nu betydande (~500 bostäder) och bristen är på väg att öka.

Kuva X Vaasan väestönmuutos ikäryhmittäin 2021–2024.

Kuva X Vaasan 20-24-, 25-29-, 30-34- ja 35-39-vuotiaat 2021–2024.

I Finland rådde en byggboom för flervåningshus, vilken inleddes kring mitten av 2010-talet och som fortsatte till början av 2020-talet. Under den här tidsperioden blev många små flervåningshusbostäder färdiga, av vilka en betydande del hamnade hos bostadsplacere och blev hyresobjekt. Fenomenet har förekommit i stor grad också i Vasa. Vasas bostadsproduktion var i full gång under hela 2010-talet, men på 2020-talet minskade produktionen och år 2024 rasade produktionen. År 2025 är sannolikt också ett mycket lugnt bostadsbyggnadsår. Såsom ovan har konstaterats, sammanföll raset i bostadsbyggandet oturligt nog med Vasas rekordartade befolkningstillväxt. I staden har det också snabbt blivit brist på bostäder, vilket gäller speciellt små hyresbostäder till rimligt pris.

Av nya unga invånare som flyttar till Vasa är en ytterst stor del (grovt uppskattat upp till 80–90 %) i behov av hyresbostäder. Vid ung ålder bor man i regel och mer utpräglat på hyra. Antalet hushåll som bor i fritt finansierade hyresbostäder har nästan fördubblats i Vasa sedan år 2010. Ungefär 45 % av stadens hushåll bor på hyra, medan andelen var ca 36 % år 2010. Av befolkningen bor ungefär en tredjedel på hyra. Ett tillräckligt utbud på hyresbostäder är en mycket väsentlig attraktionsfaktor för en ort som strävar efter tillväxt. En betydande utmaning för Vasa är den obefintliga hyresbostadsproduktionen med understöd från Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA). ARA-produktionens andel av hela landets bostadsproduktion är ca hälften av hela produktionen åren 2024–2025. Huvuddelen av den här produktionen/-finansieringen hamnar hos landets största tillväxtcentrum. Staten har ökat finansieringen för ARA-produktion som en s.k. kontracyklisk åtgärd, dvs. för att kompensera för minskningen av fritt finansierad produktion.

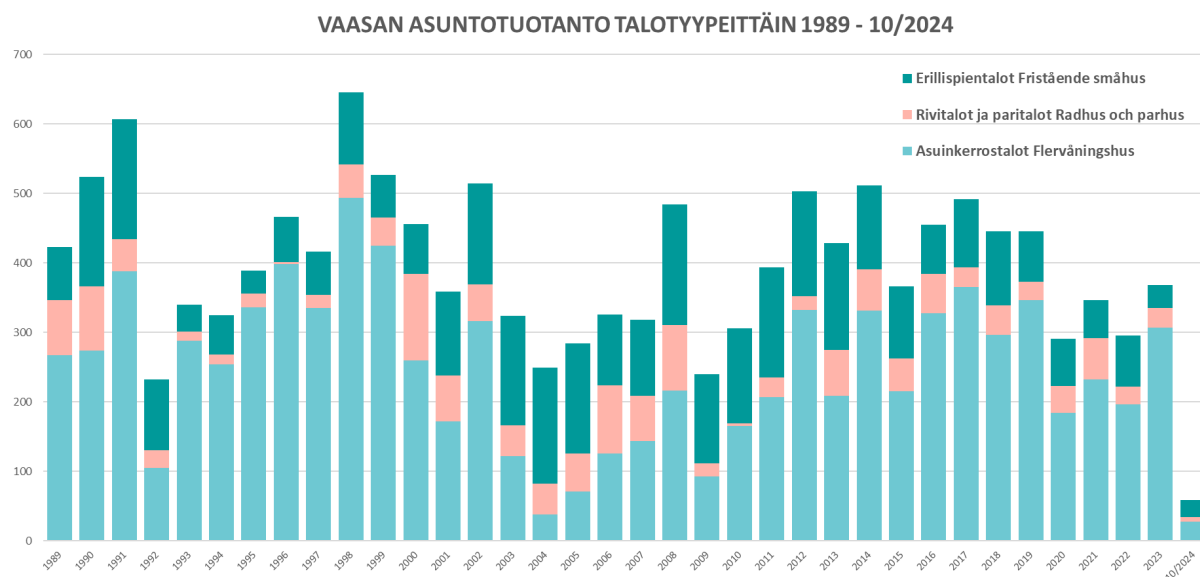
I Vasa har andelen våningshusbostäder av hela landets produktion efter början på 2000-talet präglats av en kraftig tillväxttrend. Samtidigt har speciellt andelen småhus minskat.

Nedan finns olika hustypers genomsnittliga andel av hela produktionen i Vasa åren 2000–2011 -> åren 2012–2023.

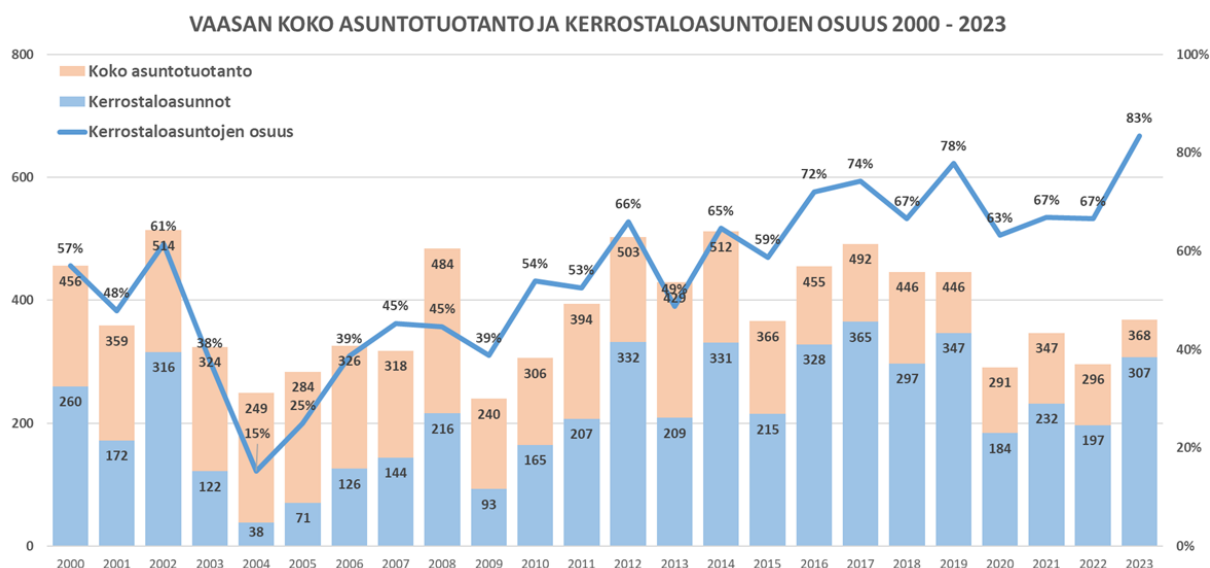
Separata småhus 38,3 % -> 22,4 %

Rad- och kedjehus 16,3 % -> 10,1 %

Flervåningshus 45,4 % -> 67,5 %

Kuva X Vaasan asuntotuotanto talotyypeittäin 1989–10/2024

Kuva X Vaasan koko asuntotuotanto ja kerrostaloasuntojen osuus 2000–2023

Ekonomi

Efter coronapandemin har jobbtillväxten varit snabb i Österbotten. Sedan mitten av det senaste decenniet har cirka 3 900 nya jobb skapats i Österbotten, varav hälften inom industrin.

På 2020-talet har FoU-utgifterna för företagen i Österbotten ökat med cirka 40 procent, eller cirka 80 miljoner euro.

Företagssektorn står för 86% av regionens totala FoU-utgifter.

Enligt [Finlands Näringslivs datafönster över gröna storinvesteringar](#) riktar sig omkring 9 procent av de gröna investeringarna till Österbotten (24 miljarder, läget i januari 2025).

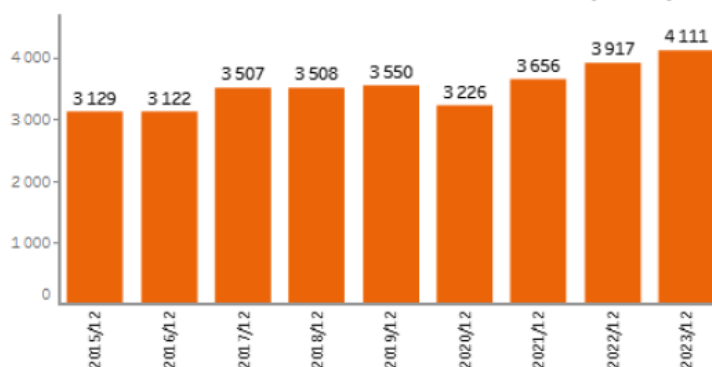
Efter coronapandemin har antalet arbetstillfällen ökat snabbt i Österbotten. Efter mitten av det senaste decenniet har omkring 3 900 nya arbetsplatser uppstått i Österbotten, varav hälften är inom industrin. I synnerhet energiteknologiklustret i Vasaregionen samt fordons-, livsmedels- och plastindustrin i Jakobstadsregionen har haft gott driv. Konjunktureren har varit svaga sedan slutet av 2023, så antalet arbetslösa arbetssökande har ökat och antalet lediga platser har minskat.

Enligt enkäten Business Panel, som Österbottens handelskammare lät göra hösten 2024, kan svaga signaler om en vändning till det bättre skönjas, bland annat förefaller företagens orderstockar vara på väg att återhämta sig såväl inom industrin som inom byggbranschen. Också andra konjunkturbarometrar samt arbets- och näringsministeriets regionala utvecklingsutsikter från hösten 2024 pekar på att läget inom näringslivet sakteliga håller på att bli bättre i Österbotten.

BNP, export och FoU-verksamhet

4 111 milj.€	44 714,5 €/as.	284,5 milj. €	45,3 milj. €
VARUEXPORT 2023/12 Österbottens län	€/inv. BRUTTONATIONALPRODUKT per invånare 2021 Österbotten	FOU-UTGIFTER, företagen 2023 Österbotten	FOU-UTGIFTER off. + högskolesektorn 2023 Österbotten

Österbottens län: varuexportens värde (milj. €)

Vasaregionen är på väg att stärka sin ställning som det främsta området för batteriindustri i Finland. Flera områdesreserveringar har gjorts på batterifabriksområdet GigaVaasa och intentionsavtal har ingåtts med flera aktörer. Det finns planer på flera anodmaterialfabriker på GigaVaasa-området: Epsilon Advanced Materials och Finlands Malmförädling Ab:s fabrik, Grafintecs fabrik och nu senast Shanshan New Material Finland Oy, vars MKB-process för fabriksbygget pågår. Norska FREYR Battery har å sin sida för avsikt att bygga en katodmaterialfabrik på området, och fabriken fick miljö tillstånd i juli 2024. Bolaget har fått ett bidrag på 122 miljoner euro för den planerade produktionen av katodaktiva material i Vasa.

Grundade av företag och omsättning

Vald region: Vasaregionen

Välj region

Vasaregionen

11,638 mrd.

TOTALOMSÄTTNINGEN av
företagens arbetsställen år 2022

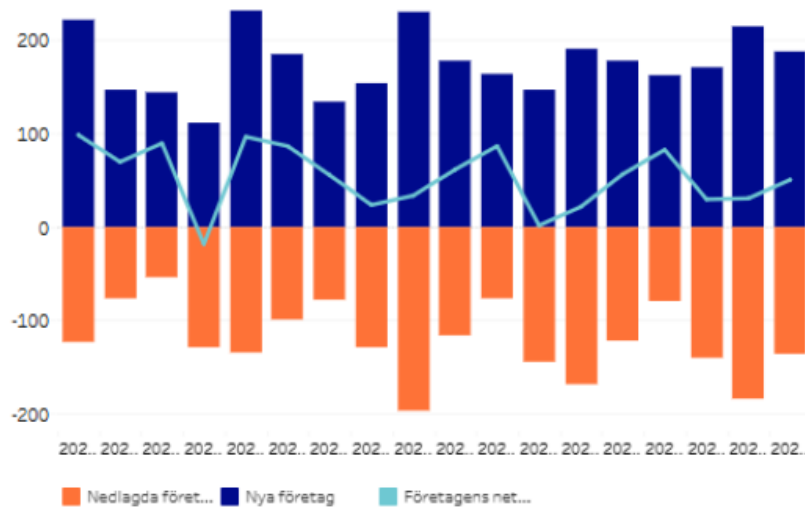
29 246

ANSTÄLLDA (åak) vid företagens
arbetsställen år 2022

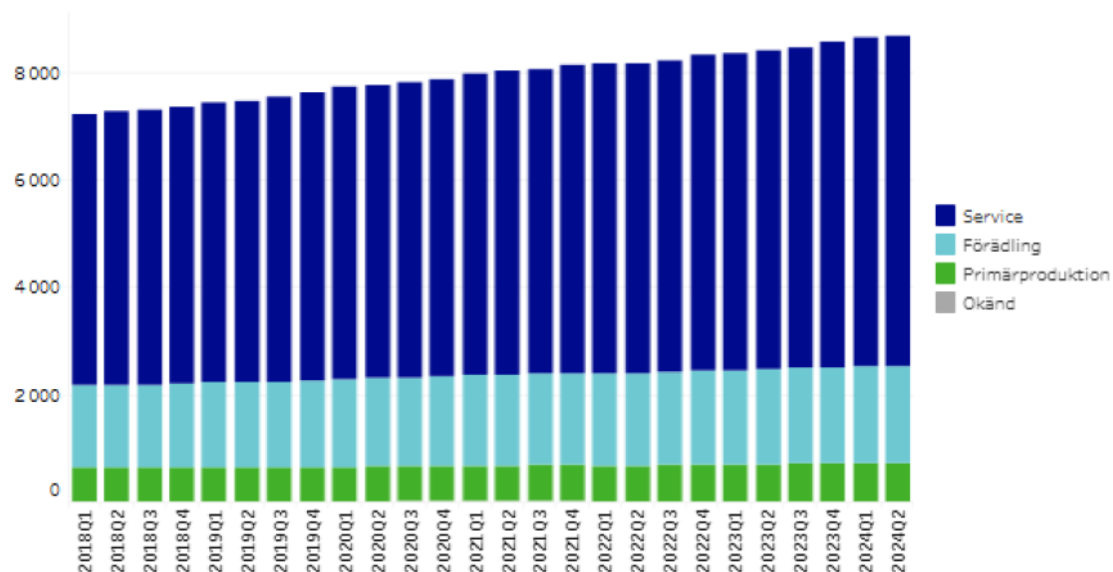
187

antalet NYA
FÖRETAG 2024/Q2

Vasaregionen: Antalet nya och nedlagda företag

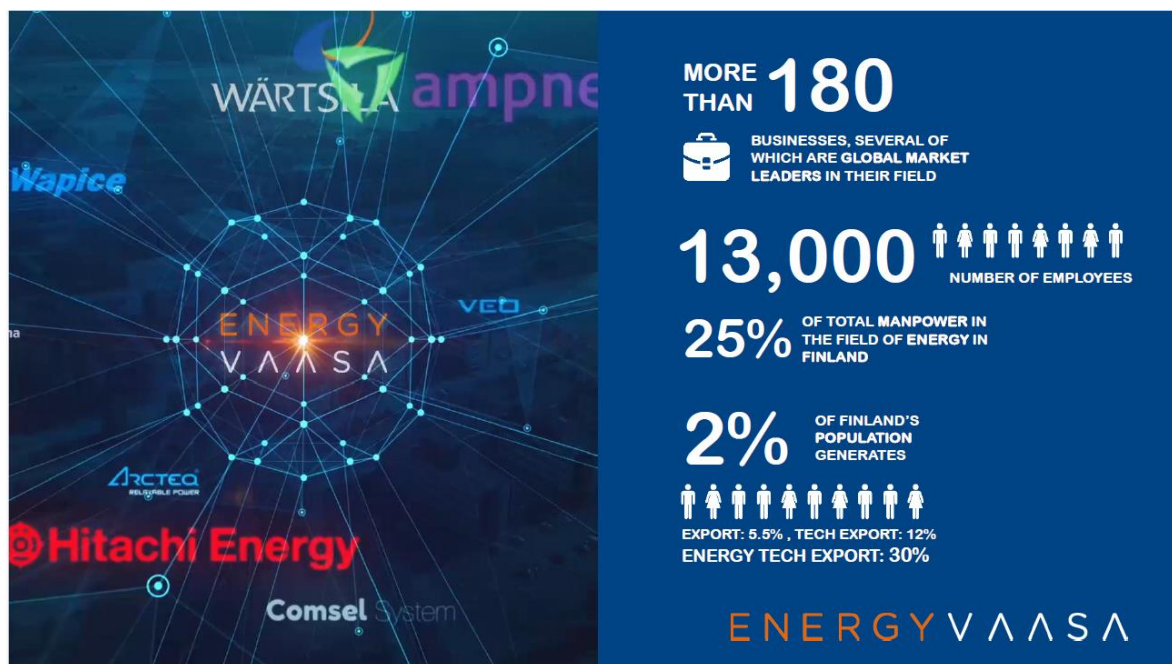
Vasaregionen: Utveckling av företagsstocken

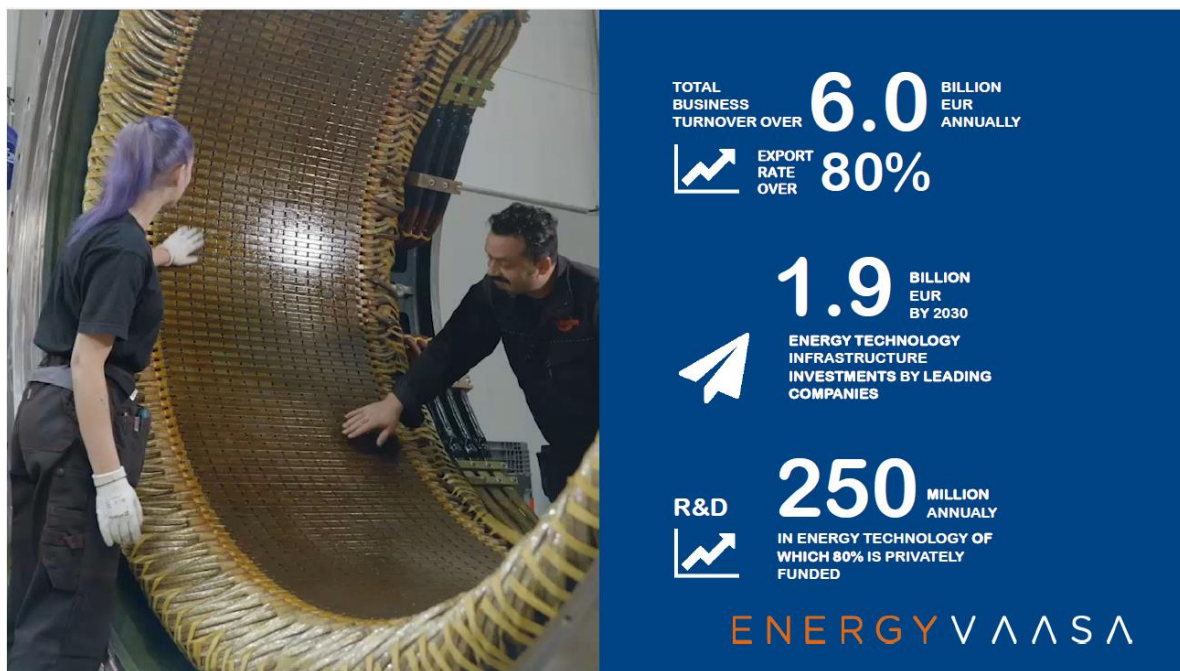

Energy Vaasa 2024

EnergyVaasa består av 180 företag, och företagens totala omsättning är årligen 6 miljarder euro. Över 80 procent av omsättningen exporteras, och företagen har sammanlagt 13 000 anställda.

250 Miljoner euro läggs årligen på forskning och utveckling. I EnergyVaasa-området planeras nya investeringar i energiteknisk infrastruktur för totalt ca 1,9 miljarder euro till slutet av år 2030.

Tjänsteskrivelse

2025-11-17

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/00794

Stadsdirektören informerar

Förslag till beslut

Ärendebeskrivning

Vid sammanträdet 2025-11-25 informerar stadsdirektör Elin Pietroni om aktuella frågor.

Beslutsunderlag

Beredningsansvariga

Beslutet ska skickas till

Tjänsteskrivelse

2025-11-20

Kommunstyrelsens
näringslivs- och arbetsutskott

Diariennr: KS-2025/01050

Nämndinitiativ: Kraftsamling för äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS); Hans Lindberg (S)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

att skicka nämndinitiativet till stadsledningskontoret för beredning.

Ärendebeskrivning

Hans Lindberg (S) avser lyfta följande nämndinitiativ på kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02.

Med anledning av rapporter om missförhållanden, svårigheter att rekrytera utbildad personal och den demografiska utvecklingen i såväl Umeå som hela Sverige behövs en kraftsamling för *äldres välfärd, trygghet och säkerhet (ÄVTS)*. Den kraftsamling som nu krävs kan liknas vid det arbete som gjorts med *Umeå växer tryggt och säkert (UVTS)*. Vi vill att kommunen ska ta ett helhetsgrepp som spänner över alla de aspekter som är viktiga för att säkerställa trygghet och livskvalitet för seniorer och äldre i Umeå samt för att bygga framtidens äldreomsorg. Mot bakgrund av rapporter om allvarliga missförhållanden måste ett viktigt fokusområde vara att säkerställa värdighet och trygghet i äldreomsorgen.

I likhet med arbetet med UVTS bör denna kraftsamling inledas med att stadsledningskontoret, i samarbete med äldreförvaltningen, tar fram en lägesbild, omvärldsanalys. Analysen ska därefter utmynna i en åtgärdsplan och ett handslag med andra aktörer som blir delaktiga i att förverkliga de gemensamma målsättningarna för äldres välfärd, trygghet och säkerhet i Umeå. Det kan exempelvis handla om ett handslag om samverkan med civilsamhället/föreningslivet, fackliga parter, akademien, polisen, regionen och näringslivet.

Åtgärdsplanen ska inte begränsas till äldreomsorgen eller verksamheter som styrs av berörd nämnd. Den bör täcka alltifrån förebyggande folkhälsoarbete, rehabilitering, äldres bostadsförsörjning, samhällsplanering som tar fasta på äldres perspektiv och behov, service och omsorg på landsbygden, äldres ekonomiska situation, arbetet för aktivt

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01050

åldrande och mot ofrivillig ensamhet, äldres tillgång till mötesplatser, kultur och rekreation, stärkt skydd för äldre brottsoffer och hur kommunen möter beredskaps- och säkerhetsfrågor i relation till äldre – för att nämna några, ej uttömmande, exempel.

Äldreomsorgen är dock ett avgörande fokusområde. I detta ingår också frågor om stärkt kompetens, arbetskraftsbrist samt stärkt status, villkor och karriärvägar för omvårdnadsyrken. Ett viktigt delområde för äldreomsorgen bör även vara att stärka medarbetarinflytandet och säkerställa ett transparent och lyhört ledarskap i verksamheterna. Detta utvecklingsarbete ska genomföras i nära samarbete med medarbetarna och de fackliga organisationerna för att svara mot de behov man ser på arbetsplatserna. Ett viktigt fokus bör också vara innovation, forskningsanknytning och lärande mellan Umeå, andra kommuner och internationellt. Detta bör också innefatta en förstärkning av den verksamhetsnära innovationen där personalen görs delaktiga i att utveckla äldreomsorgen. Härutöver ställer samhällsutvecklingen krav på ytterligare förstärkningar av kommunens arbete mot välfärdsbrott för att säkerställa att välfärdens resurser går till det de är avsedda för.

Åtgärdsplanen som tas fram ska förankras i vetenskap och beprövad erfarenhet samt en nära dialog med pensionärsföreningarna för att förankras i de behov och prioriteringar Umeås äldre och seniorer efterfrågar.

En viktig utgångspunkt för arbetet med ÄVTS är att äldres vardag, problem och drömmar inte kan avgränsas till vissa förvaltnings- och organisationsgränser. För att möta visionen om trygghet, frihet, jämlikhet och livskvalitet genom hela livet måste samhället agera i samverkan över dessa gränser.

Stadsledningskontoret ges därför i uppdrag att återkomma med ett förslag på hur en struktur för arbetet med ÄVTS kan upprättas. Strukturen ska omfatta flera delar av primärkommunen, utöver äldrenämnden, och även omfatta de kommunala bolag som kan bidra till arbetet. I likhet med *Umeå växer tryggt och säkert* ska förslaget även stärka samverkan med andra aktörer som kan bidra till arbetet.

Syftet med en sådan struktur är att skapa förutsättningar för ett snabbfotat och långsiktigt arbete som också kan möta nya problem, utmaningar och utvecklingsmöjligheter i nära samverkan mellan olika verksamheter och aktörer.

Mot bakgrund av detta föreslår vi att:

Tjänsteskrivelse

Dnr: KS-2025/01050

Stadsledningskontoret ges i uppdrag att samordna och återkomma med ett förslag till struktur för hur arbetet med ÄVTS (Äldres välfärd, trygghet och säkerhet i Umeå) kan upprättas.

Beslutsunderlag

Nämndinitiativet

Beslutet ska skickas till

Stadsdirektör